

Σ. Ι. ΖΑΧΑΡΩΦ
Καθηγητοῦ Προτύπου Λυκείου Ἀθηνῶν

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς

(Βοήθημα πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν Γυμνασίου)

Ἀθῆναι 1961

Σ. Ι. ΖΑΧΑΡΩΦ
Καθηγητοῦ Προτύπου Λυκείου Ἀθηνῶν

42174

14-6-2007

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς

(Βοήθημα πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν Γυμνασίου)

Ἀθῆναι 1961

Ἐπιτακτικὴ καὶ μὴ ἐπιδεχομένη ἀμφισβήτησιν ἐπιβάλλει ὅπως ἡ διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς οἰασθῆποτε γλώσσης, ζώσης ἢ νεκρᾶς, ἐμπεδοῦται διὰ πολλῶν καὶ μεθοδικῶν ἀσκήσεων. Τοῦτο φαίνεται ὅτι ἤρχισεν ἀγανωριζόμενον καὶ παρ' ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τινος παρατηρεῖται ἡ προσθήκη ἀσκήσεων εἰς τὰς ἐγκεκριμένας Γραμματικὰς τῆς ε' καὶ στ' Δημοτικῶν.

Παραδόξως, ἐν τούτοις, ἐπὶ δεκαετίας ὀλοκλήρους ἡ διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης γίνεται δι' ἐγχειριδίου ἄνευ ἀσκήσεων. Καὶ δύναται μὲν ὁ διδάσκων νὰ δίδῃ ἰδικὰς του ἀσκήσεις, ἀλλὰ τοῦτο, ἐν τῇ πράξει, οὔτε πάντοτε γίνεται, οὔτε εἶναι ἀπληραγμένον προχειρότητος καὶ ἐλλείψεως συστήματος καὶ μεθόδου.

Τὸ παρὸν βοήθημα ἀποβλέπει ἀπλῶς εἰς τὸ νὰ ὑπογραμμίσῃ τὴν ἀνάγκην πολλῶν καὶ μεθοδικῶν ἀσκήσεων πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς θεωρίας καὶ διευκόλυνσιν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς δυσκόλου πράγματι Γραμματικῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς.

Ὁ συγγραφεὺς γνωρίζει καλῶς ὅτι ἡ πρώτη αὕτη ἔκδοσις τοῦ παρόντος περιέχει ἐλλείψεις ἢ ἀτελείας, τρέφει ὅμως τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ ἀγαπητοὶ συνάδελφοι τοῦ Προτύπου Λυκείου Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι κατὰ πρῶτον θὰ δοκιμάσουν τὸ βιβλίον τοῦτο ἐν τῇ πράξει, καθὼς καὶ ὅσοι ἄλλοι καθηγηταὶ τὸ χρησιμοποιήσουν, θὰ θελήσουν νὰ καταστήσουν γνωστὰς τὰς παρατηρήσεις των, ὥστε ἡ δευτέρα ἔκδοσις νὰ εἶναι πραγματικῶς βελτιωμένη.

Ἀθῆναι, 1961

Σ. Ι. Ζ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

Κεφάλαιον 1ον

Φθόγγοι καὶ γράμματα

Τὸ ἀλφάβητον, ἦτοι τὸ σύνολον τῶν γραμμάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 γράμματα, τὰ ὅποια χωρίζονται εἰς φωνήεντα καὶ εἰς σύμφωνα.

Τὰ φωνήεντα εἶναι ἑπτὰ. Λέγονται φωνήεντα, διότι προφέρονται μὲ δυνατὴν φωνήν. Δύνανται μόνα τῶν νὰ ἀποτελοῦν συλλαβήν.

- Ἐκ τῶν ἑπτὰ φωνήεντων :
- 1) Τὸ ε καὶ τὸ ο λέγονται βραχέα.
  - 2) Τὸ η καὶ τὸ ω λέγονται μακρά.
  - 3) Τὸ α, ι, υ λέγονται δίχρονα.

Ἡ διάκρισις τῶν φωνηέντων εἰς μακρά, βραχέα καὶ δίχρονα ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι γενικῶς ἡ προφορὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς διέφερε τῆς σημερινῆς.

Τὸ σημεῖον $\sim$ ὑπεράνω τοῦ φωνηέντος μιᾶς συλλαβῆς φανερώνει ὅτι τοῦτο εἶναι βραχύ, τὸ δὲ σημεῖον — ὅτι τοῦτο εἶναι μακρόν.

Ἔσκ. 1. Σημειώσατε μὲ τὰ κατάλληλα σημεῖα τὰ βραχέα καὶ τὰ μακρά φωνήεντα τῶν κατωτέρω λέξεων :

ἀδελφή — ἐστία — κόσμος — ἐσθῆς — ἀνὴρ — βίος — γένεσις — πρόγονος — μάθημα — τοῖχος — στέγη — μήτηρ.

Τὰ σύμφωνα

Τὰ σύμφωνα εἶναι 17. Λέγονται σύμφωνα, διότι προφέρονται πάντοτε μαζί με φωνήεντα. Δὲν προφέρονται με δυνατόν φωνήν, οὔτε ἀποτελοῦν μόνα τῶν συλλαβῆν.

Ἐκ τῶν τὰ σύμφωνα :

α) Ὅσα προφέρονται με τὰ χεῖλη (π, β, φ) λέγονται χειλικά.

β) Ὅσα προφέρονται με τὸν οὐρανίσκον (κ, γ, χ) λέγονται οὐρανικά.

γ) Ὅσα προφέρονται με τὰ δόντια (ὀδόντες) (τ, δ, θ) λέγονται ὀδοντικά.

Τὰ χειλικά, τὰ οὐρανικά καὶ τὰ ὀδοντικά λέγονται με ἓν ὄνομα ἄ φ ω ν α.

Τὰ ἄφωνα διαίρουσιν ἐπίσης εἰς ψιλὰ (κ, π, τ,), μέσα (γ, β, δ) καὶ δασέα (χ, φ, θ).

Ὅσα προφέρονται με τὴν μύτη (ρίνα) (μ, ν) λέγονται ἔνρινα.

Ἐνρίνον εἶναι καὶ τὸ γ πρὸ τῶν οὐρανικῶν καὶ πρὸ τοῦ ξ (ἄγκυρα, ἄγγελος, φάλαξ).

Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προφέρονται με τὴν γλῶσσαν (λ, ρ) λέγονται ὑγρά.

Τὸ σ λέγεται συριστικὸν σ (ς).

Τὰ ἔνρινα, τὰ ὑγρά καὶ τὸ συριστικὸν σ λέγονται με ἓν ὄνομα ἡ μ ῖ φ ω ν α.

Σημ. : Εἰς τὰ ἡμίφωνα συγκαταλέγονται καὶ τὰ ς (δί- γαμμα) καὶ j (γιώτ).

Ταῦτα ἦσαν γράμματα τοῦ ἀρχαιοτάτου Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου.

Τὸ ς ὠνομάσθη οὕτω λόγω τοῦ σχήματός του, ἐπροφέρετο δὲ ὡς β.

Τὸ j ἐπροφέρετο ὅπως τὸ γι εἰς τὴν λέξιν Παναγιώτης, ἢ ὅπως τὸ ι εἰς τὴν λέξιν παιδιά.

Τὰ σύμφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται διπλᾶ, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προέρχονται ἀπὸ ἔνωσιν δύο συμφώνων : χειλικὸν + σ = ψ (Ἄραβ-ς Ἄραψ), οὐρανικὸν + σ = ξ (φύλακ-ς φύλαξ).

~~X~~
ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

	Ουρανικά	Χειλικά	Όδοντικά	
	κ	π	τ	ψιλὰ
ἄφωνα	γ	β	δ	μέσα
	χ	φ	θ	δασέα
ἡμίφωνα	ἔνρινα	ὕγρα	συριστικά	διπλᾶ
	μ, ν	λ, ρ	σ(ς)	ζ, ξ, ψ

Ἔσκ. 2. Εὑρετε καὶ γράψατε τὰ χειλικά, οὐρανικά καὶ ὀδοντικά σύμφωνα τῶν κάτωθι λέξεων :

*Αγαλμα — βωμός — εὐχή — ἄγών — γραφή — ἐπιστήμη — ὑποκριτής — τραγωδία — τεῖχος — ἀκρόπολις — ἄγρὸς — βοῦς — στρατόπεδον — κόπη — πηδάλιον — πλοῦς — τάφος — διδάσκαλος.

Ἔσκ. 3. Εὑρετε καὶ γράψατε τὰ ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα σύμφωνα τῶν ἀνωτέρω λέξεων.

Ἔσκ. 4. Εὑρετε καὶ γράψατε 1) τὰ ἔνρινα, 2) τὰ ὕγρα εἰς τὰς κάτωθι λέξεις :

ἀδελφή — ἀνὴρ — γάμος — γονεῖς — πατήρ — χιτῶν — σφαῖρα — μανθάνω — ἄγκυρα — ἄγγελος — ὕδωρ — πίνω — ἀνάθημα — δαίμων — θεραπεύω — στάδιον — μάχη.

Ἔσκ. 5. Εὑρετε τὰ διπλᾶ σύμφωνα εἰς τὰς κάτωθι λέξεις :
ξένος — γυμνάζω — διψῶ — ἀκοντίζω — τειχίζω — ἀλώπηξ — ζῶν — Ἄραψ — δικάζω — φλέψ — φοῖνιξ — πεζὸς — τάξις.

Δίφθογγοι

Δίφθογγοι (= δύο φθόγγοι) είναι δύο φωνήεντα τὰ ὁποῖα σήμερον προφέρονται ὡς ἓν.

Εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἐκάστη δίφθογγος ἐπροφέρετο οὕτως, ὥστε διεκρίνοντο κατὰ τὴν προφορὰν τὰ δύο φωνήεντα.

Αἱ δίφθογγοι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι ἔνδεκα.

Ἐκ τούτων : Αἱ αἰ, εἰ, οἰ, υἱ, αὖ, ἦ, οὖ λέγονται κύριαι.

Αἱ Ϝ, ῥ, ϝ λέγονται καταχρηστικάι.

Τὸ ι, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὰς καταχρηστικὰς δίφθογγους κάτω ἀπὸ τὰ α, η, ω, λέγεται ὑπογεγραμμένον ἰῶτα. Ὄταν ὅμως αἱ δίφθογγοι αὗται γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων, τοῦτο γράφεται πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῶν καὶ λέγεται προσγεγραμμένον. *ΑἰΔΗΣ (προφ. ἄδης) ΤΗΙ ΘΕΩΙ (προφ. τῆ θεῶ).

Αἱ δίφθογγοι γενικῶς εἶναι μακράι. Μόνον ἡ αἰ καὶ ἡ οἰ λαμβάνονται ὡς βραχεῖαι, ὅταν εὐρίσκονται ἐ ν τ ε λ ὡ ς εἰς τὸ τέλος λέξεως κλιτῆς (αἱ χῶραῖ, ταῖς χώραις — οἴκοι).

Ἐξαίρεσις : Τὸ τελικὸν αἰ καὶ τὸ οἰ ρήματος εἰς ἔγκλισιν εὐκτικὴν εἶναι μακρόν.

Ἄσκ. 6. 1) Ὑπογραμμίσατε τὰς δίφθογγους τὰς εὐρισκομένας εἰς τὰς κάτωθι λέξεις, 2) Γράψατε ποῖαι ἐκ τούτων εἶναι κύριαι καὶ ποῖαι καταχρηστικάι :

Αἴγυπτος — Οἰδίπους — μυῖα — οἴκοι — Ἄιδης — υἱεῖς — ὄραῖοι — ἠξάμην — Ὠιδεῖον — τραγῳδία — οὐρανὸς — Δελφοὶ — Ἀθηναί — Καισάρεια — ναῦται — παιδεύοι — ἀρχαῖοι — ἀρχαῖοις — οἴκοι — παιδεύσαι — μούσαις — Φοῖβος.

Ἄσκ. 7. 1) Γράψατε ποῖαι ἀπὸ τὰς δίφθογγους τῆς προηγουμένης ἀσκίσεως εἶναι βραχεῖαι καὶ ποῖαι μακράι.

2) Γράψατε διὰ κεφαλαίων γραμμάτων τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις :

ῥδει — τῆ ἀμπέλῳ — τῷ ἀνθρώπῳ.

τιμᾶ — τῷ Ἡφαίστῳ — νικᾶς — τῷ Ἡσιόδῳ.

ἐρᾶ — τῷ πολεμίῳ — τῆ Ἡρα — τῆ Ἀθηνᾶ.

Συλλαβαί

Συλλαβή λέγεται τεμάχιον λέξεως ἀποτελούμενον ἀπὸ ἓν ἢ περισσότερα σύμφωνα μὲ ἓν φωνῆεν ἢ δίφθογγον (βι-βλί-ον, σφαῖ-ρα).

Συλλαβὴ λέξεως δύναται νὰ ἀποτελεῖται καὶ ἀπὸ ἓν μόνον φωνῆεν ἢ μίαν δίφθογγον: ἀ-εῖ.

Ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συλλαβῶν μία λέξις λέγεται μονοσύλλαβος, δισύλλαβος, τρισύλλαβος ἢ πολυσύλλαβος, ἂν ἔχη περισσότεράς τῶν τριῶν συλλαβῶν.

Ἡ τελευταία συλλαβὴ λέξεως, ἡ ὁποία ἔχει περισσότεράς τῆς μίᾶς συλλαβάς, λέγεται λήγουσα, ἡ πρὸ τῆς ληγούσης παραλήγουσα καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης λέγεται προπαραλήγουσα.

Ἡ πρώτη συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται ἀρκτική.

Μία συλλαβὴ λέγεται:

1) βραχεῖα, ἐὰν ἔχη βραχὺ φωνῆεν (βέ-λος).

2) φύσει μακρά, ἐὰν ἔχη μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον (παί-ζω).

3) θέσει μακρά, ἐὰν ἔχη μὲν βραχὺ φωνῆεν, ἀλλὰ κατόπιν αὐτοῦ ἀκολουθοῦν δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα (ῥ-χλος), ἢ ἓν διπλοῦν (δόξα).

Ἄσκ. 8. Σημειώσατε εἰς τὰς κάτωθι λέξεις 1) τὰς βραχεῖας συλλαβάς, 2) τὰς φύσει μακράς, 3) τὰς θέσει μακράς συλλαβάς:

Ἄνηρ — ἀπόγονοι — τράπεζα — μάθημα — ἐσθίω — παιδεύω — οἶνος — τρέφω — δαίμων — σπονδῆ — δρομεὺς — πένταθλον — ἀρχιτέκτων — κωμῳδία — ποίησις.

Ἄσκ. 9. Σημειώσατε εἰς τὰς κάτωθι λέξεις 1) τὰς βραχεῖας συλλαβάς, 2) τὰς φύσει μακράς, 3) τὰς θέσει μακράς συλλαβάς:

Φιλόσοφος — ἑορτῆ — ἵππόδρομος — τεῖχος — φοιτῶ — ἀλώπηξ — δένδρον — ῥόδον — ἦττα — μέσον — μέτωπον — πόλεμος — προσβολή — στρατεία — ἠττώμαι — ἐρέτης — κώπη — κόλπος — τόξον.

Συλλαβισμός

Συλλαβισμός λέγεται ο χωρισμός μιᾶς λέξεως εἰς τὰς συλλαβάς της.

Κανόνες συλλαβισμού : 1) Δύο ὁμοία σύμφωνα χωρίζονται :

πράτ-τω, ἄλ-λάσ-σω.

2) Ἐν συμφωνον μεταξύ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγων) συλλαβίζεται μέ τὸ δεύτερον φωνῆεν (ἢ διφθόγον) : ἄ-νε-μος, ὑ-ψη-λός, δου-λεύ-ω.

3) Δύο ἢ τρία σύμφωνα μαζί συλλαβίζονται μέ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν, ἂν ὑπάρχη λέξις ἑλληνική, ἢ ὅποια ἀρχίζει ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ σύμφωνα, ἢ τοῦλάχιστον ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα : πέ-τρα (τρόπος), βᾶ-θρον (θρόνος), ἐ-χθρὸς (χθές).

Ἄν δὲν ὑπάρχη, τότε τὸ μὲν πρῶτον συμφωνον συλλαβίζεται μέ τὸ προηγούμενον φωνῆεν, τὸ δὲ δεύτερον (ἢ τὰ δύο ἄλλα) μέ τὸ ἐπόμενον : ἄν-θος, ἄρ-κτος.

Ἐξαίσεις : Εἰς περίπτωσιν ἀφώνου τὸ ὅποῖον ἀκολουθεῖται ἀπὸ μ ἢ ν συλλαβίζονται καὶ τὰ δύο μέ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν, ἔστω καὶ ἂν δὲν ὑπάρχη λέξις ἢ ὅποια ν' ἀρχίζει ἀπὸ αὐτά : (δά-φνη, πρᾶ-γμα).

4) Αἱ σύνθετοι λέξεις :

α) Χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των : προσ-έ-χω, Ἐλ-λήσ-πον-τος.

β) Ἐάν ὁμως κατὰ τὴν σύνθεσιν ἔχη συμβῆ ἔκθλιψις, αἱ σύνθετοι λέξεις συλλαβίζονται ὡς ἀπλαῖ : πα-ρέ-χω, ὑ-πά-γω.

Ἄσκ. 10. Χωρίσατε εἰς συλλαβάς τὰς κάτωθι λέξεις :

Θύρα — ἱατρὸς — ὕπνος — κόσμος — ἀδελφός — θάλασσα — διαβαίνω — φιλόσοφος — ἄνθρωπος — ψέγω — προθυμία — ἀναιρῶ — μέμφομαι — γράμμα — ἀποκτείνω — ἄριστος — διαιρῶ — διαφέρω — κλέπτῃς — παρατίθημι — κάλλος — παραινῶ — πένταθλον — ὑπερφυῆς — φιλομαθῆς — προστατεύω — σατράπης — ραψφῶδς — σκηπτρον — πατροκτόνος — νάρκισσος — κηρύττω — ἐργάζομαι — δικαιοσύνη — ἀναλαμβάνω — ἐμμένω — κατάσκοπος.

Πνεύματα

Εἰς πᾶσαν λέξιν, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆν ἢ ρ, σημειοῦται ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ φωνήεντος ἢ τοῦ ρ ἔν πνεῦμα.

Τὰ πνεύματα εἶναι δύο, ἡ ψιλὴ (´) καὶ ἡ δασεῖα (ˆ).

Εἰς τὰς διφθόγγους τὸ πνεῦμα τίθεται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος (εὐχομαι).

Αἱ περισσότεραι λέξεις λαμβάνουν ψιλὴν.

Δασεῖαν λαμβάνουν :

1) Ὅλαι αἱ λέξεις αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ υ ἢ ρ (ὑπνος, ῥήτωρ).

2) Τὰ ἄρθρα (ὀ, ἦ, οἶ, αἶ).

3) Τὰ ἀριθμητικά εἰς (ἔν), ἕξ, ἑπτὰ, ἑκατὸν καὶ τὰ παράγωγά των ἑνδεκα, ἕκτος, ἕβδομος, ἑκατοστὸς κ.ἄ.

4) Οἱ σύνδεσμοι, οἱ ὁποῖοι ἀρχίζουσι ἀπὸ ο ἢ ω (ὄτι, ὄτε, ὄποτε, ὄπως, ὡς, ὥστε).

Αἱ συνηθέστεραι ἐκ τῶν δασυνομένων λέξεων εἶναι αἱ ἑξῆς :

α	ε	η	ι	ο
ἄδης	ἐλίττω	ἠγεμὼν	ἰδούω	ὀδὸς
ἄλιεύς	ἐλλκω	ἠγοῦμαι	ἰδρῶς	ὀμηρος
ἄμα	ἐορτάζω	ἠδονῆ	ἰερῆς	ὀμιλῶ
ἄμαξα	ἐπομαι	ἠκω	ἰκανὸς	ὀμοιος
ἄμιλλα	ἐρομηρεύω	ἠλικία	ἰκέτης	ὀμολογῶ
ἄρμα	ἐστιῶ	ἠλιος	ἰλεως	ὀπλον
ἄραξ	ἐυρίσκω	ἠμερος	ἰμάς	ὀρκος
αἰρῶ	ἐκάτερος	ἠμεῖς	ἰμάτιον	ὀρμῶν
ἄλισκομαι	Ἐρμῆς	Ἡρα	ἰππεὺς	ὀρος
ἄλιεύω	Ἐλλάς	Ἡφαιστος	ἰστημι	οὔτως
ἄλως	ἐταῖρος	Ἡρόδοτος	ἰστίον	ὀλος
ἄμαρτάνω	ἕτερος	Ἡράκλειτος	ἰστορία	ὀρῶ
ἄπτο	ἕτοιμος	ἦρως	ἰεραξ	ὀμνοῖα
ἄρμόττω	ἕως	ἦσυχος	ἰλαρὸς	ὀμοῦ
ἄραξω	ἕδρα	Ἡρακλῆς	ἰημι	ὄρα
ἄπλοῦς	εἴλω	Ἡσίοδος	ἰκνοῦμαι	
αἶμα	Ἐκτωρ	ἦβη	ἶνα	
ἄλωσις	Ἐλένη	ἠμέρα		
	ἐκὼν	ἠμισυ		

Ἄσκ. 11. Θέσατε πνεύματα εἰς τὰς κάτωθι λέξεις :

αβλαβῆς — αδυτον — ιστίον — ηττα — αιδῶς — Εκτωρ — ανεμος
— αρπαξ — ανους — εταῖρος — αμιλλα — ενιοι — επομαι — εορτή —
ελαιον — ηθος — ηδύς — ηδη — Ηρόδοτος — ηχώ — οικέτης — ομνυ-
μι — ικέτης — ιδρύω — ικανός — ορος (βουνό) — οπλον.

Ἄσκ. 12. Γράψατε δύο ἢ περισσοτέρας λέξεις παραγομένας ἀπὸ τὰ κάτωθι ρήματα :

ἀλίσκομαι — ἁμαρτάνω — ἄπτω — ἀρπάζω — ἀρμόττω — ἐλίτ-
τω — ἔπομαι — ἔστιῶ — εὕρισκω — αἰρῶ — ἀλιεύω — ἔλκω — ἐρμη-
νεύω — ὁμολογῶ — ὄρῶ.

Ἄσκ. 13. Θέσατε πνεύματα εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις :

ηβη — ηρεμος — ηγεμών — ηδονή — ιατρὸς — ισχύς — ησυ-
χάζω — ισῶ — ηττα — αποκρίνομαι — ιδρυσίς — ιδρῶς — αμείβω —
αμύνω — ικεσία — ομιλία — ἀνάγκη — ομοιος — ορισμός — αξιος —
ορκος — ομολογία — οικος — ορμή — ορασις — οiwόνος — εκων —
ακων — ημερος — ησυχος — ιστορια — ιππος.

Ἄσκ. 14. Θέσατε πνεύματα εἰς τὰς λέξεις τῶν κάτωθι φρά-
σεων :

1. Η ιστορία τοῦ ηγεμόνος τούτου ἐνδοξός ἐστι. 2. Μηνὶ ἐκτωρ καὶ δεκάτῳ Θηβαῖοι εἰς Πλάταιαν εσῆλθον. 3. Τῶν Πλαταιῶν τις ἐκλήσε τὰς πύλας, ὥστε μηδὲ ταῦτη ἐξοδον ἐτι εἶναι. 4. Φίλιππος οὐκ ἐστιν ὅπως αγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ησυχίαν σχήσει. 5. Τὸ επιτιμᾶν ράδιόν ἐστι. 6. Ο κῆρυξ αφικόμενος ἤυρε τοὺς ἀνδρας διεφθαρμένους. 7. Ἄμα τῇ ἐσόδῳ τῶν Θηβαίων ο πρῶτος ἀγγέλως ἐξῆλθε.

Οἱ τόνοι

Ἐπὶ ὅλων τῶν λέξεων τίθεται τόνος.

Καὶ αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις τονίζονται ἔκτος ἀπὸ δέκα, αἱ ὅποια, ἐπειδὴ προφέρονται σχεδὸν μαζί μὲ τὴν ἐπὶ ο μ ἔ ν η ν λέξιν, δὲν τονίζονται καὶ δι' αὐτὸ λέγονται ἄτονοι.

Ἄτονοι λέξεις εἶναι :

1) Τὰ ἄρθρα *ὀ, ἦ, οἶ, αἶ*

2) Αἱ προθέσεις *ἐν, εἰς, ἐκ (ἐξ)*

3) Οἱ σύνδεσμοι *εἰ, ὡς*

4) Τὸ ἀρνητικὸν μόριον οὐ (Τοῦτο τονίζεται μὲ ὀξεῖαν, ὅταν εὐθὺς μετ' αὐτὸ ὑπάρχη στίξις : *φήσῃ ἢ οὐ ;*).

Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς : ἡ ὀξεῖα (´), ἡ βαρεῖα (˘) καὶ ἡ περισπωμένη (ˆ).

Βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης μιᾶς λέξεως ἀντὶ τῆς ὀξεῖας, ὅταν κατόπιν τῆς λέξεως αὐτῆς δὲν ὑπάρχη σημεῖον στίξεως : ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ τιμᾷ τοὺς σοφοὺς ἄνδρας.

Ἐὰν μία λέξις ἔχη ὀξεῖαν :

1) ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγεται ὀξύτονος (ἀνὴρ).

2) ἐπὶ τῆς παραληγούσης λέγεται παροξύτονος (κώπη).

3) ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης λέγεται προπαροξύτονος (ἄνθρωπος).

Ἐὰν μία λέξις ἔχη περισπωμένην :

1) ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγεται περισπωμένη (φῶς).

2) ἐπὶ τῆς παραληγούσης λέγεται προπερισπωμένη (δῶρον).

Ἄσκ. 15. Χαρακτηρίσατε τὰς κάτωθι λέξεις ἀναλόγως τοῦ τόνου τὸν ὁποῖον ἔχουν :

Οἰκία — εἶπον — ἀλή — Οἰδίπους — Αἰγύπτιος — χορὸς — Χάρων — φάρμακον — διαφανῆς — φῶς — ζῆλος — ζώνη — θάλαττα — Ἀθῆναι — ψυχή.

Ἄσκ. 16. Εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ὑπάρχουν λέξεις ἄτονοι ὑπογραμμισατέ τας.

1. Οἱ ἄνθρωποι οὐκ οἰκοῦσιν ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἀλλ' ἐν ταῖς πόλεσι. 2. Ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα. 3. Ὡς βούλει, ποιήσομεν. 4. Αἶ γυναικες ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐργάζονται. 5. Τὴν ἀλήθειαν οὐ λέξεις.

Ἑγκλισις τόνου

Μερικαὶ μονοσύλλαβοι ἢ δισύλλαβοι λέξεις προφέρονται σχεδὸν μαζὶ μετὴν προηγουμένην λέξιν καὶ διὰ τοῦτο ὁ τόνος τῶν ἢ ἀποβάλλεται ἢ μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὡς ὀξεῖα.

Αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται ἐγκλιτικαὶ ἢ ἐγκλιτικά καὶ εἶναι :

1. Οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὐ, οἶ, ἐ.
2. Οἱ τύποι τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας τίς, τί (πλὴν τοῦ τύπου αὐτῆς ἄττα).
3. Οἱ τύποι τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος τῶν ρ. εἰμι καὶ φημι (πλὴν τοῦ β' ἐνικῆς προσώπου αὐτῶν εἶ καὶ φῆς).
4. Τὰ ἐπιρρήματα πού, ποί, ποθέν, πῶς, πῆ, ποτέ.
5. Τὰ μόρια γέ, τέ, τοί, πέρ, πῶ, νύν.
6. Τὸ πρόσφυμα δέ (ἄσχετον πρὸς τὸν σύνδεσμον δέ) : τοιόσδε.

1. Βασικοὶ κανόνες ἐγκλίσεως.

1η περίπτωσης. Ἐὰν ἡ προηγουμένη λέξις τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν (εἴτε μετὸ ὀξεῖαν, εἴτε μετὸ περισπωμένην):

Ἐάν τὸς τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ ἀποβάλλεται (ἀγαθός τις, φῶς τι).

2α περίπτωσης. Ἐὰν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύ-
τονος:

- Ἐάν τὸς τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ:
- α) ἀποβάλλεται, ἐὰν εἶναι μονοσύλλαβον (φίλος τις).
  - β) διατηρεῖται, ἐὰν εἶναι δισύλλαβον (φίλοι τινές).

3η περίπτωσης. Ἐὰν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύ-
τονος ἢ προπερισπωμένη:

Ἐάν τὸς τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ μεταβιβάζεται (ἄνθρωπός τις, φῶτά τινα).

Ἄσκ. 17. Γράψατε εἰς ποίαν ἀπὸ τὰς τρεῖς βασικὰς περιπτώσεις ἀνήκουν τὰ ἐγκλιτικά τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ὁ θάνατός ἐστιν ὁμοῖος ὕπνῳ.
2. Τράπεζά γε ἔτοιμός ἐστιν.
3. Ἄνῆρ τις ξένος ἦλθεν.
4. Γέρων τις ἐκάλει τὸν Χάροντα.
4. Μήτηρ που φιλότιη πᾶσιν ἀνθρώποις ἐστίν.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

1) Όταν υπάρχουν πολλά έγκλιτικά έν συνεχεία, ό τόνος εκάστου μεταβιβάζεται εις τὸ προηγούμενον (ξένος γέ τίς σοί φησί).

2) Τὸ έγκλιτικὸν μεταβιβάζει τὸν τόνον του καί εις προηγουμένην ἄτονον λέξιν (εἶ τις).

3) Ὁ τόνος τοῦ έγκλιτικοῦ διατηρεῖται :

α) Όταν ή προηγουμένη λέξις εχη πάθει εκθλιψιν (οὐδ' ἐστίν αγαθός).

β) Όταν πρό τοῦ έγκλιτικοῦ ὑπάρχη στίξις (Ὁμηρος, φασί, τυφλὸς ἦν).

Μερικὰ έγκλιτικά ένώνονται με ώρισμένες πρό αὐτῶν λέξεις καί γράφονται μαζί με αὐτάς ώς μία λέξις : ὄδε, ὄσπερ, οὔτε κ.τ.λ. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπό τοιαύτας ένώσεις, θεωροῦνται ώς δύο λέξεις ώς πρὸς τὸν τονισμόν καί δι' αὐτὸ έχομεν φαινομενικὰς, ἐξαιρέσεις τῶν κανόνων τοῦ τονισμοῦ.

Ἐσκ. 18. 1) Εὔρετε τὰς έγκλιτικὰς λέξεις τῶν κατωτέρω φράσεων, 2) Ἐξηγήσατε εκάστην περίπτωσηιν :

1. Αἰ ᾠδαί γε Πινδάρου κάλλισται ἐνομίζοντο. 2. Τὰ βιβλία φαμέν ὀφέλιμα εἶναι. 3. Νόμοι τινὲς ἄδικοί εἰσιν. 4. Μάθημά ποθεν ἤκουσα. 5. Ἄγαλμά τι λαμπρὸς Φειδίας ἐποίησεν. 6. Ἄναθήματά τινα εις Δελφοὺς ἐκόμιζον. 7. Τιμῶμέν γε ἀνδρείους στρατιώτας. 8. Ἡ τάφρος γε πρό τοῦ στρατοπέδου ἦν. 9. Ξένοι ἐσμέν. 10. Πλήρεις ἐστὲ χαρᾶς. 11. Ἄθλά τινα εις ἄγῶνας ἔλαβεν. 12. Σιτός τοι τοῖς ἀνθρώποις χρήσιμός ἐστι. 13. Ὅταν παίξῃ τις, οὐκ ἐργάζεται. 14. Ἴπποι τινὲς τὸν ἀναβάτην ρίπτουσιν. 15. Ζῷά τινα ἐν τῇ ὕλῃ ζῶσι.

Ἐσκ. 19. Γράψατε εις ποῖαν ἀπὸ τὰς 3 ειδικὰς περιπτώσεις ὑπᾶγονται τὰ έγκλιτικά τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Εἶ γε βούλει, ποίει. 2. Περικλῆς, φασίν, ρήτωρ ἄριστος ἦν. 3. Πολλοί γ' εἰσιν οἱ λέγοντες. 4. Ἐκ τίνος βιβλίου ταῦτα ἔμαθον. 5. Οὐ τις πάντα γινώσκει. 6. Εἶ τις ἐστι δειλός, καταφρονεῖται. 7. Ὡσπερ λέγεις, πράττε. 8. Φίλοι γ' εἰσιν πατῆροι. 9. Ναί, φησί, πιστεύω σοι. 10. Εἶ περ ταῦτα οἶει, μωρὸς εἶ. 11. Ἐν τισίν γε λαοῖς οὐδεὶς πένης ἐστί. 12. Εἶ ποτε ἔλθοις, κόμιζε δῶρον.

Κανόνες τονισμού

(Μέρος 1ον) *

1. Ουδεμία λέξις τονίζεται πέρα τῆς προπαραλήγουσας.
2. Ὄταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται (Ὁ Ὅμηρος, τοῦ Ὀμήρου).
3. Ἡ προπαραλήγουσα, ὅταν τονίζεται, ὀξύνεται (πείθομαι).
4. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβή, ὅταν τονίζεται, ὀξύνεται (λόγος).
5. Ἡ θέσει μακρὰ συλλαβὴ κατὰ τὸν τονισμόν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα : (αὔλαξ, δόξα).

Τονισμὸς τῆς μακρᾶς παραληγοῦσας.

Ὁ τονισμὸς τῆς μακρᾶς παραληγοῦσας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν λήγουσαν.

6. Ἐὰν ἡ λήγουσα εἶναι βραχεῖα : ἡ μακρὰ παραλήγουσα τονιζομένη περισπᾶται (κῆπος, δῶρον).

7. Ἐὰν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά : ἡ μακρὰ παραλήγουσα τονιζομένη ὀξύνεται (μήτηρ, φεύγω).

Ἄσκ. 20. Σημειώσατε τὸν κατάλληλον τόνον εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις :

ναυτης — προειδε — γενναιος — προσηλθομεν — νυμφης — δωρον — σεληνης — υψος — οικητης — διψα — τοξον — δενδρον — πολεμος — προσοδος — προσοδου.

Ἄσκ. 21. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν ἀκολουθῶν λέξεων:
ἀπογόνων — τραπέζης — μαθήματος — δαίμων — ζῶον — παιδεύω — μέλι — τρέχω — ἀκρόπολις — μαθημάτων — θεραπείω — πλοῖον — ἥρωσ — ἄγαλμα — θέρος — κόπη — τείχος — κυβερνήτης — ἀναθήματος — οἶνος — σκευή — ὄχλος — κόλπος — ἀποθνήσκω — ἔπος — χορὸς — διδασκαλεῖον — τοῖχος — ὄχθη — τέκνα — ἀναγιγνώσκω — κόσμος — ὄψον.

* Βλ. Μέρος 2ον, σ. 60.

Κεφάλαιον 2ον

Φθογγικά πάθη

1. Ἐκθλιψις

Ἐκθλιψις λέγεται ἡ ἀποβολή τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος μιᾶς λέξεως, ἡ γινομένη ὅταν καί ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν ἢ δίφθογγον.

Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος ('). Αὕτη τίθεται ὑπεράνω τῆς θέσεως τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος (ὄτ' ἦλθε, μετ' ἔμοῦ).

Σύνθετοι Λέξεις.

Ἐκθλιψις γίνεται καί εἰς τὰς συνθέτους λέξεις, ἀλλὰ δὲν τίθεται ἀπόστροφος (ἀπὸ + ἔρχομαι, ἀπέρχομαι).

Ὁ τόνος τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος.

1) Ἐάν ἡ ἐκθλιβομένη λέξις δὲν εἶναι κλιτή, συναποβάλλεται: (ἐπὶ αὐτοῦ) ἐπ' αὐτοῦ.

2) Ἐάν ἡ ἐκθλιβομένη λέξις εἶναι κλιτή ἢ τὸ ἀριθμητικὸν ἑπτὰ, ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν αὐτῆς: (δεινὰ ἔπαθον) δειν' ἔπαθον, (πολλὰ εἶπον) πόλλ' εἶπον, (ἑπτὰ ἦσαν) ἑπτ' ἦσαν.

Ἐάν μετὰ τὴν ἐκθλιψιν τοῦ φωνήεντος ὑπάρχη ἄφωνον φιλὸν (κ, π, τ) καὶ ἡ ἀκολουθοῦσα λέξις ἔχη δασεῖαν, τὸ φιλὸν τρέπεται εἰς δασύ: (ὑπὸ ἡμῶν) ὑφ' ἡμῶν, (κατὰ ἑαυτὸν) καθ' ἑαυτόν.

Δὲν ἐκθλίβονται:

1) τὸ *v*

2) τὸ τελικὸν *a* καὶ ὁ μονοσυλλάβων λέξεων: *τά, τό, πρό*

3) Τὸ τελικὸν *i* α) τῶν προθέσεων ἄχρι, μέχρι, περὶ

β) τῶν ἀντωνυμιῶν τίς, τί, ὅτι

γ) τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου ὅτι

2. Κρᾶσις

Κρᾶσις λέγεται ἡ συγχώνευσις εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον τοῦ τελικοῦ φωνήεντος ἢ δίφθογγου μιᾶς λέξεως μετὰ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον τῆς ἐπομένης. Οὕτω αἱ δύο λέξεις γίνονται μία : (τὸ ἐλάχιστον) τοῦλάχιστον.

Σημεῖον τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς (´). Αὕτη τίθεται ὑπεράνω τοῦ φωνήεντος ἢ τῆς δίφθογγου, ἢ ὅποια προέρχεται ἐκ κράσεως.

Πότε ἀντὶ τῆς κορωνίδος σημειοῦται δασεῖα.

Ὅταν ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς λέξεις, αἱ ὅποια πάσχουν κρᾶσιν, εἶναι κάποιος ἐκ τῶν δασυνομένων τύπων τοῦ ἄρθρου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας : (ὁ ἀνήρ) ἀνήρ, (ἃ ἄν) ἄν.

Ποῖαι λέξεις πάσχουν συνήθως κρᾶσιν.

1. Οἱ τύποι τοῦ ἄρθρου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς φωνῆεν ἢ δίφθογγον : (τοῦ ἀνδρός) τάνδρός, (ἃ ἐγὼ) ἀγώ.

2. Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ : (ὦ ἀγαθὲ) ὠγαθέ.

3. Ἡ λέξις ἐγὼ μετὰ τὴν λέξιν οἶδα καὶ οἶμαι : ἐγῶδα-ἐγῶμαι.

4. Ὁ σύνδεσμος καὶ : (καὶ ἐγὼ) κἀγώ.

5. Ὁ σύνδεσμος μέντοι μετὰ τὸ μόριον ἄν : μεντᾶν.

6. Ἡ πρόθεσις πρό : (πρὸ ἔργου) προῦργου.

Τί ἀποβάλλεται μετὰ τὴν κρᾶσιν.

1. Ὁ τόνος τῆς πρώτης ἐκ τῶν δύο συγχωνευομένων λέξεων : (καὶ ἐγὼ) κἀγώ.

2. Τὸ πνεῦμα τῆς δευτέρας ἐκ τῶν δύο συγχωνευομένων λέξεων : (καὶ ὅπως) χῶπως.

Πρὸ φωνήεντος μετὰ δασεῖαν τὰ ψιλὰ σύμφωνα κ, τ, μεταβάλλονται εἰς τὰ ἀντίστοιχα δασεῖα χ, θ.

Πότε ὑπάρχει εἰς τὴν συλλαβὴν τὴν προερχομένην ἐκ κράσεως.

Μόνον ἓν ὑπάρχει εἰς τὴν δευτέραν ἐκ τῶν συγχωνευομένων συλλαβῶν : (ἐγὼ οἶδα) ἐγῶδα· ἀλλά : (καὶ ἔπειτα) κᾶπειτα.

Πόθεν προῆλθεν ὁ τύπος θᾶτερος.

Ἀπὸ κρᾶσιν τοῦ ἄρθρου μετὰ τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν ἄτερος (ἀρχαιοτέρου τύπου τοῦ ἕτερος).

3. Συναίρεσις

Συναίρεσις λέγεται ἡ συγχώνευσις ἐντὸς μιᾶς λέξεως δύο συνεχομένων φωνηέντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον : (Ἄθηνά) Ἄθηνᾶ, (τιμαί) τιμᾶ.

Πότε τονίζεται ἡ συλλαβή, ἡ ὁποία προέρχεται ἐκ συναιρέσεως.

Ἡ συλλαβή, ἡ ὁποία προέρχεται ἐκ συναιρέσεως, τονίζεται μόνον, ἐὰν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἐτονίζετο ἡ μία ἐκ τῶν δύο συλλαβῶν, αἱ ὁποῖαι συνηρέθησαν : (ἀγαπάω) ἀγαπῶ· ἀλλά : (ἔθνεα), ἔθνη.

Ποῖον τόνον λαμβάνει ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβή.

Α) Ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβὴ δὲν εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν. Ἄν ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβὴ δὲν εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν, ἡ λέξις τονίζεται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας τοῦ τονισμοῦ : (ἀγαπάομεν) ἀγαπῶμεν (ἀγαπαόντων) ἀγαπῶντων.

Β) Ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβὴ εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν. Ἄν ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβὴ εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν, λαμβάνει περισπωμένην : (γέα) γῆ, (τῶν Ἑρμέων) Ἑρμῶν.

Κατ' ἐξαίρεσιν λαμβάνει ὀξεῖαν, ὅταν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἡ δευτέρα τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν εἶχεν ὀξεῖαν (καθεσταῶς) καθεστῶς, (κλιῖς) κλείς.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἄσκ. 22. Νὰ γίνουν αἱ ἐκθλίψεις εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε ταῦτα. 2. Παρὰ ἐμοῦ ἔλαβε τὰ χρήματα 3. Πάντα ὀρθά ὁ θεός. 4. Ὑπὸ ἡμῶν ἐπαινεθήσεσθε. 5. Ἀπὸ ἑαυτοῦ ταῦτα ἔλεγεν. 6. Περί ἡμῶν ὀμιλεῖ. 7. Πολλὰ ἀγαθὰ ἔχω. 8. Ὁ θεὸς μετὰ ἡμῶν ἔστι. 9. Οὐδὲ ἡμεῖς ἠλοομεν. 10. Ἀλλὰ ἐγὼ τούτοις οὐ πιστεύω.

Ἄσκ. 23. Νὰ γίνουν αἱ ἐκθλίψεις εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Ἡδὺ ἔστι ὑπὲρ πατρίδος θνήσκειν. 2. Περί ἡμῶν αἰσχροῦ ἔλεγεν. 3. Σωκράτης ἠγεῖτο, ὅτι οἱ θεοὶ πάντα γινώσκοιεν. 4. Ὅρθω

μικρά ὄντα τὰ τείχη. 5. Κῦρος ὅ,τι ἐβούλετο ἐλάμβανε. 6. Χαλεπά ἐστιν ἃ λέγεις ἡμῖν πράττειν. 7. Ἑπτὰ εἶλον πόλεις Λακεδαιμόνιοι. 8. Βαθύ ἐστι τὸ τοῦ ποταμοῦ ρεῦμα. 9. Ἐβάδιζον μέχρι ἐσπέρας. 10. Πρὸ ἡμῶν πολλὰ ἦν ὄρη μεγάλα.

*Ασκ. 24. Νὰ γίνουν αἱ ἐκθλίψεις εἰς τὰς κατωτέρω συνθέτους λέξεις :

1. Κατὰ - ἡγοῦμαι. 2. ἐπὶ - ἔπομαι. 3. περὶ - ἔρχομαι. 4. ἀπό - αἰρῶ. 5. περὶ - ἄπτω. 6. ὑπὸ - ἀρπάζω. 7. κατὰ - ὁμολογῶ. 8. ἐπὶ - ὄρῶ. 9. περὶ - ὄρῶ. 10. πρὸ - ὄρῶ. 11. κατὰ - ἄπτω. 12. ὑπὸ - αἰρῶ. 13. παρὰ - ἔρχομαι. 14. κατὰ - ἰδρύω. 15. κατὰ - αἰρῶ.

*Ασκ. 25. Τονίσατε τὰς ἐκ συναίρεσεως προερχομένης συλλαβάς:
(Συκέα) συκη — (πλουτέετε) πλουτεῖτε — (Περικλέα) Περικλη — (ἀργυρέα) ἀργυρα — (δηλόδομεν) δηλουμεν — (ποιέεσθε) ποιείσθε — (τιμάεσθε) τιμασθε.

*Ασκ. 26. Σχηματίσατε τὴν κρᾶσιν εἰς τὰς κατωτέρω λέξεις :

1. Τὸ ἀληθές. 2. Τὰ ἀγαθὰ. 3. ὁ ἀνὴρ. 4. τὸ ὄνομα. 5. τὸ ἔργον. 6. καλὸς καὶ ἀγαθός. 7. τοῦ ἀνδρός. 8. ὃ ἀγαθέ. 9. καὶ ἐκεῖνος. 10. τὸ αὐτό. 11. ὁ ἄνθρωπος. 12. τὸ ἐναντίον. 13. καὶ ἐμέ. 14. καὶ ἔπειτα. 15. τὰ ἐπιτήδεια. 16. προέλεγεν.

4. Εὐφωνικά σύμφωνα

Εὐφωνικά σύμφωνα λέγονται τὰ ν, ζ, κ, διότι ταῦτα χάριν εὐφωνίας προστίθενται εἰς τὸ τέλος λέξεων, αἱ ὁποῖαι λήγουν εἰς φωνῆεν, ὅταν καὶ ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν.

α) Τὸ εὐφωνικὸν ν λαμβάνουν :

1) Οἱ τύποι ὀνομάτων, ρημάτων καὶ ἐπιρρημάτων, οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς -σι: (ἀνδράσιν ἀγαθοῖς, λέγουσιν ἡμῖν, πέρυσιν ἦλθεν).

2) Ὁ ρηματικὸς τύπος ἐστί: (παντάπασιν ἀνόμοιός ἐστιν ἐκείνῳ).

3) Οἱ τύποι τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου τῶν ρημάτων, οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς -ε: (εἶπεν ἡμῖν).

β) Τὸ εὐφωνικὸν ζ λαμβάνει τὸ ἐπίρρημα οὕτω :

οὕτως ἔλεγον.

Σημ. : Κατ' ἐξάρεσιν τὸ εὐφωνικὸν ν καὶ τὸ εὐφωνικὸν ζ δύνανται νὰ ὑπάρχουν καὶ πρὸ συμφώνου.

γ) Τὸ εὐφωνικὸν κ λαμβάνει τὸ ἀρητικὸν μόριον οὐ

(οὐ λέγω) οὐκ ἔλεγον.

Ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τὸ εὐφωνικὸν κ τρέπεται εἰς χ (οὐχ ἔπομαι).

Τὸ οὐ δὲν λαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν κ πρὸ φωνέντος, ὅταν μετὰ τὸ οὐ ὑπάρχη στίσις (ὅποτε ἂν καὶ λέξις ἄτονος λαμβάνει ὀξεϊαν): ἐξικνοῦντο γὰρ οὔ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

Ἡ λέξις μηκέτι (μὴ ἔτι) ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ οὐκέτι (=οὐκ ἔτι).

Ἄσκ. 27. Δικαιολογήσατε τὰ εὐφωνικά σύμφωνα τῶν λέξεων εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Ἐλεγεν οὕτως ταῦτα.
2. Τοῖς παισὶν ἀρμόττει ὑπακοή.
3. Φίλιππος ἐστὶν ὁ τοῦς Ἰησοῦς φίλων.
4. Οὕτως αἰεὶ ἐποίει.
5. Οὐχ ὄρω καὶ οὐκ ἀκούω.
6. Οὐκ εἶδεν αὐτόν.
7. Ἐλαβεν οὗτος τὸν ἄργυρον ;
8. Οὐκ ἐστὶν ἄλλως γενέσθαι.
9. Οὐχ ἤμαρτεν οὗτος, ἀλλ' ἐγώ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια σύμφωνα λέγονται άφωνα; Πώς διαιρούνται; Ποια εκ των άφώνων λέγονται ψιλά, μέσα, δασέα; Ποια σύμφωνα λέγονται ένρινα; Πότε τó γ θεωρείται ένρινον; Ποια σύμφωνα λέγονται ύγρά; Πώς ονομάζονται τά ένρινα και τά ύγρά με ένα όρον;
- Ποια τά διπλά σύμφωνα και διατί ονομάζονται ούτω;
2. Ποιαί αί καταχρηστικάί δίφθογοι; Πότε τó ι των καταχρηστικών διφθόγγων προσγράφεται;
- Πότε ή αι και ή οι είναι βραχεία; Υπάρχει εξαίρεσις του κανόνος;
3. Τι λέγεται συλλαβή; Τι είναι συλλαβισμός; Έν σύμφωνον μεταξύ δύο φωνηέντων (ή διφθόγγων) πώς συλλαβίζεται; Δύο ή τρία σύμφωνα μεταξύ δύο φωνηέντων (ή διφθόγγων) πώς συλλαβίζονται; (Έξαιρέσις;).
- Αί σύνθετοι λέξεις πώς συλλαβίζονται;
4. Πότε μία συλλαβή λέγεται βραχεία, μακρά, θέσει μακρά;
5. Ποιαί λέξεις λαμβάνουν δασείαν;
6. Ποιαί λέξεις είναι άτονοι; Πότε τίθεται βαρεία;
7. Ποιαί λέξεις καλούνται έγκλιτικάί; Ποιαί είναι αυταί;
- Ποιοι οί βασικοί κανόνες έγκλίσεως;
- Όταν υπάρχουν πολλά έγκλιτικά έν συνεχείά τί γίνεται;
- Τó έγκλιτικόν μεταβιάζει τον τονόν του και εις προηγουμένην άτονον λέξιν;
- Είς ποίας δύο ειδικάς περιπτώσεις ó τόνος του έγκλιτικού διατηρείται;
- Πώς δικαιολογείται ή φαινομενική εξαίρεσις των κανόνων τονισμού εις την λέξιν π.χ. ούτε; Γνωρίζετε άλλας τοιαύτας λέξεις;
8. Ποιοι οί πέντε βασικοί κανόνες τονισμού;
- Ποίος ó κανόν διά τον τονισμόν της μακράς παραληγούσης;
9. Τι λέγεται εκθλιψις; Ποιον τó σημείον της εκθλίψεως;
- Γίνεται εκθλιψις και εις τās συνθέτους λέξεις;
- Ποίος ó κανόν ώς πρός τον τονόν του εκθλιβομένου φωνήεντος;
- Τί συμβαίνει, άν μετά την εκθλιψιν ύπάρχη άφωνον ψιλόν και ή ακολουθούσα λέξις έχη δασείαν;
- Ποια φωνήεντα δέν εκθλιβονται;
10. Τι λέγεται συναίρεσις; Πότε τονίζεται ή συλλαβή, ή όποια προέρχεται εκ συναίρεσεως;
- Ποιον τονόν λαμβάνει ή εκ συναίρεσεως συλλαβή, όταν δέν είναι εις την λήγουσαν; Όταν είναι εις την λήγουσαν;
11. Τι λέγεται κρᾶσις; Ποιον τó σημείον της κράσεως;
- Πότε άντι της κορωνίδος τίθεται δασεία; Ποιαί λέξεις συνήθως πάσχουν κρᾶσιν; Τι αποβάλλεται μετά την κρᾶσιν; Πότε ύπάρχει ι εις την συλλαβήν την προερχομένην εκ κράσεως; Πώς προήλθεν ó τύπος θάτερος;
12. Ποια λέγονται εϋφωνικά σύμφωνα και διατί;
- Ποιαί λέξεις λαμβάνουν εϋφωνικόν ν; Ποιαί λέξις λαμβάνει τó εϋφωνικόν κ;

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΟΝ

Κεφάλαιον 3ον

ΓΕΝΙΚΑ

- Τὰ διάφορα εἶδη τῶν λέξεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποτελεῖται ὁ λόγος, ὀνομάζονται μέρη τοῦ λόγου.
- Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι δέκα: ἄρθρον, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀντωνυμία, μετοχή, ρῆμα, ἐπίρρημα, πρόθεσις, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.
- Ἐκ τῶν μέρη τοῦ λόγου ὅσα κλίνονται (6) λέγονται κλιτά, ὅσα δὲν κλίνονται (4) λέγονται ἀκλιτά.
- Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἢ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχή ἔχουν:

α) πτώσεις (ἤτοι μεταβολὰς τῆς καταλήξεώς των κατὰ τὴν κλίσιν).

Αἱ πτώσεις εἶναι πέντε: ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική.

β) γένος. Τὰ γένη εἶναι τρία: ἀρσενικόν, θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον.

γ) ἀριθμούς. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τρεῖς: ἐνικός, πληθυντικός καὶ δυϊκός. Ὁ δυϊκός δηλοῖ δύο ὄντα: τὸ ὀφθαλμῶ = οἱ δύο ὀφθαλμοί.

1) Τὸ ἄρθρον

Τοῦτο κλίνεται ὡς ἐξῆς:

	Ἰ. Ἀρσ. Θηλ. Οὐδ.				Ἰ. Ἀρσ. Θηλ. Οὐδ.			
Ἐνικὸς ὄν.	ὁ	ἡ	τὸ	Πληθ. ὄν.	οἱ	αἱ	τὰ	
γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ	γεν.	τῶν	τῶν	τῶν	
δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ	δοτ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς	
αἰτ.	τόν	τήν	τὸ	αἰτ.	τούς	τάς	τὰ	

Ἡ γενική καὶ δοτική τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ λαμβάνει περισπωμένην.

Τὸ ἄρθρον δὲν ἔχει κλητικήν. Πρὸ τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων τίθεται συνήθως τὸ ἐπιφώνημα ὦ, τὸ ὁποῖον ἔνεκα τούτου καλεῖται κλητικὸν ἐπιφώνημα.

2) Οὐσιαστικὸν

Οὐσιαστικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν 1) πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα (ἄνθρωπος—ἵππος—δένδρον) 2) πράξιν, κατάστασιν ἢ ιδιότητα (ἐργασία, εὐτυχία, ταχύτης).

● Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα σημαίνουν πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα, λέγονται συγκεκριμένα.

● Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα σημαίνουν πράξιν, κατάστασιν ἢ ιδιότητα, λέγονται ἀφηρημένα.

● Τὰ συγκεκριμένα οὐσιαστικά λέγονται :

1) κύρια, ὅταν σημαίνουν ἓν μόνον ὠρισμένον πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα: Περικλῆς, Σπάρτη, Βουκεφάλας.

2) Προσηγορικά, ὅταν σημαίνουν ἓν σύνολον ὁμοειδῶν προσώπων, ζώων ἢ πραγμάτων: μαθητής, ἵππος, πόλις.

● Τὰ οὐσιαστικά κλίνονται κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους ἢ κλίσεις.

Κεφάλαιον 4ον

✓ Πρώτη Κλίσις

Κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ μόνον: ἀρσενικά εἰς -ας ἢ -ης, καὶ θηλυκὰ εἰς -α ἢ -η.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

		εἰς -ας		εἰς -ης	
Ἐνικός	ὄν.	ὁ	ταμίας	ὁ	πολίτης
	γεν.	τοῦ	ταμίου	τοῦ	πολίτου
	δοτ.	τῷ	ταμίῳ	τῷ	πολίτῃ
	αἰτ.	τὸν	ταμίαν	τὸν	πολίτην
	κλ.	ῶ	ταμίᾱ	ῶ	πολίτᾱ
Πληθ.	ὄν.	οἱ	ταμίαι	οἱ	πολίται
	γεν.	τῶν	ταμιῶν	τῶν	πολιτῶν
	δοτ.	τοῖς	ταμίαις	τοῖς	πολίταις
	αἰτ.	τούς	ταμίᾱς	τούς	πολίτας
	κλ.	ῶ	ταμίαι	ῶ	πολίται

Παρατηρήσεις

- Ἀπὸ τὰ ἀρσενικά εἰς -ης, σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς -ᾶ
  - 1) τὰ ἔθνη: ῶ Πέρσα, ῶ Σκύθα
  - 2) τὰ εἰς -της: ῶ πολῖτα, ῶ δικαστά, ῶ δέσποτα
  - 3) τὰ εἰς -άρχης, -μέτρης, -πώλης, -τρίβης, -ώνης κτλ. (ἢτοι τὰ σύνθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν ῥῆμα): ῶ γεωμέτρα, ῶ τελῶνα.

Πρώτη Κλίσις

ΘΗΛΥΚΑ

		εις -α καθαρόν		εις -α μη καθαρόν		εις -η
Ένικος	ὄν.	ἡ οἰκία	ἡ χώρα	ἡ δόξα	ἡ νίκη	
	γεν.	τῆς οἰκίας	τῆς χώρας	τῆς δόξης	τῆς νίκης	
	δοτ.	τῇ οἰκίᾳ	τῇ χώρᾳ	τῇ δόξῃ	τῇ νικῇ	
	αἰτ.	τὴν οἰκίαν	τὴν χώραν	τὴν δόξαν	τὴν νίκην	
	κλ.	ᾧ οἰκία	ᾧ χώρα	ᾧ δόξα	ᾧ νίκη	
Πληθ.	ὄν.	αἱ οἰκίαι	αἱ χώραι	αἱ δόξαι	αἱ νίκαι	
	γεν.	τῶν οἰκιῶν	τῶν χωρῶν	τῶν δοξῶν	τῶν νικῶν	
	δοτ.	ταῖς οἰκίαις	ταῖς χώραις	ταῖς δόξαις	ταῖς νίκαις	
	αἰτ.	τὰς οἰκίας	τὰς χώρας	τὰς δόξας	τὰς νίκας	
	κλ.	ᾧ οἰκίαι	ᾧ χώραι	ᾧ δόξαι	ᾧ νίκαι	

Παρατηρήσεις

- 1) Τὸ α λέγεται καθαρόν, ἐὰν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη φωνῆν ἢ ρ. Τοῦτο διατηρεῖται εἰς ὅλον τὸν ἐνικόν. Τὸ καθαρόν α εἶναι μακρόν.

Ἐξαιρέσεις: Τὸ καθαρόν α εἶναι βραχύ:

- 1) εἰς τὰ προπαροξύτονα (ἀλήθεια, ἐδσέβεια)
- 2) εἰς τὰ ὀνόματα γραῖα, μαῖα, μῦα
- 3) εἰς τὰ ἐξῆς εἰς -ρα δισύλλαβα: μοῖρα, πεῖρα, προῖρα, σφαῖρα, σφῦρα.

- 2) Τὸ α λέγεται μη καθαρόν, ἐὰν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σύμφωνον, πλὴν τοῦ ρ.

Τὸ μη καθαρόν α εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ τρέπεται εἰς η.

Τὸ μη καθαρόν α εἶναι βραχύ.

Γενικῶς τὸ α εἰς τὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἶναι μακρόν ἢ βραχὺ (ἢ χώρα, τὴν χώραν, ἢ γλῶσσα, τὴν γλῶσσαν), ἀναλόγως τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς.

Πρώτη Κλίσις

Συνηρημένα

Πολλά πρωτόκλιτα ἀρχικῶς εἶχον πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος α τοῦ θέματος ἄλλο α ἢ ε. Τὰ πλείστα τούτων ἔπαθον συναίρεσιν, καὶ δι' αὐτὸ ὀνομάζονται συνηρημένα πρωτόκλιτα (ἸΑθηνάα) ἸΑθηνᾶ, (μνάα) μνᾶ, (Ἑρμέας) Ἑρμῆς.

Ἐνικὸς ὄν.	ὁ	Ἑρμῆς	ἡ	μνᾶ	ἡ	γαλῆ
γεν.	τοῦ	Ἑρμοῦ	τῆς	μνάς	τῆς	γαλῆς
δοτ.	τῷ	Ἑρμῆ	τῇ	μνά	τῇ	γαλῆ
αἰτ.	τόν	Ἑρμῆν	τήν	μνάν	τήν	γαλῆν
κλ.	ὦ	Ἑρμῆ	ὦ	μνά	ὦ	γαλῆ

Πληθ.	ὄν.	οἱ	Ἑρμαῖ	αἱ	μναῖ	αἱ	γαλαῖ
γεν.	τῶν	Ἑρμών	τῶν	μνῶν	τῶν	γαλῶν	
δοτ.	τοῖς	Ἑρμαῖς	ταῖς	μναῖς	ταῖς	γαλαῖς	
αἰτ.	τούς	Ἑρμάς	τάς	μνάς	τάς	γαλαῖς	
κλ.	ὦ	Ἑρμαῖ	ὦ	μναῖ	ὦ	γαλαῖ	

Παρατηρήσεις

● Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα: 1) ἔχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναϊρέτων, πλὴν ὅτι τὸ -εα εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν συναϊροῦν εἰς -η, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν εἰς -ας (ὁ Ἑρμέας, Ἑρμῆς—τοὺς Ἑρμέας, Ἑρμάς).

2) εἶναι εἰς πάσας τὰς πτώσεις περισπώμενα.

● Τὸ ὄνομα ὁ βορέας εὐρίσκεται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις καὶ ἀσυναϊρέτως καὶ συνηρημένως, ἀλλὰ συνηρημένον λαμβάνει δύο ρ (ὁ βορέας—βορράς, τοῦ βορέου—βορρά κτλ.).

Γενικαὶ παρατηρήσεις

1) Εἰς τὸν πληθυντικὸν τὰ ἄρσενικά ἔχουν τὰς ἰδίας καταλήξεις μὲ τὰ θηλυκά.

2) Τὸ α εἰς τὴν κατάληξιν -ας εἶναι πάντοτε μακρόν: τὰς σφαίρας, τῆς χώρας.

3) Εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ περισπῶνται.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα ἄρσενικά πρωτόκλιτα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς -ᾶ;
Πότε τὸ α τῶν θηλυκῶν τῆς 1ης κλίσεως λέγεται καθαρὸν; εἶναι μακρόν ἢ βραχύ;
Πότε κατ' ἐξαιρέσιν εἶναι βραχύ;
Πότε τὸ α τῶν θηλυκῶν τῆς 1ης κλίσεως λέγεται μὴ καθαρὸν; εἶναι μακρόν ἢ βραχύ; Εἰς τὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τὸ α εἶναι μακρόν ἢ βραχύ;
2. Τί καταλήξεις ἔχουν τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα; Τί παρατηρεῖτε ὡς πρὸς τὴν συναίρεσιν;
Τί τόνον λαμβάνουν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις;
3. Εἰς τὸν πληθυντικὸν αἱ καταλήξεις ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν διαφέρουν;
4. Ἡ κατάληξις -ας τῆς 1ης κλίσεως (γεν. ἐνικοῦ ἢ αἰτ. πληθυντικοῦ) εἶναι μακρά ἢ βραχεῖα;
5. Εἰς ποίαν συλλαβὴν τονίζονται ὅλα τὰ πρωτόκλιτα εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικοῦ καὶ τί τόνον λαμβάνουν;

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἄσκ. 28. 1) Γράψατε εἰς δύο στήλας τὰ συγκεκριμένα καὶ ἀφηρημένα οὐσιαστικά:

ὁ ἀδελφός, οἱ ἀπόγονοι, ὁ γάμος, ἡ γένεσις, ὁ θάνατος, ἡ ἐσθῆς, ἡ θύρα, ὁ χιτῶν, ἡ παιδεία, ὁ ἄρτος, τὸ γάλα, ὁ βωμός, ὁ ἥρωσ, ἡ θεραπεία, ἡ μαντεία, ἡ σπονδή, ὁ ἀθλητισμός, ἡ ἐπιστήμη, ἡ μουσική, ἡ ποίησις, τὸ στάδιον, τὸ τεῖχος, ὁ ὑποκριτής, ἡ ἀλώπηξ, ὁ βοῦς, τὸ θηρίον, ὁ λέων, ἡ ἥττα, ἡ προσβολή, ἡ ἀθανασία, ἡ ἀλήθεια, ἡ ἄμιλλα.

Ἄσκ. 29. Ποῖα ἐκ τῶν κατωτέρω οὐσαστικῶν εἶναι κύρια καὶ ποῖα προσηγορικά :

Διογένης. Διόσκουροι. Δόξα. Ἐπίδauρος. Πεζός. Ἐρετριεύς. Ἐρμῆς. Ἐταῖρος. Περσεύς. Πίθος. Κέρβερος. Ποτεΐδαια. Στόλος. Τισσαφέρνης. Ἄρχων. Ἀριστοτέλης. Ἄστν. Γεωμετρία. Βωμός. Δελφοί. Δῆμος. Δημοσθένης. Διομήδης. Δικαστής. Πάν. Πανικός. Μαραθῶν. Λύρα. Ὀρφεύς.

Ἄσκ. 30. Κλίνετε τὰ οὐσιαστικά:

- 1) ὁ ἀθλητής, ὁ οἰκέτης, ὁ ὀπλίτης
- 2) ὁ νεανίας, ὁ Γοργίας, ὁ Ἴππίας.

Ἄσκ. 31. Σχηματίσατε τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τῶν οὐσιαστικῶν:

ὁ Ξέρξης, ὁ Σπαρτιάτης, ὁ πελαστής, ὁ Πέρσης, ὁ Θεουκίδης, ὁ στρατιώτης, ὁ σοφιστής, ὁ ὑποκριτής, ὁ Εὐριπίδης.

Ἄσκ. 32. Κλίνετε τὰ οὐσιαστικά:

- 1) ὁ ποιητής, ὁ τοξότης, ὁ προδότης
- 2) ὁ Κριτίας, ὁ κοχλίας.

Ἄσκ. 33. Κλίνετε τὰ οὐσιαστικά:

ἡ ἀγορά—ἡ δάφνη—ἡ ἐλαία—ἡ λίμνη—ἡ ὥρα—ἡ τέχνη—ἡ χελώνη—ἡ ψυχή.

Ἄσκ. 34. Κλίνετε:

ἡ θήρα καὶ ἡ ὕλη—ἡ πέτρα καὶ ἡ πηγὴ—ἡ σελήνη καὶ ἡ σκιά.

Ἄσκ. 35. Κλίνετε:

ἡ δίψα, ἡ ἄμαξα, ἡ δόξα, ἡ μέλισσα, ἡ μοῦσα, ἡ πείνα, ἡ ρίζα, ἡ τράπεζα.

Ἄσκ. 36. Εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ὑπογραμμίσατε μὲ μίαν γραμμὴν τὰ θηλυκὰ πρωτόκλιτα μὲ α καθαρὸν καὶ μὲ δύο γραμμάς τὰ θηλυκὰ πρωτόκλιτα μὲ α μὴ καθαρόν:

1. Ἡ ἑσπέρα ἀνάγει τὴν σιγὴν. 2. Λύπη συντρίβει τῆς ψυχῆς ἀρετὴν. 3. Ταῖς Μούσαις μάλιστα παρὰ ποταμοῖς καὶ πηγαῖς θυσίαι θύ-

ονται. 4. Τὴν νίκην ἔδοσαν οἱ θεοὶ τῇ στρατιᾷ. 5. Φυλάττεσθε τὰς τῶν ἀνθρώπων γλώττας. 6. Εἶχεν ἀνδρείαν καὶ καρτερίαν μεγίστην. 7. Ἡ δόξης ἐπιθυμία πολλάκις ἀδικίας καὶ ἀσεβείας ἀρχή. 8. Φυτεύομεν μικρὰς ἐλαίας. 9. Τοῖς πλοίοις πολλάκις ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνοι γίνονται. 10. Ἡ σοφία καρπὸς τῆς παιδείας.

Ἄσκ. 37. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἄσκ. 38. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν κάτωθι οὐσιαστικῶν: ἡ θάλαττα—ἡ ἀνδρεία—τὴν θεραπείαν—ἡ ἄκανθα—ὡ ἄγνοια—τὴν ἀγγελίαν—ἡ ὄρα—ὡ μοῖρα—τὴν ἐπιθυμίαν—τὴν πείραν.

Ἄσκ. 39. Τονίσατε καὶ δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν κάτωθι λέξεων:

τὴν ἀσεβειαν—ἡ βασιλεια—ἡ ἀσφαλεια—τὴν ἡτταν—ἡ δοξα—τῆς ἐνεδρας—ἡ ἐλαια—τὴν ἐγκρατειαν—ἡ ἐδρα—τὴν φαρετραν—ἡ διανοια—τὴν ἐσπεραν—ὡ Εὐβοια—ἡ δουλεια—τὴν χωραν—τὴν ὑστερριαν—ὡ θαλαττα.

Ἄσκ. 40. Κλίνετε:

- 1) Ἄπελλῆς—Θαλῆς
- 2) Ἄθηνᾶ—Ναυσικᾶ
- 3) ἄλωπεκῆ—λεοντῆ—γῆ—ἀμυγδαλῆ—ῥοδῆ.

Ἄσκ. 41. Συμφώνως πρὸς ποῖον ὑπόδειγμα θὰ κλίνετε τὰ ἀκόλουθα οὐσιαστικά:

ὁ πρεσβευτής, ἡ ἄγνοια, ἡ ἄγρα, ὁ προδότης, ἡ ἀγγελία, ἡ ἀδελφή, ὁ Ἄιδης, ἡ ἄκρα, ἡ ἀδικία, ἡ ἀλαζονεία, ἡ ἀκοή, ἡ Μοῦσα, ἡ πηγή, ἡ Μακεδονία, ὁ Ἐπαμεινώνδας, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Πρωταγόρας.

Ἄσκ. 42. Κλίνετε τὰ οὐσιαστικά τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἄσκ. 43. Κλίνετε συγχρόνως: 1) ἡ θύρα—ἡ θάλασσα—ἡ ἡδονή. 2) ὁ ταμίας—ὁ στρατιώτης—ὁ Πελοπίδας.

Ἄσκ. 44. Γράψατε τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τῶν κάτωθι ὀνομάτων: ὁ Εὐριπίδης, ὁ Ἀλκιβιάδης, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Ἄρταξέρξης, ὁ Δημάδης, ὁ Μιλτιάδης, ὁ Ἐφιάλτης, ὁ Ὀρέστης.

*Ασκ. 45. Κλίνετε:

ἡ ἀσέβεια—ἡ Ἀσία—αἱ Ἀθηναίαι—αἱ Μυκῆναι—ἡ ἀνάγκη—ἡ ἡδονή—ἡ Ἀντιγόνη—αἱ Θερμοπύλαι—ἡ Εὐρώπη—ἡ ἦβη—ἡ δουλεία—ἡ ἀμέλεια.

*Ασκ. 46. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμὸν τῶν τύπων:

ὁ στρατιῶτα—τοὺς Ἑρμᾶς—ἡ πρῶρα—τὴν Μοῦσαν—ἡ εὐγένεια—τὴν γλώτταν—τὴν πέτραν—ἡ παλαίστρα—τὴν γαλῆν—ἡ πείνα—τὴν ἔχθραν—τῆς γῆς—ἡ ἄμαξα—τὴν σφαῖραν—ὁ παιδεία—ἡ Ἰφιγένεια—ἡ ἰέρεια—ἡ πολιτεία—ἡ πορεία—τὴν πρεσβείαν—τὴν μοῖραν—ὁ ἡλικιωτά—ἡ πείρα—τὴν λείαν—ἡ ἦττα—ὁ κυβερνήτα—ἡ εὐνοια—ἡ θήρα—τὴν ὠφέλειαν—τὴν Ναυσικᾶν—ὁ γυμνήτα—τὴν θεραπείαν—ἡ ὁμόνοια.

*Ασκ. 47. Τονίσατε καὶ δικαιολογήσατε τὸν τονισμὸν τῶν κάτωθι λέξεων:

ὁ κυβερνήτα, τῆς παλαιστρας, τὰς Μουσας, τὴν ἀλωπεκην, ἡ σφαιρα, τὴν ἄμαξαν, τῆς θεραπειας, τὰς πρεσβειας, τὰς ἰερείας, τὴν θηραν.

*Ασκ. 48. Εἰς τὰς κάτωθι φράσεις: 1) ὑπογραμμίσατε μὲ μίαν γραμμὴν τὰ θηλυκὰ πρωτόκλιτα μὲ α καθαρόν, καὶ μὲ δύο γραμμὰς τὰ θηλυκὰ πρωτόκλιτα μὲ α μὴ καθαρόν 2) Δικαιολογήσατε τὸν τονισμὸν αὐτῶν:

1. Ὁ θάνατος μισθὸς τῆς ἁμαρτίας. 2. Ἡ ἐπιθυμία πολλάκις ἀνθρώπους εἰς ἀδικίαν καὶ ἀτυχίαν ἄγει. 3. Μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ ἦταν λύπη καὶ ἀθυμία ἐν Ἀθήναις ἦν. 4. Οἱ πολέμοι πρὸς τὰς γεφύρας προσάγονται. 5. Ὁμοιοῖα καὶ ἀνδρεία ἡ ἐλευθερία φυλάττεται. 6. Οὐόμεν τὰς κόρας τῆ Ἥρα.

*Ασκ. 49. Ὑπογραμμίσατε καὶ κλίνετε τὰ πρωτόκλιτα οὐσιαστικὰ τῶν κατωτέρω φράσεων:

1. Χαίρομεν τῇ σῆ νίκῃ, ὃ ἀθλητά. 2. Ἐπαινεῖτε τοὺς ποιητὰς ἐπὶ τῇ τέχνῃ. 3. Χαῖρε, ὃ δέσποτα. 4. Ὁ δεσπότης τιμᾷ τὴν τῶν οἰκετῶν σπονδήν. 5. Οἱ ποιηταὶ ἄδουσι τὴν νέαν νίκην. 6. Ἡ Ἑλληνικὴ στρατιὰ ἔχει πελταστὰς καὶ ὀπλίτας καὶ τοξότας. 7. Οἱ σοφισταὶ διαφθείρουσι τοὺς νεανίας. 8. Θαυμάζομεν τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἀρετὴν ἐν ταῖς Θερμοπύλαις. 9. Ἡ ἀρετὴ ἐστι τῆς ψυχῆς ῥώμη. 10. Ὁ ληστής φοβεῖται τὸν κριτὴν.

Κεφάλαιον 5ον

Δευτέρα Κλίσις

Ἡ δευτέρα κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν: ἄρσενικά καὶ θηλυκά, τὰ ὁποῖα λήγουν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς -ος, καὶ οὐδέτερα, τὰ ὁποῖα λήγουν εἰς -ον.

	ἄρσενικά	θηλυκά	οὐδέτερα
Ἐνικός	ὄν. ὁ ἄνθρωπος	ἡ ὁδός	τὸ δῶρον
γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	τῆς ὁδοῦ	τοῦ δώρου
δοτ.	τῷ ἀνθρώπῳ	τῇ ὁδῷ	τῷ δώρῳ
αἰτ.	τὸν ἄνθρωπον	τὴν ὁδὸν	τὸ δῶρον
κλ.	ὦ ἄνθρωπε	ὦ ὁδὲ	ὦ δῶρον
Πληθ.	ὄν. οἱ ἄνθρωποι	αἱ ὁδοὶ	τὰ δῶρα
γεν.	τῶν ἀνθρώπων	τῶν ὁδῶν	τῶν δώρων
δοτ.	τοῖς ἀνθρώποις	ταῖς ὁδοῖς	τοῖς δώροις
αἰτ.	τούς ἀνθρώπους	τὰς ὁδοὺς	τὰ δῶρα
κλ.	ὦ ἄνθρωποι	ὦ ὁδοὶ	ὦ δῶρα

Παρατηρήσεις

- Τῶν ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν αἱ καταλήξεις εἶναι αἱ ἴδιαι εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.
- Τὰ οὐδέτερα ἔχουν τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομαστικὴν τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν.
- Ἡ κατάληξις α εἰς τὰ οὐδέτερα εἶναι βραχεῖα.

✓ **Ἄσκ. 50.** Γράψατε τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν (ἐν. πληθ.) τῶν ὀνομάτων:

ὁ ἀγρὸς—ὁ ἀδελφὸς—ὁ βίος—ἡ δρόσος—ἡ πρόσοδος—ἡ ἄμπελος
ὁ βωμὸς—ὁ γεωργὸς—ἡ ἔφοδος—τὸ δένδρον—τὸ ἄθλον—τὸ ἔλαιον.

✓ **Ἄσκ. 51.** Κλίνατε: ἡ τάφος—ἡ νόσος—ἡ νῆσος—ἡ ἠπειρος.

✓ **Ἄσκ. 52.** Κλίνατε συγχρόνως:

ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ πεδίον—ἡ παρθένος καὶ τὸ ρόδον.

Δευτέρα Κλίσις

Συνηρημένα

Ἐκ τῶν δευτερόκλιτων οὐσιαστικῶν, ὅσα εἶχον ἀρχικῶς πρὸ τοῦ χαρακτήρος ο τοῦ θέματος ἄλλο ο ἢ ε, τὰ πλείστα ἔπαθον συναίρεσιν, καὶ δι' αὐτὸ καλοῦνται συνηρημένα: (νόος) νοῦς, (ὄστέον) ὄστον.

		Ἄρσενικά		Οὐδέτερα
Ἐνικός	ὄν.	ὁ	πλοῦς	τὸ ὄστον
	γεν.	τοῦ	πλοῦ	τοῦ ὄστοῦ
	δοτ.	τῷ	πλωῖ	τῷ ὄστῳ
	αἶτ.	τόν	πλοῦν	τὸ ὄστοῦν
	κλ.	—	—	—
Πληθ.	ὄν.	οἱ	πλοῖ	τὰ ὄστᾶ
	γεν.	τῶν	πλωῶν	τῶν ὄστων
	δοτ.	τοῖς	πλοῖς	τοῖς ὄστοις
	αἶτ.	τούς	πλοῦς	τὰ ὄστᾶ
	κλ.	—	—	—

Παρατηρήσεις

Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα ὀνόματα :

1) Ἐχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναίρετων, πλὴν ὅπου τὰ ἀσυναίρετα ἔχουν εἰς τὴν κατάληξιν ο ἢ ε, ταῦτα ἔχουν ου (τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ τῆς συναιρέσεως τοῦ ο+ο ἢ ε+ο).

2) Τονίζονται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις εἰς τὴν συλλαβὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τονίζεται ἢ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ.

3) Δὲν ἔχουν κλητικὴν, οὔτε δυνάμει ἀριθμὸν.

Ἄσκ. 53. Κλίνατε τὰ οὐσιαστικά:
ὁ νοῦς—ὁ βροῦς—τὸ κανοῦν—ὁ θροῦς

Δευτέρα Κλίσις

Ἄττικόκλιτα

Μερικὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως λήγουν εἰς -ως: ὁ Ἄθως, ἡ ἄλως, ὁ νεῶς (οὐδ. εἰς -ων: τὸ ἀνώγειον). Ταῦτα λέγονται ἄττικόκλιτα, διότι τὰ μετεχειρίζοντο πρὸ πάντων οἱ ὁμιλοῦντες τὴν Ἄττικὴν διάλεκτον.

Ἐνικὸς ὄν.	ὁ	νεῶς	ἡ	ἄλως	τὸ ἀνώγειον
γεν.	τοῦ	νεῶ	τῆς	ἄλω	τοῦ ἀνώγειου
δοτ.	τῷ	νεῶ	τῇ	ἄλω	τῷ ἀνώγειῳ
αἰτ.	τὸν	νεῶν	τῆν	ἄλω	τὸ ἀνώγειον
κλ.	ὦ	νεῶς	ὦ	ἄλως	ὦ ἀνώγειον

Πληθ.	ὄν.	οἱ	νεῶ	αἱ	ἄλω	τὰ ἀνώγειω
	γεν.	τῶν	νεῶν	τῶν	ἄλων	τῶν ἀνώγειων
	δοτ.	τοῖς	νεῶς	ταῖς	ἄλω	τοῖς ἀνώγειοις
	αἰτ.	τούς	νεῶς	τάς	ἄλω	τὰ ἀνώγειω
	κλ.	ὦ	νεῶ	ὦ	ἄλω	ὦ ἀνώγειω

Τὰ ἄττικόκλιτα ὀνόματα :

1) Ἐχον εἰς τὰς καταλήξεις ὄλων τῶν πτώσεων ω ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ ω ὑπάρχει ἰ ὑπογεγραμμένον, ὅπου ἡ ἀντίστοιχος κατάληξις τῶν κοινῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων ἔχει ἰ, ἔστω καὶ ὑπογεγραμμένον: τῷ νεῶ (τῷ θεῶ), οἱ νεῶ (οἱ θεοί).

2) Ἐχον τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν.

3) Τονίζονται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ὅπου καὶ ὅπως ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ.

4) Μερικὰ ἄττικόκλιτα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν χωρὶς τὸ τελικὸν ν: τὸν Ἄθω, τὴν ἄλω, τὴν ἔω, τὴν Κῶ, τὸν Μίνω.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

✓ **Ἀσκ. 54.** Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις:

1. Ὁ γεωργὸς ᾄδει ἐν τῷ ἀγρῷ. 2. Τὰ ζῶα τρέχει διὰ τοῦ πεδίου. 3. Τὰ ὄπλα οὐκ ἀρέσκει τοῖς γεωργοῖς. 4. Οἱ ἵπποι τοῖς ἀνθρώποις φίλοι εἰσίν. 5. Ὁ ἀδελφὸς χρυσὸν ἔχει καὶ χαλκόν. 6. Δρόσος ἐστὶν ἐν τοῖς ἀγροῖς. 7. Τὰ τόξα λαμβάνομεν καὶ τοὺς λύκους θηρεύομεν. 8. Ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ ἥλιος λάμπει. 9. Ὁ πλοῦτος πολλάκις τοὺς τρόπους φθείρει. 10. Πόνος πλοῦτον φέρει, οὐχ ὕπνος. 11. Διόνυσος τῆς ἀμπέλου εὐρετῆς ἦν. 12. Χρυσὸν καὶ ἄργυρον οἱ ἄνθρωποι φιλοῦσι. 13. Οἱ ἵπποι τὸν λύκον φοβοῦνται. 14. Ὁ ἄργυρος βάσανός ἐστι τῶν τοῦ ἀνθρώπου τρόπων. 15. Οἱ θεῶν οἴκοι θησαυροὺς ἔχουσιν.

Ἀσκ. 55. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις συνηρημένα δευτερόκλιτα οὐσιαστικά:

1. Ἐνδοξὸς ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ τῶν Ἀργοναυτῶν πλοῦς, ὃς ἦν ἐξ Ἰωλκοῦ εἰς τὸν Εὐξεινον Πόντον. 2. Ὁ τῆς θαλάττης ῥοῦς φέρει τῷ πλῶ οὐκ ὀλίγους κινδύνους. 3. Τὰ ὄστᾶ λευκά ἐστι. 4. Οἱ ἐν τῇ θαλάττῃ πλοῖ χαλεποὶ εἰσι. 5. Ἡ θάλαττα δεινῶν ῥῶν μεστή ἐστι.

Ἀσκ. 56. Κλίνατε:

- 1) ὁ λαγῶς—ὁ λεῶς—ὁ ταῶς
- 2) ὁ ἄθως—ἡ ἄλως—ἡ ἔως
- 3) ὁ Μίνως—ἡ Κῶς—ὁ Μενέλεως

Κεφάλαιον βον

Ἐπίθετα Δευτερόκλιτα

Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποια σημαίνουν ποιότητα ἢ ιδιότητα οὐσιαστικῶν (ἄρτος λευκός). Ὑπάρχουν ἐπίθετα δευτερόκλιτα καὶ τριτόκλιτα*. Ἐκ τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων ἄλλα εἶναι ἀσυναίρετα καὶ ἄλλα συνηρημένα. Ὁρισμένα, τὰ ὅποια κλίνονται κατὰ τὰ ἀττικόκλιτα οὐσιαστικά β' κλίσεως, λέγονται ἀττικόκλιτα.

Α) ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ : ἀγαθός, ἀγαθή, ἀγαθόν.

Τῶν ἀσυναιρέτων δευτεροκλίτων ἐπιθέτων τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, τὸ δὲ θηλυκὸν πάντοτε κατὰ τὴν πρώτην.

Τρικατάληκτα

Ὅσα ἐπίθετα ἔχουν τρεῖς καταλήξεις, ἥτοι μίαν δι' ἕκαστον γένος, λέγονται τρικατάληκτα.

Τὸ θηλυκὸν τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων κανονικῶς λήγει εἰς -η : σοφός, σοφή.

Ὅταν ὅμως πρὸ τῆς καταλήξεως -ος τοῦ ἀρσενικοῦ ὑπάρξη φωνήεν ἢ ρ, τότε τὸ θηλυκὸν λήγει εἰς α μακρόν : νεκρός, νεκρά (ἐξαίρεσις : ὄγδοος, ὄγδοη).

Δικατάληκτα

Δικατάληκτα λέγονται τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια ἔχουν δύο καταλήξεις, ἥτοι μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέτερον : ὁ ἀθάνατος, ἡ ἀθάνατος, τὸ ἀθάνατον.

Ποῖα δευτερόκλιτα εἰς -ος εἶναι δικατάληκτα.

1. Τὰ περισσότερα ἐκ τῶν συνθέτων : ὁ, ἡ ἄκαρπος—ὁ, ἡ ἀθάνατος.

Ἐξαιρέσεις:

α) Τὰ σύνθετα: ἀντάξιος, ἐναντίος, πάγκαλος εἶναι τρικατάληκτα.

β) Τὰ σύνθετα: ἀνάξιος, ἀναίτιος καὶ τὰ ἀπλᾶ βέβαιος καὶ ἔρημος δύνανται νὰ εἶναι τρικατάληκτα ἢ δικατάληκτα: ὁ βέβαιος, ἡ βεβαία (ἢ βέβαιος) τὸ βέβαιον.

2. Μερικὰ ἀπλᾶ εἰς —ειος, —ιος, —ιμος: ὁ, ἡ βόρειος—ὁ, ἡ γαμήλιος, ὁ, ἡ δόκιμος.

3. Τὰ ἐπίθετα: βάνασσος, βάρβαρος, ἡμερος, ἡρεμος, ἦσυχος, κίβδηλος, λάλος.

* Τὰ τριτόκλιτα ἐπίθετα ἐξετάζονται εἰς τὰς σελίδας 69—73.

Ἐπίθετα Δευτερόκλιτα

Β) ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ : χρυσοῦς, χρυσῆ, χρυσοῦν.

Τῶν συνηρημένων δευτεροκλίτων ἐπιθέτων :

1) τὸ ἀρσενικὸν κλίνεται κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν ὁ πλοῦς (βλ. σελ. 33).

2) τὸ θηλυκὸν κλίνεται κατὰ τὰ θηλυκὰ οὐσιαστικά τῆς πρώτης κλίσεως (ἢ νίκη).

3) τὸ οὐδέτερον κλίνεται κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν τὸ ὄστυν (βλ. σελ. 33).

Τρικατάληκτα

● Τὰ τρικατάληκτα συνηρημένα ἐπίθετα εἰς —ους κανονικῶς σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς —η. Ὄταν ὅμως πρὸ τῆς καταλήξεως —ους ὑπάρχη ε ἢ ρ, τότε σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς —α: κεραμεοῦς, κεραμεᾶ — ἀργυροῦς, ἀργυρᾶ.

● Τὰ πολλαπλασιαστικά ἀριθμητικά εἰς —πλοῦς εἶναι τρικατάληκτα καὶ κλίνονται κατὰ τὸ χρυσοῦς: ἀπλοῦς, ἀπλή, ἀπλοῦν — διπλοῦς, διπλή, διπλοῦν.

Δικατάληκτα

Δικατάληκτα συνηρημένα ἐπίθετα εἰς —ους εἶναι σύνθετα ἐπίθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὰς λέξεις νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς, χροῦς: εὔνοος, εὔπλους, ἄχρους.

Τῶν δικαταλήκτων : 1) Τὸ —οα τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐδετέρον μένει ἀσυναίρετον: τὰ εὔπλοα, τὰ ἄχροα.

2) ἡ κατάληξις —οι τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς, ἃν καὶ προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως, ὡς πρὸς τὸν τονισμόν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα: εὔνοι.

Γ) ΑἲΤΙΚΟΚΛΙΤΑ : ὄ, ἡ ἕλεως, τὸ ἕλεων.

Ταῦτα κλίνονται κατὰ τὰ αἲतिकόκλιτα οὐσιαστικά β' κλίσεως ὁ νεῶς, τὸ ἀνώγεων.

● Τὰ αἲतिकόκλιτα ἐπίθετα : 1) Εἶναι δικατάληκτα (ἐκτὸς τοῦ πλέως, α, ων).

2) Εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου ἔχουν κατάληξιν —α καὶ ὄχι —ω (ὅπως τὰ αἲतिकόκλιτα οὐσιαστικά).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Α) Δευτέρα Κλίσις

- ✓ 1. Τί έχετε να παρατηρήσετε διά τās καταλήξεις τών θηλυκών όνομάτων τής δευτέρας κλίσεως;
2. Ποίās καταλήξεις έχουν τά συνηρημένα δευτερόκλιτα; Έχουν κλητικήν; Είς ποίαν συλλαβήν τονίζονται;
3. Τί γράμμα έχουν τά άττικόκλιτα είς τās καταλήξεις όλων τών πτώσεων; Πότε τó ω λαμβάνει ι ύπογεγραμμένον; Είς ποίαν συλλαβήν τονίζονται; Τί παρατηρείτε είς τήν ένικήν κλητικήν; Ποία άττικόκλιτα σχηματίζουν τήν ένικήν αίτιατικήν χωρίς τó τελικόν ν;

Β) Έπίθετα Δευτερόκλιτα

1. Πώς κλίνονται τά άσυναίρετα δευτερόκλιτα επίθετα; Ποία επίθετα λέγονται τρικατάληκτα; Ποία ή κατάληξις τού θηλυκού; ύπάρχει εξαίρεσις;
2. Ποία επίθετα λέγονται δικατάληκτα; Ποία επίθετα είς -ος είναι δικατάληκτα; Αναφέρατε τρία επίθετα είς -ος σύνθετα, τά όποια δέν είναι δικατάληκτα. Αναφέρατε επίθετα είς -ος, τά όποια δύνανται να είναι τρικατάληκτα ή δικατάληκτα.
3. Τά συνηρημένα δευτερόκλιτα επίθετα επί τίνος ύποδείγματος κλίνονται; Πώς σχηματίζουν τó θηλυκόν; Ποία συνηρημένα επίθετα είναι δικατάληκτα; Ποίās ιδιορρυθμίας παρουσιάζουν;
4. Τά άττικόκλιτα επίθετα είναι δικατάληκτα ή τρικατάληκτα; Επί τίνος ύποδείγματος κλίνονται; Κατά τί διαφέρουν τών άττικοκλίτων ούσιαστικών;

Γενικαὶ Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων
(οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων) πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως

Ἀσκ. 57. Κλίνετε: τὸ ἀργυροῦν τόξον—ὁ καθαρὸς ῥοῦς
τὸ καλὸν κανοῦν—ὁ καλὸς ταῶς

Ἀσκ. 58. Κλίνετε: ἡ μικρὰ ἀγορὰ—ἡ καλὴ ἑορτὴ—ὁ ἀγαθὸς
ἀθλητὴς—ἡ μικρὰ μέλισσα—ὁ ἀγαθὸς ἀδελφός.

Ἀσκ. 59. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ἐν τῷ κειμένῳ ὀνόματα
τῆς β' κλίσεως:

Ζεὺς ἐν πίθῳ τὰ ἀγαθὰ πάντα συγκλείσας ἀφῆκε παρ' ἀνθρώπῳ
τινί. Ὁ δέ, λίχνος ἄνθρωπος, εἰδέναι θέλων τί ἐστὶν ἐν αὐτῷ, τὸ πῶμα
ἐκίνησε: πάντα δὲ ἐπετάσθη πρὸς τοὺς θεοὺς.

Ἀσκ. 60. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ἐν τῷ κειμένῳ οὐσιαστι-
κὰ καὶ ἐπίθετα τῶν δύο πρώτων κλίσεων:

Κριθὴν τὴν τοῦ ἵππου ὁ ἵπποκόμος κλέπτων καὶ πωλῶν, τὸν ἵππον
ἔτριβεν, ἐκτένιζε πᾶσαν ἡμέραν. Ἔφη δὲ ὁ ἵππος: «Εἰ θέλεις ἀληθῶς
καλὸν εἶναι με, τὴν κριθὴν τὴν τρέφουσάν με μὴ πᾶλει». Ὁ μῦθος δη-
λοῖ, ὅτι οἱ πλεονέκται τοῖς πιθανοῖς λόγοις καὶ ταῖς κολακείαις τοὺς
πένητας δελεάζοντες ἀποστεροῦσιν αὐτοὺς καὶ τῆς ἀναγκαίας χρείας.

Ἀσκ. 61. Ἀναγνωρίσατε τὰ ἀττικόκλιτα οὐσιαστικά:

1. Τοῖς βαρβάροις οὔτε βωμοὶ οὔτε νεφέ εἰσιν. 2. Δίδωσιν ὁ ναύτης
ταῶν τῷ ληστῆ. 3. Οἱ πολῖται κολάζονται ὑπὸ τοῦ Μίνω. 4. Τὸν λα-
γὼν λίθῳ ἀποκτείνει. 5. Οἱ λησταὶ τὴν ἔω φοβοῦνται.

Ἀσκ. 62. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ συνηρημένα δευτερόκλι-
τα οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα:

1. Ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος χρυσοῦς ἦν. 2. Ὁ φιλόσοφος τοὺς
ἄνους πολίτας οὐ θαυμάζει. 3. Ὁ πλοῦς ἦν χαλεπὸς τοῖς ναύταις. 4.
Οἱ πολῖται τῷ δικαίῳ κριτῆ εὐνοί εἰσιν. 5. Στέφανος ἀργυροῦς τῷ
τῆς νήσου οἰκιστῆ δίδεται. 6. Ἡ ἀλήθεια ἀπλή ἐστίν. 7. Ὁ καλὸς τά-
φος τὰ ὀστέα τοῦ Ἰππίου ἔχει.

Ἄσκ. 63. Κλίνετε καὶ εἰς τὰ τρία γένη τὰ ἐπίθετα :

1) ἄγιος—διπλοῦς—ἄθνατος—κακόνους—εὐπλους—εὐρους

2) κεραμεοῦς—ἄνους—ἀγήρωσ—πλέωσ—εὐκερωσ—ἀξιόχρεωσ—
εὐγεωσ

Ἄσκ. 64. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ἐν τῷ κειμένῳ συνηρημένα οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα α' καὶ β' κλίσεωσ :

1. Ὁ θάνατος χαλκοῦσ ὕπνοσ λέγεταί. 2. Οὐ λόγοισ, ἀλλὰ βλάβαισ παιδεύονται οἱ ἄνοι. 3. Πολλάκισ ἀνθρώπων νοῦν ὀργὴ ἐκκαλύπτει. 4. Ἐν τῇ Ἀθηνῶν ἀγορᾷ πολλοὶ Ἑρμαῖ ἦσαν. 5. Ὁ Σικελίασ τῆσ νήσου περίπλοισ ὀκτὼ ἡμερῶν ἦν. 6. Ἡ βασιλεία αὐτῇ τῇ θεᾷ χρυσοῦν στέφανον καὶ πορφυροῦν ἱμάτιον ἔφερεν. 7. Πρὸσ τοῖσ νεκρῶν ὄστοισ ἐν τοῖσ τῶν Σκυθῶν τάφοισ ἀργυροῖ στέφανοι καὶ σιδηρᾶ ὄπλα ἐστί.

Ἄσκ. 65. Γράψατε εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τὰ τρία γένη τῶν ἐπιθέτων τῶν κατωτέρω φράσεωσ:

1. Ἄλυπον βίον οἱ θεοὶ μόνον ἄγουσι. 2. Ἄδικοσ πλοῦτοσ οὐποτε βέβαιοσ. 3. Ἐν καιρῷ τὰ ἡμέτερα πλοῖα εἰσ τὴν ἔρημον νῆσον σφῆζετε. 4. Φεῦγε τὰσ ἀπίστουσ φιλίασ. 5. Βλάβαι τοῦσ ἀνοήτουσ παιδεύουσιν. 6. Ἡ τῶν ἀνδρείων δόξα ἀθνατόσ ἐστί. 7. Ἡ τοῦ σοφοῦ ψυχὴ ἦσυχόσ ἐστί ἐν ταῖσ τοῦ βίου συμφοραῖσ. 8. Ἀνάριθμα ἀγαθὰ, ὧ θεοί, παρέχετε τοῖσ ἀνθρώποισ. 9. Ἡ ἐν ταῖσ μάχαισ τελευτῇ τοῖσ Σπαρτιάταισ ἐνδοξοσ καὶ ἐντιμοσ ἦν. 10. Ἀνάξιοί εἰσιν φρονίμων ἀνθρώπων αἱ τῶν ἀγρίων θηρίων ἐπιθυμίαι. 11. Ἄδηλα τὰ τοῦ πολέμου. 12. Ὅπου ἐστί ἔργων καιρόσ, ἄχρηστοὶ λόγοι. 13. Ἐνθα ἦσαν κῶμαι ἄφθονα ἔχουσαι τὰ ἐπιτήδεια, καὶ θῆραι αἱ μὲν ἐν περιειργμένοισ παραδείσοισ, αἱ δὲ καὶ ἐν ἀναπεπταμένοισ τόποισ, πάγκαλαι. 14. Ὁ λαγὼσ ἔχει κεφαλὴν κούφην, μικράν, στενήν ἐκ τοῦ πρόσθεν, τράχηλον λεπτόν, οὐ σκληρόν, μῆκοσ ἱκανόν καὶ ὠμοπλάτασ ὀρθάσ.

Ἄσκ. 66. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Ὁ θάνατος εἶναι κοινός καὶ εἰς τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τοὺς καλοὺς. 2. Δὲν ἀγαπῶμεν¹ τὴν βάρβαρον χώραν τῶν Περσῶν. 3. Ἡ ἔνδοξος ἡμέρα τῆς νίκης εἶναι κοντά. 4. Ἀδελφή, ἔγινες ἔνδοξος καὶ ἀνταξία τοῦ ἀδελφοῦ σου. 5. Ἡ γαμήλιος ἑορτὴ ἦτο λαμπρά. 6. Τί ἤρεμος θάλασσα! 7. Ἡ φλύαρος² κόρη εἶπε κάποιαν χρήσιμον γνώμην. 8. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλό. 9. Τὸ νερὸ εἶναι ἄχρωμο. 10. Ἡ γνώμη τοῦ ρήτορος ἦτο εὐνοϊκὴ³.

1. ἀγαπῶ = φιλῶ. 2. φλύαρος = λάλος. 3. εὐνοϊκός = εὖνους.

Ἄσκ. 67. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Ὁ ναὸς ἐκάη ἐντελῶς¹. Ὁ Πρωτεὺς ἠναγκάσθη ὑπὸ τοῦ Μεγελάου νὰ τοῦ δώσῃ χρησμόν². 3. Οἱ Πελοποννήσιοι νικηθέντες τὴν αὐγὴν³ ἔπλεον πρὸς τὴν πατρίδα των. 4. Ἄν θέλῃς οἱ θεοὶ νὰ σοῦ εἶναι εὐσπλαχνικοὶ⁴, πρέπει νὰ θυσιάσῃς⁵ εἰς τοὺς θεοὺς. 5. Οἱ ναῦται δὲν φοβοῦνται τοὺς κινδύνους τοῦ ταξιδιοῦ. 6. Ὁ λαὸς εἰς τοὺς θεοὺς πολλὰ δῶρα εἰς τοὺς ναοὺς ἔφερε. 7. Ἡ χώρα περὶ τὸν ποταμὸν Νεῖλον εἶναι πολὺ εὐφορος⁶, ἡ δὲ ἄλλη ἔρημος καὶ ἄγονος. 8. Ἡ γῆ παράγει⁷ ἡμέρες συκιές. 9. Ἡ γλῶσσα τῶν Αἰγυπτίων εἶναι βάρβαρος καὶ πάρα πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν. 10. Εἰς τὴν εὐφορον⁸ Ἀττικὴν ἡ ἐλαία θάλλει.

1. καίομαι ἐντελῶς = κατακαίομαι. 2. δίδω χρησμόν = μαντεύομαι. 3. τὴν αὐγὴν = ἀνά ἔων. 4. εὐσπλαχνικός = ἴλεως. 5. χρησιμοποίησατε εἰς-τέος ρηματικόν. 6. πολὺ εὐφορος = παμφόρος. 7. παράγω = φέρω. 8. εὐφορος = εὐγεως.

Κεφάλαιον 7ον

Τρίτη Κλίσις

● Ἡ τρίτη κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν.

● Τὰ τριτόκλιτα λέγονται περιπτοσύλλαβα, διότι κανονικῶς ἔχουν εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις μίαν συλλαβὴν περισσότερην ἀπὸ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν.

● Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ, ἀφοῦ ἀφαιρεθῆ ἡ κατάληξις αὐτῆς -ος.

● Μερικὰ ἐκ τῶν τριτοκλίτων ἔχουν δύο θέματα. Τὸ δεύτερον θέμα εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν.

Κατὰ τὸν χαρακτήρα (ἦτοι τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος αὐτῶν) τὰ τριτόκλιτα διαιροῦνται εἰς :

1) φωνηεντόληκτα (στάχυς—στάχ-υ-ος),

2) συμφωνόληκτα (ἄγων—ἄγῶ-ν-ος).

Ἐὰν τὸ σύμφωνον εἶναι οὖρανικόν, λέγονται οὖρανικόληκτα (φύλαξ—φύλακος).

Ἐὰν τὸ σύμφωνον εἶναι χειλικόν, λέγονται χειλικόληκτα (Ἄραψ—Ἄραβος).

Ἐὰν τὸ σύμφωνον εἶναι ὀδοντικόν, λέγονται ὀδοντικόληκτα (τάπηξ—τάπητος).

Ἐὰν τὸ σύμφωνον εἶναι ὑγρὸν ἢ ἔνριον, λέγονται ὑγρόληκτα ἢ ἐνωρόληκτα (ῥήτωρ—ῥήτορος, ἄγων—ἄγῶνος).

Καταλήξεις τῶν τριτοκλίτων

		Ἐνικός			Πλ. θυντικός	
		ἄρσεν. καὶ θηλυκ.	οὐδέτ.	ἄρ. θηλ.		οὐδέτ.
ὄν.	-ς	ἦ —	—	ὄν.	-ες	-ᾶ
γεν.	-ος	(ἦ ὡς)	-ος(ἦ ὡς)	γεν.	-ων	-ων
δοτ.	-ι	—	-ι	δοτ.	-σῖ	-σῖ
αἰτ.	-ᾶ	ἦ -ν	—	αἰτ.	-ᾶς ἦ (-νς)	-ᾶ
κλ.	-ς	ἦ —	—	κλ.	-ες	-ᾶ

● Τὸ δίχρονον α καὶ ι τῶν καταλήξεων -ι, -σι, -α, -ας εἶναι βραχύ.

Α) Φωνηεντόληκτα

1) Εἰς -ις ἢ -υς (γεν. -εως)

ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ   ἀρσενικά   οὐδέτερα

Ἐνικός

ὄν.	ὁ	πρύτανις	ἢ	πόλις	ὁ	πέλεκυς	τὸ	ἄστν
γεν.	τοῦ	πρυτάνεως	τῆς	πόλεως	τοῦ	πελέκεως	τοῦ	ἄστεως
δοτ.	τῷ	πρυτάνει	τῇ	πόλει	τῷ	πελέκει	τῷ	ἄστει
αἰτ.	τὸν	πρύτανιν	τὴν	πόλιν	τὸν	πέλεκυν	τὸ	ἄστν
κλ.	ὦ	πρύτανι	ὦ	πόλι	ὦ	πέλεκυ	ὦ	ἄστν

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	πρυτάνεις	αἱ	πόλεις	οἱ	πελέκεις	τὰ	ἄσθη
γεν.	τῶν	πρυτάνεων	τῶν	πόλεων	τῶν	πελέκεων	τῶν	ἄστεων
δοτ.	τοῖς	πρυτάνεσι	ταῖς	πόλεσι	τοῖς	πελέκεσι	τοῖς	ἄστεσι
αἰτ.	τούς	πρυτάνεις	τάς	πόλεις	τούς	πελέκεις	τὰ	ἄσθη
κλ.	ὧ	πρυτάνεις	ὧ	πόλεις	ὧ	πελέκεις	ὧ	ἄσθη

1) Σχηματίζονται ἀπὸ δύο θέματα (πολι-πολε), (πελεκυ-πελέκε).

Ἐκ τῶν δύο θέματι σχηματίζεται ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ, ἡ αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ.

Ἐκ τῶν δύο θέματι σχηματίζονται ὅλαι αἱ ἄλλαι πτώσεις.

2) Ὁ χαρακτήρ τοῦ δευτέρου θέματος ε μετὰ τὸ ἐπόμενον ι ἢ ε τῶν κατάληξεων συναϊρεῖται εἰς εἰ (πόλε-ι πόλει, πόλε-εσ πόλεις).

3) Ὁ χαρακτήρ ε τοῦ οὐδετέρου ἄστν εἰς τὸν πληθυντικὸν συναϊρεῖται μετὰ τὴν κατάληξιν α εἰς η (ἄστεα, ἄσθη).

4) Τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν σχηματίζουσι μετὰ τὴν κατάληξιν ν.

5) Τὴν ἐνικὴν κλητικὴν σχηματίζουσι χωρὶς κατάληξιν (ὦ πόλι).

6) Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικῆς γενικῆς -ως προῆλθεν ἐξ ἀντιμεταχωρήσεως. Ἀντιμεταχωρήσις εἶναι τὸ φαινόμενον κατὰ τὸ ὁποῖον δύο συνεχόμενα φωνήεντα ἐναλλάσσουσι τὸν χρόνον, καὶ τὸ πρῶτον, ἐνῶ ἦτο μακρόν, γίνεται βραχύ, τὸ δὲ δεύτερον, ἐνῶ ἦτο βραχύ, γίνεται μακρόν (πόλη-ος, πόλε-ως).

7) Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ πληθυντικοῦ εἶναι ὁμοία μετὰ τὴν ὀνομαστικὴν.

*Πηλ. Ἐπίκουρος ἡ γενική -ως -ως
-υς -υς*

● Ἐξαιρέσεις κανόνος τονισμού : Ἡ γενική τοῦ ἐνικοῦ καί πληθυντικοῦ τονίζεται εἰς τήν προπαραλήγουσαν, ἄν καί ἡ λήγουσα εἶναι μακρά. (βλ. σελ. 60, 2).

Ἡ ἐξαιρέσις δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ ὅτι διατηρεῖται ὁ τονισμός, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε πρὸ τῆς ἀντιμεταχωρήσεως (πόληος, πόλεως). Ἡ γενική τοῦ πληθυντικοῦ τονίζεται κατ' ἀναλογίαν πρὸς τήν γενικήν τοῦ ἐνικοῦ (πόλεων ἀντὶ πόλεων).

● Μερικά θηλυκὰ ὅπως ἡ πειθῶ, ἡ ἤχώ, ἡ Λητώ κλίνονται μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ὡς ἑξῆς :

῾Ον. ἡ πειθῶ γεν. τῆς πειθοῦς δοτ. τῇ πειθοῖ αἰτ. (τὴν πειθῶ) τὴν πειθῶ κλ. ᾧ πειθοῖ.

῾Οσάκις σχηματίζονται καί εἰς τὸν πληθυντικόν, κλίνονται εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν.

Ἐξαιρέσεις κανόνος τονισμού : Ἡ αἰτιατική τοῦ ἐνικοῦ ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐκ συναιρέσεως προερχομένη λήγουσα τονιζομένη περισπᾶται. (βλ. σελ. 60, 3).

● Μερικά ὀνόματα ὅπως ὁ ἰχθύς, ὁ μῦς, ἡ ὄφρυς, ἡ δρυς, ἔχουν ἓν θέμα καί κλίνονται ὡς ἑξῆς :

῾Εν. ὄν. ὁ ἰχθύς γεν. τοῦ ἰχθύος δοτ. τῷ ἰχθύι αἰτ. τὸν ἰχθὺν κλ. ᾧ ἰχθύ.

Πληθ. ὄν. οἱ ἰχθύες γεν. τῶν ἰχθύων δοτ. τοῖς ἰχθύσι αἰτ. τοὺς ἰχθῶς κλ. ᾧ ἰχθύες.

Ἡ αἰτιατική τοῦ πληθυντικοῦ σχηματίζεται μὲ τὴν κατάληξιν -ς ἀντὶ -ας.

Ἐξαιρέσεις κανόνος τονισμού. Οἱ μονοσύλλαβοι τύποι τῶν εἰς -υς—ύος (καί ἡ πληθυντική αἰτιατική καί ὅταν ἀκόμη δὲν εἶναι μονοσύλλαβος) ὅταν τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν περισπῶνται παρὰ τὸν κανόνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστική, αἰτιατική καί κλητική τῶν ὀνομάτων τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται. (βλ. σελ. 60, 1).

✓ **Ἀσκ. 68.** Κλίνετε : ἡ δύναμις, ἡ πρᾶξις, ὁ μάντις, ὁ ὄφις

✓ **Ἀσκ. 69.** Κλίνετε εἰς τὴν γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ :

- 1) ἡ ἀκρόπολις - ἡ ὕβρις - ἡ ποίησις
- 2) ἡ φύσις - ἡ πίστις - ἡ Ἐρινὺς - ἡ δρῦς
- 3) ἡ ἰσχὺς - ὁ βότρυς - ἡ ἰλὺς - ὁ στάχυς

✓ **Ἀσκ. 70.** Κλίνετε :

1) ἡ παλαιὰ ἀκρόπολις 2) ἡ καλὴ ποίησις 3) ἡ αἰσχρὰ ὕβρις 4) ὁ ἱερὸς ὄφις.

Ἀσκ. 71. Εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις : 1) ἀναγνωρίσατε τὰ φωνεντόληκτα, 2) γράψατε εἰς ποῖον ὑπόδειγμα κλίνονται, 3) κλίνετε αὐτά.

1. Ἡ πίστις τὴν πίστιν πολλακίς τίκτει. 2. Οἱ θεοὶ τὴν ὕβριν κολλάζουσι. 3. Τὰς τῶν ἀνθρώπων πράξεις οἱ θεοὶ δικάζουσι. 4. Οἱ πολῖται ἀγανακτοῦσιν ἐπὶ τῇ τοῦ τυράννου ὕβρει. 5. Πολλοὶ ἀνθρωποὶ φύσει φιλότιμοί εἰσιν. 6. Φύσεως κακῆς σημεῖον ἐστὶν ὁ φθόνος. 7. Ἡ ἀδικία ἐστὶν αἰτία στάσεων. 8. Ὁ γεωργὸς τοὺς βότρυς τῆς ἀμπέλου ἐπαινεῖ. 9. Οἱ κακοὶ τὰς Ἐρινὺς φοβοῦνται. 10. Οἱ γονεῖς αἰδοῦς ἄξιοί εἰσιν. 11. Αἶ τε Μοῦσαι καὶ οἱ ποιηταὶ τὴν Σαπφῶ θαυμάζουσι. 12. Ἐν τῇ Καλυψοῦς νήσῳ καλὰ δένδρα ἦν.

Ἀσκ. 72. Εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις : 1) ἀναγνωρίσατε τὰ φωνεντόληκτα, 2) γράψατε εἰς ποῖον ὑπόδειγμα κλίνονται, 3) κλίνετε αὐτά.

1. Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ φρονήσεως οὐ βέβαιον κτῆμα. 2. Ἡ ὄφις τῶν Ἑλληνικῶν τάξεων τοῖς Πέρσαις φοβερά ἦν. 3. Ἐξ ἐχθρῶν στάσεις γίνονται, ἐκ δὲ στάσεων φόνοι. 4. Ἰσχύι τῶν στρατῶν οἱ τύραννοι ἄρχουσι τῶν πολιτῶν. 5. Μάτην οἱ φίλοι τὸν Σωκράτη φεῦγειν ἐκ τοῦ ἄστεως ἐκέλευσαν. 6. Εὐριπίδης τὴν ἠχῶ παῖδα τῆς ὄρεινῆς πέτρας λέγει. 7. Οἱ γραφεῖς ἀσμένως εἰκάζουσι τὰς καλάς πίτυς καὶ τὰς μεγάλας δρῦς. 8. Οἱ μῦες παγίσιν ἀγρεύονται. 9. Οἱ θηρευταὶ τοὺς σῦς θηρεύουσι. 10. Τὸ τοῦ Ἰάσονος πλοῖον Ἀργῶ ἐκαλεῖτο.

ΦΩΝΗΗΝΤΟΛΗΚΤΑ

2) Εἰς -εὺς (γεν. -εως)

<i>*Ενικός</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ βασιλεὺς	<i>Πληθ.</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ βασιλεῖς
	<i>γεν.</i>	τοῦ βασιλέως		<i>γεν.</i>	τῶν βασιλέων
	<i>δοτ.</i>	τῷ βασιλεῖ		<i>δοτ.</i>	τοῖς βασιλεῦσι
	<i>αἰτ.</i>	τόν βασιλέα		<i>αἰτ.</i>	τούς βασιλέας
	<i>κλ.</i>	ὦ βασιλεῦ		<i>κλ.</i>	ὦ βασιλεῖς

● Ὁ χαρακτήρ υ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται (βασιλεύ-ως) βασιλέως.

● Τὸ ε τοῦ θέματος, τὸ ὅποιον μένει μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ χαρακτήρος υ, συναίρειται μὲ τὸ ἐπόμενον ι ἢ ε τῶν καταλήξεων εἰς εἰ : (βασιλέ-ι) βασιλεῖ (βασιλέ-εσ) βασιλεῖς.

● Ἡ ἐνική κλητική σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα μόνον, ἄνευ καταλήξεως.

● Τὸ α τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς αἰτιατικῆς εἶναι μακρὸν λόγῳ ἀντιμεταχωρήσεως (βασιλῆ-α-βασιλέα). βλ. σελ. 43, 6.

● Ὅσα φωνηεντόληκτα εἰς -εὺς ἔχουν φωνῆεν πρὸ τοῦ τελικοῦ ε τοῦ θέματος, συνήθως συναίρουν τὸ ε τοῦτο μὲ τὸ ἐπόμενον ω καὶ α τῶν καταλήξεων (Εὐβοέως) Εὐβοῶς, (ἄλιεα) ἄλιᾶ.

● Τὰ ὀνόματα γραῦς καὶ βοῦς ὁμοιάζουν πρὸς τὰ εἰς -εὺς, διότι ἔχουν καὶ αὐτὰ δίφθογον εἰς τὸ θέμα. Κλίνονται ὡς ἑξῆς :

<i>*Ενικός</i>	<i>ὄν.</i>	ἡ γραῦς	<i>Πληθυντ.</i>	<i>ὄν.</i>	αἱ γραῖες
	<i>γεν.</i>	τῆς γραός		<i>γεν.</i>	τῶν γραῶν
	<i>δοτ.</i>	τῇ γραῖ		<i>δοτ.</i>	ταῖς γρασὶ
	<i>αἰτ.</i>	τὴν γραῖν		<i>αἰτ.</i>	τάς γραῖς
	<i>κλ.</i>	ὦ γραῖ		<i>κλ.</i>	ὦ γραῖες

<i>*Ενικός</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ βοῦς	<i>Πληθυντ.</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ βόες
	<i>γεν.</i>	τοῦ βοός		<i>γεν.</i>	τῶν βοῶν
	<i>δοτ.</i>	τῷ βοῖ		<i>δοτ.</i>	τοῖς βοουσὶ
	<i>αἰτ.</i>	τόν βοῦν		<i>αἰτ.</i>	τούς βοῦς
	<i>κλ.</i>	ὦ βοῦ		<i>κλ.</i>	ὦ βόες

- Ἄσκ. 73.** Κλίνετε: 1) ὁ ἀφορεὺς - ὁ ἵπευς - ὁ ἱερεὺς
 2) ὁ γραφεὺς - ὁ ἐρμηνεὺς - ὁ φονεὺς
 3) ὁ Θεσεὺς - ὁ χαλκεὺς - ὁ γραμματεὺς
 4) ὁ κεραμεὺς - ὁ γονεὺς - ὁ Ἀχιλλεὺς

Ἄσκ. 74. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα:

1. Τὰ τῆς ὕλης δένδρα τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἰκέταις κλάδους παρέχει. 2. Οἱ πρῶτοι τῶν στρατιωτῶν ὀρθοὺς ἐν τῷ πεδίῳ τὰς τῶν ἵπέων τάξεις. 3. Ὁ ἡγεμὼν τοῖς ἵπευσι τὴν ὁδὸν σημαίνει. 4. Ἀλιεῖς ἐν τοῖς δικτύοις πλείστους ἰχθῦς ἀλιεύουσιν. 5. Τοὺς γονέας αἰεὶ ἐν τιμαῖς ἔχετε. 6. Ἀλέξανδρος τὸν Ἀχιλλεῖα ἐμακάριζεν ἔχοντα θαυμάσιον κήρυκα τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς. 7. Ἀθηνᾶ τῷ Ὀδυσσεῖ ἐν πᾶσι τοῖς κινδύνοις σύμμαχος καὶ σύμβουλος ἦν. 8. Ἡ τῶν Πλαταιῶν συμμαχία τοῖς Ἀθηναίοις πολλάκις ὠφέλιμος ἦν. 9. Οἱ θεοὶ εἰσὶν ἴλεφ τῷ ἱερεῖ. 10. Ὁ μὲν κεραμεὺς κεραμεῖ, ὁ δὲ ποιητὴς ποιητῇ ἐχθρὸς ἔστιν.

Ἄσκ. 75. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα:

1. Οἱ νόμοι τοὺς φονέας θανάτῳ κολάζουσιν. 2. Οἱ μάντις ὑπὸ τοῦ ἀδίκου ἡγεμόνος μισοῦνται. 3. Τὸ τῶν βοῶν γένος πάγχρηστόν ἐστι τοῖς ἀνθρώποις. 4. Τοῖς ἵπευσιν οὐκ ἔστιν ὄπλα. 5. Κοινὸς ὁ χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλευσιν. 6. Ἐν τῇ Αἰγύπτῳ τάξεις τῶν πολιτῶν ἦσαν ἕξι, τῶν τε βασιλέων καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν μαχίμων καὶ τῶν νομέων καὶ τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεχνιτῶν. 7. Ὁ Πλάτων τοὺς ποιητὰς ἐρμηνεὺς τῶν θεῶν καλεῖ. 8. Οἱ πολῖται φοβοῦνται τὴν τῶν Δωριέων δύναμιν. 9. Οἱ τοῦ συγγραφέως λόγοι εἰσὶ κόσμος τῷ βασιλεῖ. 10. Ἦκομεν τοῖς Εὐβοεῦσι βοηθήσοντες.

B) ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Ἄφωνόληκτα 1) οὐρανικόληκτα

<i>Ἐνικ.</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ κόραξ	<i>Πληθυν.</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ κόρακες
	<i>γεν.</i>	τοῦ κόρακος		<i>γεν.</i>	τῶν κοράκων
	<i>δοτ.</i>	τῷ κόρακι		<i>δοτ.</i>	τοῖς κόραξι
	<i>αἰτ.</i>	τὸν κόρακα		<i>αἰτ.</i>	τοὺς κόρακας
	<i>κλ.</i>	ὧ κόραξ		<i>κλ.</i>	ὧ κόρακες

● Τὸ ἀλώπηξ σχηματίζεται ἀπὸ δύο θέματα : ἀπὸ ἰσχυρὸν (ἀλώπηκ-) εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, καὶ ἀπὸ ἀσθενὲς (ἀλώπεκ-) εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

● Τὸ ὄνομα θριξ σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν θέμα θριχ- εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ θέμα τριχ- εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ θέματος θ ἔγινε τ λόγω ἀνομοιώσεως. Ἀνομοίωσις εἶναι τὸ φαινόμενον κατὰ τὸ ὅποιον, ὅταν δύο συνεχόμενοι συλλαβαὶ μιᾶς λέξεως ἀρχίζουσιν ἀπὸ ἄφωνου δασύ, τότε τὸ δασὺ τῆς πρώτης συλλαβῆς τρέπεται εἰς ψιλόν.

- ✓ **Ἄσκ. 76.** Κλίνετε : 1) ἡ μᾶστιξ - ὁ τέττιξ - ἡ φάλαγξ
2) ἡ φλόξ - ὁ θώραξ - ὁ κῆρυξ
3) ὁ φοῖνιξ - ὁ φύλαξ - ὁ ὄνυξ

✓ **Ἄσκ. 77.** Κλίνετε : ἡ καλὴ αἶξ - ἡ χαλκῆ σάλπιγξ - ὁ πονηρὸς μύρμηξ.

✓ **Ἄσκ. 78.** Κλίνετε : ἡ λαμπρὰ φλόξ. - ὁ βέβαιος θώραξ - ὁ ἀπρονόητος τέττιξ.

✓ **Ἄσκ. 79.** Νὰ γραφῆ ἡ δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ τῶν οὐρανικόληκτων τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ἦκούομεν τὴν τῶν τεττίγων ᾠδὴν.
2. Ὀρῶμεν τὰς φλόγας.
3. Ἐφιλοῦμεν τὴν λευκὴν αἶγα.
4. Ἐθαυμάζομεν τοὺς καλοὺς φοίνικας.
5. Ἐκάλουν τὸν φύλακα.
6. Ἦχοῦσιν αἱ σάλπιγγες.
7. Ὁ κῆρυξ σιγὴν κηρύττει.
8. Ὀρᾶτε τοὺς τοῦ ἀετοῦ ὄνυχας.

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

✓ 2. Χειλικόληκτα

<i>*Ενικ.</i>	ὄν.	ὄ	*Αραφ	Πληθυντ.	ὄν.	οἱ	*Αραβες
	γεν.	τοῦ	*Αραβος		γεν.	τῶν	*Αράβων
	δοτ.	τῷ	*Αραβι		δοτ.	τοῖς	*Αραβι
	αἰτ.	τόν	*Αραβα		αἰτ.	τούς	*Αραβας
	κλ.	ὧ	*Αραφ		κλ.	ὧ	*Αραβες

*Ασκ. 80. Κλίνετε : 1) ἡ φλέψ - ὁ Αἰθίωψ - ὁ γῦψ
2) ὁ σκόλοψ - ὁ κάνωψ - ἡ λαίλαψ

*Ασκ. 81. Κλίνετε : ὁ ἀνδρεῖος *Αραψ - ὁ ἄγριος γῦψ - ὁ βέβαιος σκόλοψ.

*Ασκ. 82. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ οὐρανικόληκτα καὶ χειλικόληκτα ὀνόματα τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ὁ θηρευτῆς ἀπέκτεινε τὸν γῦπα. 2. Οἱ *Αραβες ἔτεμον τοὺς φοίνικας. 3. Αἱ σάλπιγγες σημαίνουνσι τὸ πολεμικόν. 4. Οἱ βάρβαροι ἐθαύμαζον τοὺς λευκοὺς θώρακας. 5. Οἱ τῶν νεῶν φύλακες οὐκ ἦσαν σπουδαῖοι. 6. Ἐν τῇ τῶν Κυκλώπων νήσῳ αἶγες ἦσαν πολλαί. 7. Ὁμηρος τὴν τῶν Φαιάκων καὶ Αἰθιόπων εὐδαιμονίαν ἐγκωμιάζει. 8. Ἐν τῇ χώρᾳ εἰσὶν φλέβες ἀργύρου. 9. Ὁ τῶν μυρμηκῶν βίος πολύπονός ἐστιν. 10. Τὴν λαίλαπα οἱ ἔμπειροι ναῦται οὐ φοβοῦνται. 11. Πανταχοῦ οἱ κήρυκες τίμιοί εἰσιν. 12. Οἱ Θρᾶκες ἄγριοι καὶ πολεμικοὶ ἦσαν. 13. Ἐνδοξοὶ ἦσαν οἱ τῶν Φοινίκων πλοῖ. 14. Οἱ ὀπλῖται διὰ τῶν θωράκων ἐτιτρώσκοντο. 15. Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν ἑθεράπευον ὡς φύλακα νόμων. 16. Ἐν τῇ τῶν μυρμηκῶν οἰκίᾳ αἱ κατήλιφες οὐποτε κεναὶ εἰσιν. 17. Αἱ τῶν γυπῶν πτέρυγές εἰσι μακραί. 18. Πεπιστεύκαμεν τοῖς *Αραβι μακρὸν χρόνον. 19. Ἐν νῷ ἔχετε φεύγειν τοὺς γῦπας καὶ τοὺς κόρακας. 20. Οἱ τῶν Ἀράβων ἀνακτες κακῶς ἐπραζαν ἐν τῇ λαίλαπι.

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

3. Ὀδοντικόληκτα

α) Τοῦ ὀδοντικοῦ προηγεῖται α, η, ω.

Ἐνικὸς	ὄν.	ἡ	μυριάς	ὁ	τάπης	ὁ	γέλως
	γεν.	τῆς	μυριάδος	τοῦ	τάπητος	τοῦ	γέλωτος
	δοτ.	τῇ	μυριάδι	τῷ	τάπητι	τῷ	γέλωτι
	αἰτ.	τὴν	μυριάδα	τὸν	τάπητα	τὸν	γέλωτα
	κλ.	ᾧ	μυριάς	ᾧ	τάπης	ᾧ	γέλως

Πληθ.	ὄν.	αἱ	μυριάδες	οἱ	τάπητες	οἱ	γέλωτες
	γεν.	τῶν	μυριάδων	τῶν	ταπήτων	τῶν	γελώτων
	δοτ.	ταῖς	μυριάσι	τοῖς	τάπησι	τοῖς	γέλωσι
	αἰτ.	τάς	μυριάδας	τοὺς	τάπητας	τοὺς	γέλωτας
	κλ.	ᾧ	μυριάδες	ᾧ	τάπητες	ᾧ	γέλωτες

β) Τοῦ ὀδοντικοῦ προηγεῖται ι, ἦ ῥ

τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν δὲν τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν

Ἐνικὸς	ὄν.	ἦ	πατρίς	ἦ	χάρις
	γεν.	τῆς	πατρίδος	τῆς	χάριτος
	δοτ.	τῇ	πατρίδι	τῇ	χάριτι
	αἰτ.	τὴν	πατρίδα	τὴν	χάριν
	κλ.	ᾧ	πατρίς	ᾧ	χάρι

Πληθον.	ὄν.	αἱ	πατρίδες	αἱ	χάριτες
	γεν.	τῶν	πατρίδων	τῶν	χαρίτων
	δοτ.	ταῖς	πατρίσι	ταῖς	χάρισι
	αἰτ.	τάς	πατρίδας	τάς	χάριτας
	κλ.	ᾧ	πατρίδες	ᾧ	χάριτες

● Ἐκ τῶν ὀδοντικώληκτων τῆς κατηγορίας αὐτῆς, ὅσα εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν δὲν τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν: *οὐδὲν ἄλλο*

- 1) σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν εἰς -ν.
- 2) σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν χωρὶς τὴν κατάληξιν -ς.

● Τὴν ἐνικὴν κλητικὴν χωρὶς τὴν κατάληξιν -ς σχηματίζουν ἐπίσης τὸ ὀξύτονον ἢ τυραννίς καὶ τὸ οὐσιαστικὸν παῖς.

Σημ. : Τὸ ὄνομα ποῦς σχηματίζει τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα ποῦδ, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα ποδ.

● Εἰς τὰ ὀδοντικώληκτα εἰς ἰς-ἰδος τὸ ἰ εἶναι βραχύ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἀψίς, βαλβίς, κνημῖς, σφραγίς, καὶ μερικὰ ὑποκοριστικά ὡς βλεφαρίς, κεραμῖς, νησίς, ψηφίς, κ.ἄ.

✓ **Ἀσκ. 83.** Κλίνατε : ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς - ὁ ἀφθονος ἰδρῶς

✓ **Ἀσκ. 84.** Κλίνατε : 1) ὁ Κρής - ἡ νεότης - ὁ νομᾶς
2) ἡ φαιδρότης - ἡ δικαιοσύνη

✓ **Ἀσκ. 85.** Κλίνατε : 1) ἡ ἐλπίς - ἡ φροντίς
2) ὁ παῖς - ἡ πατρίς - ἡ τυραννίς
3) ἡ χλαμῦς - ἡ κόρυς

✓ **Ἀσκ. 86.** Κλίνατε : 1) ἡ μεγάλη πατρίς - ἡ ἀγρία ἔρις
2) ἡ δεινὴ τυραννίς - ὁ λάλος παῖς
3) ἡ χαλκὴ κόρυς

✓ **Ἀσκ. 87.** Κλίνατε : 1) ἡ ἀψίς καὶ ἡ κνημῖς *τῶν*
2) ἡ γραφίς καὶ ἡ σφραγίς *τῶν*

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Οδοντικόληκτα

γ) Τοῦ ὀδοντικοῦ προηγεῖται ν (θέμα ντ)

Ἐνικός	ὄν.	ὁ	ἐλέφας	ὁ	γέρον
	γεν.	τοῦ	ἐλέφαντος	τοῦ	γέροντος
	δοτ.	τῷ	ἐλέφαντι	τῷ	γέροντι
	αἰτ.	τόν	ἐλέφαντα	τόν	γέροντα
	κλ.	ὦ	ἐλέφαν	ὦ	γέρον
Πληθυν.	ὄν.	οἱ	ἐλέφαντες	οἱ	γέροντες
	γεν.	τῶν	ἐλεφάντων	τῶν	γερόντων
	δοτ.	τοῖς	ἐλέφασι	τοῖς	γέρουσι
	αἰτ.	τούς	ἐλέφαντας	τούς	γέροντας
	κλ.	ὦ	ἐλέφαντες	ὦ	γέροντες

- Ὁ ὄδους ἔχει θέμα ὄδοντ. Τὸ ντ πρὸ τῆς καταλήξεως σ ἀποβάλλεται καὶ τὸ ο γίνεταί ου.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῆς ἐκτάσεως βραχέος φωνήεντος εἰς μακρὸν ἢ δίφθογγον κατόπιν ἀποβολῆς συμφώνων ἢ συμφώνων λέγεται ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις ἢ ἀντέκτασις.

- Τὰ εἰς -ων (γεν. -οντος) ἔχουν δύο θέματα, ἰσχυρὸν (γερωτ-) καὶ ἀσθενές (γεροντ-).

Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ σχηματίζεται ὡς ἐξῆς :

- 1) λαμβάνεται τὸ ἰσχυρὸν θέμα,
- 2) ἀποβάλλεται τὸ ὀδοντικόν,
- 3) δὲν προστίθεται κατάληξις.

Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ σχηματίζεται ὡς ἐξῆς :

- 1) λαμβάνεται τὸ ἀσθενές θέμα,
- 2) ἀποβάλλεται τὸ ὀδοντικόν,
- 3) δὲν προστίθεται κατάληξις.

- Μερικὰ ὀδοντικόληκτα ὀνόματα μὲ θέμα εἰς -ντ ἔπαθον συναίρεσιν ἐντὸς τοῦ θέματος : Ὁ Ξενοφῶν (Ξενοφάωντ).

δ) Οὐδέτερα ὀδοντικόληκτα

Ἐνικός	ὄν.	τὸ	σῶμα	Πληθυντ.	τὰ	σώματα
	γεν.	τοῦ	σώματος		τῶν	σωμάτων
	δοτ.	τῷ	σώματι		τοῖς	σώμασι
	αἰτ.	τὸ	σῶμα		τὰ	σώματα
	κλ.	ὦ	σῶμα		ὦ	σώματα

- ✓ ***Ασκ. 88.** Κλίνετε : 1) τὸ ἄρμα - τὸ μάθημα - τὸ μέλι
 2) τὸ μηχανήμα - τὸ πνεῦμα - τὸ πρᾶγμα
 3) τὸ ῥεῦμα - τὸ ῥῆμα - τὸ στόμα
 4) τὸ τραῦμα - τὸ χρῆμα - τὸ τόξευμα

- ✓ ***Ασκ. 89.** Κλίνετε : 1) τὸ καλὸν ἄρμα - τὸ οὐριον πνεῦμα
 2) τὸ ἰσχυρὸν ῥεῦμα - τὸ ὀδυνηρὸν τραῦμα

- ✓ ***Ασκ. 90.** Κλίνετε : 1) τὸ καλὸν μέλι - τὸ ἱκανὸν μάθημα
 2) τὸ χαλκοῦν πρᾶγμα

✓ ***Ασκ. 91.** Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ὀδοντικόληκτα ὀνόματα τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Οἱ παῖδες ἐγύμναζον τὰ σώματα ἐν τῷ γυμνασίῳ. 2. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐνίκα τοὺς πολεμίους τοῖς μηχανήμασιν. 3. Οἱ γίγαντες ἔβαλλον τοὺς δράκοντας λίθοις. 4. Αἱ τῶν γερόντων συμβουλαὶ ὠφέλιμοί εἰσι τοῖς νεανίαις. 5. Τὰ πνεύματα φέρει τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἄκτῆν. 6. Οἱ θεράποντες σφάζουσι τὸν δεσπότην ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ. 7. Τὰ τῶν Θρακῶν τοξεύματα ἐποίει δεινὰ τραύματα. 8. Ὁ τράγος καταβαίνει εἰς φρέαρ. 9. Οἱ θηρευταὶ θηρεύουσι τοὺς ἐλέφαντας. 10. Τὰ τῶν Μακεδόνων πράγματα καλῶς ἔχει.

- ✓ ***Ασκ. 92.** Κλίνετε : 1) ὁ ἀνδριάς - ὁ γίγας - ὁ ὀδοῦς
 2) ὁ Ἀχέρων - ὁ δράκων - ὁ θεράπων

- ✓ ***Ασκ. 93.** Κλίνετε : 1) ὁ δεινὸς γίγας - ὁ σαπρὸς ὀδοῦς - ὁ σπουδαῖος θεράπων
 2) ὁ κακὸς ἐλέφας - ὁ ἀργυροῦς ἀνδριάς - ὁ εὖνους γέρων

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

4. Ὑγρόληκτα - Ἐνρινόληκτα

Ἐνικός	ὄν.	ὁ	δελφίς	δαίμων	ῥήτωρ	τὸ	νέκταρ
	γεν.	τοῦ	δελφίνος	δαίμονος	ῥήτορος	τοῦ	νέκταρος
	δοτ.	τῷ	δελφῖνι	δαίμονι	ῥήτορι	τῷ	νέκταρι
	αἰτ.	τὸν	δελφῖνα	δαίμονα	ῥήτορα	τὸ	νέκταρ
	κλ.	ὦ	δελφίς	δαῖμον	ῥήτορ	ὦ	νέκταρ

Πληθυν.	ὄν.	οἱ	δελφῖνες	δαίμονες	ῥήτορες
	γεν.	τῶν	δελφίνων	δαιμόνων	ῥητόρων
	δοτ.	τοῖς	δελφῖσι	δαίμοσι	ῥήτορσι
	αἰτ.	τούς	δελφῖνας	δαίμονας	ῥήτορας
	κλ.	ὦ	δελφῖνες	δαίμονες	ῥήτορες

● Τὸ ὄνομα δελφίς προῆλθεν ἐκ τοῦ θέματος δελφιν- καὶ τῆς καταλήξεως -ς· τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἀπεβλήθη.

● Ἐπίσης τὸ ὄνομα κτεῖς προῆλθεν ἐκ τοῦ κτεν-ς καί, μὲ ἀναπληρωτικήν ἑκτασιν, κτεῖς. (βλ. σελ. 52).

● Ὅσα ὀνόματα ἔχουν δύο θέματα, ἀπὸ μὲν τὸ ἰσχυρὸν σχηματίζουν τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν, ἀπὸ δὲ τὸ ἀσθενὲς τὰς ἄλλας πτώσεις.

● Τὴν ἐνικήν κλητικήν σχηματίζουν τὰ πλεῖστα ὁμοίαν μὲ τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν: ἡ ἄκτις, ὦ ἄκτις (μονόθεμα)—ὁ λιμήν, ὦ λιμήν (διπλόθεμα).

ΕΞΑΙΡΕΣΙΣ: Τὰ εἰς -ων (ονος) καὶ -ωρ (ορος) διπλόθεμα, τὰ ὅποια δὲν τονίζονται εἰς τὴν ὀνομαστικήν εἰς τὴν λήγουσαν σχηματίζουν τὴν ἐνικήν κλητικήν ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα: ὁ δαίμων, ὦ δαῖμον—ὁ ῥήτωρ, ὦ ῥήτορ.

Τὰ κύρια ὀνόματα Ἀγαμέμνων, Ἀριστογείτων κ.λ.π. εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουσι προσέτι τὸν τόνον: ὦ Ἀγάμεμνον, ὦ Ἀριστόγειτον.

- Τὸ ὄνομα σωτήρ, τὴν ἐνικὴν κλητικὴν σχηματίζει: ὦ σῶτερ.
- Τὸ ὄνομα ἀστήρ σχηματίζει τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν: τοῖς ἀστράσι (κατὰ τὰ συγκοπτόμενα).
- Ὑγρόληκτον μὲ χαρακτῆρα λ εἶναι μόνον ὁ ἄλς.
- Τὸ ἔαρ καὶ τὸ νέκταρ εἶναι εὐχρηστα μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν. Τὸ ἔαρ ἔχει καὶ συνηρημένους τύπους: ἔαρ-ἦρ, τοῦ ἔαρος-ἦρος, τῶ ἔαρι-ἦρι κ.λ.π.

- ✓ **Ἀσκ. 94.** Κλίνετε: 1) ὁ γείτων - ὁ Ἑλλην - ὁ ἡγεμὼν
2) ἡ ἴς - ὁ κύων - ὁ κίων
3) ὁ λιμὴν - ὁ ποιμὴν - ἡ ῥίς

- ✓ **Ἀσκ. 95.** Κλίνετε: 1) ἡ φρήν - ὁ χειμὼν - ὁ ἀήρ
2) ὁ κρατήρ - ὁ ῥήτωρ - ὁ φῶρ
3) ὁ θήρ - ὁ αἰθήρ - ὁ ζωστήρ

Ἀσκ. 96. Γράψατε: 1) τὸ θέμα τῶν κατωτέρω ὀνομάτων, 2) ποῖα ἐκ τούτων εἶναι ὑγρόληκτα καὶ ποῖα ἐνρινόληκτα, 3) ποῖα ἐκ τούτων εἶναι μονόθεμα καὶ ποῖα διπλόθεμα:

λιμὴν - ἴς - ποιμὴν - ῥίς - ἀήρ - κρατήρ

Ἀσκ. 97. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα τῶν κατωτέρω φράσεων:

1. Οἱ θεράποντες ἔφερον κρατῆρας καὶ ἐπλήρουσι φιάλας. 2. Ὁ στόλος καταφεύγει πρὸς τὸν λιμένα. 3. Οἱ ποιμένες πολλῇ κραυγῇ διώκουσι τοὺς λύκους. 4. Οἱ φύλακες συλλαμβάνουσι τὸν φῶρα. 5. Ὡς ποιμὴν, τὸν κύνα ἐπιμελῶς θεραπεύεις. 6. Οἱ πολέμοι οὐκ ἐπίστευον τῷ ἡγεμόνι. 7. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶν μάχην οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Πᾶνα ἐθεράπευον ὡς εὐεργέτην καὶ σωτήρα. 8. Ἐν δεινοῖς καὶ πολλοῖς ἀγῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίοι ἐγίνοντο τοῖς Ἑλλησιν.

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

✓ 5. Συγκοπτόμενα

<i>Ένικος</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ	πατήρ	ἄνθρωπος	ἡ	Δημήτηρ	μήτηρ
	<i>γεν.</i>	τοῦ	πατρὸς	ἀνδρός	τῆς	Δήμητρος	μητρὸς
	<i>δοτ.</i>	τῷ	πατρὶ	ἀνδρὶ	τῇ	Δήμητρὶ	μητρὶ
	<i>αἰτ.</i>	τὸν	πατέρα	ἄνδρα	τὴν	Δήμητρα	μητέρα
	<i>κλ.</i>	ὦ	πάτερ	ἄνερ	ὦ	Δήμητερ	μήτερ
<i>Πληθυν.</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ	πατέρες	ἄνδρες	αἱ		μητέρες
	<i>γεν.</i>	τῶν	πατέρων	ἀνδρῶν	τῶν		μητέρων
	<i>δοτ.</i>	τοῖς	πατέρας	ἀνδράσι	ταῖς	(δὲν ἔχει)	μητέρας
	<i>αἰτ.</i>	τοὺς	πατέρας	ἄνδρας	τὰς		μητέρας
	<i>κλ.</i>	ὦ	πατέρες	ἄνδρες	ὦ		μητέρες

● Τὰ ἕξ ὀνόματα : πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ, Δημήτηρ καὶ ἄνθρωπος ἔχουν δύο θέματα. Λέγονται δὲ συγκοπτόμενα, διότι εἰς ὠρισμέναις πτώσεσι ἀποβάλλουν (συγκόπτουν) τὸ ε τοῦ ἀσθενοῦς θέματος (πατέρ-ος) πατρὸς.

Τί συγκόπτει ἕκαστον ὄνομα.

● Τὰ ὀνόματα πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ ἀποβάλλουν τὸ ε εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ.

Τὸ ὄνομα Δημήτηρ συγκόπτει τὸ ε εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ.

Τὸ ὄνομα ἄνθρωπος ἀποβάλλει τὸ ε εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ (ἀνερ-ός-ανρός). Μεταξὺ δὲ τοῦ ν καὶ ρ ἀνεπτύχθη ὁ φθόγγος δ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς προφορᾶς (ἀνδρός).

● Ὅλα τὰ συγκοπτόμενα εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μεταξὺ τοῦ συγκεκριμένου θέματος καὶ τῆς καταλήξεως -σι ἔχουν α βραχύ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ τονίζονται (μητέρας, θυγατέρας).

● Τὰ ὀνόματα πατήρ, θυγάτηρ καὶ ἄνθρωπος εἰς τὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον : ὦ πάτερ, θύγατερ, ἄνερ (ἀλλὰ γαστήρ : ὦ γαστήρ).

✓ **Ἄσκ. 98.** Κλίνατε συγχρόνως : ὁ ῥήτωρ καὶ ἡ θυγάτηρ
ἡ ῥίς καὶ ἡ γαστήρ

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

✓ 6. Σιγμόληκτα

α) Ουδέτερα εις -ος (γεν. -ους)

<i>Ένικος</i>	<i>όν.</i>	τὸ ἔθνος	<i>Πληθ.</i>	<i>όν.</i>	τὰ ἔθνη
	<i>γεν.</i>	τοῦ ἔθνους		<i>γεν.</i>	τῶν ἔθνῶν
	<i>δοτ.</i>	τῷ ἔθνει		<i>δοτ.</i>	τοῖς ἔθνεσι
	<i>αἰτ.</i>	τὸ ἔθνος		<i>αἰτ.</i>	τὰ ἔθνη
	<i>κλ.</i>	ῶ ἔθνος		<i>κλ.</i>	ῶ ἔθνη

● Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων αὐτῶν λήγει εἰς -ες, ἀλλὰ τὸ ε πρὸ τοῦ χαρακτήρος σ εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν τρέπεται εἰς ο (ἔθνεσ-ἔθνος).

● Εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ὁ χαρακτήρ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὰ δὲ φωνήεντα, τὰ ὁποῖα συναντῶνται μετὰ τὴν ἀποβολὴν αὐτοῦ, συναιροῦνται (ἔθνεσα-ἔθνεα-ἔθνη).

● Τὰ εἰς -εος σχηματίζουν τὴν πληθυντικήν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν εἰς -α (τὸ χρέος-τὰ χρέα).

● Μερικὰ ὀνόματα σχηματίζουν τὴν πληθυντικήν γενικήν ἄσυναίρετον (τῶν ἀνθέων, τῶν χειλέων) ἢ καὶ ἄσυναίρετον καὶ συνηρημένην (τῶν ὀρέων ἢ τῶν ὀρῶν).

● Εἰς τὴν δοτικήν πληθυντικήν τὸ διπλοῦν σ (εθνεσ-σι) ἀπλοποιεῖται (ἔθνεσι).

✓ **Ἄσκ. 99.** Κλίνατε : 1) τὸ ἔπος - τὸ πάθος
2) τὸ μῖσος - τὸ βάρος - τὸ ἄνθος

✓ **Ἄσκ. 100.** Κλίνατε : τὸ παλαιὸν ἔθνος - τὸ φοβερὸν ξίφος

✓ **Ἄσκ. 101.** Κλίνατε : 1) τὸ ἔτος - τὸ χεῖλος - τὸ σθένος
2) τὸ τέλος - τὸ σκότος - τὸ ψεῦδος

✓ **Ἄσκ. 102.** Νὰ ἐξηγηθῇ ἡ προέλευσις τῶν τύπων :
τοῦ βέλους - τῷ πλήθει - τὰ γένη - τῶν τειχῶν - τοῖς μεγέθεσι

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

6. Σιγμόληκτα

β) Ουδέτερα εις -ας (γεν. -ως)

<i>Ἐνικός</i>	<i>ὄν.</i>	τὸ κρέας	<i>Πληθ.</i>	<i>ὄν.</i>	τὰ κρέα
	<i>γεν.</i>	τοῦ κρέως		<i>γεν.</i>	τῶν κρεῶν
	<i>δοτ.</i>	τῷ κρέα		<i>δοτ.</i>	τοῖς κρέασι(ν)
	<i>αἰτ.</i>	τὸ κρέας		<i>αἰτ.</i>	τὰ κρέα
	<i>κλ.</i>	ὃ κρέας		<i>κλ.</i>	ὃ κρέα

1) Τὰ ὀνόματα γέρας καὶ γῆρας κλίνονται ὅπως καὶ τὸ ὄνομα κρέας.

2) Ὁ χαρακτήρ σ ἀποβάλλεται καὶ τὰ συναντώμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ φωνήεντα συναιροῦνται.

3) Τὰ ὀνόματα κέρας, πέρας, τέρας ἔχουν καὶ δεύτερον θέμα εις -ατ καὶ κλίνονται ὡς ἑξῆς :

Ἐνικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὸ κέρας γεν. τοῦ κέρως ἢ κέρατος δοτ. τῷ κέρα ἢ κέρατι.

Πληθυντικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὰ κέρα ἢ κέρατα γεν. τῶν κερῶν ἢ κεράτων δοτ. τοῖς κέρασι.

Ἐνικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὸ πέρας γεν. τοῦ πέρατος δοτ. τῷ πέρατι

Πληθυντικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὰ πέρατα γεν. τῶν περάτων δοτ. τοῖς πέρασι.

Ἐνικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὸ τέρας γεν. τοῦ τέρατος δοτ. τῷ τέρατι.

Πληθυντικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὰ τέρα ἢ τέρατα γεν. τῶν τερῶν ἢ τεράτων δοτ. τοῖς τέρασι.

***Ἀσκ. 103.**—Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας φράσεις σιγμόληκτα :

1. Οἱ παῖδες τὴν οἰκίαν καλοῖς ἄνθεσι κοσμοῦσι. 2. Οἱ Ἕλληνες ἔπαιον τοὺς βαρβάρους τοῖς ξίφεσι. 3. Ὡ ποιητά, τῇ τῶν ἐπῶν χάριτι τὰς τῶν ἀκροατῶν ψυχὰς εὐφραίνεις. 4. Ὁ φαῦλος μαθητὴς ὀλιγορεῖ τῶν γεράν. 5. Οἱ Σπαρτιᾶται μεγίστην ἔφερον τιμὴν τῷ γήρῳ. 6. Τέλος κακῆς ἀρχῆς κακόν.

✓ ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

6. Σιγμόληκτα

γ) Κύρια ὀνόματα εἰς -ης (γεν. -ους) καὶ -κλῆς (-κλέους)

<i>Ἐνικός ὄν.</i>	ὁ	Σωκράτης	ὁ	Ἡρακλῆς
<i>γεν.</i>	τοῦ	Σωκράτους	τοῦ	Ἡρακλέους
<i>δοτ.</i>	τῷ	Σωκράτει	τῷ	Ἡρακλεῖ
<i>αἰτ.</i>	τόν	Σωκράτη	τόν	Ἡρακλέα
<i>κλ.</i>	ὄ	Σώκρατες	ὄ	Ἡράκλεις
<i>Πληθυντ ὄν.</i>	οἱ	Σωκράται	οἱ	Ἡρακλεῖς
<i>γεν.</i>	τῶν	Σωκρατῶν	τῶν	Ἡρακλέων
<i>δοτ.</i>	τοῖς	Σωκράταις		—
<i>αἰτ.</i>	τούς	Σωκράτας	τούς	Ἡρακλεῖς
<i>κλ.</i>	ὄ	Σωκράται	ὄ	Ἡρακλεῖς

● Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ ὀνόματα ταῦτα εἶναι σύνθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα σιγμόληκτον οὐδέτερον εἰς -ος ἢ ρῆμα: Δημοσθένης (δῆμος, σθένος), Ἀγαθοκλῆς (ἀγαθός, κλέος), Ἀριστοφάνης (ἄριστος, φαίνομαι).

● Ἐχουν δύο θέματα, ἰσχυρὸν εἰς -ης εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν καὶ ἄσθενές εἰς -εσ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας πτώσεις. Καὶ εἰς αὐτὰ ὁ χαρακτήρ σ ἀποβάλλεται μεταξὺ δύο φωνηέντων καὶ ἐπακολουθεῖ συναίρεσις.

Εἰς τὴν ἐνικήν κλητικήν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον: ὦ Ἀρι-τότελες, ὦ Δημόσθεες.

Τὰ εἰς -ης

1) Ὅσακις λαμβάνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν.

2) Σχηματίζουν τὴν αἰτιατικήν τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς -ην κατὰ τὰ πρωτόκλιτα: τὸν Σωκράτην (κατὰ: τὸν Ἀριστείδην).

Τὰ εἰς -κλῆς

1) Ὅσακις λαμβάνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

2) Συναιροῦν τὸ ε τῆς συλλαβῆς κλε, ὅπου μετ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ η ἢ ε ἢ εἰ: (Θεμιστοκλῆς) Θεμιστοκλῆς, (Θεμιστόκλεες) Θεμιστόκλεις.

Τὸ ὄνομα ἢ αἰδῶς (θέμα αἰδωσ- καὶ αἰδοσ-) εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ κλίνεται ὡς ἐξῆς:

Ἐνικός ὄν. ἢ αἰδῶς γεν. τῆς αἰδοῦς δοτ. τῇ αἰδοῖ αἰτ. τὴν αἰδῶ.

Κανόνες τονισμού

(Μέρος 2ον) *

1. Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τῶν ὀνομάτων (ὄλων τῶν κλίσεων καὶ ἀριθμῶν) τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται : ἡ τιμή, τὴν τιμήν, ὦ τιμή—οἱ θεοί, τοὺς θεούς, ὦ θεοί—ὁ ποιμὴν, ὦ ποιμὴν.

Ἐξαιροῦνται : 1) Οἱ μονοσύλλαβοι τύποι τῶν εἰς -υς (γεν. -υος) καὶ ἡ πληθυντική αἰτιατική ὄλων τῶν ὀνομάτων τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἀνεξαρτήτως ἀριθμοῦ συλλαβῶν : ὁ μῦς, τὸν μῦν, τοὺς μῦς—τὰς ὄφρῦς, τοὺς ἰχθῦς.

2) Τὸ ὄνομα γλαῦξ (ἢ γλαῦξ, ὦ γλαῦξ).

3) Ἡ ἐνική κλητική τῶν εἰς -εύς : ὦ γραμματεῦ.

4) Τὰ ὀνόματα πῦρ καὶ οὖς.

2. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται.

Ἐξαιρέσεις : Τῆς πόλεως—τῶν πήχεων (ἦτοι ἡ γενική ἐνικού καὶ πληθυντικοῦ τῶν εἰς -ις ἢ -υς (γεν. εως).

3. Ἡ ἐκ συναιρέσεως προερχομένη λήγουσα μιᾶς λέξεως, ὅταν τονίζεται, περισπᾶται (γέα) γῆ.

Ἐξαιρέσεις : (τὴν Λητώα) Λητώ, (τὴν ἠχώα) ἠχώ.

4. Ὅπου τονίζεται ἡ ἐνική ὀνομαστική τῶν ὀνομάτων, ἐκεῖ τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις (ἐκτὸς ἐὰν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, ὅπότε δὲν δύναται νὰ τονίζεται ἡ προπαραλήγουσα).

Ἐξαιρέσεις : Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα εἰς τὴν γενικήν καὶ δοτικήν τοῦ ἐνικού καὶ τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς καταλήξεως : ὁ θῆρ—τοῦ θηρός. Ἀλλά : τὰ μονοσύλλαβα ἢ δᾶς, τὸ οὖς, ὁ παῖς, ὁ Τρῶς καὶ τὸ φῶς εἰς τὴν γενικήν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται κανονικῶς.

5. Ἡ μακροκατάληκτος γενική καὶ δοτική (καὶ τῶν δύο ἀριθμῶν) τῶν ὀνομάτων τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται : τοῦ δικαστοῦ—τοῖς θεοῖς.

6. Τὸ δίχρονον ι καὶ α τῶν καταλήξεων τῆς τρίτης κλίσεως -ι, -σι, -α καὶ -ας εἶναι βραχύ : τῶ κλητῆρι, τοὺς κλητῆρας.

* Βλ. Μέρος 1ον, σελ. 16.

Ἄσκ. 104. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν κάτωθι λέξεων :

Οἱ ποιηταὶ - τοὺς μῦς - τοῦ Ὀμήρου - τῆς στάσεως - τὸν Ἑρμῆν - τὴν Ἀργῶ - τῶν ὄτων - τῶν φρενῶν - τῶν παίδων - τοὺς ἰχθύς - ἡ χλαμῦς - τὴν ἠχώ - τὴν Ἀθηνᾶν - ταῖς ῥίσι - τῶ πατρὶ - τὸ πῦρ - ὁ βασιλεῦ - τοὺς δικαστὰς - τῶν Τρώων - τῆς μητρὸς - τῆς Λητοῦς - τὰ ὄσῳ - ὁ πλοῦς - τὴν πειθῶ - τοῖς κριταῖς - τὸ κανοῦν - τῶν πρυτάνεων - ἡ γλαυξ - τὸ οὖς - τὸν βασιλέα.

Ἄσκήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῆς τρίτης κλίσεως

Ἄσκ. 105. Κλίνατε : 1) Περικλῆς - Τισσαφέρνης - Θεμιστοκλῆς
2) Σοφοκλῆς - Ἀριστοτέλης - Ἀριστοφάνης
3) Ἀγαθοκλῆς - Πολυκράτης - Δημοχάρης

Ἄσκ. 106. Κλίνατε : 1) ἡ στάσις—ἡ τάξις
2) ἡ ἰσχὺς—ἡ ἰλὺς—ὁ βότρυς

Ἄσκ. 107. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Εἰς τὰς πόλεις τὰ ἀφιερώματα καὶ τὰ ἀγάλματα (εἶναι) στολιδί¹. 2. Ὁ φθόνος εἶναι σημεῖον κακῆς φύσεως. 3. Οἱ μαθηταὶ θαυμάζουν τὴν σύνεσιν τοῦ ἀνθρώπου. 4. Ὁ βοσκὸς σκοτώνει² τὸν λύκον μὲ τὸν πέλεκυν. 5. Τὰ χέλια εἶναι εἰς τὰς λίμνας. 6. Ὁ Κλεομένης λέγει εἰς τὴν Γοργῶ : «Καλὰ λέγεις, Γοργῶ». 7. Οἱ Σύριοι πολλὰ ψάρια ἐνόμιζαν θεοῦς. 8. Ὁ Λυκίας ὁ ρήτωρ θαυμάζεται διὰ τὴν πειστικότητα καὶ τὴν χάριν του. 9. Τὰ λεοντάρια εἶναι ἐκ φύσεως ἐχθροὶ τῶν βοδιῶν. 10. Γριά, εἰς τὰς πόλεις ἔχουν αὐγὰ καὶ ψάρια. 11. Οἱ νόμοι τιμωροῦν³ τοὺς φονεῖς μὲ θάνατον. 12. Ὁ χῶρος εἶναι κοινὸς δι' ὅλους καὶ διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ διὰ τοὺς βασιλεῖς. 13. Τὰ παιδιά ὑπακούουν⁴ εἰς τοὺς γονεῖς.

1. στολιδί = κόσμος. 2. —σκοτώνω = ἀποκτείνω. 3. τιμωρῶ = κολάζω. 4. ὑπακούω = ἀκούω.

Ἄσκ. 108. Κλίνατε : 1) ὁ ὄφις καὶ ὁ ἰχθύς
2) ὁ πέλεκυς καὶ ἡ δύναμις

Ἄσκ. 109. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ Ξέρξης διέταξε νὰ τιμωροῦν τὴν θάλασσαν μὲ μαστίγιον. 2. Οἱ Κύκλωπες¹ εἶχον ἄλλα ἤθη² ἀπὸ τοὺς Φαίακας. 3. Ἡ γῆ παρέχει καλὴν τροφήν εἰς τὰς αἴγας. 4. Ὁ φρόνιμος δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην³ εἰς τοὺς κόλακας. 5. Οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι⁴ ἦσαν φοβεροὶ⁵ ἕξ ἡμέρας καὶ νύκτας. 6. Οἱ Ἀραβες εἶχαν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς βασιλεῖς τῶν κατὰ τὸν πόλεμον. 7. Εἰς τὰς φλέβας ὑπάρχει τὸ αἷμα.

1. Χρησιμοποίησατε δοτικὴν (κτητικὴν) μετὰ τοῦ ρ. εἰμί. 2. ἤθη = τρόποι. 3. ἔχω ἐμπιστοσύνην = πιστεύω. 4. σφοδρὸς ἄνεμος = λαίλαψ. 5. φοβερός = δεινός.

Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων

Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων πάσης κλίσεως ἔχει δύο μόνον τύπους, ἤτοι ἓνα διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν καὶ ἄλλον διὰ τὴν γενικὴν καὶ τὴν δοτικὴν.

Καταλήξεις τοῦ δυϊκοῦ τῶν ὀνομάτων

ὄν., αἰτ., κλ. γεν., δοτ.

α'	κλίσις	- α	- αιν	τῶ βουλευτᾶ	— τοῖν βουλευταῖν
β'	»	- ω	- οιν	τῶ ἱατρῶ	— τοῖν ἱατροῖν
γ'	»	- ε	- οιν	τῶ φύλακε	— τοῖν φυλάκοιν

Ἄσκ. 110. Νὰ γραφῆ ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν κάτωθι ὀνομάτων : Τὸ δέντρον - ὁ ἥρωσ - ἡ πόλις - ἡ μοῦσα - ὁ βασιλεὺς - ὁ βοῦς - ἡ νῆσος - ἡ ἡμέρα - ὁ λόγος - ἡ κεφαλὴ - τὸ δῶρον - ὁ πλοῦς - ὁ νεῶς - τὸ ὄστον - ὁ κόραξ - ὁ δαίμων - τὸ σῶμα - ὁ πατήρ - ὁ ὀφθαλμὸς - ἡ τριήρης - τὸ τεῖχος - τὸ κρέας - ὁ πέλεκυς - ὁ ἰχθύς.

Ἄσκ. 111. Ἀναγνωρίσατε τὰ ὀνόματα τὰ εὕρισκόμενα εἰς δυϊκὸν ἀριθμὸν :

1. Φινεὺς ὁ μάντις τῶ ὀφθαλμῶ πεπηρωμένος ἦν, ὥσπερ καὶ Τειρεσίας ὁ Θηβαῖος. 2. Ὁ Ἄλυς ποταμὸς τὸ εὖρος οὐ μείον δυοῖν σταδίοις ἐστίν. 3. Ἀδύνατόν ἐστίν δυοῖν δεσπότην δουλεῦσαι. 4. Τί ἐστὶ φιλία ; Μία ψυχὴ ἐν δυοῖν σώματιν. 5. Φίλιππος γενόμενος κριτὴς δυοῖν πονηροῖν ἐκέλευσε τὸν μὲν φεῦγειν ἐκ τῆς Μακεδονίας, τὸν δὲ ἕτερον διώκειν. 6. Ἀνθρώπῳ οὐ δύο εἰσὶ ψυχά. 7. Ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν αὐτοκτονοῦντε τῶ ταλαιπῶρω μόνον κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοισιν χεροῖν. 8. Τῶ παιδε φημὶ τῶδε, τὴν μὲν ἀρτίως ἄνου πεφάνθαι, τὴν δ' ἄφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφω.

Ἄνωμαλα οὐσιαστικά

Ὠρισμένα οὐσιαστικά παρουσιάζουν ἀνωμαλίαν κατὰ τὴν κλίσιν των (μεταβάλλουν τὸ θέμα, τὸ γένος, τὴν κλίσιν των ἢ παρουσιάζουν ἄλλαν ἀνωμαλίαν). Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ κάτωθι :

Ἐνικόσ	ὄν.	ὁ	πρεσβευτής	τὸ	πῦρ	ἡ	γυνή
	γεν.	τοῦ	πρεσβευτοῦ	τοῦ	πυρός	τῆς	γυναϊκός
	δοτ.	τῶ	πρεσβευτῆ	τῶ	πυρὶ	τῇ	γυναικί
	αἰτ.	τόν	πρεσβευτήν	τὸ	πῦρ	τὴν	γυναῖκα
κλ.	ᾧ	πρεσβευτᾶ	ᾧ	πῦρ	ᾧ	γύναι	

Πληθον.	ὄν.	οἱ	πρέσβεις	τὰ	πυρὰ	αἱ	γυναῖκες
	γεν.	τῶν	πρέσβεων	τῶν	πυρῶν	τῶν	γυναικῶν
	δοτ.	τοῖς	πρέσβεσι	τοῖς	πυροῖς	ταῖς	γυναίξει
	αἰτ.	τούς	πρέσβεις	τὰ	πυρὰ	τάς	γυναῖκας
κλ.	ᾧ	πρέσβεϊς	ᾧ	πυρὰ	ᾧ	γυναῖκες	

Ἐνικόσ	ὄν.	ὁ	υἱός	ὁ	Ζεὺς	ὁ	κύων
	γεν.	τοῦ	υἱοῦ, υἱέος	τοῦ	Διός	τοῦ	κυνός
	δοτ.	τῶ	υἱῶ, υἱεῖ	τῶ	Διὶ	τῶ	κυνὶ
	αἰτ.	τόν	υἱόν	τόν	Δία	τόν	κύνα
κλ.	ᾧ	υἱέ	ᾧ	Ζεῦ	ᾧ	κύων	

Πληθον.	ὄν.	οἱ	υἱεῖς		οἱ	κύνες
	γεν.	τῶν	υἱέων		τῶν	κυνῶν
	δοτ.	τοῖς	υἱέσι		τοῖς	κυνσὶ
	αἰτ.	τούς	υἱεῖς		τούς	κύνας
κλ.	ᾧ	υἱεῖς		ᾧ	κύνες	

Ἐνικόσ	ὄν.	ἡ	ναῦς	ἡ	χειρ	τὸ	γόνη
	γεν.	τῆς	νηός—νεώς	τῆς	χειρός	τοῦ	γόνατος
	δοτ.	τῇ	νηῖ	τῇ	χειρὶ	τῶ	γόνατι
	αἰτ.	τὴν	ναῦν	τὴν	χειρα	τὸ	γόνη
κλ.	ᾧ	ναῦ	ᾧ	χειρ	ᾧ	γόνη	

Πληθον.	ὄν.	αἱ	νήες	αἱ	χειρες	τὰ	γόνατα
	γεν.	τῶν	νεῶν	τῶν	χειρῶν	τῶν	γονάτων
	δοτ.	ταῖς	ναυσὶ	ταῖς	χερσὶ	τοῖς	γόνασι
	αἰτ.	τάς	ναῦς	τάς	χειρας	τὰ	γόνατα
κλ.	ᾧ	νήες	ᾧ	χειρες	ᾧ	γόνατα	

Ἐνικὸς	ὄν.	τὸ οὖς	τὸ ὄναρ ¹	ὁ ἄρης
	γεν.	τοῦ ὠτός	τοῦ ὄνειρατος	τοῦ ἄρεως
	δοτ.	τῷ ὠτί	τῷ ὄνειρατι	τῷ ἄρει
	αἰτ.	τὸ οὖς	τὸ ὄναρ	τὸν ἄρη(ν)
	κλ.	ὦ οὖς	ὦ ὄναρ	ὦ ἄρες
Πληθυν.	ὄν.	τὰ ὠτα	τὰ ὄνειρατα	
	γεν.	τῶν ὠτων	τῶν ὄνειράτων	
	δοτ.	τοῖς ὠσὶ	τοῖς ὄνειρασι	
	αἰτ.	τὰ ὠτα	τὰ ὄνειρατα	
	κλ.	ὦ ὠτα	ὦ ὄνειρατα	
Ἐνικὸς	ὄν.	ὁ σῖτος	τὸ στάδιον	ὁ μάρτυς
	γεν.	τοῦ σίτου	τοῦ σταδίου	τοῦ μάρτυρος
	δοτ.	τῷ σίτῳ	τῷ σταδίῳ	τῷ μάρτυρι
	αἰτ.	τὸν σῖτον	τὸ στάδιον	τὸν μάρτυρα
	κλ.	ὦ σῖτε	ὦ στάδιον	ὦ μάρτυς
Πληθυν.	ὄν.	τὰ σῖτα	οἱ στάδιοι ²	οἱ μάρτυρες
	γεν.	τῶν σίτων	τῶν σταδίων	τῶν μαρτύρων
	δοτ.	τοῖς σίτοις	τοῖς σταδίοις	τοῖς μάρτυσι
	αἰτ.	τὰ σῖτα	τοὺς σταδίους	τοὺς μάρτυρας
	κλ.	ὦ σῖτα	ὦ στάδιοι	ὦ μάρτυρες
Ἐνικὸς	ὄν.	ἡ κλεις	ὁ ἥρως	ὁ Ἀπόλλων
	γεν.	τῆς κλειδός	τοῦ ἥρωος	τοῦ Ἀπόλλωνος
	δοτ.	τῇ κλειδί	τῷ ἥρωι	τῷ Ἀπόλλωνι
	αἰτ.	τὴν κλειδα (ἢ κλειῖν)	τὸν ἥρωα	τὸν Ἀπόλλωνα (Ἄπολλω)
	κλ.	ὦ κλεις	ὦ ἥρως	ὦ Ἀπολλων
Πληθυν.	ὄν.	αἱ κλειδες	οἱ ἥρωες	
	γεν.	τῶν κλειδων	τῶν ἥρώων	
	δοτ.	ταῖς κλεισι	τοῖς ἥρωσι	
	αἰτ.	τὰς κλειδας (ἢ κλειῖς)	τοὺς ἥρωας	
	κλ.	ὦ κλειδες	ὦ ἥρωες	

1. Τὸ ὄναρ κλίνεται καὶ κατὰ τὴν β' κλίσιν : ὁ ὄνειρος, τοῦ ὄνειρου κ.λ.π. 2. Ἄλλὰ καὶ τὰ στάδια.

● Αἱ λέξεις παῖς καὶ φῶς περισπῶνται, διότι προήλθον ἐκ συναιρέσεως (παῖς, φάος).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς εδρίσκεται τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων; ὅσων ἔχουν δύο θέματα; τὸ δίχρονον α καὶ ι τῶν καταλήξεων εἶναι βραχὺ ἢ μακρὸν;

2. Πῶς προήλθεν ὁ τύπος πόλεως; ὁ τύπος ἄστη; πῶς προήλθεν ἡ κατάληξις -ως τῆς γενικῆς τοῦ ἐνικοῦ: πόλεως; ποῖα ἐξαιρέσεις κανόνος τονισμοῦ παρατηρεῖται; ὁ πληθυντικός τοῦ ὀνόματος λεχὼ κατὰ ποῖαν κλίσιν κλίνεται; τί παρατηρεῖτε ὡς πρὸς τὸν τονισμόν τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς, τὴν Λητώ; ποῖα ἐξαιρέσεις τῶν κανόνων τονισμοῦ ὑπάρχει εἰς τοὺς τύπους: ὁ μῦς, τοὺς ἰχθύς; διατί ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ τοῦ ὀνόματος ὁ βασιλεὺς ἔχει τὸ α μακρὸν; πῶς προήλθεν ὁ τύπος τὸν ἀλιᾶ;

3. Ἄπο ποῖα θέματα σχηματίζονται τὰ ὀνόματα ἀλόπηξ καὶ θρίξ; τὸ ὄνομα πούς;

4. Τὰ ὀνόματα πατρίς καὶ χάρις διατί σχηματίζουν διαφορετικὰ τὴν ἐνικὴν κλητικὴν καὶ αἰτιατικὴν; πῶς σχηματίζεται τὸ ὄνομα ὁδός;

5. Τὰ ὀνόματα δαίμων καὶ χειμὼν διατί σχηματίζουν διαφορετικὰ τὴν ἐνικὴν κλητικὴν; τί παρατηρεῖτε εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ὀνόματος Ἄγαμέμνων; τοῦ ὀνόματος σωτήρ; πῶς σχηματίζεται ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τοῦ ὀνόματος ἄστηρ καὶ κατὰ ποῖον ὑπόδειγμα; γνωρίζετε ἐν ὑγρόληκτον μὲ χαρακτῆρα λ; ποῖαν ἰδιορρυθμίαν παρουσιάζει τὸ ὄνομα ἔαρ;

6. Ποῖα ὀνόματα λέγονται συγκοπτόμενα καὶ διατί; πῶς σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν καὶ τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν; ἡ γενικὴ ἐνικοῦ τοῦ ὀνόματος ἄνηρ πῶς ἐσχηματίσθη;

7. Τί παρατηρεῖτε εἰς τὴν δοτικὴν πληθυντικοῦ τῶν σιγμολήκτων οὐδετέρων εἰς -ος; πῶς σχηματίζονται εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικοῦ τὰ ὀνόματα ἄνθος, χεῖλος, ὄρος; τί παρατηρεῖτε εἰς τὸ ὄνομα κρέας; πῶς σχηματίζεται ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ὀνόματος Σωκράτης; εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ ποῖαν κλίσιν κλίνεται; τὸ ὄνομα Ἡρακλῆς πῶς σχηματίζεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ; εἰς τὸν πληθυντικὸν κατὰ ποῖαν κλίσιν κλίνεται; τὸ ε τῆς συλλαβῆς κλε πότε συναιρεῖται; πῶς σχηματίζεται τὸ ὄνομα αἰδώς; ἔχει πληθυντικὸν ἀριθμὸν;

Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν τριῶν κλίσεων

Ἀσκ. 112. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις οὐσιαστικά :

1. Ὁ σοφὸς οὐ τὴν πενίαν φεύγει, ἀλλὰ τὴν ἀδικίαν. 2. Τὸν οὐρανὸν οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ αἰθέρα ὠνόμαζον. 3. Τοὺς νόμους οἱ Ἀθηναῖοι ἐν λίθοις ἔγραφον. 4. Ἐνδοξοὶ ἦσαν οἱ τῶν Φοινίκων πλοῖ. 5. Ὡ Ἐπαμεινώνδα, τὴν πολιτείαν σφῆξε. 6. Ἀθηνᾶ Διὸς θυγάτηρ ἦν. 7. Τὰ δένδρα φύλλα καὶ καρποὺς φέρει. 8. Χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ χαλκὸν εἰς τὰ πλοῖα φέρουσιν. 9. Ἔχεις τὰ ὄσῃ ἐν τῷ κανῶ. 10. Παιδεύσω τοὺς τῶν μαθητῶν νοῦς τῇ σοφίᾳ. 11. Ἔχομεν τὰ κανᾶ ἐν τῷ οἴκῳ. 12. Οἱ ἀγαθοὶ δοῦλοὶ εἰσι χρήσιμοι ἐν τοῖς πλοῖς. 13. Οἱ λαγῶ ἦσαν τοῦ Πέρσου δῶρον. 14. Ὁ νεὸς ἐστὶ χρήσιμος τῷ στρατηγῷ. 15. Τὰ τοῦ διδασκάλου δῶρα ἐν τοῖς νεφῶς ἐστίν.

Ἀσκ. 113. Ὑπογραμμίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἐπίθετα :

1. Ἐντεῦθεν κατεβαίνομεν εἰς πεδίον δένδρων παντοδαπῶν σύμπλεων. 2. Καλαὶ ἐλπίδες σωτηρίας τῇ στρατιᾷ εἰσὶν τοῖς γὰρ πολεμίοις ἐναντιοὶ εἰσὶν οἱ θεοί. 3. Ξέρξης σὺν ἀναριθμήτῳ στρατιᾷ εἰς Ἑλλάδα ἐμβάλλει. 4. Ὁ Ἑλικὸν ἐστὶν εὐγεωσ καὶ δένδρων ἡμέρων ἀνάπλεως. 5. Ὡ ἄνδρες Ἕλληνες, τῶν προγόνων ἄξιοι νῦν ἐστέ. 6. Ὁ προδότης διπλῆ ζημίᾳ κολάζεται. 7. Οἱ θεοὶ ἡμῖν εὐνοὶ εἰσίν.

Ἀσκ. 114. Κλίνατε :

- 1) ὁ Θραῖξ—ὁ Φαίαξ
- 2) ἡ ἀλώπηξ—ἡ γλαυξ—ὁ κόλαξ
- 3) ὁ Κύκλωψ—ἡ φλέψ

Ἀσκ. 115. Κλίνατε :

- 1) ἡ Ἄρτεμις—ἡ πυραμῖς—ἡ ὄρνις—ἡ Θεῆτις—ἡ αἰγίς
- 2) ἡ λαμπάς—ἡ μυριάς—ἡ βραδύτης
- 3) ὁ λέων—ὁ ἄρχων—ὁ Αἴας
- 4) τὸ σῶμα—τὸ ὕδωρ—τὸ νόμισμα—τὸ κτήμα—τὸ στράτευμα

Ἀσκ. 116. Ἀναγνωρίσατε καὶ κατατάξατε εἰς κατηγορίας τὰ ὀδοντικόληκτα τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Τήνδε τὴν ἀρχὴν τυραννίδα εἶναι νομίζετε. 2. Ὁ ἀνθρώπινος

βίος μεστός ἐστί φροντίδων ἀπὸ νεότητος μέχρι θανάτου. 3. Χάρις μὲν χάριν τίκει, ἕρις δ' ἔριν. 4. Οἱ παλαιοὶ τοῖς νεκροῖς οἶνον καὶ γάλακτι καὶ ὕδατι ἔσπενδον. 5. Ὁ Ἄιδης κοινός ἐστι τοῖς τε πλουσίοις καὶ τοῖς πένησιν. 6. Οὐ τὰ τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὰ τῆς ψυχῆς χρήματά ἐστι κτήματα εἰς αἰεί. 7. Ἐξ ὀνύχων λέοντα. 8. Σωφροσύνη κόσμος ἐστὶ γέρουσι καὶ νεανίαις. 9. Οἱ τῶν ἐλεφάντων ὀδόντες ἔκπαλαι τίμιοι ἦσαν. 10. Ὡ λέον, ὡς φοβερὸς εἶ!

Ἄσκ. 117. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ στόλος τῶν ἐχθρῶν ἠγκυροβόλει¹ εἰς τὴν εἴσοδον² τῶν λιμένων. 2. Ἡ νύκτα συμπράττει μὲ τὸν κλέπτην³. 3. Οἱ βοσκοὶ ὀδηγοῦν τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας εἰς τὰ λειβάδια⁴. 4. Τὸν χειμῶνα γίνονται πολλὰ νερά. 5. Ἡ γῆ τρέφει παντὸς εἴδους θηρία⁵. 6. Διὰ μὲν τοὺς φρονίμους ὁ θεὸς εἶναι νόμος, διὰ δὲ τοὺς ἀνοήτους ἡ ἐκάστοτε⁶ γνώμη. 7. Ὁ Ἀρίων, ὁ ποιητής, ἐσώθη ἀπὸ δελφίνι. 8. Ἀπόλλωνα, βοήθησέ με. 9. Οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν λιμένα ἐθαύμαζαν τὸ παιδί καὶ τὸ δελφίνι. 10. Εὐχαρίστως⁷ νὰ ἀκολουθῆτε τοὺς ἀρχηγούς, τοὺς ὁποίους σεῖς οἱ ἴδιοι ἐκλέξατε⁸ νὰ διοικοῦν τὸ στρατεύμα.

1. ἐφορμῶ + δοτ. 2. εἴσοδος = εἴσπλους. 3. κλέπτης = φῶρ. 4. λειβάδι = λιμῶν. 5. θηρίον = θήρ. 6. ἐκάστοτε = αἰεί. 7. εὐχαρίστως = ἄσμενοι. 8. ἐκλέγω = ἀيروῦμαι.

Ἄσκ. 118. Εὑρετε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις συγκοπτόμενα :

1. Πόνος ἐστί, ὡς λέγουσιν, πάσης δόξης πατήρ. 2. Ἐν τῇδε τῇ μάχῃ οἱ Ἀθηναῖοι ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται καὶ σωτήρες τῆς Ἑλλάδος. 3. Ἐν Αἰγύπτῳ πάντα ἰατρῶν ἦν μεστά· οἱ μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν ἦσαν ἰατροί, οἱ δὲ κεφαλῆς, οἱ δὲ ὀδόντων, οἱ δὲ γαστρῶς. 4. Οἱ Ἕλληνες ἀγαθὰ τέκνα ἐπαινοῦν ἐνόμιζον τῶν πατέρων καὶ μητέρων. 5. Ἡ μήτηρ θαυμάζει τὰς καλὰς θυγατέρας.

Ἄσκ. 119. Εὑρετε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις σιγμόληκτα :

1. Ἡ ἡμέρα μικρὸν μέρος τοῦ ἔτους ἐστίν. 2. Οὔτε λαμπρὰ οἰκία οὔτε χρυσοῦ πληθος οὔτε γένους δόξα οὔτε μέγεθος ἀρχῆς ἡσυχίαν παρέχει τῇ ψυχῇ καὶ εἰρήνην. 3. Τὸ μετ' αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κάλλος μέγα ἀγαθὸν ἐστίν. 4. Εὐτυχοῦς γήρως ἄξιοι εἰσιν οἱ τοὺς γέροντας θεραπεύοντες. 5. Μένων τὸ ἀριστερὸν κέρας ἦγε τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος. 6. Οἱ Τισσαφέρνους τοῦ βαρβάρου ὄρκοι

ψευδεις ἦσαν. 7. Ἀνταλκίδας ἔλεγε τῆς Σπάρτης τεῖχη εἶναι τοὺς νέους. 8. Ἀλκιβιάδης ἐνδοξος ἦν κάλλει τοῦ σώματος καὶ πλήθει τῶν χρημάτων καὶ πανουργίᾳ τῆς ψυχῆς. 9. Ἀπλῶ ἔστιν τὰ τῆς ἀληθείας ἔπη. 10. Οἱ παῖδες τοῖς ἄνθεσιν ἡδονται.

Ἄσκ. 120. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ἡ Ἀρκαδία εἶναι γεμάτη¹ ἀπὸ βουνά. 2. Θαυμάζομεν τὰ κατορθώματα² τῶν γενναίων ἀνδρῶν. 3. Τὰ γηρατεῖα εἶναι ἄξια σεβασμοῦ³. 4. Ἐπειδὴ ὁ Δημάδης ὁ Ἀθηναῖος περιγελοῦσε⁴ τὸ μικρὸν μέγεθος⁵ τῶν Λακωνικῶν ξιφῶν, ὁ Ἅγις, ὁ βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν, εἶπε: « Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὰ μικρὰ ξίφη σκοτώνουν τοὺς ἐχθρούς ». 5. Ὁ Ἀνάχαρσις ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν⁶ ἦτο Σκύθης, ἀλλ' ὄχι καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους. 6. Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις οἱ ἴδιοι⁷ ἐτιμώρησαν μετὰ τὰ βέλη τῶν τὴν Νιόβην, τῆς ὁποίας τοὺς αἰσχροὺς λόγους⁸ ἡ Λητώ ἡ μητέρα τῆς βαρέως ἔφερε. 7. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον ὅτι ὁ Περικλῆς ἔφερε κεραυνὸν εἰς τὴν γλῶσσαν του. 8. Τὰ χρήματα τῶν ναυτῶν ἦσαν εἰς τὴν τριήρη. 9. Δημοσθένη, πόσον ἡγάπας τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν! 10. Ὅλοι οἱ αἰῶνες δὲν εἶχον Σωκράτους.

1. γεμάτος = μεστός. 2. κατορθώμα = κλέος. 3. σεβασμός = αἰδώς. 4. περιγελῶ = σκόπτω. 5. μικρὸν μέγεθος = σμικρότης. 6. καταγωγή = γένος. 7. οἱ ἴδιοι = αὐτοί. 8. λόγος = ἔπος.

Ἄσκ. 121. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνώμαλα οὐσιαστικά :

1. Τοὺς πρέσβεις πᾶν ἔθνος θεραπεύει. 2. Τὰ ὄνειρα ἐκ Διὸς ἔστιν. 3. Ἐν τοῖς Διὸς γόνασι τὰ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων πράγματα ἔστιν. 4. Αἱ ταχεῖαι νῆες τῶν Φαιάκων τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὴν πατρίδα ἔφερον. 5. Οἱ ποιηταὶ τὰς Ἐρινῦς κύνας τῶν θεῶν ὠνόμαζον. 6. Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἢ σιγὴ φέρει. 7. Οἱ Ἕλληνες ἐν τῇ Θράκῃ πυροῖς ἐρήμοις ἐνετύγχανον. 8. Καὶ ἐν τοῖς ὠσίν καὶ ἐπὶ τῇ γλώττῃ μεγάλοι εἰσὶ κίνδυνοι τοῖς ἀνθρώποις. 9. Πλούτων τὰς τοῦ Ἄιδου κλεῖς εἶχεν, ἡ δὲ Περσεφόνη ἐν ταῖς χερσὶ δάδας. 10. Οἱ υἱεὶς τῷ πατρὶ χάριν ἔχουσιν.

Κεφάλαιον 8ον

Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως

1. Φωνηεντόληκτα

Ἐνικός				Πληθυντικός		
ὄν.	εὐθὺς	εὐθεῖα	εὐθὺ	εὐθεῖς	εὐθεῖαι	εὐθέα
γεν.	εὐθέος	εὐθείας	εὐθέος	εὐθέων	εὐθειῶν	εὐθέων
δοτ.	εὐθεῖ	εὐθεία	εὐθεῖ	εὐθέσι	εὐθείαις	εὐθέσι
αἰτ.	εὐθὺν	εὐθείαν	εὐθὺ	εὐθεῖς	εὐθείας	εὐθέα
κλ.	εὐθὺ	εὐθεῖα	εὐθὺ	εὐθεῖς	εὐθεῖαι	εὐθέα

Ἐνικός				Πληθυντικός		
ὄν.	ἡμισυς	ἡμίσεια	ἡμισυ	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμίσεια (ἢ ἡμίση)
γεν.	ἡμίσεος	ἡμισείας	ἡμίσεος	ἡμισέων	ἡμισειῶν	ἡμισέων
δοτ.	ἡμίσει	ἡμισεία	ἡμίσει	ἡμίσεισι	ἡμισείαις	ἡμίσεισι
αἰτ.	ἡμισυν	ἡμίσειαν	ἡμισυ	ἡμίσεις	ἡμισείας	ἡμίσεια (ἢ ἡμίση)
κλ.	ἡμισυ	ἡμίσεια	ἡμισυ	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμίσεια (ἢ ἡμίση)

- Τὰ πλεῖστα εἶναι ὀξύτονα (ἐξαίρεσις: ἡμισυς καὶ θῆλυς).
- Τὸ θηλυκὸν σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα εἰς ε, μὲ τὴν κατάληξιν -ια (εὐθέ-ια). Τὸ α τῆς καταλήξεως εἶναι βραχύ.

Δικατάληκτα

- Ὡρισμένα ἐπίθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν φωνηεντόληκτον εἰς -υς (γεν. -υος ἢ -εως) εἶναι δικατάληκτα: ὄ, ἢ εὐβοτρυς, τὸ εὐβοτρυ-ὄ, ἢ δίπηχυς, τὸ δίπηχυ.

- ✓ **Ἀσκ. 122.** Κλίνατε : 1) βαθὺς - βαρὺς - βραδὺς
2) βραχὺς - ἡδὺς - εὐρὺς
3) θρασύς - ὀξύς - παχύς
4) πλατὺς - ταχύς - τραχύς
- ✓ **Ἀσκ. 123.** Κλίνατε : ὁ βαθὺς ποταμὸς - τὸ βαρὺ ἄρμα - τὸ γλυκὸ μέλι - τὸ βραδὺ ῥεῦμα - ἡ εὐθεῖα ὁδὸς - τὸ βραχὺ βέλος
- ✓ **Ἀσκ. 124.** Κλίνατε : ὁ θρασύς γείτων - ἡ ταχεῖα χελιδὼν - ὁ εὐρὺς κρατὴρ - ἡ γλυκεῖα φύσις - ὁ ταχύς ἵππευς - τὸ εὐθὺ ξίφος

Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως

2. Συμφωνόληκτα α) ἀφωνόληκτα

	Ἐνικός			Πληθυντικός		
ὄν.	ἅπας	ἅπασα	ἅπαν	ἅπαντες	ἅπασαι	ἅπαντα
γεν.	ἅπαντος	ἁπάσης	ἅπαντος	ἁπάντων	ἁπασῶν	ἁπάντων
δοτ.	ἅπαντι	ἁπάσῃ	ἅπαντι	ἅπασι	ἁπάσαις	ἅπασι
αἰτ.	ἅπαντα	ἅπασαν	ἅπαν	ἅπαντας	ἁπάσας	ἅπαντα
κλ.	ἅπας	ἅπασα	ἅπαν	ἅπαντες	ἅπασαι	ἅπαντα

Ἐνικός	ὄν.	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν
γεν.	χαρίεντος	χαρίεσσης	χαρίεντος	
δοτ.	χαρίεντι	χαρίεσση	χαρίεντι	
αἰτ.	χαρίεντα	χαρίεσσαν	χαρίεν	
κλ.	χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν	

Πληθυν.	ὄν.	χαρίεντες	χαρίεσαι	χαρίεντα
γεν.	χαρίέντων	χαρίεσσῶν	χαρίέντων	
δοτ.	χαρίεσι	χαρίεσαις	χαρίεσι	
αἰτ.	χαρίεντας	χαρίεσσας	χαρίεντα	
κλ.	χαρίεντες	χαρίεσαι	χαρίεντα	

● Κατὰ τὸ ἅπας κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον πᾶς, πᾶσα, πᾶν (Τοῦτου ἢ ἐνική ὀνομαστική καὶ κλητική περισπᾶται, ἄν καὶ δὲν προέρχεται ἐκ συναίρεσεως).

● Ἡ πληθυντική δοτική καὶ τὸ θηλυκὸν τοῦ ἐπιθέτου χαρίεις σχηματίζονται ἀπὸ θέμα εἰς -ετ (τοῖς χαρίετ -σι) χαρίεσι, (ἢ χαρίετ - ja) χαρίεσσα.

Τὸ j εὐρισκόμενον κατόπιν τῶν οὐρανικῶν κ, γ, χ καί, σπανιώτερον, κατόπιν τῶν ὀδοντικῶν τ καὶ θ, συνεχωνεύθη μὲ αὐτὰ εἰς σσ ἢ ττ.

Δικατάληκτα

● Τὰ κάτωθι ἐπίθετα εἶναι δικατάληκτα καὶ κλίνονται ὅπως τὸ δεῦτερον συνθετικὸν των, τὸ ὅποιον εἶναι οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ἀφωνόληκτον :

ὁ, ἡ ἄχαρις, τὸ ἄχαρι - ὁ, ἡ εὐελπις, τὸ εὐελπι - ὁ, ἡ δίπους, τὸ δίπουν - ὁ, ἡ μονόδους, τὸ μονόδουν.

Μονοκατάληκτα

● Τὰ κάτωθι ἐπίθετα ἔχουν τὴν αὐτὴν κατάληξιν διὰ τὸ ἄρσενικὸν καὶ θηλυκὸν (οὐδέτερον δὲν ἔχουν): ὁ, ἡ πένης-ὁ, ἡ βλάξ-ὁ, ἡ ἄρπαξ-ὁ, ἡ φυγᾶς.

Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως

2. Συμφωνόληκτα β) ἐνρινόληκτα - ὑγρόληκτα

Ἐνικός

ὄν. μέλας μέλαινα μέλαν
γεν. μέλανος μελαίνης μέλανος
δοτ. μέλανι μελαίνῃ μέλανι
αἰτ. μέλινα μέλιναν μέλαν
κλ. μέλαν μέλαινα μέλαν

Πληθυντικός

μέλανες μέλιναι μέλινα
μελάνων μελαινῶν μελάνων
μέλασι μελαίναις μέλασι
μέλανας μελαίνας μέλινα
μέλανες μέλιναι μέλινα

● Ἡ ἐνική ὀνομαστική σχηματίζεται ὡς ἐξῆς: θεμ. ταλῶν-, κατάληξις -ς: τάλῶν-ς: τὸ ν πρὸ τοῦ ς ἀποβάλλεται μὲ ἀντέκτασιν τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήεντος: τάλῶς.

Δικατάληκτα

Ὁρισμένα ὑγρόληκτα ἢ ἐνρινόληκτα ἐπίθετα εἶναι δικατάληκτα: ὄ, ἡ εὐδαίμων, τὸ εὐδαίμων - ὄ, ἡ ἄρρη, τὸ ἄρρεν.

Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν συνθέτων εἰς -ων ἀναβιβάζουν τὸν τόνον εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ, καὶ ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ οὐδετέρου: ᾧ εὐγνώμων, τὸ εὐγνώμων - ᾧ εὐσχημον, τὸ εὐσχημον.

Μονοκατάληκτα

Ὁρισμένα ὑγρόληκτα ἢ ἐνρινόληκτα ἐπίθετα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα μὲ δεῦτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ὑγρόληκτον ἢ ἐνρινόληκτον εἶναι μονοκατάληκτα: ὄ, ἡ μάκαρ - ὄ, ἡ ὑπαύχην - ὄ, ἡ μακρόχειρ.

- ✓ **Ἀσκ. 125.** Κλίνατε: 1) πᾶς - ἐκῶν - ἄκων
2) ἄστεροεις - ἰχθυόεις
3) ἄχαρις - εὐελπις - δίπους - μονόδους
4) πένης - ἄρπαξ - φυγάς - βλάξ - ἄπαις - ἐπηλυς

✓ **Ἀσκ. 126.** Κλίνατε καὶ εἰς τὰ τρία γένη: ὄ τάλας - ὄ εὐδαίμων - ὄ ἄρρη

Επίθετα τρίτης κλίσεως

2. Συμφωνόληκτα γ) σιγμόληκτα

Ἐνικόσ	ὄν.	ὁ	ἡ	ἐπιμελής	τὸ	ἐπιμελές
	γεν.	τοῦ	τῆς	ἐπιμελοῦς	τοῦ	ἐπιμελοῦς
	δοτ.	τῶ	τῇ	ἐπιμελεῖ	τῶ	ἐπιμελεῖ
	αἰτ.	τὸν	τὴν	ἐπιμελῆ	τὸ	ἐπιμελές
	κλ.	ῶ		ἐπιμελές	ῶ	ἐπιμελές
Πληθυν.	ὄν.	οἱ	αἱ	ἐπιμελεῖς	τὰ	ἐπιμελῆ
	γεν.	τῶν		ἐπιμελῶν	τῶν	ἐπιμελῶν
	δοτ.	τοῖς	ταῖς	ἐπιμελέσι	τοῖς	ἐπιμελέσι
	αἰτ.	τούς	τάς	ἐπιμελεῖς	τὰ	ἐπιμελῆ
	κλ.	ῶ		ἐπιμελεῖς	ῶ	ἐπιμελῆ
Ἐνικόσ	ὄν.	ὁ	ἡ	εὐήθης	τὸ	εὐήθης
	γεν.	τοῦ	τῆς	εὐήθους	τοῦ	εὐήθους
	δοτ.	τῶ	τῇ	εὐήθει	τῶ	εὐήθει
	αἰτ.	τὸν	τὴν	εὐήθη	τὸ	εὐήθης
	κλ.	ῶ		εὐήθης	ῶ	εὐήθης
Πληθυν.	ὄν.	οἱ	αἱ	εὐήθεις	τὰ	εὐήθη
	γεν.	τῶν		εὐήθων	τῶν	εὐήθων
	δοτ.	τοῖς	ταῖς	εὐήθεσι	τοῖς	εὐήθεσι
	αἰτ.	τούς	τάς	εὐήθεις	τὰ	εὐήθη
	κλ.	ῶ		εὐήθεις	ῶ	εὐήθη

● Τὰ πλεῖστα σιγμόληκτα ἐπίθετα εἶναι σύνθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν οὐδέτερον σιγμόληκτον εἰς - ος ἢ ρῆμα : εὐγενής (εὐ - γένος), εὐσεβής (εὐ - σέβομαι).

● Ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ εἶναι ὁμοίᾳ μὲ τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν.

Βαρύτονα σιγμόληκτα ἐπίθετα. Ταῦτα : 1) Εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ οὐδέτερου ἀναβιβάζουν τὸν τόνον : ὁ συνήθης, ῶ σύνηθης - τὸ σύνηθης.

Ἐξαιρέσεις : Τὰ σύνθετα ἐπίθετα εἰς - ὠδης, - ὠλης καὶ - ἥρης τονίζονται κανονικῶς : εὐώδης, ῶ εὐῶδες, τὸ εὐῶδες - ξιφήρης, ῶ ξιφήρης, τὸ ξιφήρης.

✕ 'Επίθετα τρίτης κλίσεως

Βαρύτονα σιγμόληκτα

2) Εἰς τὴν πληθυντικὴν γενικὴν τονίζονται εἰς τὴν παραλήγουσαν παρὰ τὸν κανόνα κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ συλλαβὴ ἢ προερχομένη ἐκ συναιρέσεως τονίζεται, ἐὰν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἐτονίζετο ἢ μία ἐκ τῶν δύο συλλαβῶν, αἱ ὁποῖαι συνηρέθησαν: ἀντὶ πληρῶν (ἐκ τοῦ πληρέσων) πλήρων.

Γενικὴ παρατήρησις. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τοῦ οὐδετέρου: ὁ εὐθύς, ᾧ εὐθύ, τὸ εὐθύ - ὁ χαρίεις, ᾧ χαρίεν, τὸ χαρίεν - ὁ μέλας, ᾧ μέλαν, τὸ μέλαν - ὁ ἐπιμελής, ᾧ ἐπιμελές, τὸ ἐπιμελές.

Ἐξαιροῦνται: α) πᾶς καὶ ἅπας β) αἱ μετοχαί: Τούτων ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν.

Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐπιθέτου μέγας διαφορεῖται: ᾧ μέγας καὶ ᾧ μεγάλε.

● Ἡ λέξις τριήρης ἀρχικῶς ἦτο ἐπίθετον, ἐγένετο δὲ οὐσιαστικὸν κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως ναῦς.

✕ **Ἀσκ. 127.** Κλίνετε καὶ εἰς τὰ τρία γένη:

- 1) ὁ ἐλεήμων - ὁ νοήμων
- 2) ὁ εὐγνώμων - ὁ εὐσχήμων
- 3) ὁ ἀμνήμων - ὁ μεγαλόφρων

✕ **Ἀσκ. 128.** Κλίνετε καὶ εἰς τὰ τρία γένη: ὁ ἐπιστήμων - ὁ σόφρων
- ὁ φιλοπράγμων

✕ **Ἀσκ. 129.** Κλίνετε τὰ ἐπίθετα:

- 1) ἀκριβής - ἀσφαλής - δυσμενής
- 2) ἐπιεικής - εὐγενής - σαφής
- 3) εὐσεβής - πλήρης - ἀμελής
- 4) εὐώδης - δυσώδης - μονήρης
- 5) αὐτάρκης - εὐμεγέθης

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Συνήθη ανώμαλα επίθετα τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι τὰ ἐξῆς πέντε :

Ἐνικὸς

<i>ὄν.</i>	μέγας	X	μεγάλη	X	μέγα	X	πολύς	πολλή	X	πολὺ
<i>γεν.</i>	μεγάλου		μεγάλης		μεγάλου		πολλοῦ	πολλῆς		πολλοῦ
<i>δοτ.</i>	μεγάλῳ		μεγάλῃ		μεγάλῳ		πολλῷ	πολλῇ		πολλῷ
<i>αἰτ.</i>	μέγαν		μεγάλην		μέγα		πολὺν	πολλήν		πολὺ
<i>κλ.</i>	μέγα ἢ μέγαλε		μεγάλη		μέγα		πολὺ	πολλή		πολὺ

Πληθυντικὸς

<i>ὄν.</i>	μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλοι	πολλοὶ	πολλαὶ	πολλὰ
<i>γεν.</i>	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
<i>δοτ.</i>	μεγάλοις	μεγάλοις	μεγάλοις	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς
<i>αἰτ.</i>	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα	πολλοὺς	πολλάς	πολλὰ
<i>κλ.</i>	μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλα	πολλοὶ	πολλαὶ	πολλὰ

Ἐνικὸς

<i>ὄν.</i>	πρᾶος	πραεῖα	πρᾶον	πρᾶοι	πραεῖαι	πραέα
<i>γεν.</i>	πράου	πραεῖας	πράου	πραέων	πραεῖων	πραέων
<i>δοτ.</i>	πράῳ	πραεῖα	πράῳ	πραεῖσι	πραεῖαις	πραεῖσι
<i>αἰτ.</i>	πρᾶον	πραεῖαν	πρᾶον	πραέους	πραεῖας	πραέα
<i>κλ.</i>	πρᾶε	πραεῖα	πρᾶον	πρᾶοι	πραεῖαι	πραέα

Πληθυντικὸς

Ἐνικὸς

<i>ὄν.</i>	ὁ σῶς	ἡ σῶς	τὸ σῶν *	φροῦδος	φρούδη	φροῦδον **
<i>γεν.</i>						
<i>δοτ.</i>						
<i>αἰτ.</i>	τὸν σῶν	τὴν σῶν	τὸ σῶν			
<i>κλ.</i>						

Πληθυντικὸς

<i>ὄν.</i>	οἱ σῶ	αἱ σῶ	τὰ σῶ	φροῦδοι	φροῦδαι	φροῦδα
<i>γεν.</i>						
<i>δοτ.</i>						
<i>αἰτ.</i>	τοὺς σῶς	τὰς σῶς	τὰ σῶ			
<i>κλ.</i>						

* Οἱ ἄλλοι τύποι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ ὀμαλοῦ σῶος, σῶα, σῶον.

** Τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἶναι ἐλλειπτικὸν καὶ εὐρίσκεται μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τὸ α τῆς καταλήξεως τοῦ θηλυκοῦ τῶν φωνηεντολήκτων τριτοκλίτων ἐπιθέτων εἶναι μακρὸν ἢ βραχύ ; τῶν δευτεροκλίτων ; ποῖα φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι δικατάληκτα ; τὰ φωνηεντόληκτα εἶναι κατὰ κανόνα ὀξύτονα ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις ;

2. Τί παρατηρεῖτε ὡς πρὸς τὸν τονισμόν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς τοῦ ἐπιθέτου πᾶς ; πῶς ἐσχηματίσθη ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τοῦ θηλυκοῦ τοῦ ἐπιθέτου χαρίεις ; ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ ; τὸ ἐπίθετον εὐελπις εἶναι δικατάληκτον ἢ τρικατάληκτον ; πῶς κλίνεται ; Γνωρίζετε ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν οὐδέτερον ;

3. Πῶς ἐσχηματίσθη ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐπιθέτου τάλας ; Ἐναφέρατε δύο ἐνρινόληκτα ἐπίθετα δικατάληκτα καὶ δύο μονοκατάληκτα. Τί παρατηρεῖτε εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ τῶν συνθέτων ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ;

4. Τὰ πλείστα σιγμόληκτα τί ἔχουν ὡς δεύτερον συνθετικόν ; τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ βαρύτονα σιγμόληκτα ἐπίθετα ; ἡ λέξις τριήρης τί ἦτο ἀρχικῶς ;

5. Τί παρατηρεῖτε γενικῶς ὡς πρὸς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων ; ὑπάρχει ἐξαιρέσις τοῦ κανόνος ;

Ἐσκήσεις ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων τῆς τρίτης κλίσεως

- Ἐσκ. 130. Κλίνετε : 1) ὁ ἀμνήμων ἄγγελος - ὁ φιλοπράγμων λαὸς
2) ὁ σώφρων φιλόσοφος - ὁ εὐγενὴς πολίτης
3) ἡ σαφὴς σκέψις - ὁ ἀσφαλὴς φίλος

- Ἐσκ. 131. Κλίνετε : 1) ὁ εὐφραδὴς ῥήτωρ - ἡ δυσμενὴς χώρα
2) ὁ εὐγενὴς ἥρωρ - ὁ φιλοπαίγμων οἰκέτης
3) ὁ ἄφρων δεσπότηρ - ὁ δυστυχὴς υἱὸς
ὁ εὐτυχὴς ἄνθρωπος - ἡ εὐτειχὴς πόλις

Ἐσκ. 132. Ἐναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις τριτόκλιτα ἐπίθετα :

1. Αἶ τοῦ Ὀμήρου γνῶμαι τοῖς νεανίαις ἀσφαλὴ διδασκαλίαν παρέχουσιν. 2. Πρὸ τοῦ δείπνου οἱ οἰκέται εὐδῶεις χιτῶνας ἔφερον καὶ κανᾶ πλήρη ῥόδων. 3. Ἡ Ἐντιγόνη χειρὸς ἤγεν Οἰδίπουν, τὸν δυστυχὴ πατέρα. 4. Ἐναγιγνώσκομεν ἔτι καὶ νῦν ἐκόντες τοὺς λόγους τοὺς θυμοῦ πλήρεις τοῦ Δημοσθένους. 5. Ὁ ψευδὴς ὄρκος περὶ θεοῦ ἀσεβὴς ἐστίν. 6. Ἐφανὲς ξιφίδιον ὁ φονεὺς ἐν τῷ χιτῶνι εἶχεν. 7. Οἱ εὐσεβεῖς ἤκουον ἄσμενοι τὰ τοῦ Σωκράτους ἔπη. 8. Οἱ θεράποντες

τοὺς μεγαλόφρονας δεσπότας οὐποτε μισοῦσιν. 9. Πολυειδῆ ἄνθη ὁ παῖς ἐν τῷ λειμῶνι συνέλεγεν. 10. Τοὺς συγγενεῖς εἰς οἰκίαν ὁ πατήρ ἐκάλει.

✓ **Ἄσκ. 133.** Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις τριτόκλιτα ἐπίθετα :

1. Ἐν τῇ γῆ ὁ γεωργὸς βαρὺ ξίφος εὗρίσκει καὶ θανμάζει τὸ τοῦ ξίφους ἄηθες μέγεθος. 2. Τὰ ὄπλα ἦν βαρέα καὶ τραχὺς ὁ σταθμὸς τοῖς στρατιώταις. 3. Πάντες οἱ ἄρματηλάται ἤλαυνον τὰ ταχέα ἄρματα εἰς τὴν τῶν πολεμίων φάλαγγα καὶ οἱ ἐναντίοι τοξόται ἐβαλλον ὀξέα βέλη. 4. Ἐν τοῖς βαθέσιν ὕδασιν ζῆ ὑπερφυῆ ζῶα. 5. Ἀπὸ τῆς τοῦ ὄρους κορυφῆς καθορῶ τὸν βραδὺν ποταμόν. 6. Πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἡδὺ τὸ ἔαρ, ὅτι τὴν γῆν καλλωπίζει ἄνθεςιν. 7. Τῷ Κροίσῳ ἦν πολὺς πλοῦτος. 8. Οἱ εὐγενεῖς τοῖς ἐχθροῖς πρῶοι εἰσιν. 9. Ἡ πρᾶξις μήτηρ ὑπὸ τῶν παίδων φιλεῖται. 10. Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης οἱ σοφοὶ φοβοῦνται.

Ἄσκ. 134. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ἡ ζωὴ εἶναι σύντομος¹ διὰ τοὺς δυστυχεῖς θνητοῦς. 2. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ζωὴν γεμάτην ἀπὸ πολλὰ καὶ βαρέα κακά. 3. Μαῦρα σύννεφα ξαφνικά² ἐξαφανίζουσιν³ τὸν ἥλιον. 4. Εἰς κάθε ἄνθρωπον ἡ τύχη μοιράζει⁴ κακά καὶ καλά. 5. Ὅλοι οἱ θεοὶ ἀγαποῦν τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους. 6. Τῆς παιδείας ἡ μὲν ἀρχὴ εἶναι πικρά, τὸ δὲ τέλος γλυκύ. 7. Εἰς τὰ νησιὰ Εὐβοίαν καὶ Νάξον οἱ πλοῦστοι ὠνομάζοντο παχεῖς.

1. σύντομος = βραχύς. 2. ξαφνικά = ἐξαίφνης. 3. ἐξαφανίζω = ἀφανίζω. 4. μοιράζω = νέμω.

✓ **Ἄσκ. 135.** Κατατάξατε κατὰ κατηγορίας καὶ κλίνετε τὰ τριτόκλιτα ἐπίθετα τὰ εἰς τὰς ἀκολουθούσους φράσεις εὕρισκόμενα :

1. Οἱ Αἰθίοπες μέλανές εἰσιν. 2. Ἐκόντες τοῖς νόμοις πείθεσθε τοῖς γὰρ ἄκουσιν ἀνάγκη ἐπιβάλλεται. 3. Ἐπαμεινώνδας ἦν ἀφανοῦς πατρός. 4. Ἐλευθέρου ἀνδρός ἐστὶν αἰεὶ τὰ ἀληθῆ λέγειν. 5. Αἱ τοῦ Πλάτωνος βίβλοι πλήρεις εἰσὶ χρηστῶν Σωκράτους ἐπῶν. 6. Οἱ Τισσαφέρνους ὄρκοι ψευδεῖς ἦσαν. 7. Τὰ ἀληθῆ λέγοντες οὐκ

αἰεὶ τοὺς ἀνθρώπους εὐφραίνομεν. 8. Εὐτυχοῦς γήρως ἄξιοί εἰσιν οἱ τοὺς γέροντας θεραπεύοντες. 9. Θεμιστοκλέους πείσαντος οἱ Ἀθηναῖοι κατεσκεύαζον πολλὰς τριήρεις.

Ἄσκ. 136. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Ἡ νῆσος Θάσος ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἀμφίπολιν ταξίδι¹ μισῆς ἡμέρας. 2. Οἱ ποιηταὶ λέγουν ὅτι ὁ δρόμος τῆς ἀρετῆς εἶναι στενὸς καὶ τραχύς. 3. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὰς ἀτυχίας εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἐλπίδας. 4. Αἱ μεγάλαι εὐτυχίαι γεννοῦν² μέγαν φόβον. 5. Εἰς πολλοὺς ὁ πολὺς πλοῦτος εἶναι αἴτιος μεγάλων συμφορῶν. 6. Ταλαίπωρος³, ἔχεις πέσει εἰς φοβερὰν⁴ συμφορὰν. 7. Πολλὰ βουνὰ εἶναι δασωμένα. 8. Εὐτυχισμένε⁴ καὶ συνετέ⁵ Ἀγαμέμνονα, τί φοβερὸ τέλος εἶχες!

1. ταξίδι = πλοῦς. 2. γεννῶ = τίκτω. 3. ταλαίπωρος = τάλας. 4. φοβερός = δεινός. 5. εὐτυχισμένος = εὐδαίμων. 6. συνετός = σόφρων.

Κεφάλαιον 9ον

✕ Παραθετικά

Τὰ ἐπίθετα ἔχουν τρεῖς βαθμούς, τὸν θετικόν, τὸν συγκριτικόν καὶ τὸν ὑπερθετικόν.

Ὁ θετικὸς βαθμὸς σημαίνει, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει ἀπλῶς τὴν ὑπ' αὐτοῦ δηλουμένην ποιότητα ἢ ιδιότητα : ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ.

Ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς σημαίνει, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ εἰς **ἀνώτερον** βαθμὸν ἐν συγκρίσει εἴτε πρὸς ἐν ἄλλο οὐσιαστικὸν (ὁ Ὀλυμπὸς ἐστὶ ὑψηλότερος τῆς Ὀσσης), εἴτε πρὸς πολλὰ ἄλλα λαμβανόμενα ὡς ἐν (Χρυσὸς κρείσσων μυρίων λόγων βροτοῖς).

Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς σημαίνει, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἢ ιδιότητα εἰς **ἀνώτατον** βαθμὸν εἴτε καθ' ἑαυτὸ (ἀπόλυτον ὑπερθετικόν) (ὁ ὑψηλότερος Ὀλυμπος), εἴτε ἐν συγκρίσει πρὸς πάντα τὰ ἄλλα ὁμοειδῆ ὄντα (σχετικὸν ὑπερθετικόν) (Ὁ Ὀλυμπὸς ἐστὶν τὸ ὑψηλότερον πάντων τῶν ὀρέων τῆς Ἑλλάδος).

Τὸ συγκριτικὸν καὶ τὸ ὑπερθετικὸν ἐνὸς ἐπιθέτου λέγονται παραθετικά αὐτοῦ.

Ὅμαλὰ παραθετικά

Τὰ παραθετικά παντὸς ἐπιθέτου (β' καὶ γ' κλίσεως) κανονικῶς σχηματίζονται ἐκ τοῦ θετικοῦ, ἀφοῦ εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ γένους) προστεθοῦν αἱ παραθετικά καταλήξεις.

Αἱ συνήθεις παραθετικά καταλήξεις εἶναι - τερος, - τέρα, - τερον διὰ τὸ συγκριτικὸν καὶ - τατος, - τάτη - τατον διὰ τὸ ὑπερθετικόν.

ξηρὸς (θ. ξηρο -) ξηρό - τερος, ξηρό - τατος.

ὕγις (θ. ὕγιεσ -) ὕγιεσ - τερος, ὕγιεσ - τατος.

Ἄσκ. 137. Γράψατε εἰς ποίας ἀπὸ τὰς κατωτέρω φράσεις ὑπάρχει σύγκρισις πρὸς ἓν καὶ εἰς ποίας πρὸς πολλὰ οὐσιαστικὰ λαμβανόμενα ὡς ἔν :

1. Ἐνίοτε οἱ δοῦλοι εὐσεβέστεροί εἰσι τῶν δεσποτῶν. 2. Ἡ ἀρετὴ ὠφελιμωτέρα ἐστὶ τῆς ἡδονῆς. 3. Ὁ μὲν ἄργυρος τοῦ χρυσοῦ εὐτελέστερός ἐστιν, ὁ δὲ χρυσὸς τῆς ἀρετῆς. 4. Οἱ θεοὶ ἰσχυρότεροι τῶν γιγάντων ἦσαν. 5. Οἱ λιμένες ταῖς ναυσὶν ἀσφαλέστεροί εἰσιν ἢ τὸ πέλαγος. 6. Ὁ κίνδυνος δεινότερός ἐστι τοῖς πολίταις τοῦ θανάτου. 7. Ἐν τῷ πολέμῳ ἡ ἀσπίς τοῦ πλούτου ὠφελιμωτέρα ἔσται. 8. Ὁ υἱὸς δειλότερος τοῦ πατρὸς ἦν. 9. Οἱ Σπαρτιῶται πολεμικώτεροι ἦσαν τῶν Ἀθηναίων. 10. Ὡ στρατιῶται, ἀνδρειότεροί ἐστε τῶν πολεμίων.

Ἄσκ. 138. Γράψατε εἰς ποίας ἐκ τῶν κατωτέρω φράσεων ὑπάρχει ἀπόλυτον ὑπερθετικὸν καὶ εἰς ποίας σχετικὸν ὑπερθετικόν.

1. Πιστὸς φίλος τῶν χρημάτων τιμιώτατόν ἐστιν. 2. Δημοσθένης τῶν τῆς Ἑλλάδος ῥητόρων ἐνδοξότατός ἐστιν. 3. Σωφρονεστάτη ἦν πασῶν τῶν τότε γυναικῶν ἡ Πηνελόπη. 4. Ἀθῆναι ἦσαν πατρὶς τῶν θαυμασιωτάτων ῥητόρων. 5. Οἱ εὐσεβεῖς εὐδαιμονέστατοί εἰσιν. 6. Θέρους αἱ μὲν νύκτες βραχύταται εἰσιν, αἱ δὲ ἡμέραι μακρόταται. 7. Σωκράτης σοφώτατος πάντων Ἑλλήνων ἐνομίζετο. 8. Ἡ τῶν Ἐρινύων φύσις δεινοτάτη ἦν. 9. Τὰ ὑψηλότατα ὄρη κάλλιστα ἦν. 10. Τῶν ἡρώων πάντων ὠκύτατος Ἀχιλλεὺς ἦν.

Ἄσκ. 139. Σχηματίσατε τὰ παραθετικὰ τῶν κατωτέρω ἐπιθέτων :

ἔτοιμος - κοινὸς - λεῖος - λεπτός - εὐρύς - εὐθύς - λευκὸς - ἀληθής - ὑψηλὸς - ἀθῆος - δίκαιος - κενὸς - ἱερὸς - σοφὸς - νέος - ὀρθὸς

ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

* Δευτερόκλιτα επίθετα

Τὸ θέμα τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων λήγει εἰς -ο. Τὸ ο τοῦτο πρὸ τῶν καταλήξεων -τερος, -τατος ἐκτείνεται μὲν εἰς ω, ἂν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα, μένει δὲ ἀμετάβλητον, ἂν αὕτη εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρά.

<i>σοφός</i>	<i>σοφώτερος</i>	<i>σοφώτατος</i>
<i>πονηρός</i>	<i>πονηρότερος</i>	<i>πονηρότατος</i>
<i>ἐνδοξός</i>	<i>ἐνδοξότερος</i>	<i>ἐνδοξότατος</i>

- Δυσκολία γεννᾶται, ὅταν ἢ πρὸ τοῦ -τερος, -τατος συλλαβὴ ἔχη δίχρονον, ὅποτε δὲν γνωρίζομεν, ἕαν τοῦτο εἶναι βραχὺ ἢ μακρόν.
- Γενικῶς τὰ ἐπίθετα ἔχουν τὸ δίχρονον τοῦτο βραχὺ καὶ συνεπῶς τὰ παραθετικά τῶν γράφονται μὲ ω.

Ἐξαιρέσεις

- Ἔχουν τὸ δίχρονον μακρόν (καὶ συνεπῶς τὰ παραθετικά τῶν γράφονται μὲ ο)

1) Τὰ ἐπίθετα ἰσχυρός, ἀνιαρός
λιτός, (τρανός)

2) Ὅσα ἐπίθετα λήγουν εἰς

-τιμος, -θυμος, -χυμος,
-κυρος, -κίνδυνος,
-νικος, -λυκος, -ψυχος.

✓ **Ἄσκ. 140.** Σχηματίσατε τὰ παραθετικά τῶν κατωτέρω ἐπιθέτων :

ἄδικος - ἀλλότριος - ἄλυτος - πιθανός - λάσιος - σοβαρός - περίλυπος - εὐψυχος - λιπαρός - μανικός - μάχιμος - εὐχυμος - τίμιος - ἄκυρος - φιλικός - χρήσιμος - ἱκανός - ὄσιος - μαλακός - ἀκίνδυνος φρόνιμος - πολύτιμος - εὐθυμος - πεδινός - ἅγιος - ἔντιμος - ἔγκυρος

ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τριτόκλιτα επίθετα

Τὰ τριτόκλιτα επίθετα εἰς -ης καὶ -ων σχηματίζουν τὰ παραθετικά των μετὴν κατάληξιν -έστερος, -έστατος :

ἀληθής, ἀληθέστερος, ἀληθέστατος
σώφρων, σωφρονέστερος, σωφρονέστατος

Ἐξαιρέσεις : 1) Τὰ επίθετα ἄσμενος, ἐρωμένος καὶ πένης σχηματίζουν τὰ παραθετικά των μετὴν κατάληξιν -έστερος, -έστατος : ἄσμενέστερος, ἐρωμένεστερος, πενέστερος.

2) Τὸ ἐπίθετον ἀπλοῦς καὶ τὰ επίθετα μετὴν δεύτερον συνθετικὸν τὸ οὐσιαστικὸν νοῦς (ὅπως εὐνοῦς) σχηματίζουν τὰ παραθετικά των ὡς ἐξῆς :

ἀπλοῦς ἀπλούστερος ἀπλούστατος
εὐνοῦς εὐνούστερος εὐνούστατος

3) Τὰ επίθετα παλαιός, γεραιός, σχολαῖος, ὄψιος, ἴδιος, ἴσος, σχηματίζουν τὰ παραθετικά των μετὴν κατάληξιν -αίτερος, -αίτατος (παλαιέτερος, γεραιέτερος κ.τ.λ.).

4) Τὰ μονοκατάληκτα ἄρπαξ, βλάξ, λάλος, κλέπτης καὶ πλεονέκτης σχηματίζουν τὰ παραθετικά των μετὴν κατάληξιν -ίστερος, -ίστατος (βλάξ, βλακίστερος, βλακίστατος).

5) Τοῦ ἐπιθέτου φίλος συγκριτικὸν εἶναι φίλτερος ἢ μᾶλλον φίλος, ὑπερθετικὸν δὲ φίλτατος ἢ μάλιστα φίλος.

Ἄσκ. 141. Δικαιολογήσατε τὴν ὀρθογραφίαν τῶν παραθετικῶν εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Ὁ Πλάτων ἐνδοξότατός ἐστι τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων.
2. Ὁ κατήγορος παρεῖχε τοῖς δικασταῖς ἔλεγχον φανερώτατον τῆς τοῦ προδότου κακουργίας.
3. Ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τῶν Σπαρτιατῶν οἱ ἀνδρειότατοι τὴν μάχην τοῖς Μήδοις συνῆπτον.
4. Ἔργα λόγων χαλεπώτερα.
5. Πραότατος φίλοις ὧν ὁ Ἀγησίλαος ἐχθροῖς φοβερώτατος ἦν.
6. Ξίφους πληγὴ κουφοτέρα ἐστὶν ἢ γλώττης· τὸ μὲν γὰρ σῶμα, ἡ δὲ ψυχὴν τιτρώσκει.
7. Ἡ Πυθία Χαιρεφῶντι ἐμαντεύσατο Σωκράτη σοφώτατον πάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι.
8. Ἀθηναῖοι ἰσχυρότεροι τῶν Περσῶν ἐφάνησαν.
9. Σπαρτιάται λιτότερον βίον ἔζων ἢ Ἀθηναῖοι.
10. Πειρῶμαι ὡς ἀλυπότα μεταχειρίζεσθαι τὸ συμβεβηκὸς πάθος.

Ἔσκ. 142. Σχηματίσατε τὰ παραθετικά τῶν κάτωθι ἐπιθέτων:

ἀκριβῆς - ἀσθενής - ἄφρων - βαθύς - βαρῦς - ἐπεικῆς - ἐπιστήμων
 - εὐγενής - εὐμενής - εὐσεβής - ὄξυς - πλήρης - πρέσβυς - σαφής -
 σώφρων - ὠκύς

Ἔσκ. 143. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ δίκαιος εἶναι εὐτυχέστερος¹ ἀπὸ τὸν ἄδικον. 2. Αἱ βαρεῖαι ἀσθένειαι καὶ εἰς τὰς παρὰ πολὺ δυνατὰς φύσεις πολλὰς φορὰς εἶναι πάρα πολὺ ἐπικίνδυνοι. 3. Οἱ μὲν Ταῦροι ἔθνος Σκυθικόν, ἔθαπτον μαζί² μὲ τοὺς βασιλεῖς τῶν τοὺς πλέον ἀγαπητοὺς³ φίλους τῶν, οἱ δὲ Ἴνδοι τὰς πλέον ἀγαπητὰς⁴ γυναῖκας τῶν. 4. Ὁ Κῦρος, ὅταν ἦτο ἀκόμη παιδί, ἦτο φρονιμώτερος⁵ ἀπὸ τὰ ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐσέβετο τοὺς γεροντοτέρους. 5. Ὁ Κῦρος ἦτο ὁ πιὸ δίκαιος ἀπὸ ὅλους τοὺς σατράπας. 6. Ὁ θάνατος εἶναι ὅμοιος μὲ πάρα πολὺ βαθὺν ὕπνον. 7. Οἱ πάρα πολὺ ἰσχυροὶ μερικὰς φορὰς νικῶνται ἀπὸ τοὺς ἀδυνάτους. 8. Εἶμαι πτωχότερος ἀπὸ σέ. 9. Εἶναι περισσότερον ἄπλοῦν νὰ ἀποκτῆς τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τὸ νὰ τὰ διατηρῆς. 10. Κανεῖς δὲν εἶναι περισσότερον βλάξ ἀπὸ τὸν μαθητὴν ὁ ὁποῖος δὲν θέλει νὰ μανθάνῃ. 11. Τὸ παιδί αὐτὸ ποῦ εἶναι πιὸ φλύαρο⁶ ἀπὸ τὸ ἀηδόνι, ὅταν ἐρωτᾶται ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, γίνετα πιὸ ἄφρων καὶ ἀπὸ τὸ ψάρι.

1. εὐτυχής = εὐδαίμων. 2. θάπτω μαζί = συγκαταθάπτω. 3. ἀγαπητός = εὐ-
 νους. 4. φίλος. 5. φρόνιμος = σώφρων. 6. φλύαρος = λάλος.

Ἄνωμαλα παραθετικά (I)

● Μερικῶν ἐπιθέτων τὰ παραθετικά σχηματίζονται ἀνωμάλως, εἰς τὸ μὲν συγκριτικὸν μὲ τὰς καταλήξεις -ίων -ίων -ιον, εἰς δὲ τὸ ὑπερθετικὸν μὲ τὰς καταλήξεις -ιστος -ίστη -ιστον.

● Ταῦτα εἶναι : *ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΝ* *ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΝ*

Ἄρσ. - Θηλ. Οὐδέτερον

1. κακός	κακίων	κάκιον	κάκιστος
2. ἡδὺς	ἡδίων	ἡδιον	ἡδιστος
3. ταχὺς	θάπτων	θαῖπτον	τάχιστος
4. καλός	καλλίων	κάλλιον	κάλλιστος
5. αἰσχρός	αἰσχίων	αἰσχιον	αἰσχιστος
6. ἐχθρός	ἐχθίων	ἐχθιον	ἐχθιστος

● Τὸ συγκριτικὸν τῶν ἐπιθέτων τούτων κλίνεται ὡς ἐξῆς :

Ἄρσ. - Θηλ. Οὐδέτ.

Ἄρσ. - Θηλ.

Οὐδέτ.

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

ὄν. ἡδίων	ἡδιον	ἡδίονες ἢ ἡδίους	ἡδίονα ἢ ἡδίω
γεν. ἡδίονος	ἡδίονος	ἡδιόνων	ἡδιόνων
δοτ. ἡδίονι	ἡδίονι	ἡδίοσι	ἡδίοσι
αἰτ. ἡδίονα ἢ ἡδίω	ἡδιον	ἡδίονας ἢ ἡδίους	ἡδίονα ἢ ἡδίω
κλ. ἡδιον	ἡδιον	ἡδίονες ἢ ἡδίους	ἡδίονα ἢ ἡδίω

Ἄσκ. 144. 1) Εὔρετε τὰ ἀνώμαλα παραθετικά εἰς τὰς κάτωθι φράσεις, 2) γράψατε τὸ θετικὸν αὐτῶν, 3) κλίνατε τὸ συγκριτικὸν αὐτῶν.

1. Αἰσχιστος τῶν εἰς Τροίαν στρατευσάντων Ἑλλήνων ἦν Θερσίτης· ἦν δὲ καὶ ἐχθιστος Ἀχιλλεΐ καὶ Ὀδυσσεΐ. 2. Τοῖς ἄνοις τὰ ψευδῆ τῶν ἀληθῶν ἡδίω ἐστίν. 3. Ταχεῖς μὲν οἱ πόδες, θάπτους δὲ οἱ ἄνεμοι, τάχιστος δὲ ὁ νοῦς. 4. Αἱ θάπτους βουλαὶ οὐκ ἀεὶ ἀσφαλέστεραί εἰσιν. 5. Ὁ ἐν καλλίοσι χώραις βίος ἡδίων ἐστίν. 6. Ἐσθλῶν κακίους ἐνίστο' εὐτυχέστεροι. 7. Ἡ ἀρετὴ τῆς κακίας ἡδίων καὶ ἰσχυροτέρα ἐστίν. 8. Οὐκ ἐστι μεῖζον ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις ἢ φιλία.

Ἔσκ. 145. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Οἱ βάρβαροι ἦσαν πάρα πολὺ μισητοὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας. 2. Οἱ Μασσαγέται ἐθυσίαζον εἰς τὸν ἥλιον ἄλογα, διότι εἰς τὸν γρηγορώτερον ἀπὸ τοὺς θεοὺς προσέφεραν τὸ γρηγορώτερον ζῶον. 3. Τίποτε (δὲν εἶναι) ταχύτερον ἀπὸ τὰ χρόνια. 4. Τὸν παλαιὸν καιρὸν¹ ἀπὸ ὄλας τὰς Ἑλληνίδας γυναῖκας ὠραιότατη ἦτο ἡ Ἑλένη, ἡ σύζυγος² τοῦ Μενελάου. 5. Ὁ πάρα πολὺ βαθὺς ὕπνος δὲν εἶναι πάντοτε πάρα πολὺ γλυκὺς. 6. Ὁ φθόνος εἶναι πάρα πολὺ κακὸς καὶ ἄδικος θεός. 7. Ὁ Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, ἦτο μισητότατος εἰς τοὺς Ἕλληνας.

1. Τὸν παλαιὸν καιρὸν = πάλαι. 2. Σύζυγος = γυνή.

Ἔσκ. 146. Γράψατε τοὺς δύο τύπους: 1) τῆς αἰτιατικῆς ἐνικοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ), 2) τῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς, κλητικῆς πληθυντικοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ) τῶν ἐπιθέτων : κακός, καλός, ἡδύς, ταχύς, αἰσχροῦς, ἐχθρός.

Ἔσκ. 147. Σχηματίσατε τρεῖς ἀρχαίας φράσεις μὲ ἓν ἕκαστον τῶν ἐπιθέτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἔσκ. 148. Γράψατε τοὺς δύο τύπους τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς καὶ κλητικῆς (τοῦ οὐδετέρου) τῶν ἐπιθέτων κακός, καλός, ἡδύς, ταχύς, αἰσχροῦς, ἐχθρός.

Ἄνωμαλα παραθετικά (II)

Τὰ κάτωθι ἐπίθετα σχηματίζουν τὰ παραθετικά των ἀπὸ θέματα διάφορα τοῦ θετικοῦ :

1. ἀγαθός	ἀμείνων βελτίων κρείττων	ἄμεινον βέλτιον κρείττον	ἄριστος βέλτιστος κράτιστος
2. κακός	κακίων χείρων ἥττων	κάκιον χειρον ἥττον	κάκιστος χείριστος ἥκιστα (ἐπίρρ.)
3. μέγας	μείζων	μείζον	μέγιστος
4. μικρός	μικρότερος ἐλάττων	ἐλαττον	μικρότατος ἐλάχιστος
5. ὀλίγος	μείων	μείον	ὀλίγιστος
6. πολλός	πλέων (γεν. πλείονος καὶ πλέονος)	πλέον	πλείστος
7. ῥάδιος	ῥάων	ῥᾶον	ῥᾶστος

Ἄσκ. 149. Εὑρετε τὰ ἀνώμαλα παραθετικά εἰς τὰς κάτωθι φράσεις, 2) γράψατε τὸ θετικόν, 3. κλίνατε τὸ συγκριτικόν αὐτῶν.

1. Μέτρον ἐν πᾶσιν ἄριστον. 2. Ἄναρχίας οὐκ ἔστι μείζον κακόν. 3. Σύμβουλος οὐδεὶς ἔστι βελτίων χρόνου. 4. Γνώμη κρείττων ἢ ῥώμη χειρῶν. 5. Μείζους ἡδονὰς οὐκ ἔχουσιν οἱ γονεῖς ἢ σώφρονας καὶ ὑγιεῖς παῖδας. 6. Ὁ σώφρων ῥήτωρ τοῖς πολίταις οὐ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα βουλεύσει. 7. Οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐλάττους μυρίων ὀπλιτῶν ἦσαν. 8. Ἐμφοτός ἔστι τοῖς ἀνθρώποις ἢ τοῦ πλέονος ἐπιθυμία. 9. Ἄει κράτιστόν ἔστι τάληθῆ λέγειν. 10. Σοφισταὶ ἐποιοῦν τὸν ἥττω λόγον κρείττω καὶ τὸν κρείττω ἥττω.

Ἄσκ. 150. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Μεγαλύτερα παιδιά μεγαλύτερες ἔγνοιες¹. 2. Τὸ ἔθνος τῶν Ἰνδῶν εἶναι πάρα πολὺ μεγάλο καὶ κατέχει² πάρα πολὺ μεγάλην³ καὶ πάρα πολὺ ὠραίαν χώραν. 3. Ὁ θάνατος εἶναι κοινός καὶ εἰς τοὺς πάρα πολὺ καλοὺς. 4. Οἱ στρατιῶται οἱ ὅποιοι εὐρίσκοντο εἰς τὴν πόλιν ἦσαν περισσότεροι. 5. Οἱ τωρινοὶ⁴ (ἄνθρωποι) εἶναι καλύτεροι ἀπὸ τοὺς παλαιότερους⁵.

1. ἔγνοια = μέριμνα. 2. κατέχω = νέμομαι. 3. μεγάλη χώρα = πολλὴ χώρα. 4. οἱ τωρινοὶ = οἱ νῦν. 5. οἱ παλαιότεροι = οἱ παλαιοί.

Παραθετικά περιφραστικά

Περιφραστικῶς σχηματίζουν τὰ παραθετικά : 1) αἱ μετοχαί : συμφέρων – μᾶλλον συμφέρων – μάλιστα συμφέρων 2) συνθήτως μονοκατάληκτα ἐπίθετα : εὐελπις – μᾶλλον εὐελπις – μάλιστα εὐελπις.

Ἐπίθετα χωρὶς παραθετικά

Τοιαῦτα εἶναι ὅσα δηλοῦν :

- 1) ὄλην : χαλκοῦς, ξόλιος
- 2) καταγωγὴν ἢ συγγένειαν : πατρικός, μητροῦς, ἀδελφικός
- 3) τόπον ἢ χρόνον : γήινος, θαλάσσιος, ἡμερινός, νυκτερινός
- 4) μέτρον : σπιθαμιαίος, δίπηγος
- 5) ὅσα εἶναι σύνθετα μὲ πρῶτον συνθετικόν τὸ ἐπίθετον πᾶς ἢ τὸ στερητικόν α: πάντιμος, πάγκαλος, ἀθάνατος, ἄνπνος.

Παραθετικά ἑλλειπτικά

Ἐπίθετα τῶν ὁποίων ἑλλείπει : 1) τὸ θετικόν, 2) τὸ θετικόν καὶ τὸ ἕτερον τῶν παραθετικῶν.

Τοιαῦτα εἶναι πρὸ πάντων ἐπίθετα, τὰ ὅποια παράγονται ἀπὸ ἐπιρροήματα ἢ προθέσεις :

(ἄνω)	ἀνώτερος	ἀνώτατος
(κάτω)	κατώτερος	κατώτατος
(πρὸ)	πρότερος	(πρωτός)
(ὑπὲρ)	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος
—	ἕστερος	ἕστατος
(ἐπικρατῶν)	ἐπικρατέστερος	—
(προτιμώμενος)	προτιμότερος	—
—	—	ἕπατος
—	—	ἕσχατος

***Ασκ. 151.** Νὰ γραφῆ (ἐὰν ὑπάρχη) τὸ θετικόν τῶν ἐπιθέτων τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ζεὺς ἀνώτερος πάντων τῶν θεῶν ἦν. 2. Οἱ πλουσιώτατοι τῶν πολιτῶν ἔφευγον ἐκ τῶν κωμῶν εἰς τὰς νήσους. 3. Ἡ μνήμη τῶν προτέρων παθῶν κουφίζει τὰ ἕστερα. 4. Ταῖς τῶν εὐσεβεστάτων θυσίαις μάλιστα χαιρούσιν οἱ θεοί. 5. Κακοῖς τὸ κέρδος τῆς δίκης ὑπέρτερον τῆς ἀληθείας. 6. Ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. 7. Μετὰ τὴν ἐν Ποτειδαίᾳ μάχην ἄνδρες ὀλίγοι πλείους τριακοσίων ἐσηλθον νυκτὸς σὺν ὅπλοις ἐς Πλάταιαν.

Παραθετικά έπιρρήματα

A) Έπιρρήματα, τὰ ὁποῖα παράγονται ἐξ ἐπιθέτων.

● Συγκριτικός βαθμός εἶναι ἡ ἐνική αἰτιατική τοῦ οὐδέτερου τοῦ συγκριτικοῦ τοῦ ἐπιθέτου.

● Ὑπερθετικός βαθμός εἶναι ἡ πληθυντική αἰτιατική τοῦ οὐδέτερου τοῦ ὑπερθετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου.

(δίκαιος)	δικαίως	δικαιότερον	δικαιοτάτα
(σαφής)	σαφῶς	σαφέστερον	σαφέστατα
(ἡδὺς)	ἡδέως	ἡδιον	ἡδιστα
(ἀγαθός)	εὖ	ἄμεινον, βέλτιον, κρεῖττον	ἄριστα, βέλτιστα, κράτιστα

B) Έπιρρήματα τοπικά.

Τὰ παραθετικά τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων σχηματίζονται συνήθως μέ τὰς καταλήξεις - τέρω - τάτω.

ἄνω	ἀνωτέρω	ἀνωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
πέρα	περαιτέρω	—
ἐγγύς	ἐγγυτέρω	ἐγγυτάτω καί ἐγγύτατα
πόρρω	πορρωτέρω	πορρωτάτω

Γ) Έπιρρήματα χρονικά

Τὰ παραθετικά τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων σχηματίζονται συνήθως μέ τὰς καταλήξεις: -τερον, -τατα.

πρῶτῃ ἢ πρῶτῳ	πρωιαιότερον	πρωιαιότατα καί πρωιαιότατα
	προφαιότερον	

Ἄσκ. 152. 1) Κατατάξτε τὰ ἐπιρρήματα εἰς τὰς τρεῖς ὡς ἄνω κατηγορίας, 2) σχηματίστε τὰ παραθετικά των :

1. Κροῖσος, Σόλωνά τὸν Ἄθηναῖον εὐμενέστατα ἐδέξατο. 2. Σπεῦδε βραδέως: βραδύτερον γάρ πορευόμενος θάττον πορεύσει. 3. Οἱ ἄριστα θεραπεύσαντες τὴν γῆν πλείστα ἀγαθὰ ἀντιλαμβάνουσιν. 4. Ἰσχυρότατα κολάζουσιν οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους. 5. Ῥᾶστα καὶ ἡδιστα καὶ ἀλυπότατα διάγουσιν οἱ ἐγκρατεῖς. 6. Ἡ πόλις ἢ προθυμότατα τοῖς ἄρχουσι πειθομένη, ἤκιστα ἀναγκάζεται τοῖς πολεμίοις

ύπακούειν. 7. Τὰ ἀλλότρια ἁμαρτήματα ῥῆον ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχομεν ἢ τὰ ἴδια. 8. Οἱ ἐλεύθεροι ἄμεινον δούλων μάχονται. 9. Ὁ βασιλεὺς θᾶπτον τῶν πολεμίων πορεύεται. 10. Οἱ ἀληθῶς σοφοὶ εὐδαιμονέστατα διαγοῦσι.

Ἄσκ. 153. Σχηματίσατε τὰ παραθετικά (ἐὰν ἔχουν) τῶν ἐπιθέτων τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Κῦρος, ἔτι παῖς ὢν, πάντων κράτιστος ἐνομίζετο. 2. Πάντες οἱ θεοὶ ἀθάνατοὶ εἰσι. 3. Θαλάσσιον ὕδωρ οὐκ ἔξεστι πίνειν. 4. Δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς πειρᾶσθαι ἁμείνους γίνεσθαι. 5. Τὴν πατρίαν οὐσίαν ἀπόλεσεν. 6. Χαλκοῦν ἀγαλμα τῆ Ἀθηνᾶ ἀνέθηκας. 7. Πάντιμος καὶ δίκαιος ἀνὴρ νόμους οὐ φοβεῖται. 8. Οἱ σοφοὶ τῶν νεανιῶν πιστεύουσι τοῖς δικαίαις κριταῖς.

Ἄσκ. 154. Σχηματίσατε τὰ παραθετικά τῶν κάτωθι ἐπιρρημάτων:

α) ἀδίκως - βεβαίως - δεινῶς - πιστῶς - δειλῶς - ἡσύχως - πονηρῶς
β) σωφρόνως - ταχέως - ὀλίγον - πολὺ

Ἄσκ. 155. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Οἱ ἐχθροὶ μάχονται γενναιότερον ἀπὸ τοὺς συμπολίτας μας¹. 2. Ὁ ἡγεμὼν βαδίζει πάρα πολὺ γρήγορα ἐναντίον τῆς χώρας τῶν ἐχθρῶν. 3. Ὁ φιλόσοφος μὲ τὴν λογικὴν² εὐκολώτερον πείθεται παρά μὲ τὴν βίαν. 4. Αἱ μάχαι νικῶνται περισσότερον μὲ τὴν ἀνδρείαν παρά μὲ τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν. 5. Οἱ ἄνθρωποι εὐκολώτερον γνωρίζουν τὰ ξένα πράγματα ἀπὸ τὰ ἰδικὰ των³. 6. Ἐλᾶτε ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερον. 7. Ὁ Κρίτων ἦλθεν εἰς τὴν φυλακὴν πρὶ πρῶτῳ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαθητάς. 8. Εἶσαι μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. 9. Ἡ ἄνοιξις εἶναι γλυκύτερα ἀπὸ τὸν χειμῶνα. 10. Νὰ συναναστρέφεσαι⁴ τοὺς ἀρίστους.

1. συμπολίτης = πολίτης. 2. λογικὴ = λόγος. 3. ἰδικός μου = ἴδιος. 4. συναναστρέφομαι = χρωμαι.

Κεφάλαιον 10ον

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Ἄντωνυμῖαι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ ὀνομάτων, οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων.

- Αἱ ἄντωνυμῖαι εἶναι ἑννέα εἰδῶν : προσωπικαί, δεκτικαί, ὀριστικαί ἢ ἐπαναληπτικαί, κτητικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀλληλοπαθεῖς, ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι καὶ ἀναφορικαί.

1. Προσωπικαὶ ἄντωνυμῖαι

	α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον συνηθέστερον
Ἐνικός	ὄν. ἐγὼ γεν. ἐμοῦ, μου δοτ. ἐμοί, μοι αἰτ. ἐμέ, με	σὺ σοῦ, σου σοί, σοι σέ, σε	— (οὗτος, ἐκεῖνος) οὗ αὐτοῦ οἷ, οἱ αὐτῶ (ἐ) αὐτὸν
Πληθυντικός	ὄν. ἡμεῖς γεν. ἡμῶν δοτ. ἡμῖν αἰτ. ἡμᾶς	ὕμεις ὕμῶν ὕμῖν ὕμᾶς	(σφεῖς) (οὗτοι, ἐκεῖνοι) (σφῶν) αὐτῶν σφίσι(ν) αὐτοῖς (σφᾶς) αὐτοῦς

- Οἱ τύποι ἐμοῦ, ἐμοί κ.τ.λ. (μὲ τόνον) χρησιμοποιοῦνται :
  - ἐπὶ ἐμφάσεως : Ταῦτα ἐμοὶ μελήσει.
  - Εἰς ἀντιθέσεις : Οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ σοὶ ἀρέσκει.
  - κατόπιν προθέσεων : Ἐπ' ἐμοί, πρὸς σέ (ἀλλά : πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς με).

- Πολλάκις πρὸς ἔμφασιν προστίθεται εἰς τοὺς τύπους τῶν προσωπικῶν ἄντωνυμιῶν τὸ (ἐγκλιτικὸν) μόριον γε. Τότε οἱ τύποι τοῦ ἐνικοῦ τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας τοῦ α' προσώπου τονίζονται ὡς ἑξῆς : ἔγωγε, ἐμοῦγε, ἔμοιγε, ἐμέγε.

Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι

γ' πρόσωπον

ἽΟνομαστικὴ ἐνικοῦ δὲν ὑπάρχει, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ πληθυντικοῦ (σφεῖς) εἶναι σπανία. Ἐμφότεραι ἀναπληροῦνται συνήθως ὑπὸ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν : οὗτος, ἐκεῖνος.

Πλάγιαι πτώσεις : Χρησιμοποιοῦνται ὁμοῦς (σπανίως) καὶ αἱ πλάγιαι πτώσεις τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἐπὶ ἐμμέσον ἀντανάκλασεως ἀντὶ τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν. (Ἐμμεσον ἀντανάκλασιν ἔχομεν, ὅταν ἡ ὑπάρχουσα εἰς δευτερευούσαν, ἀπαρρηματικὴν ἢ μετοχικὴν, πρότασιν προσωπικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κεντρίας προτάσεως καὶ ὄχι εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς δευτερευούσης).

Ἐφοβεῖτο Κῦρος μὴ οἷ ὁ πάππος ἀποθάνοι.

Συνήθως εἰς τὰς πλάγιας πτώσεις, ἀντὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν χρησιμοποιεῖται ἡ ὀριστικὴ ἀντωνυμία αὐτός : Ἐγὼ αὐτὸν ἐξελέγξω.

Ἄσκ. 156. Κλίνετε εἰς τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἐνεστώτος τὸ ρῆμα βασιλεύω μετὰ τῆς καταλλήλου προσωπικῆς ἀντωνυμίας : (Ἐγὼ βασιλεύω).

Ἄσκ. 157. Κλίνετε συγχρόνως :

ἐγὼ	καὶ	σύ	καὶ	οὗτος
		σύ	καὶ	ἐγὼ
		ἐγὼ	καὶ	σύ
		σύ	καὶ	ἐκεῖνος
		ἐγὼ	καὶ	ἐκεῖνος
		σύ	καὶ	ἐγὼ
		σύ	καὶ	ἐκεῖνη

Ἄσκ. 158. Ἀναγνωρίσατε καὶ ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Ἐμοῦ μὲν κατεγέλασε, σὲ δὲ ἐπήνεσε. 2. Αὐτὸς δὲ (ἔφη) οὐκ ἂν ποτε ποιῆσαι ταῦτα. 3. Ἐμοὶ μὲν ἔστι πολλὰ ἀγαθὰ, σοὶ δὲ οὐδὲ ἓν. 4. Σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλου ἐπιχειρῶ. 5. Τοὺς στρατηγούς ἐν αἰτία εἶχον, ὅτι οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι σφάζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. 6. Οἱ Θεσσαλοὶ ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ. 7. Οἱ στρατηγοὶ βραχέως ἕκαστος ἀπελογήσατο· οὐ γὰρ προυτέθη σφίσι λόγος κατὰ τὸν νόμον.

2. Ἡ ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία : αὐτός

Ἡ ἀντωνυμία αὐτός εἶναι 1) Ὀριστικὴ, ὅταν λαμβάνεται διὰ τὴν ὀρίσιν τι (ἢτοι τὴν ἑξωρίσιν τι ἀπὸ ἄλλων ὁμοειδῶν). *Αὐτὸς Μένων ἐβούλετο ἰέναι παρ' Ἀρδιαίων (= αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Μένων).*

2) Ἐπαναληπτικὴ, ὅταν λαμβάνεται διὰ τὴν ἐπαναλάβην τι, περὶ τοῦ ὁποῦ ἔγινε προηγουμένως λόγος.

Κῦρος καλεῖ Μένωνα καὶ λέγει αὐτῷ (τῷ Μένωνι) τάδε.

● Ἡ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία λαμβάνεται μόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις.

● Ὅταν ἡ ἀντωνυμία αὐτός λαμβάνεται μετὰ τοῦ ἄρθρου, σημαίνει ταυτότητα καὶ μεταφράζεται ὁ ἴδιος: *Τὴν αὐτὴν ἡμέραν περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων οὐ ταυτὰ ἐψηφίζοντο ἐνίστε οἱ Ἀθηναῖοι.*

Χρησιμοποιεῖται ἐπίσης :

1) Ἀντὶ τοῦ γ' προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις : *Ἐγώ, αὐτὸν ἐξελέγξω* (βλ. σελ. 90).

2) Ἀντὶ τοῦ γ' προσώπου τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἐπὶ ἐμμέσου ἀντανακλάσεως : *Περικλῆς ἐπετόπησε μὴ Ἀρχίδαμος τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ.*

3) Ἀντὶ τοῦ γ' προσώπου τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας : *Ὁ πατὴρ αὐτοῦ.*

● Ἡ ἀντωνυμία αὐτός -ή, -ὸ κλίνεται ὡς δευτερόκλιτον ἐπιθετον, ἀλλὰ χωρὶς ν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου.

Ἄσκ. 159. Εὐρετε : 1) εἰς ποῖα ἐκ τῶν κάτωθι παραδειγμάτων ἡ ἀντωνυμία αὐτός εἶναι ὀριστικὴ καὶ εἰς ποῖα ἐπαναληπτικὴ, 2) εἰς ποῖα φανερώνει ταυτότητα.

1. Διαβάλλει Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλευοῖ αὐτῷ. 2. Ἐπεσκόπει δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται. 3. Αὐτὸς πολλῶν πολέμων ἐμπειρὸς εἰμι. 4. Σοφοῖς ὁμιλῶν καὶ αὐτὸς ἐκβήσει σοφός. 5. Τὴν Ἀττικὴν ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ. 6. Αὐτὸς παρεγένου Σωκράτει ; 7. Λέγεται δεηθῆναι Κίλισσα Κύρου ἐπιδείξει τὸ στράτευμα αὐτῆ. 8. Ἐδοξε δὴ χρῆναι αὐτοὺς ἐλθεῖν ἐπὶ θεᾶν τάνδρος. 9. Αὐτοὶ ἐσμέν κοῦπω ξένοι πάρεσιν. 10. Ἡρέθη πρεσβευτὴς εἰς Λακεδαιμόνα δέκατος αὐτός. 11. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν. Κῦρος ἠγάσθη (= ἐξετίμησεν) αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικοῦς. 12. Καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἤσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν.

3. Αυτόπαθεῖς ἀντωνυμῖαι

Αὐτοπαθεῖς λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἐνεργεῖ συγχρόνως καὶ πάσχει : παῖω ἐμαυτόν.

Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι ἔχουν μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις, κλίνονται δὲ ὡς ἑξῆς:

α'. πρόσωπον		β'. πρόσωπον	
Ἐνικὸς			
ἀρσενικὸν	θηλυκὸν	ἀρσενικὸν	θηλυκὸν
γεν. ἐμαυτοῦ	ἐμαυτῆς	σεαυτοῦ	σεαυτῆς
δοτ. ἐμαυτῶ	ἐμαυτῇ	σεαυτῶ	σεαυτῇ
αἰτ. ἐμαυτόν	ἐμαυτήν	σεαυτόν	σεαυτήν
Πληθυντικὸς			
ἀρσενικὸν	θηλυκὸν	ἀρσενικὸν	θηλυκὸν
γεν. ἡμῶν αὐτῶν	ἡμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν
δοτ. ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς	ὑμῖν αὐτοῖς	ὑμῖν αὐταῖς
αἰτ. ἡμᾶς αὐτούς	ἡμᾶς αὐτάς	ὑμᾶς αὐτούς	ὑμᾶς αὐτάς
γ' πρόσωπον			
Ἐνικὸς			
ἀρσενικὸν	θηλυκὸν	οὐδέτερον	
γεν. ἐαυτοῦ	ἐαυτῆς	—	
δοτ. ἐαυτῶ	ἐαυτῇ	—	
αἰτ. ἐαυτόν	ἐαυτήν	ἐαυτὸ	
Πληθυντικὸς			
ἀρσενικὸν	θηλυκὸν	οὐδέτερον	
γεν. ἐαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	ἐαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	—	
δοτ. ἐαυτοῖς ἢ σφίσιν αὐτοῖς	ἐαυταῖς ἢ σφίσιν αὐταῖς	—	
αἰτ. ἐαυτούς ἢ σφᾶς αὐτούς	ἐαυτάς ἢ σφᾶς αὐτάς	ἐαυτά	

Ἄσκ. 160. Ἀναγνωρίσατε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖας:

1. Οἱ πλείστοι ἐαυτοῖς συγγνώμονές εἰσιν. 2. Ὁ στρατηγὸς τῷ ἐαυτοῦ νιεῖ τοὺς ἀρίστους στρατιώτας δίδωσι. 3. Ἐχθρὸν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτον ἠσκήκαμεν. 4. Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ δίκαιον παρέχει ἐαυτὸν ἐκάστω. 5. Οὐκ ἐλάχιστον μέρος σοφίας τὸ ἐαυτὸν γινώσκειν. 6. Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 7. Οὐ γινώσκωμεν πάντες ἡμᾶς αὐτούς.

Αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι

• Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι προήλθον ἐκ συνεκφορᾶς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς ὀριστικῆς ἀντωνυμίας αὐτός.

Οἱ τύποι σεαυτοῦ, σεαυτῆς κ.τ.λ., ἑαυτοῦ ἑαυτῆς κ.τ.λ. εὐρίσκονται καὶ συνηρημένοι : σαυτοῦ, σαυτῆς-αὐτοῦ, αὐτῆς, κ.τ.λ.

ΧΡΗΣΙΣ: Χρησιμοποιοῦνται ἀντὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν: 1) ἐπὶ ἀμέσου ἀντανεκλάσεως, ἥτοι ὅταν τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δηλοῦται διὰ τῆς ἀντωνυμίας καὶ διὰ τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτό: *βλάψετε ὑμᾶς αὐτούς.*

2) Ἐπὶ ἐμμέσου ἀντανεκλάσεως (βλ. σελ. 90): *Ὁ ἥλιος οὐκ ἐπιτρέπει τοῖς ἀνθρώποις ἑαυτὸν ἀκριβῶς ὁρᾶν.*

Ἄσκ. 161. Εὐρετε εἰς ποίας ἐκ τῶν κατωτέρω φράσεων ἔχομεν ἄμεσον καὶ εἰς ποίας ἔμμεσον ἀντανάκλασιν:

1. Ὁ σοφὸς ἐν ἑαυτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν. 2. Δίδωμί σοι ἑμαυτὸν δοῦλον. 3. Γνωθὶ σαυτὸν. 4. Κλέαρχος ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν. 5. Πάντας οὕτως διατιθεῖς ἀπεπέμπετο, ὥστε ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βασιλεῖ. 6. Ἐαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ. 7. Ἐπελαθόμην ἑμαυτοῦ. 8. Ὁρέστης ἐπεισεν Ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν. 9. Ξενοφῶν ἐφοβεῖτο μὴ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο ἑαυτῷ. 10. Ἐβούλετο Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην. 11. Οἱ Κλαζομένιοι τὴν Πολίχναν ἐτείχιζον, εἴ τι δέοι σφίσιν αὐτοῖς πρὸς ἀναχώρησιν. 12. Πολλοὶ ἀντέλεγον, ὡς οὐκ ἄξιον εἶη βασιλεῖ ἀφείναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. 13. Τινὲς αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβάντες ἔρριψαν εἰς τὸ ἔξω σφᾶς αὐτοὺς καὶ διεφθάρησαν οἱ πλείους.

4. Κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι

Κτητικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν κτήσιν. Αὗται εἶναι :

α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
Ἐνικός ἐμός, ἐμή, ἐμόν	σός, σή, σόν	(ἐός, ἐή, ἐόν)
Πληθυν. ἡμέτερος, α, ον	ὕμετερος, α, ον	σφέτερος, α, ον

ΧΡΗΣΙΣ

1) Ὅταν ὁ κτήτωρ εἶναι διάφορος τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως.

Ἐπὶ ἐμφάσεως χρησιμοποιοῦνται αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι α' καὶ β' πρόσωπου: *Οὗτός ἐστιν ὁ ἐμός, οὐχ ὁ σός φίλος.*

Ἄν δὲν ὑπάρχη ἔμφασις, χρησιμοποιεῖται ἡ γενικὴ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν: *ὁ φίλος μου.*

2) Ὅταν ὁ κτήτωρ εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως.

Ἐντὶ τῶν κτητικῶν ἐμός καὶ σός τίθεται ἡ γενικὴ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἑαυτοῦ, σεαυτοῦ: *Εἶδον τὸν ἑμαντοῦ ἀδελφόν.*

Ἐντὶ τῶν κτητικῶν ἡμέτερος καὶ ὑμέτερος τίθεται ἡμέτερος αὐτῶν, ὑμέτερος αὐτῶν.

3) Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου (ἐός, ἐή, ἐόν).

Αὕτη δὲν χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς πεζοὺς Ἀττικοὺς συγγραφεῖς.

4) Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου (σφέτερος, α, ον).

Αὕτη σπανίως χρησιμοποιεῖται. Ἐντὶ αὐτῆς γίνεται χρῆσις τῆς γενικῆς τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῆς ὀριστικῆς ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας. Ἐντὶ ὁ σφέτερος πατήρ εὐρίσκομεν: ὁ τούτου πατήρ (ἐπὶ ἐμφάσεως), ὁ πατήρ αὐτοῦ (ἄνευ ἐμφάσεως), ὁ ἑαυτοῦ πατήρ.

5. Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία

Ἀλληλοπαθῆς λέγεται ἡ ἀντωνυμία, διὰ τῆς ὁποίας δηλοῦται ὅτι δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα ἐνεργοῦν καὶ πάσχουν ἀμοιβαίως : ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία ἔχει μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ (καὶ δυϊκοῦ) καὶ κλίνεται ὡς ἐξῆς :

	ἀρσενικὸν	θηλυκὸν	οὐδέτερον
Πληθυν. γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλα

Ἄσκ. 162. Τίνος προσώπου εἶναι αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Νόμιζε τὰ ἐμὰ σὰ εἶναι. 2. Διὰ τὴν ὑμετέραν ῥαθυμίαν ἔχουσιν οἱ πολέμιοι τὰ ἡμέτερα. 3. Ξέρξης πρὸς Ἀρτάβανον· «Σφῆζε», ἔφη, «οἰκόν τε τὸν ἐμὸν καὶ τυραννίδα τὴν ἐμὴν· σοὶ γὰρ ἐγὼ μόνον ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ἐπιτρέπω». 4. Εἶδε τὴν σὴν οἰκίαν. 5. Ἡ ἡμετέρα πατρὶς ἡμῖν φιλότατη ἐστίν.

Ἄσκ. 163. Δικαιολογήσατε τὴν χρῆσιν τῆς κτητικῆς ἢ προσωπικῆς ἀντωνυμίας :

1. Οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ καλλίονες τῶν σῶν εἰσιν. 2. Τὸν ἀδελφόν μου Ἐρατοσθένης ἀπέκτεινε. 3. Ὅρῶ τὸ ξίφος σου. 4. Ὅρῃς τὸν ἐμὸν ἀδελφόν, οὐ τὸν ἐμὸν πατέρα. 5. Τὴν ἐμὴν τύχην ἐξετάζων σκόπει καὶ εὐρήσεις τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς. 6. Πολλοὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν δικαίως μέμφονται. 7. Ὁ ἡγεμὼν εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν τετρακισχιλίους στρατιώταις πορεύεται. 8. Ἡ πόλις ἡμῶν ἀξία δόξης ἐστίν. 9. Μεγίστην σοὶ χάριν ἔχω, ὅτι μου τὴν μητέρα ἐθεράπευσας. 10. Ὡ δοῦλε, ἄπιστος ἦσθα· οὐ γὰρ ἔλυσας τοὺς ἡμετέρους ἵππους.

Ἄσκ. 164. Γράψατε πῶς ἄλλως εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῆι : τοὺς σφετέρους φίλους – τὸν σφέτερον διδάσκαλον – ἢ σφετέρα οἰκία

*Ασκ. 165. Δικαιολογήσατε τὴν χρῆσιν τῆς γενικῆς τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν :

1. Εἶδον τὸν ἑμαυτοῦ ἀδελφόν. 2. Εἶδομεν τὴν ἡμετέραν αὐτῶν ἄμπελον. 3. Σὺ μὲν τὰ σαυτῆς πρᾶττε. 4. Πολὺ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν. 5. Ἀπαγγεῖλατε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παισὶ τάδε. 6. Τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις πάρεχε. 7. Ἄλλων ἔπαινον μᾶλλον ἢ σαυτοῦ λέγε. 8. Τὴν ἑμαυτοῦ πατρίδα ἄκων ἐκλείπω. 9. Σὺ μὲν, ὦ φίλε, τῶν σαυτοῦ στρατῶν ἄρχεις, ἐγὼ δὲ τῶν ἑμαυτοῦ ἐπιθυμιῶν.

*Ασκ. 166. Δικαιολογήσατε τὴν χρῆσιν τῆς γενικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν αὐτός, ἐκεῖνος καὶ ἑαυτοῦ, ἑαυτῶν εἰς τὸ γ' πρόσωπον ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν :

1. Οὐχ ἦττον φροντίζω τῆς ἐκείνου δόξης ἢ τῶν ἑμαυτοῦ κινδύνων. 2. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν ἑαυτῶν συμμάχων κατεφρόνου. 3. Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα μετεπέμψατο καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς. 4. Μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς ἐκείνου λόγοις. 5. Ἦκον οἱ ἄγγελοι παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιάν. 6. Εἶδον τὰ αὐτῶν ξίφη. 7. Ὁ τύραννος τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν φοβεῖται. 8. Πρὸς τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτράποντο. 9. Ἦλπιζον ὑπὸ τῶν σφετέρων αὐτῶν παίδων ταφήσεσθαι.

*Ασκ. 167. Κλίνετε :

ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς	ἡ ἐμὴ οἰκία	τὸ ἐμὸν ὄπλον
ὁ ἡμέτερος δῆμος	ἡ ἡμέτερα ἄμπελος	τὸ ἡμέτερον ξίφος

*Ασκ. 168. Κλίνετε :

ὁ σὸς κρατὴρ	ἡ σὴ αἰξ	τὸ σὸν ἰστίον
ὁ ἡμέτερος πάππος	ἡ ἡμέτερα ἄμαξα	τὸ ἡμέτερον παιδίον

*Ασκ. 169. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰς ἀντωνυμίας εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Εἶδε τὸ αὐτοῦ ὄπλον. 2. Ἐμοίγε τὰ πράγματα καλῶς ἔχει. 3. Τὸν σαυτοῦ ἑταῖρον στέργεις. 4. Ἡ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἡμῶν ἐπιμέ-

λεται ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν. 5. Οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ἐχθροὶ εἰσιν. 6. Διέφθειραν ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους. 7. Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους. 8. Ἡ ἀρετὴ αὐτῆ ἐαυτῆ κάλλιστος μισθός ἐστιν. 9. Παρέσχες μοι χρήματα ἀντὶ τῆς ἐμῆς ἐλευθερίας. 10. Ἐμὲ ἔβλαψας, ὦ φίλε. 11. Ὁ νοῦς τῆς θυσίας ἦν ἐπιτυχεστέραν οἱ γενέσθαι ἢ Πρωτεσιλάφ τὴν ἀπόβασιν. 12. Σύμπραττε σαυτῷ καὶ συμπράττει σοι θεός.

Ἄσκ. 170. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ἐγὼ θὰ τὰ εἶπω εἰς αὐτούς. 2. Οἱ Ἕλληνες ἐνόμιζον, ὅτι ὁ βασιλεὺς θὰ ἐπιτεθῆ ἐναντίον των¹. 3. Εἰς ἐμὲ καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς ὄλους ἡμᾶς ὑπάρχει ψυχὴ ἀθάνατος. 4. Οἱ περισσότεροὶ συγχωροῦν² τοὺς ἑαυτοὺς των. 5. Μὴ λέγῃς τὰ ἴδια. 6. Βλέπω τὴν μητέρα σου νὰ εἶναι πλησίον. 7. Μὴ ταράττης τοὺς κύκλους μου. 8. Οἱ δοῦλοι μας εἶναι σπουδαιότατοι. 9. Ἀγαπῶμεν τοὺς φίλους μας. 10. Νομίζουν αὐτοί, ὅτι ἂν γίνουιν καλοὶ εἰς τὰ πολεμικά, θὰ προσδώσουν³ καὶ εἰς τὰς ἑαυτοὺς των καὶ εἰς τὴν πόλιν μεγάλας τιμάς. 11. Οἱ Ἀθηναῖοι ἠδίκουιν τοὺς συμμάχους των. 12. Δὲν φθονῶ τὴν δόξαν του.

1. ἐπιτίθεμαι = ἐπιπίπτω τινί. 2. συγχωρῶ = συγγνώμων εἰμί. 3. προσδίδω = περιάπτω.

6. Δεικτικά ἄντωνυμιαί

Δεικτικά λέγονται αἱ ἄντωνυμιαί, αἱ ὅποια δηλοῦν δεῖξιν.

Αὗται εἶναι αἱ ἑξῆς :

1) ὄδε, ἦδε, τόδε (= αὐτὸς ἐδῶ). Γίνεται χρῆσις αὐτῆς πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, τὰ ὅποια εἶναι ἐντελῶς πλησίον τοῦ ὁμιλοῦντος τοπικῶς ἢ χρονικῶς: Πλάτων ὄδε.

● Πολλάκις τίθεται ἀντὶ τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας ἐγὼ ἢ ἀντὶ τῆς κτητικῆς ἐμός: *ἐν τῇδε χειρὶ* (= τῇ ἐμῇ).

● Συνήθως ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπόμενα: *Εἰπέ τῷ ἀδελφῷ τάδε.*

● Κλίνεται ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἄρθρον μὲ τὸ (ἐγκλιτικόν) δὲ κατόπιν αὐτοῦ: τοῦδε, τῆσδε, τοῦδε κ.τ.λ.

2) ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο. Γίνεται χρῆσις αὐτῆς πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, τὰ ὅποια εὐρίσκονται μακρὰν τοῦ ὁμιλοῦντος τοπικῶς ἢ χρονικῶς.

● Χρησιμοποιεῖται μετὰ τινος ἐμφάσεως: *Τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον.*

● Κλίνεται ὡς δευτερόκλιτον ἐπίθετον, ἀλλὰ χωρὶς ν εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν καὶ αἰτιατικήν τοῦ οὐδετέρου.

3) οὗτος, αὕτη, τοῦτο. Κλίνεται ὡς ἑξῆς:

	Ἐνικός			Πληθυντικός		
ὄν.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	τούτων	τούτων
δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις
αἰτ.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο	τούτους	ταύτας	ταῦτα
κλ.	οὗτος	αὕτη	—	—	—	—

● Γίνεται χρῆσις τῆς ἄντωνυμίας οὗτος πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, τὰ ὅποια ἐπίσης εἶναι πλησίον τοῦ ὁμιλοῦντος τοπικῶς ἢ χρονικῶς.

Οὗτος δ' Αἴας ἐστί.

● Λαμβάνεται καὶ ὡς κλητική τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας σὺ (εἰς τὸ ἄρσενικόν καὶ θηλυκόν):

Οὗτος, τί ποιεῖς;

● Συνήθως ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα: *Ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις* (Εἰς οὐδέτερον γένος ἐνίστε ἀναφέρεται καὶ εἰς τὰ ἐπόμενα: *τούτον τιμῶμαι, τῆς ἐν πρωτανεῖῳ σιτήσεως*).

Δεικτικά άντωνυμια

“Όταν ή ούτος και ή εκείνος αναφέρονται εις δύο προηγούμενα ούσιαστικά, ή μὲν ούτος αναφέρεται εις τὸ πλησιέστερον, ή δὲ εκείνος εις τὸ ἀπώτερον :

Μή μόνον θύων, ἀλλὰ και τοῖς ὄρκους ἐμμένων· ἐκεῖνο μὲν γάρ τῆς τῶν χρημάτων εὐπορίας σημεῖον, τοῦτο δὲ τῆς τῶν τροπῶν καλοκαγαθίας τεκμήριον.

● Τὸ και οὔτος αναφερόμενον εις προηγούμενον ούσιαστικὸν σημαίνει και μάλιστα (ξένους προσήκει πολλοὺς δέχεσθαι και τούτους μεγαλοπρεπῶς). Συνηθέστατον εις αὐτὴν τὴν ἔννοιαν εἶναι τὸ και ταῦτα: *Οὐ ταῦτὰ ἡμῖν δοκεῖ περὶ τῶν αὐτῶν, και ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων.*

4) τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε κλίνονται μόνον κατά τὸ
 τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε πρῶτον μέρος αὐτῶν, μὲ
 τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε τὸ ἐγκλιτικὸν δὲ κατόπιν
 αὐτῶν.

5) τοιοῦτος, τοσοῦτος και τηλικούτος (= τέτοιας ἡλικίας). Κλίνονται ὅπως και ή άντωνυμία οὔτος, αὕτη, τοῦτο.

● Ἡ ἐνική ὀνομαστική και αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου δύνανται νὰ λαμβάνη ν.

Δεικτικὸν - ι. Διὰ νὰ ἐπιτείνηται περισσότερο ή δεικτική σημασία τῶν δεικτικῶν άντωνυμιῶν, προσέθετον πολλακίς οἱ ἀρχαῖοι εις τὸ τέλος αὐτῶν τὸ λεγόμενον δεικτικὸν -ι: οὔτοςί, τουτουί κ.τ.λ. (= ἐτοῦτος δά). Ὁ τόνος τότε πίπτει πάντοτε ἐπὶ τοῦ δεικτικοῦ -ι, τὸ ὅποιον εἶναι μακρόν.

Ἐὰν πρὸ τοῦ δεικτικοῦ -ι ὑπάρχη φωνῆεν βραχὺ τοῦτο ἀποβάλλεται: τουτί (τοῦτο-ι).

● Τὸ δεικτικὸν -ι προσλαμβάνουν και δεικτικά ἐπιρρήματα: οὔτωςί (= ἔτσι δά).

✓ **Ασκ. 171.** Κλίνετε : ὄδε ὁ ἵππος - ἦδε ἡ ἀκτὴ - τόδε τὸ πλοῖον - οὗτος ὁ ζωγράφος - αὕτη ἡ εἰκὼν - τοῦτο τὸ καλὸν βιβλίον

✓ **Ασκ. 172.** Κλίνετε : ἐκεῖνος ὁ κάλαμος - ἡ καλὴ ἐκεῖνη πέρδιξ - ἐκεῖνο τὸ παιδίον - οὗτος ὁ ἀγροῖκος - αὕτη ἡ ὁδὸς - τοῦτο τὸ ἄνθος

✓ **Ασκ. 173.** Ἀναγνωρίσατε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις δεικτικὰς ἀντωνυμίας :

1. Τὸ μέγεθος τῆσδε τῆς ἀσπίδος θαυμαστόν ἐστι. 2. Ἦδε ἡ ἡμέρα μεγάλων κακῶν αἰτία πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν. 3. Οἱ ναῦται πιστεύουσι τῇ τοῦδε τοῦ κυβερνήτου ἐμπειρίᾳ. 4. Οὐθ' ὑμεῖς ἐκεῖνου θεράποντές ἐστε, οὐτ' ἐκεῖνος ὑμῶν κύριός ἐστιν. 5. Ἀλέξανδρος εἶχε τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον θάρρος, ὥστε οὐδενὶ κωλύματι ὑπέικε. 6. Οὐκ αἰσχύνει τηλικούτος ὢν τοιαῦτα ποιῶν ; 7. Περὶ θανάτου τοῦσδε τοὺς πολίτας διώξω. 8. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ ἄνδρες οἱ πάλοι. 9. Οἱ λόγοι ἐκεῖνου τοῦ μάντεως ἀληθέστατοι ἦσαν. 10. Τῷδε τῷ τρόπῳ οἱ ναῦται τὴν ναῦν τήνδε σώσουσιν.

✓ **Ασκ. 174.** Μεταφράσατε τὰς κατωτέρω φράσεις καὶ ἐξηγήσατε τὴν ἐκάστοτε χρῆσιν τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν.

1. Δοκεῖς μοι οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις καὶ ταῦτα σοφὸς ὢν. 2. Ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν τῶν πατρίων καταλύσουσι. 3. Κύρος ἀκούσας τοῦ Γωβρύου τοιαῦτα τοιάδε πρὸς αὐτὸν ἔλεξε. 4. Τὰ πόλλ' ἐκεῖνα κακά. 5. Ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελλε τάδε. 6. Οὗτος, καθεύδεις ; 7. Ἐγὼ τε καὶ Μελησίας ὄδε. 8. Τοῦτο αὖ τὸ στράτευμα οὕτως ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον. 9. Νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσι. 10. Ἡ μὲν δύναμις τοιαύτη ἐστὶ καὶ τοσαύτη. 11. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον, οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοῦς τοιάδε. 12. Οὗτος σὺ, πῶς δεῦρ' ἦλθες ;

7. Ἐρωτηματικά ἀντωνυμίας

Αὗται εἶναι :

1) τίς, τί (= ποῖος). Αὕτη κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσει
ὡς ἐξῆς :

	Ἐνικός		Πληθυντικός	
	ἄρσ.—θηλ.	οὐδέτερον	ἄρσ.—θηλ.	οὐδέτερον
ὄν.	τίς	τί	τίνες	τίνα
γεν.	τίνος ἢ τοῦ	τίνος ἢ τοῦ	τίνων	τίνων
δοτ.	τίνι ἢ τῷ	τίνι ἢ τῷ	τίσι (ν)	τίσι
αἰτ.	τίνα	τί	τίνας	τίνα

● Ὡς γνωστόν, τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα εἰς τὴν γενικήν καὶ δοτικήν παντὸς ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς καταλήξεως (βλ. σ. 60). Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς ἐξαιρεῖται.

- 2) Πότερος(= ποῖος ἀπὸ τούτων δύο)
- 3) Πόσος
- 4) Ποῖος (= ποιᾶς λογῆς)
- 5) Πηλίκος (= ποιᾶς ἡλικίας)
- 6) ποδαπὸς (= ἀπὸ ποῦ μέρους)

● Ἐπὶ πλαγίας ἐρωτήσεως αἱ ἀνωτέρω ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίας λαμβάνουν ἓν ο εἰς τὴν ἀρχήν : ὅποτερος, ὅπόσος, ὅποῖος κ.τ.λ.

● Ὅλαί αἱ ἀνωτέρω ἀντωνυμίας κλίνονται ὡς ἐπίθετα δευτερόκλιτα.

Ἄσκ. 175. Κλίνετε : 1) τίς χώρα; τί ξίφος; 2) Κλίνετε εἰς τὰ τρία γένη εἰς τὸν ἐνικόν : πότερος, ποῖος, πόσος.

Ἄσκ. 176. Εὑρετε καὶ μεταφράσατε τὰς ἐρωτηματικὰς ἀντωνυμίας εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Τίνα χώραν ἢ στρατιὰ διήλθεν ; 2. Τοῦ τὸ βιβλίον τοῦτ' ἐστίν ;
3. Τί ποιεῖς, ὦ παῖ ; 4. Πόσος ἐστίν ὁ τῆς Νίκης νεῶς ; 5. Ποδαποὶ εἰσιν οἱ δοῦλοι σου ; 6. Ποτέρῳ τῶνδε τῶν ἀδελφῶν τὸ γέρας παρέξεις ;
7. Ποίων καρπῶν ἐπιθυμεῖ ὁ δεσπότης ; 8. Πηλίκος ἐστὶ ὁ σὸς υἱός ;
9. Πότερον ἢ σὴ οἰκία μεΐζων ἐστὶ τῆς ἐμῆς ἢ οὐ ; 10. Τίς Μαραθῶν ἐνίκησεν ; 11. Πότερον ἐν οἴκοι μενεῖς ἢ ἐν τῷ κήπῳ περιπατήσεις ;
12. Πηλίκη ἐστὶ ἢ σὴ θυγάτηρ ;

8. Ἄοριστοι ἀντωνυμίας

Ἄοριστοι λέγονται αἱ ἀντωνυμίας, αἱ ὁποῖα δηλοῦν ἀορίστως ἓν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα.

Σπουδαιότερα ἐκ τῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν εἶναι ἡ **τίς, τί** (= κάποιος), ἡ ὁποία κλίνεται ὡς ἐξῆς:

	Ἐνικός		Πληθυντικός	
	ἄρσ.—θηλ.	οὐδέτερον	ἄρσ.—θηλ.	οὐδέτερον
ὄν.	τίς	τί	τινές	τινά ἢ ἅττα
γεν.	τινός ἢ του	τινός ἢ του	τινῶν	τινῶν
δοτ.	τινὶ ἢ τῷ	τινὶ ἢ τῷ	τισὶ (ν)	τισὶ (ν)
αἰτ.	τινά	τί	τινάς	τινά ἢ ἅττα

- Χρησιμοποιεῖται κυρίως εἰς καταφατικὰς προτάσεις.
- Μὲ ἐπίθετα, ἀντωνυμίας, ἀριθμητικὰ ἢ ἐπιρρήματα ἄλλοτε μὲν ἐνισχύει, ἄλλοτε δὲ μετριάζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν: *δεινὴ τις δύναμις* (= κάποια πολὺ ἰσχυρά) — *ἡμέρας ἐβδομηκοντά τινας* (= κάπου 70).
- Ὅταν εἶναι κατηγορούμενον, σημαίνει κάτι σπουδαῖον: *οἴονται τι εἶναι, ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι.*

Ἄλλαι ἀοριστοὶ ἀντωνυμίας εἶναι αἱ ἐξῆς:

- 1) οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν. Κλίνεται ὅπως τὸ ἀριθμητικὸν εἷς, μία, ἓν, ἀλλὰ εἰς τὸ ἀρσενικὸν γένος ἔχει καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν (οὐδένες, οὐδέσι, οὐδένας). Κατὰ τὸ οὐδεῖς κλίνεται καὶ ἡ ἀορίστος ἀντωνυμία μηδεῖς, μηδεμία, μηδέν.
- 2) πᾶς, πᾶσα, πᾶν (Ἄνευ ἄρθρου σημαίνει: κάθε).
- 3) ἀμφοτέροι, ἀμφοτέραι, ἀμφοτέρα (= καὶ οἱ δύο).
- 4) ἄλλος, ἡ, ο (Μετὰ τοῦ ἄρθρου ἔχει τὴν σημασίαν ὁ λοιπός: *ἡ ἄλλη Ἑλλάς* = ἡ λοιπὴ Ἑλλάς).
- 5) ποῖός, ἄ, ὄν (= κάποιος λογῆς).
- 6) ἄλλοδαπός, ἡ, ὄν (= ἀπὸ ἄλλον τόπον).
- 7) ἔνιοι, αἱ, α (= μερικοί). (Αὕτη προῆλθεν ἐκ τοῦ ἔνι (= ἔστι) καὶ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας οἱ, εὐρίσκεται δὲ μόνον εἰς τὸν πληθυντικόν.
- 8) ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον (= καθεὶς ἐκ πολλῶν)
- 9) ἐκάτερος, ἄ, ον (= καθεὶς ἐκ τῶν δύο)
- 10) ἕτερος, σ, ον (= ἄλλος, ἐπὶ δύο).

✓ Ἀόριστοι ἄντωνυμῖαι

11) οὐδέτερος, α, ον — μηδέτερος, α, ον (=οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος).

● Αἱ ἄντωνυμῖαι ἕκαστος, ἕκτερος, ἕτερος, οὐδέτερος, οὐδεῖς λαμβάνονται καὶ εἰς τὸν πληθυντικόν, ὅταν πρόκειται περὶ ὁμάδων τινῶν, ἔθνων, στρατευμάτων: πόλεις τάσδε ἕκτεροι ξυμμάχους εἶχον (δηλ. οἱ Ἀθηναῖοι ἀφ' ἑνὸς καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀφ' ἑτέρου).

12) ὁ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα. Αὕτη κλίνεται ὡς ἐξῆς:

	Ἐνικός	Πληθυντικός
ὄν.	ὁ ἡ τὸ δεῖνα	οἱ αἱ δεῖνες
γεν.	τοῦ τῆς τοῦ δεῖνος	τῶν δεῖνων
δοτ.	τῷ τῇ τῷ δεῖνι	τοῖς ταῖς δεῖσι
αἰτ.	τὸν τὴν τὸ δεῖνα	τούς τὰς δεῖνας

Ἡ ἄντωνυμία δεῖνα λαμβάνεται καὶ ἄκλιτος: τοῦ, τῆς δεῖνα, τῷ, τῇ δεῖνα κτλ.

Ἄσκ. 177. Κλίνετε: ῥήτωρ τις - τίς ῥήτωρ;
ὄρος τι - τί ὄρος;

Ἄσκ. 178. Κλίνετε: 1) οὐδεῖς ἰατρός - οὐδεμία θεραπεία - οὐδὲν φάρμακον
2) ἄλλος ποιητής - ἄλλη φιλοσοφία - ἄλλο μάθημα
3) πᾶς ὑποκριτής - πᾶσα τραγωδία - πᾶν δρᾶμα.
4) ἀμφοτέρω οἱ πολέμοιοι - ἀμφοτέρω αἱ πόλεις - ἀμφοτέρω τὰ παιδία
5) ὁ δεῖνα στρατηγός - ἡ δεῖνα πόλις - τὸ δεῖνα ἔθνος

9. Ἀναφορικοί ἄντωνυμίες

Ἀναφορικοί λέγονται αἱ ἄντωνυμίες, διὰ τῶν ὁποίων μία πρότασις ὀλοκλήρως ἀναφέρεται (δηλ. ἀποδίδεται) εἰς μίαν λέξιν ἄλλης προτάσεως : Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὄρᾳ.

Αὗται εἶναι :

1) Ἡ ἐπλή ἀναφορική ἄντωνυμία ὅς, ἦ, ὅ.

- Αὕτη ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα.
- Εἰς τὴν ἀρχὴν φράσεως σημαίνει αὐτός : Ὁς δ' ἀπεκρίνατο.

Ἡ ἄντωνυμία αὕτη (καθὼς καὶ ἡ ὅστις) εἰς περιφρασιν μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν τύπων τοῦ εἰμι ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἀόριστον ἄντωνυμίαν τις : Ἔστιν ὅς = τις.

2) Αἱ σύνθετοι ἀναφορικοί ἄντωνυμίες ὅσπερ, ἦπερ, ὅπερ καὶ ὅστις, ἦτις, ὅ,τι.

- Αὗται ἀναφέρονται εἰς κάτι γενικὸν καὶ ἀόριστον : Μακάριος, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει.
- Αἱ ἐπλαῖ καὶ σύνθετοι ἀναφορικοί ἄντωνυμίες κλίνονται ὡς ἐξῆς :

		ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Ἐνικός	ὄν.	ὅς	ἦ	ὅ	ὅσπερ	ἦπερ	ὅπερ
	γεν.	οὗ	ἥς	οὗ	οὗπερ	ἥσπερ	οὗπερ
	δοτ.	ὃ	ἣ	ὄ	ὃπερ	ἣπερ	ὄπερ
	αἰτ.	ὄν	ἦν	ὄ	ὄνπερ	ἦνπερ	ὄπερ
Πληθύν.	ὄν.	οἷ	αἷ	ἃ	οἷπερ	αἷπερ	ἃπερ
	γεν.	ῶν	ῶν	ῶν	ῶνπερ	ῶνπερ	ῶνπερ
	δοτ.	οἷς	αἷς	οἷς	οἷσπερ	αἷσπερ	οἷσπερ
	αἰτ.	οὓς	ἄς	ἃ	οὓσπερ	ἄσπερ	ἃπερ
Ἐνικός	ὄν.	ὅστις			ἦτις	ὅ,τι	
	γεν.	οὗτινος ἢ ὅτου			ἦστινος	οὗτινος ἢ ὅτου	
	δοτ.	ὅτινι ἢ ὅτω			ἦτινι	ὅτινι ἢ ὅτω	
	αἰτ.	ὄντινα			ἦντινα	ὅ,τι	
Πληθύν.	ὄν.	οἷτινες			αἷτινες	ἄτινα ἢ ἄττα	
	γεν.	ῶντινων			ῶντινων	ῶντινων	
	δοτ.	οἷστισι			αἷστισι	οἷστισι	
	αἰτ.	οὓστινας			ἄστινας	ἄτινα ἢ ἄττα	

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι

3) οἶος, οἶα, οἶον (= τέτοιος πού). Ἐνίστε ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἔτοιμος, πρόθυμος: Ἀγησίλαος ἠκιστα ἦν οἶος μεγαλήγορεϊν.

● Ἡ ἔκφρασις οἶός τ' εἰμί, σημαίνει δύναμαι: Ἀλκιβιάδης οἶός τ' ἦν σῶσαι τὴν προτέραν τῆς πόλεως δύναμιν.

● Χρησιμοποιεῖται καὶ ἐπιφωνηματικῶς: Οἶα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε!

4) ὅσος (λαμβάνεται καὶ ἐπιφωνηματικῶς: ὅση δόξα!)

5) ὀπότερος, ὀπόσος, ὀπηλίκος, ὀποδαπές.

Ἄσκ. 179α'. Εὑρετε καὶ μεταφράσατε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας:

1. Ὁ παῖς συλλέγει ἐν τῷ λειμῶνι καλὰ ἄνθη, ἃ τῇ μητρὶ παρέξει.
2. Βαρὺ ἦν τὸ ξίφος, ᾧ τοὺς πολεμίους ἔτυπτες.
3. Οἱ μάντις, ὧν τὰ ἔπη ἠκούσαμεν, ἐνδοξότατοι ἦσαν.
4. Ὁ ρήτωρ συμβουλεύει τοῖς πολίταις, ὅ,τι κάλλιστον καὶ ἄριστόν ἐστι.
5. Ὅστις τοῖς νόμοις οὐ πείθεται, κακὸς πολίτης ἐστίν.
6. Εἰπέ μοι, ὅστις εἶ.
7. Οὐδεὶς ἐν τῷ γήρα ὁ αὐτὸς ἐστι, ὅσπερ ἦν ἐν τῇ νεότητι.
8. Ἄ ψέγομεν ἡμεῖς, ταῦτα μὴ μιμώμεθα.
9. Ὅση δύναμις!
10. Οἶος ἦν ἐπεξιέναι Λεωκράτει.
11. Ὡ πάππε, ὅσα πράγματα ἔχεις ἐν τῷ δεῖπνῳ!
12. Οὐδεὶς οἶός τ' ἐστὶν ἄλλως λέγειν.
13. Ἐσθι ἔχων τὴν ἀσπίδα, ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι.
14. Ἐσθι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη.
15. Ἐγὼ πάσχειν ὅτιοῦν ἔτοιμός εἰμι.

Ἄσκ. 179β'. Σχηματίσατε μίαν ἀρχαίαν φράσιν μὲ ἐκάστην τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν, ἀπλῶν καὶ συνθέτων (καὶ εἰς τὰ τρία γένη).

Συσχετικά ἀντωνυμῖαι

Συσχετικά λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς κάποιαν σχέσιν μεταξύ των κυρίως ἐντὸς τῆς αὐτῆς φράσεως.

Δεικτικά καὶ ἀναφορικά ἀντωνυμῖαι εὐρίσκονται πολλάκις εἰς τοιαύτην συσχέτισιν :

Τοιοῦτός ἐστιν, οἷος λέγεις. Τοσοῦτοί εἰσίν, ὅσοι ὑμεῖς. Τηλικούτος ἐστιν, ἡλικὸς σύ. Λέγεις ἂν τσαῦτα, ὅποσα σοι φίλον.

● Ἀλλὰ καὶ ἐὰν δὲν εὐρίσκωνται ἐντὸς τῆς αὐτῆς φράσεως, λέγονται συσχετικά, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει κάποια συσχέτισις μεταξύ των (π.χ. Αἱ ἐρωτηματικά ἀντωνυμῖαι πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, ποδαπὸς ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμῖας ἥπότερος, ὁποῖος, ὁπόσος, ὀπηλίκος, ὀποδαπὸς, αἱ ὁποῖαι χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτηματικὰς προτάσεις).

Γενικώτερον τὰς συσχετικὰς ἀντωνυμῖας ἐμφαίνει ὁ κατωτέρω πίναξ :

Ἐρωτ. τίς ;	Δεικτικά ὄδε, οὗτος, ἐκεῖνος	Ἀόριστοι τίς, οὐδεὶς, ὁ δεῖνα ἐκαστος, ἄλλος ἔνιοι	Ἀναφορικά ὅς, ὅστις
πότερος (ὁ ἕτερος)		οὐδέτερος ἐκάτερος ἕτερος, ἀμφοτέρω	ὀπότερος
πόσος	τοσόσδε, τοσοῦτος	ποσός	ὀσος, ὀπόσος
ποῖος	τοιόσδε, τοιοῦτος	ποιός	οἷος, ὀποῖος
πηλίκος	τηλικόσδε, τηλικούτος	—	ἡλικὸς, ὀπηλίκος
ποδαπὸς	—	—	ὀποδαπὸς

Ἄσκ. 180. Εὑρετε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συσχετικὰς ἀντωνυμῖας :

1. Ὅσοι πολῖται, τσαῦται γινῶμαι. 2. Οἷος δεσπότης, τοιοῦτος δοῦλος. 3. Τσαῦτα καλά, ὅσα οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. 4. Καλὸν ἀκούειν αἰδοῦ τοιοῦδε, οἷος ὄδ' ἐστίν. 5. Καὶ κατεστήσαμεν Φίλιππον τηλικούτον, ἡλικὸς οὐδεὶς πῶ βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. 6. Οἱ ἄνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὐς ἂν ἠγῶνται βελτίστους εἶναι. 7. Σίτω τοσοῦτῳ ἐχρητο Σωκράτης, ὅσον ἠδέως ἦσθιε.

Συσχετικά ἐπιρρήματα

Τὰ ἐπιρρήματα ποῦ, ποῖ, πόθεν, πῆ, πότε, πηνίκα, πῶς ἀντιστοιχοῦν πρὸς ὀρισμέναις ἀντωνυμίαις δεικτικὰς, ἀορίστους καὶ ἀναφορικὰς καὶ λέγονται συσχετικά.

	Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι	Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι	Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι
1.	ποῦ ; ἐνθάδε, ἐνταῦθα αὐτοῦ, ἐκεῖ	ποὺ	οὗ, ὅπου ἐνθα
2.	ποῖ ; ἐνθάδε, ἐνταῦθα αὐτόσε, ἐκεῖσε	ποῖ	οἷ, ὅποι, ἐνθα
3.	πόθεν ; ἐνθένδεν, ἐντεῦθεν αὐτόθεν, ἐκεῖθεν	ποθεν	ὅθεν, ὁπόθεν ἐνθεν
4.	πῆ ; τῆδε, ταύτη	πῆ	ῆ, ἥπερ, ὅπη
5.	πότε ; τότε	ποτέ	ότε, ὁπότε
6.	πηνίκα ; τηνικάδε, τηνικαῦτα	—	ῆνίκα, ὀπηνίκα
7.	πῶς ; ὧδε, οὕτω (ς)	πῶς	ὧς, ὥσπερ, ὅπως

Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα ἔχουν τὰς ἐξῆς σημασίας :

Ποῖ = πρὸς ποίαν κατεύθυνσιν (ποῖ πορεύει ;)

πόθεν = ἀπὸ ποῦ (προέλευσις: πόθεν εἶ ;)

πῆ = διὰ μέσου τίνος (πῆ εἰσῆλθες ;)

πηνίκα = ποίαν ὥραν.

Ἄσκ. 181. Εὑρετε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συσχετικά ἐπιρρήματα :

1. Ὅπου τις ὑπ' ἄρχοντος ταχθῆ, ἐνταῦθα δεῖ κινδυνεύειν τοὺς ἐσχάτους κινδύνους. 2. Ὡσπερ λέγεις, οὕτω καὶ ποίει. 3. Τῆ πύλῃ, ἣ εἰσῆλθομεν, ταύτη καὶ ἐξῆλθομεν. 4. Ἐνθα ἡ πόλις ἔταξε πολεμεῖν, ἐνταῦθα μαχοῦμεθα. 5. Πορεύεσθε ταύτη, ὅπη ἂν βούλησθε. 6. Ἐνθα ἕκαστοι ἐτελεύτησαν, ἐκεῖ τοὺς νεκροὺς ἔθαψαν. 7. Αὐτόσε, ὅποι ἂν βούλεσθε, πορεύεσθε. 8. Ὅθεν ἦλθεν, ἐκεῖθεν ἀπῆλθεν. 9. Ὡσπερ προσῆκεν, ὧδε εἶπεν. 10. Ταύτη τῆ ὁδῷ πορευόμεθα, ἥπερ ἐνθάδε ἦλθομεν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε χρησιμοποιούνται οι ἄτονοι τύποι τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας ; ἢ μὴ ὑπάρχουσα ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου πῶς ἀναπληροῦνται ; ἢ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου εἶναι σπανία πῶς ἀναπληροῦνται ; πότε ἔχομεν ἔμμεσον ἀντανάκλασιν ; ἐπὶ ἔμμεσου ἀντανάκλασεως χρησιμοποιοῦνται σπανίως αἱ πλάγια πτώσεις τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου· συνήθως πῶς ἀναπληροῦνται ; αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι χρησιμοποιοῦνται ἐνίοτε ἀντὶ τῶν κτητικῶν ;

2. Ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς πότε λέγεται ὀριστικὴ καὶ πότε ἐπαναληπτικὴ ; μετὰ τοῦ ἄρθρου τί σημαίνει ; γενικῶς ποία ἢ χρήσις τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς ;

3. Ποῖαι λέγονται αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι ; εἰς ποίας πτώσεις εὑρίσκονται ; πῶς προήλθον ; ὑπάρχουν καὶ συνηρημένοι τύποι ; πότε χρησιμοποιοῦνται ἀντὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ; πότε χρησιμοποιοῦνται ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ;

4. Ἐὰν τὸ πρόσωπον τοῦ κτήτορος εἶναι διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, ποία ἀντωνυμία χρησιμοποιεῖται ; ἐὰν εἶναι τὸ αὐτό ; ἢ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου εἶναι ἐν χρήσει εἰς τοὺς Ἄττικοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς ; ἀντὶ τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου τί χρησιμοποιεῖται ;

5. Ποία ἢ χρήσις τῆς ἀντωνυμίας ὄδε, ἤδε, τόδε ; τῆς ἀντωνυμίας ἐκεῖνος ; τῆς ἀντωνυμίας οὗτος ; πῶς ἐπιτείνεται ἢ δεικτικὴ σημασία τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ; ποῦ πίπτει ὁ τόνος ὅταν ὑπάρχη δεικτικῶν -ί ; ἐὰν πρὸ τοῦ δεικτικοῦ -ί ὑπάρχη φωνῆν, τί γίνεται ; καὶ δεικτικὰ ἐπιρρήματα προσλαμβάνουν δεικτικῶν -ί ;

6. Ποῖαν ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν παρουσιάζει ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς ; πότε χρησιμοποιοῦνται αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι ὀπότερος, ὀπόσος, ὀπηλίκος κ.τ.λ. ;

7. Ἡ ἄοριστος ἀντωνυμία τις χρησιμοποιεῖται εἰς καταφατικὰς ἢ ἀρνητικὰς προτάσεις ; μὲ ἐπίθετα, ἀντωνυμίας, ἀριθμητικὰ καὶ ἐπιρρήματα ἐνισχύει ἢ μετριάζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν ; τί διαφέρει ἡ ἀντωνυμία ἕκαστος τῆς ἑκάτερος ; ποία ἢ σημασία τῆς ἀντωνυμίας ἄλλος μετὰ τοῦ ἄρθρου ; ποία ἢ σημασία τῆς ἀντωνυμίας πᾶς ἄνευ ἄρθρου ;

8. Ποῖαι αἱ ἀπλαῖ καὶ ποῖαι αἱ σύνθετοι ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ; τί διαφέρει ἡ ἀπλὴ τῶν συνθέτων ; τί σημαίνει ἡ ἔκφρασις οἴος τ' εἰμί ;

9. Ποῖαι λέγονται συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι ; συσχετικὰ ἐπιρρήματα ;

Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀντωνυμιῶν

Ἀσκ. 182. Ἀναγνωρίσατε τὰς ἀντωνυμίας :

ἡμῶν αὐτῶν - σφεῖς - ἡ σὴ οἰκία - τῷδε - ἐκεῖνας - σφῶν - οὐ - ἑαυτῶν - ἀλλήλα - ὁ σφέτερος ποιμὴν - αὐτῷ - ὑμῶν - ὑμῖν αὐτοῖς - ἀλλήλοις - ἦδε

Ἀσκ. 183. Κλίνετε τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας, 2) Ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν αὐτῶν :

1. Οἱ κήρυκες εἶπον ὅτι οὐκ ἀρέσκοι σφίσιν, ἃ ὁ ἄρχων ποιοίη. 2. Σοὶ μὲν τοῦτο, ὅτι προθύμως με ἱππεύειν διδάσκεις, σοὶ δὲ ὅτι μοι παλτὸν ἔδωκας, σοὶ δὲ ὅτι μοι τὸν πάππον καλῶς θεραπεύεις. 3. Εἶπεν, ὅτι ἐπιδημεῖν οἱ παρηγγελμένον εἶη. 4. Ἐπορεύθησαν εἰς Λακεδαιμόνα καὶ ἐδίδασκον, ὡς, ἕως μὲν σφεῖς οἴκοι ἦσαν, ἐδέχετο ἡ πόλις τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὸ τεῖχος. 5. Τὰ δάκρυα ἡμῖν φάρμακά ἐστι λύπης καὶ κακῶν.

Ἀσκ. 184. 1) Κλίνετε τὰς αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίας, 2) Ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν αὐτῶν :

1. Οὗτοί εἰσιν οἱ προδιδόντες οὐ μόνον τοὺς φίλους, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς δι' αἰσχροκέρδειαν. 2. Εὐθὺς ἠξίου τὰς Ἰωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶναι. 3. Ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς αὐτοῦ χώραν ἀπήλαυνε. 4. Ἐξεστὶ πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τοὺς ἑαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεῖα. 5. Τοῖς νόμοις δουλεύσατε, ἵνα μὴ τραχυτέρων δεσποτῶν δούλους ὑμᾶς αὐτοὺς παρέχητε.

Ἀσκ. 185. Ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν τῆς ἀντωνυμίας αὐτός :

1. Ὅθεν αἱ εἰκόνες αὐτοῦ σχεδὸν ἅπασαι κράνεσι περιέχονται, μὴ βουλομένων, ὡς ἔοικε, τῶν τεχνιτῶν ἐξονειδίζειν. 2. Ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα καὶ λέγουσιν, ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς. 3. Τὸ αὐτὸ στρατόπεδον. 4. Αἱ θυγατέρες αὐτῆς εἰσι κάλλιστα.

Ἀσκ. 186. Ἀναγνωρίσατε καὶ ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν τῶν ἀντωνυμιῶν εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Οὗτοι δ' αὖ οἱ ἔφηβοι διάγουσιν ὧδε. 2. Εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν

Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκείνου. 3. Μὴ πρὸς θεῶν, μαινόμεθα πολέμιοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. 4. Μᾶλλον δ' ἤσχυναντο ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἁμαρτήμασιν ἢ νῦν ἐπὶ τοῖς σφετέραις αὐτῶν. 5. Γίγνεται καὶ παισὶ πρὸς ἀλλήλους ὡσπερ ἀνδράσιν ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς καὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας. 6. Ὁ δὲ σὸς πατήρ, ὦ παῖ, πίνων οὐ μεθύσκειται ; Οὐ μὰ Δία, ἔφη. 7. Καὶ ἀφικνοῦνται ἐς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιὰν ἀμφὶ μέσας νύκτας. 8. Παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κῦρον ἀπήλθον, ἐπειδὴ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο. 9. Ἐπεὶ ἦλθον, Σεύθου πολλοὺς ἀγγέλους πρὸς ἐμὲ πέμποντος καὶ πολλὰ ὑπισχνουμένον μοι, εἰ πείσαιμι ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐπεχείρησα ποιεῖν, ὡς αὐτοὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε. 10. Οἱ ὑμῶν αὐτῶν σύμμαχοι ἄκοντες μάχονται.

Ἄσκ. 187. Κλίνετε : τίς ἵπευός ; τί πρᾶγμα ; ποία γῆ ; πόσον ἀργύριον ;

Ἄσκ. 188. Κλίνετε : φίλος τις, ὄπλον τι.

Ἄσκ. 189. Κλίνετε τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ὅς, ὅσπερ, ὅστις εἰς τὰ τρία γένη ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ.

Ἄσκ. 190. Εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ἀναγνωρίσατε τὰς ἀντωνυμίας καὶ ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν των :

1. Τίνος ἄλλου ζῶου ψυχὴ ἤσθηται, ὅτι θεοὶ εἰσι ; Τί δὲ φύλον ἄλλο ἢ ἄνθρωποι θεοὺς θεραπεύουσι ; 2. Ἐπαινῶ σε ἐπὶ τοῖς λόγοις, οἷς ἐτόλμησας εἰπεῖν. 3. Σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὐπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν δὲ ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἢ ὁδός, πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός. 4. Οἷς οὐκ ἐχαρίζοντο οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλον αὐτούς. 5. Ποῦ ἔστιν ὁ παῖς, ὃς χθὲς ἦλθε καὶ μάλα θαυμάζω αὐτόν ; 6. Οὐδεὶς δὲ πάποτε Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον λέγοντος ἤκουσεν. 7. Αἰχμὴν παρά τινος τῶν ἐπομένων ἀρπάσας, παίσας ἐς τὰ στέρνα τὸν μόνον μοι καὶ φίλον παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχὴν. 8. Ἐρωτώμενος δὲ ποδαπὸς εἶη, Πέρσης ἔφη εἶναι. Οἱ δὲ ἠρώτων αὐτὸν στρατεύμα ὅποσον τε εἶη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. 9. Ὅτω ἂν ἀρέσκη ἄλλους βλάψαι, βλάψαι ἑαυτόν. 10. Ἄττα χαλεπὰ ἦν πάσχειν, ταῦτα ἡδέα ἔστι τῇ μνήμῃ. 11. Τοιοῦτους ἡμᾶς δεῖ γίνεσθαι περὶ τοὺς ἄλλους, οἷους ἀξιούμεν τοὺς ἄλλους περὶ ἡμᾶς εἶναι.

Κεφάλαιον 11ον

Ἀριθμητικά

Τὰ ἀριθμητικά, ἢτοι αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ὠρισμένον πλῆθος ἢ μέτρον, εἶναι ὀνόματα ἐπίθετα ἢ ὀνόματα οὐσιαστικά ἢ ἐπιρρήματα.

α) Ἀριθμητικά ἐπίθετα

Ταῦτα διακρίνονται εἰς :

1) Ἀπόλυτα, ὅταν δηλοῦν ἀπλῶς ὠρισμένον πλῆθος ὄντων τινῶν ἀπολύτως, ἢτοι ἀσχέτως πρὸς ἄλλα ὄντα : οἱ ἐπτὰ σοφοί, δέκα ἄνδρες.

2) Τακτικά, ὅταν σημαίνουν τὴν θέσιν (τάξιν), τὴν ὁποίαν κατέχει τι ἐντὸς μιᾶς σειρᾶς ὁμοειδῶν ὄντων. Ταῦτα λήγουν εἰς -τος μὲν μέχρι τοῦ δέκατος ἑνατος (πλὴν τοῦ δευτέρου, ἑβδομος καὶ ὄγδοος), εἰς -στος δὲ ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ καὶ ἐξῆς.

3) Χρονικά. Ταῦτα σημαίνουν ποίαν ἡμέραν (ἀπὸ τῆς ἐνάρεξως) συμβαίνει κάτι τι. Σχηματίζονται ἐκ τῶν τακτικῶν διὰ τῆς καταλήξεως -αῖος : τριταῖος ἀφίκετο εἰς Θήβας.

4) Πολλαπλασιαστικά. Ταῦτα σημαίνουν ἀπὸ πόσα μέρη σύγκειται τι, λήγουν δὲ εἰς -πλοῦς : διπλοῦς πέλεκυς.

5) Ἀναλογικά. Ταῦτα σημαίνουν ποσάκις ἐν ποσὸν εἶναι μεγαλύτερον ἄλλον, λήγουν δὲ εἰς -πλάσιος.

Πῶς σχηματίζονται τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα.

Τὰ πλεῖστα ἀριθμητικά ἐπίθετα (πλὴν τῶν χρονικῶν) σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ προστεθοῦν εἰς αὐτὸ αἱ ἀντίστοιχοι καταλήξεις (τρί - α, τρί - τος, τρι - πλοῦς, τρι - πλάσιος).

***Ασκ. 191.** Σχηματίσατε τὰ τακτικά, χρονικά καὶ πολλαπλασιαστικά τῶν κάτωθι ἀριθμῶν :

Ἐννέα - δέκα πέντε - τριάκοντα - τεσσαράκοντα δύο - ἐξήκοντα ὀκτώ - ὄγδοῆκοντα ἑννέα - ἑκατὸν - χίλιοι

Κλίσις τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν

Ἀριθμοὶ 1 - 4.

	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.
ὄν.	εἷς μία	ἐν δύο	τρεις	τρία	τέτταρες	τέτταρα
γεν.	ἐνός μιᾶς	ἐνός δυοῖν	τριῶν		τεττάρων	
δοτ.	ἐνὶ μιᾷ	ἐνὶ δυοῖν	τρισὶ		τέτταρσι	
αἰτ.	ἓνα μίαν	ἐν δύο	τρεις	τρία	τέτταρας	τέτταρα

● Τὸ δύο λαμβάνεται καὶ ὡς ἄκλιτον, ἰδίᾳ μετὰ τοῦ ἄρθρου: τῶν δύο πόλεων, ταῖς δύο πόλεσι.

Ἀριθμοὶ 5—100

Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ 5—100 εἶναι ἄκλιτα.

Ἀριθμοὶ 200 καὶ ἄνω

Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ διακόσια καὶ ἄνω κλίνονται ὡς τρικατάληκτα δευτερόκλιτα ἐπίθετα πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ.

Σύνθετοι ἀριθμοὶ

Οἱ σύνθετοι ἀριθμοὶ ἐκφέρονται ὡς ἑξῆς:

- 1) δι' ἀφαιρέσεως: π.χ. 18 = δυοῖν δέοντα εἴκοσι.
- 2) διὰ προτάξεως τοῦ μικροτέρου πρὸ τοῦ μεγαλυτέρου, ὅποτε κανονικῶς ἔθετον μεταξὺ αὐτῶν τὸν σύνδεσμον καί: π.χ. 18 = ὀκτώ καὶ δέκα.
- 3) διὰ προτάξεως τοῦ μεγαλυτέρου πρὸ τοῦ μικροτέρου (μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ καὶ μεταξὺ αὐτῶν): 18 = δέκα καὶ ὀκτώ ἢ δέκα ὀκτώ.

***Ἀσκ. 192.** Γράψατε ὀλογράφως τοὺς κάτωθι ἀριθμούς:
29 - 43 - 85 - 111 - 298 - 375 - 499 - 748 - 921

***Ἀσκ. 193.** Κλίνατε: εἷς στρατιώτης - δύο πελτασταὶ - τρεῖς ὄπλι-
ται - τέτταρα πλοῖα

β) Ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά

Ταῦτα εἶναι ὅλα θηλυκοῦ γένους καὶ λήγουν εἰς -ας, (γεν. -άδος): μονάς, δυάς, τετράς.

γ) Ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα

Ταῦτα φανερώουν πόσας φορές γίνεται τι, λήγουν δὲ εἰς -άκις: τετράκις, πεντάκις, ἑξάκις.

Τοῦ εἰς τὸ ἀριθμητικὸν ἐπιρρημα εἶναι ἅπαξ (= μίαν φοράν), τοῦ δύο - δις (= δύο φορές), τοῦ τρία - τρίς (= τρεῖς φορές).

● Τὰ πλεῖστα τῶν ἀριθμητικῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιρρημάτων σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ προστεθοῦν εἰς αὐτὸ αἱ ἀντίστοιχοι καταλήξεις.

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

Ὡς γνωστόν, οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὁποίους χρησιμοποιοῦμεν εἶναι Ἀραβικῆς προελεύσεως. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πρὸς παράστασιν τῶν ἀριθμῶν ἕως τὸ 1000 ἐχρησιμοποιοῦν τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου μὲ μίαν κεραίαν πρὸς τὰ ἄνω δεξιὰ (βλ. πίνακα σελ. 114)

Διήρουν πρὸς τοῦτο τὰ 24 γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου εἰς τρεῖς ὁμάδας. Τῆς πρώτης ὁμάδος α—θ τὰ γράμματα ἐχρησιμοποιοῦν πρὸς παράστασιν τῶν μονάδων, τῆς δευτέρας ι—π πρὸς παράστασιν τῶν δεκάδων καὶ τῆς τρίτης ρ—ω πρὸς παράστασιν τῶν ἑκατοντάδων.

Πρὸς παράστασιν τῶν χιλιάδων ἐχρησιμοποιοῦν τὰ ἴδια στοιχεῖα, ἀλλὰ μὲ τὴν κεραίαν πρὸς τὰ κάτω ἀριστερά. Ἐκτὸς τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου ἐχρησιμοποιοῦν ἐπίσης καὶ τρία ἄλλα σύμβολα πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ: τὸ στίγμα ($S' = 6$), τὸ κόππα ($\zeta' = 90$) καὶ τὸ σαμπῖ ($\chi' = 900$).

Ἄσκ. 194. Χωρίσατε κατὰ κατηγορίας τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ἀριθμητικά:

1. Δεκάτῳ ἔτει πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης ἦν ὁ ἐν Μαραθῶνι ἀγὼν ἦν δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς δευτέρας Ὀλυμπιάδος. 2. Δίς παῖδες οἱ γέροντες. 3. Τρεῖς τρεῖς, πόσοι εἰσὶ πόδες; 4. Δι' ἑλένην χίλια διακόσσια νῆες ἐπληρώθησαν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος.

Ἄσκ. 195. Γράψατε τοὺς κάτωθι ἀραβικοὺς ἀριθμοὺς ὅπως θὰ τοὺς ἔγραψον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες:

1453 - 1821 - 1960 - 888 - 763 - 425

Πίναξ των αριθμητικῶν

		Ἀπόλυτα	Τακτικά	Ἐπιρρήματα
α'	1	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος, -η -ον	ἅπαξ
β'	2	δύο	δεύτερος, -α -ον	δις
γ'	3	τρεις, τρία	τρίτος, -η -ον	τρῖς
δ'	4	τέτταρες, τέτταρα	τέταρτος	τετράκις
ε'	5	πέντε	πέμπτος	πεντάκις
ς'	6	ἕξ	ἕκτος	ἑξάκις
ζ'	7	ἑπτὰ	ἑβδομος	ἑπτάκις
η'	8	ὀκτώ	ὀγδοος	ὀκτάκις
θ'	9	ἐννέα	ἕνατος	ἐνάκις
ι'	10	δέκα	δέκατος	δεκάκις
ια'	11	ἑνδεκα	ἑνδέκατος	ἑνδεκάκις
ιβ'	12	δωδεκα	δωδέκατος	δωδεκάκις
ιγ'	13	τρεις (τρία) και δέκα	τρίτος και δέκατος	τρισκαιδεκάκις
ιδ'	14	τέτταρες (-ρα) και δέκα	τέταρτος και δέκατος	τετρακαιδεκάκις
ιε'	15	πεντακαίδεκα	πέμπτος και δέκατος	πεντακαιδεκάκις
ις'	16	ἕκκαίδεκα	ἕκτος και δέκατος	ἕκκαιδεκάκις
ιζ'	17	ἑπτακαίδεκα	ἑβδομος και δέκατος	ἑπτακαιδεκάκις
ιη'	18	ὀκτωκαίδεκα	ὀγδος και δέκατος	ὀκτωκαιδεκάκις
ιθ'	19	ἑννεακαίδεκα	ἕνατος και δέκατος	ἑννεακαιδεκάκις
κ'	20	εἴκοσι (ν)	εἰκοστός	εἰκοσάκις
λ'	30	τριακόνα	τριακοστός	τριακοντάκις
μ'	40	τετταράκοντα	τετταρακοστός	τετταρακοντάκις
ν'	50	πεντήκοντα	πεντηκοστός	πεντηκοντάκις
ς'	60	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός	ἑξηκοντάκις
ο'	70	ἑβδομηκοντα	ἑβδομηκοστός	ἑβδομηκοντάκις
π'	80	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός	ὀγδοηκοντάκις
ι'	90	ἑνενήκοντα	ἑνενηκοστός	ἑνενηκοντάκις
ρ'	100	ἑκατόν	ἑκατοστός	ἑκατοντάκις
σ'	200	διακόσιοι -αι -α	διακοσιοστός	διακοσιάκις
τ'	300	τριακόσιοι -αι -α	τριακοσιοστός	τριακοσιάκις
υ'	400	τετρακόσιοι -αι -α	τετρακοσιοστός	τετρακοσιάκις
φ'	500	πεντακόσιοι -αι -α	πεντακοσιοστός	πεντακοσιάκις
χ'	600	ἑξακόσιοι -αι -α	ἑξακοσιοστός	ἑξακοσιάκις
ψ'	700	ἑπτακόσιοι -αι -α	ἑπτακοσιοστός	ἑπτακοσιάκις
ω'	800	ὀκτακόσιοι -αι -α	ὀκτακοσιοστός	ὀκτακοσιάκις
ϝ'	900	ἑνακόσιοι -αι -α	ἑνακοσιοστός	ἑνακοσιάκις
α	1000	χίλιοι -αι -α	χιλιοστός	χιλιάκις
β	2000	δισχίλιοι -αι -α	δισχιλιοστός	δισχιλιάκις
ι	10000	μύριοι -αι -α	μυριοστός	μυριάκις
κ	20000	δισμύριοι -αι -α	δισμυριοστός	δισμυριάκις

Κεφάλαιον 12ον

Ρ Η Μ Α

Γενικά

Ρήματα είναι αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανερώνουν ὅτι ἐν πρόσωπον, ζῶν ἢ πρᾶγμα ἐνεργεῖ ἢ πάσχει τι ἢ εὑρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν.

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνική ἔχει τέσσαρας ἐγκλίσεις, ἧτοι τύπους οἱ ὁποῖοι δεικνύουν τὴν ψυχικὴν διάθεσιν τοῦ ὁμιλοῦντος. Αὗται εἶναι ἡ ὀριστική, ἡ ὑποτακτική, ἡ εὐκτική καὶ ἡ προστακτική. Ἐκτὸς τούτων τὸ ρῆμα ἔχει ἀκόμη καὶ δύο ὀνομαστικούς τύπους, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν.

ΧΡΟΝΟΙ. Τὸ ρῆμα ἔχει ἑπτὰ χρόνους, ἧτοι τύπους μὲ τοὺς ὁποῖους δηλοῦται πότε γίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινόμενον.

Ὁ ἐνεστώσ, ὁ μέλλον (ἀπλοῦς καὶ τετελεσμένος) καὶ ὁ παρακείμενος λέγονται ἀρκτικοί, ὁ δὲ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος λέγονται ἱστορικοί.

ΦΩΝΑΙ: Τὸ ρῆμα ἔχει τρεῖς φωνάς: ἐνεργητικὴν, μέσην καὶ παθητικὴν.

ΣΥΖΥΓΙΑΙ: Συζυγία ρήματος λέγεται ὁ τρόπος κλίσεως αὐτοῦ.

Κατηγορία ρημάτων

Τὰ ρήματα ἀναλόγως τῆς καταλήξεώς των εἰς τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς, διαιροῦνται εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας (συζυγίας): α) τὰ ρήματα εἰς -ω, β) τὰ ρήματα εἰς -μι.

A) Ρήματα εἰς -ω

- 1) **φωνηεντόληκτα** α) ἀσυναίρετα (βαρύτονα), ὅταν πρὸ τοῦ ω ὑπάρχη φωνῆεν μὴ συναιρούμενον μὲ τὴν κατάληξιν (λόω).
β) συνηρημένα (περισπώμενα), ὅταν πρὸ τοῦ ω ὑπάρχη φωνῆεν συναιρούμενον μὲ τὴν κατάληξιν (τιμάω—τιμῶ).
- 2) **συμφωνόληκτα** α) ἄφωνόληκτα, ὅταν πρὸ τοῦ ω ὑπάρχη σύμφωνον ἄφωνον. Εἰδικώτερα τὰ ἄφωνόληκτα λέγονται: **χειλικόληκτα**, **οὐρανικόληκτα**, **ὀδοντικόληκτα**, ὅταν τὸ ἄφωνον εἶναι ἀντιστοίχως χειλικόν, οὐρανικόν ἢ ὀδοντικόν.
β) ὑγρόληκτα ἢ ἐνρωτόληκτα, ὅταν πρὸ τοῦ ω ὑπάρχη σύμφωνον ἔνρουν ἢ ὑγρόν.

B) Ρήματα εἰς -μι

Ταῦτα διαιροῦνται εἰς :

- 1) **συμφωνόληκτα**, ὅσα ἔχουν ρηματικὸν θέμα μὲ χαρακτηριστὸν σύμφωνον (θεμ. δεικ-) δείκνυμι.
- 2) **φωνηεντόληκτα**, ὅσα ἔχουν ρηματικὸν θέμα μὲ χαρακτηριστὴρα φωνῆεν (θ. δω-) δίδωμι.

Ἄσκ. 196. Γράψατε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀνήκουν τὰ ἀκόλουθα ρήματα :

ἀγορεύω - ἀτυχῶ - ἀλείφω - βρέχω - νέμω - νικῶ - κρίνω - κρούω - σείω - σκοπῶ - παλαιῶ - τρέπω - πείθω - ποθῶ - σφάλλω - δέρω - σιγῶ - περαίνω - σκηνῶ - σήπω - στρέφω - φιλῶ - πλέκω - ἄδω - ὀκνῶ - πέμπω - γλύφω - δρέπω - φθείρω - ἀγγέλλω - μένω - νέμω - χορεύω - τρέφω - ἴστημι - ψεύδω - ἄρχω - ὀρῶ - ζεύγνυμι

Τὸ βοηθητικὸν ῥῆμα εἶμι = εἶμαι

Πρὸ τῆς ἐκμαθήσεως τῶν ρημάτων εἰς - ω, εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετηθῇ τὸ ῥῆμα εἶμι, ἂν καὶ εἶναι ἀνώμαλον, διότι τοῦτο χρησιμεύει, ὅπως θὰ ἴδωμεν, εἰς τὸν σχηματισμὸν μερικῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων τῶν εἰς - ω ρημάτων.

Κλίσις τοῦ ῥήματος εἶμι

	ΟΡΙΣΤ.	ΥΠΟΤ.	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
Ἐνεστώσ	εἶμι	ᾧ	εἶην	—
	εἶ	ῆς	εἶης	ἴσθι
	ἔστί (ν)	ῆ	εἶη	ἔστω
	ἔσμεν	ώμεν	εἶημεν ἢ εἶμεν	—
	ἔστε	ἦτε	εἶητε ἢ εἶτε	ἔστε
Παρατ.	εἰσὶ (ν)	ᾧσι	εἶησαν ἢ εἶεν	ᾧτων ἢ ἔστωσαν
	ἦ καὶ ἦν, ἦσθα, ἦν, ἦμεν, ἦτε, ἦσαν			

ΑΠΑΡΕΜΦ. ΜΕΤΟΧΗ.

Μέλλον	ἔσομαι	ἔσοίμην	εἶναι	ᾧν, οὔσα, ᾧν.
	ἔσει (ἔση)	ἔσοιο	ἔσεσθαι	ἔσόμενος, ἦ, ον
	ἔσται	ἔσοιο		
	ἔσόμεθα	ἔσοίμεθα		
	ἔσεσθε	ἔσοισθε		
	ἔσονται	ἔσοιντο		

Ἄοριστος ἔγενόμην

Παρακείμενος ἔγενονα

Ἐπεσοντέλικος ἔγενόνην

● Τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσιν (ἔστι):

1) ὅταν ἔχη τὴν σημασίαν τοῦ ὑπάρχει (ἔστι θεός).

2) ὅταν ἔχη τὴν σημασίαν τοῦ εἶναι δυνατὸν (οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι).

3) ὅταν εὑρίσκειται κατόπιν τῶν λέξεων τοῦτο, ἀλλά, εἰ, καί, οὐκ (τοῦτ' ἔστι, οὐκ ἔστι).

4) ὅταν εὑρίσκειται εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσεως.

Ἄσκ. 197. Ἀναγνωρίσατε τοὺς διαφόρους τύπους τοῦ ρήματος εἰμί :

1. Τὸ ἔργον ἐστὶ ράδιον ταῖς ἀγαθαῖς κόραις. 2. Κακοὶ μαθηταὶ ἔσμεν. 3. Τὰ τοῦ θεοῦ ὄπλα ἦν ἐν τῷ ποταμῷ. 4. Τῶν καλῶν κορῶν ἔσει διδάσκαλος. 5. Τὰ τοῦ θεοῦ ἔργα ἔσται δεινά. 6. Ῥάδιον ἦν παιδεύειν τὰς ἀγαθὰς κόρας τῇ ἀρετῇ. 7. Οἱ ἵπποι χρήσιμοι εἰσιν ἐν τῷ πολέμῳ. 8. Ἔσεσθε χρήσιμοι πολῖται ἐν τῷ πολέμῳ. 9. Ὁ χρυσοῦς καὶ ὁ ἄργυρος ἔσονται χρήσιμα μέταλλα.

Ἄσκ. 198. Νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ διάφοροι τύποι τοῦ ρήματος εἰμί καὶ νὰ γραφῇ ἢ μετάφρασις τῶν ἀκολουθῶν φράσεων (ἢ ὑποτακτικὴ ἐξηγεῖται μὲ τὸ νά, ἢ εὐκτικὴ μὲ τὸ εἶθε, καὶ τὸ ἀπαρέμφατον μὲ τὸ ὅτι ἢ νά) :

1. Ἔργῳ φιλόπονος ἴσθι, μὴ λόγοις μόνον. 2. Οὐκ ἔσονται ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, ἦν ἔχουσιν. 3. Πάλαι μὲν ἐχθιστος ἐμοὶ ἦσθα, νῦν δὲ φίλος εἶ. 4. Ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀληθείας μνήμων ἔστω. 5. Μὴ ἡμεῖς τῶν πατέρων ἀδικώτεροι ὦμεν. 6. Τύραννος πολλοὺς φύλακας ἔχει, ἵνα ἀσφαλέστερος ᾗ. 7. Μὴ οἱ φιλόσοφοι τῶν ἀπαιδευτῶν κακίους ὄντων. 8. Δυστυχεῖς ἦμεν μᾶλλον ἢ δειλοί. 9. Νέος ὢν ἀκούειν τῶν πρεσβυτέρων θέλει. 10. Ὡ παῖ εὐδαιμονέστερος εἶης τοῦ σοῦ πατρός. 11. Αἱ ὁδοὶ μακρόταται εἶναι λέγονται. 12. Εἷς βασιλεὺς ἔστω τοῦτο γὰρ ἄριστον.

Ἄσκ. 199. Μεταφράσατε τὰς κατωτέρω φράσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Ὁ δίκαιος δικαστῆς θά εἶναι ἄξιος ἐπαίνου. 2. Ἄς μὴ εἶναι φίλος σου ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος. 3. Νὰ εἴσθε γενναῖοι, στρατιῶται, ἀλλ' ὄχι ὑπερβολικὰ¹ τολμηροί. 4. Ἦσουν νέος, ἀλλὰ θά γίνης (εἶσαι) γέρος. 5. Οἱ δύο αὐτοὶ στρατηγοὶ ὠρκίσθησαν² ὅτι θά εἶναι σύμμαχοι. 6. Ὡ γῆρας, πόσον κακὸν εἶσαι ! 7. Εἶθε νὰ γίνῃ αὐτό. 8. Ἐπειδὴ ἡ ζωὴ εἶναι σύντομη, θά εἴμεθα εὐτυχεῖς, ἂν χρησιμοποιοῦμεν³ καλὰ τὸν χρόνον.

1. ὑπερβολικὰ=ἄγαν. 2. ὠρκίσθησαν=ὤμοσαν. 3. χρησιμοποιοῦ=χρῶμαι+δοτ.

Ἄσκ. 200. Δικαιολογήσατε τὸν ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου τοῦ ρήματος εἰμί εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Ἔστι μέταλλα ἐν τοῖς τῆς νήσου ποταμοῖς. 2. Πιστεῦθω, ὅτι ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρᾳ. 3. Νομίζω, ὅτι ἔστι λαβεῖν χρήματα. 4. Εἰ ἔστι ἀνάγκη, εἰμι. 5. Ἄλλ' ἔστι ὥρα ἀπιέναι. 6. Ἔστι Θεός. 7. Οὐκ ἔστι ἔαρ, ἀλλὰ χειμὼν. 8. Τοῦτ' ἔστι χαλεπόν. 9. Γινώσκεις ὅτι ἔστι νικᾶν τοὺς πολεμίους. 10. Οὐκ ἔστι δίκαιον.

Ρήματα φωνηεντόληκτα εἰς — ω βαρύτονα

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

1. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

✓ Ένεστῶς

λύ - ω
 λύ - εις
 λύ - ει
 λύ - ο - μεν
 λύ - ε - τε
 λύ - ουσι

- Ὁ ένεστῶς σχηματίζεται ἀπὸ 1) τὸ ρηματικὸν θέμα
 2) τὸ θεματικὸν φωνῆεν
 3) τὴν κατάληξιν
- Ρηματικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ ρήματος, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς βᾶσις πρὸς σχηματισμὸν ὄλων τῶν τύπων αὐτοῦ (λύω, ρημ. θέμα λυ-).

Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ ρηματικοῦ θέματος λέγεται ρηματικὸς χαρακτήρ.

- Θεματικὸν φωνῆεν λέγεται τὸ φωνῆεν, τὸ ὁποῖον εἶναι μετὰ τὸν χαρακτήρα (λύ - ο - μεν).

Θεματικὸν φωνῆεν τοῦ ένεστῶτος, παρατατικοῦ καὶ μέλλοντος (ένεργητικοῦ, μέσου ἢ παθητικοῦ) εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, ἐκτὸς τῆς ὑποτακτικῆς, εἶναι τὸ ο καὶ τὸ ε.

Σημ. Ἡ κατάληξις τοῦ γ' πληθ. προσώπου ἦτο ἀρχικῶς ντι (λύ - ο - ντι). Τὸ τ κατόπιν φωνήεντος ἢ ν (ὅπως ἐναῖθα) τρέπεται εἰς σ (λύ - ο - νσι) τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται (λύ - ο - σι) καὶ τὸ ο ἐκτείνεται εἰς ου (λύ - ου - σι) (ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις - βλ. σελ. 52).

✓ **Ἄσκ. 201.** Κλίνετε εἰς τὸν ένεστῶτα τῆς ὀριστικῆς τὰ ἀκόλουθα ρήματα :

θύω - βασιλεύω - κωλύω - παιδεύω - φύω - κολακεύω - γεύω - δουλεύω - δύω - ἰδρύω - κινδυνεύω - κρούω

✓ **Ἄσκ. 202.** Σχηματίσατε (ρηματικὸν θέμα, θεματικὸν φωνῆεν, κατάληξις) καὶ κλίνετε τὸν ένεστῶτα τῆς ὀριστικῆς τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων:

ἰατρεύω - ἰσχύω - θεραπεύω - στρατεύω - παύω - σείω - χορεύω - ἱππεύω - χρίω - λούω - ἄλιεύω

Παρατατικός

ἔ - λυ - ον
 ἔ - λυ - ες
 ἔ - λυ - ε
 ἐ - λύ - ο - μεν
 ἐ - λύ - ε - τε
 ἔ - λυ - ον

- Ὁ Παρατατικός σχηματίζεται ἀπό :

- 1) τὴν αὔξησιν
- 2) τὸ ρηματικὸν θέμα
- 3) τὸ θεματικὸν φωνήεν
- 4) τὴν κατάληξιν

- Αὔξησιν λαμβάνουν οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι.

● Ἡ αὔξησις εἶναι δύο εἰδῶν : α) Συλλαβική, ἥτοι ἐν ε ψι-
 λούμενον τὸ ὁποῖον τίθεται πρὸ τοῦ θέματος. Ὅτῳ αὐξάνει τὸ
 ρῆμα κατὰ μίαν συλλαβήν.

Συλλαβικὴν αὔξησιν λαμβάνουν τὰ ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα
 ἀρχίζει ἀπὸ σύμφωνον (λύω - ἔ - λυ - ον).

Τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ ῥ, διπλασιάζουν τοῦτο μετὰ τὴν
 συλλαβικὴν αὔξησιν (ῥίπτω - ἔρριπτον).

β) Χρονική, ἥτοι ἡ ἔκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ θέ-
 ματος (ἄγω - ἤγον).

Χρονικὴν αὔξησιν λαμβάνουν τὰ ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει
 ἀπὸ φωνήεν ἢ δίφθογγον.

Κατὰ τὴν χρονικὴν αὔξησιν

Τὸ α ἢ ε	γίνεται	η	(ἄγω - ἤγον) (ἐλαίνω - ἤλανον)
Τὸ ο	»	ω	(ὀπλίζω - ὤπλιζον)
Τὸ ἰ	»	ἰ	(ἰκετεύω - ἰκέτενον)
Τὸ ὕ	»	ῠ	(ὑβρίζω - ὑβρίζον)
Τὸ αἰ ἢ εἰ	»	ἦ	(αἰσθάνομαι - ἦσθανόμην, εἰκάζω - ἦκαζον)
Τὸ αυ ἢ εϋ	»	ηϋ	(αὐξάνω - ἠῦξανον, εὐρίσκω - ἠῦρισκον)
Τὸ οἰ	»	ωῖ	(οἰκτίρω - ὤκτιρον)

✓ **Άσκ. 203.** Κλίνετε εις τὸν παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα :

θύω - βασιλεύω - κωλύω

✓ **Άσκ. 204.** Σχηματίσατε καὶ κλίνετε εις τὸν παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα :

θεραπεύω - παιδεύω - δουλεύω

✓ **Άσκ. 205.** Κλίνετε εις τὸν παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα :

στρατεύω - παύω - σείω

Άσκ. 206. Σχηματίσατε τὴν αὐξησιν εις τὰ ἀκόλουθα ῥήματα:

παιδεύω - βαθύνω - βάλλω - δημιουργῶ - ῥέω - διδάσκω - ῥαθυμῶ - δικάζω - θορυβῶ - ραΐζω - ραπίζω - θρυλῶ - κλέπτω - ῥάπτω - ῥαψφιδῶ - κολάζω - ῥήγγυμι - διώκω - λέγω - ῥητορεύω - φέρω - ῥίπτω - ῥυθμίζω

Άσκ. 207. Σχηματίσατε τὴν αὐξησιν εις τὰ ἀκόλουθα ῥήματα:

ἀγνακτῶ - ἐγείρω - ὀδεύω - ἰδρύω - ὑβρίζω - αὐλῶ - εὐδαιμονίζω - εὐδοκιμῶ - ἱκετεύω - ἀγαπῶ - αἰνῶ - ἐλαύνω - ὄζω - οἰκίζω - ὑφαίνω - εὐπορῶ - εὐρίσκω - αὖξω - ὀνειδίζω - ὀνομάζω - αἰσχύνω - αἶρω - ἐλεῶ - ἱππεύω

Άσκ. 208. Σχηματίσατε τὴν αὐξησιν εις τὰ ἀκόλουθα ῥήματα. :

ἀγορεύω - βραβεύω - γειτονεύω - ἰχνεύω - κελεύω - κινδυνεύω - οἰκοδομῶ - ἐλέγχω - ἀγγέλλω - τοξεύω - πρεσβεύω - ἀδικῶ - ὀμιλῶ - ὑπηρετῶ - εὐλογῶ - αἰτῶ - νεύω - χορεύω - εὐτυχῶ - ὀμολογῶ - ἀγνοῶ - εὐχομαι - παίω - παλαίω - ἐλατῶ - ὕστερῶ - ὕμνῶ - εὐσεβῶ - μνημονεύω - ὀμοιῶ - οἰκῶ.

✓ **Άσκ. 209.** Κλίνετε τὸν ἔνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῶν ῥημάτων :

ἀγορεύω - πιστεύω

Μέλλον

λύ - σ - ω

λύ - σ - εις

λύ - σ - ει

λύ - σ - ομεν

λύ - σ - ετε

λύ - σ - ουσι

- ‘Ο μέλλον σχηματίζεται από :

- 1) τὸ χρονικὸν θέμα
- 2) τὸ θεματικὸν φωνῆεν
- 3) τὰς καταλήξεις

- Χρονικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ ρήματος, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς βάση πρὸς σχηματισμὸν ἑνὸς ἢ περισσοτέρων χρόνων αὐτοῦ. Γίνεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ρηματικοῦ θέματος διὰ τῆς προσθήκης γράμματος ἢ γραμμάτων (λύ - σ - ω).

Τὸ γράμμα (ἢ γράμματα), τὸ ὁποῖον προστίθεται εἰς τὸ ρηματικὸν θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῶν διαφόρων χρονικῶν θεμάτων, λέγεται χρονικὸς χαρακτήρ.

‘Ο χρονικὸς χαρακτήρ τοῦ μέλλοντος (ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου) εἶναι σ.

- ‘Ο μέλλον ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος.

✓ **Ἄσκ. 210.** Νὰ γραφῆ α) τὸ ρηματικὸν β) τὸ χρονικὸν θέμα τῶν ἐξῆς τύπων :

θραύω - βασιλεύσομεν - μένετε - ἔσειον - διώκω - βλάπτω - ἰδρύσεις - παύετε - παύσουσι - κωλύετε - θύσετε

✓ **Ἄσκ. 211.** Τῶν ἀνωτέρω ρημάτων εὑρετε : α) τὸν ρηματικὸν β) τὸν χρονικὸν χαρακτήρα.

✓ **Ἄσκ. 212.** Κλίνατε τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς τῶν ἐξῆς ρημάτων :

θηρεύω - ἰδρῶω - θεραπεύω

✓ **Άσκ. 213.** Κλίνατε τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων :

κωλύω - θύω - πιστεύω

✓ **Άσκ. 214.** Ἐξηγήσατε εἰς τὰ νέα Ἑλληνικά τοὺς τύπους :

βασιλεύσουσι - παύσεις - κινδυνεύσω - δουλεύσομεν - ἰατρεύσω - κελεύσουσι - θεραπεύσετε - θύσομεν - τοξεύσεις - ληστεύσουσι - λούσω - παύσετε

✓ **Άσκ. 215.** Κλίνατε τὰ ἀκόλουθα ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικόν καὶ μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς :

- α) δουλεύω - κελεύω
- β) ἰσχύω - ἰππεύω
- γ) ἱκετεύω - θύω

✓ **Άσκ. 216.** 1) Μεταφράσατε τὰς φράσεις, 2) Ὑπογραμμίσατε τοὺς μέλλοντας ὀριστικῆς :

1. Ὁ βέλτιστος διδάσκαλος ἐπ' ἀρετὴν τοὺς παῖδας παιδεύσει.
 2. Ἀγνοήσετε, στρατιῶται, τοὺς κινδύνους τοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πολέμου.
 3. Οἱ δοῦλοι τὰς αἰγὰς νομεύσουσιν ἐν τῷ μεγίστῳ ἀγρῷ. 4. Οἱ παῖδες δακρύνουσι καὶ αἱ μητέρες ἐλεήμονες ἔσονται. 5. Ὁ Φίλιππος στρατεύσει ἐπὶ τοὺς Ἀμφιπολίτας καὶ οὐχ ὑποπεύσετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν βασιλέα εἰς τὰ βουλευματα; 6. Ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς τῆς Ποτειδαίας κυριεύσει καὶ τῶν τοῦ Παγγαίου μετάλλων. 7. Ὡ πολῖται, τῷ Φιλίπῳ δουλεύετε, εἰ μηδὲν πράξετε.

✓ **Άσκ. 217.** Τρέψατε τὰς κάτωθι φράσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Τὰς φιλίας τῶν κακῶν¹ ὀλίγος χρόνος θὰ διαλύσῃ. 2. Ὅλοι θὰ πιστεύσουν ἄνθρωπον, ὃ ὁποῖος λέγει τὴν ἀλήθειαν. 3. Ἐλληνες ἡμεῖς θὰ γίνωμεν δοῦλοι² εἰς βαρβάρους; 4. Θὰ ζήσωμεν ἐν εἰρήνῃ. 5. Ὁ Κροῖσος ἀφοῦ διαβῆ τὸν Ἄλυν θὰ καταλύσῃ μεγάλην ἐξουσίαν.³ 6. Θὰ θυσιάσωμεν εἰς τὸν Ἑρμῆν. 7. Οἱ γίγαντες θὰ κινήσουν⁴ τὰ βουνὰ εἰς τὸν ἀγῶνα. 8. Οἱ κήρυκες θὰ διατάξουν τοὺς πρέσβεις. 9. Ποῖον θὰ σκοτάσουν; 10. Πῶς αὐτὸς θὰ σᾶς ἐμποδίσῃ;

- 1. κακὸς = πονηρός. 2. γίνομαι δοῦλος = δουλεύω. 3. ἐξουσία = ἀρχή.
- 4. κινῶ = σείω.

Ἄοριστος

ἔ - λω - σ - α

ἔ - λω - σ - ας

ἔ - λω - σ - ε

ἔ - λύ - σ - αμεν

ἔ - λύ - σ - ατε

ἔ - λω - σ - αν

- Χρονικός χαρακτήρ τοῦ ἄοριστου (ἐνεργητικοῦ καί μέσου) εἶναι τὸ σ.
- Ὁ ἄοριστος (ἐνεργητικὸς καί μέσος) εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς, ἔχει θεματικὸν φωνῆεν α.
- Ἡ αὔξησις ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν ὀριστικὴν.

✓ **Ἄσκ. 218.** Κλίνατε τὸν ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

κωλύω - βασιλεύω - λούω - παιδεύω - πρεσβεύω - φυτεύω
τοξεύω - πιστεύω - στρατεύω

✓ **Ἄσκ. 219.** Σχηματίσατε τὴν αὔξησιν εἰς τὸν ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς :

ἀγανακτῶ - ὀδεύω - ἰδρύω - ὑβρίζω - εὐδαιμονίζω - εὐδοκιμῶ - ἰκετεύω - οἰκίζω - ὀνομάζω - αἰσχύνω - ἰπεύω

✓ **Ἄσκ. 220.** Σχηματίσατε τὴν αὔξησιν εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς :

ἀγορεύω - βραβεύω - ἰχνεύω - κελεύω - κινδυνεύω - οἰκοδομῶ - ἐλέγχω - τοξεύω - πρεσβεύω - χορεύω - ἀδικῶ - ὀμιλῶ - ὑπηρετῶ - εὐλογῶ - αἰτῶ - νεύω - εὐτυχῶ - ὀμολογῶ - ἀγνοῶ - παίω - παλαίω - ὑστερῶ - ὕμνῶ - εὐσεβῶ - μνημονεύω - ὀμοιῶ - οἰκῶ

Ἄσκ. 221. Μεταφράσατε τὰς ἀκολουθοῦσας φράσεις :

1. Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐδούλευσαν ταῖς ἐπιθυμίαις. 2. Ὁ Κροῖσος ἐν τῇ Λυδίᾳ ἐβασίλευσεν. 3. Ὁ Ἑρμῆς ἀπέλυσε τοὺς τοῦ περρωτοῦ ὑποδήματος ἱμάντας. 4. Ἡ νύξ ἔπαυσε τὴν φοβερὰν μάχην καὶ ἦν σιωπὴ ἐν τοῖς ἀγροῖς. 5. Πρὸ τῆς μάχης οἱ στρατιῶται ἤκουσαν τὸν τοῦ στρατηγοῦ λόγον. 6. Οἱ Ἕλληνες πολλοὺς θεοὺς ἐθεράπευσαν. 7. Ἐθύσατε τῇ Ἥρᾳ ἐν τῷ οἴκῳ. 8. Κῦρος ἔλαφον ἐτόξευσεν.

✓ **Ἄσκ. 222.** Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικὸν, μέλλοντα καὶ ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς :

βραβεύω - τοξεύω - χορεύω - λούω

Παρακείμενος

λέ - λν - κα = ἔχω λύσει
 λέ - λν - κας = ἔχεις λύσει
 λέ - λν - κε κ.λ.π.
 λε - λύ - καμεν
 λε - λύ - κατε
 λε - λύ - κασι

- Ὁ παρακείμενος σχηματίζεται ἀπὸ:

- 1) τὸν ἀναδιπλασιασμόν λε
- 2) τὸ ρηματικὸν θέμα λυ
- 3) τὸν χρονικὸν χαρακτήρα κ
- 4) τὸ θεματικὸν φωνήεν α
- 5) τὰς καταλήξεις

- Ἐναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικού συμφώνου τοῦ θέματος μὲ ἐν ε κατόπιν αὐτοῦ.

- Ἐναδιπλασιασμόν λαμβάνουν ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλον.

- Ὁ ἀναδιπλασιασμός (ἀντιθέτως πρὸς τὴν αὔξησιν) διατηρεῖται εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

- Ἐναδιπλασιάζονται τὰ ρήματα τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν:

α) ἀπὸ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον, ἐκτὸς τοῦ ῥ (λύω—λέλυκα)
 β) ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ὑγρὸν ἢ ἔνριον.

- Ὅταν τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον εἶναι δασύ, εἰς τὴν συλλαβὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχον φιλὸν (θύω - θέθυκα - τέθυκα) (ἀνομοίωσις - βλ. σελ. 48).

✓ **Ἄσκ. 223.** Νὰ σχηματισθῇ ὁ ἀναδιπλασιασμός καὶ νὰ κλιθοῦν τὰ ἀκόλουθα ρήματα εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς:

βλασφημῶ - βουλεύω - βοηθῶ

✓ **Ἄσκ. 224.** Κλίνατε τὰ ἀκόλουθα ρήματα εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς:

κρούω - βασιλεύω - παιδεύω

Άσκ. 225. Σχηματίσατε τὸν ἀναδιπλασιασμόν τῶν ἑξῆς ρημάτων :

δαμάζω - πηδῶ - γεννῶ - γλύφω - δαπανῶ - γράφω - πονῶ - βλάπτω - κληρονομῶ - τρίβω - κρίνω - κροτῶ - κλητεύω - κράζω

Άσκ. 226. Σχηματίσατε τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς τὸ α' πρόσωπον (προσέξτε εἰς τὴν τροπὴν τοῦ ἀρκτικοῦ δασέος εἰς τὸ ἀντίστοιχον ψιλόν) :

θάλλω - φαίνω - φυτεύω - χαίρω - χειροτονῶ - θαυμάζω - φεύγω - χορεύω - φυλάττω - θύω - χωρῶ - φύω - θνήσκω - φιλῶ

Άσκ. 227. Μεταφράσατε τὰς ἀκολουθούς φράσεις :

1. Οὐδενὶ θεῷ τέθυκεν. 2. Ὁ βασιλεὺς τοὺς ῥήτορας χρυσῷ διέφθαρκεν. 3. Ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐπιτήδεια εἰς ἄστὺ κεκομίσασιν. 4. Μέλινα ἱμάτια οἱ αἰχμάλωτοι ἐνδεδύκασι. 5. Τοῦτον τὸν ποιητὴν μάλιστα τεθαυμάκαμεν, ὃν οἱ πολλοὶ μέμφονται. 6. Πέπεικα αὐτὸν ἀληθῆς φάναι. 7. Οἱ θηρευταὶ τεθηρεύκασι κάπρον. 8. Κεχορεύκασιν οἱ νεαῖαι· νῦν τερπνῶς ᾄδουσιν.

Άσκ. 228. Ἐξηγήσατε τὸν ἀναδιπλασιασμόν τῶν ρημάτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Άσκ. 229. Τρέψατε τὰς ἀκολουθούς φράσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Οἱ Θεσσαλοὶ ἔχουν ἐμποδίσει τὸν Φίλιππον νὰ τειχίξῃ τὴν Μαγνησίαν. 2. Ὁ Φωκίων, ὅταν ἦτο γέρον, εἶπε : «Πολλὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ἔχω συμβουλεύσει τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ δὲν πείθονται εἰς τοὺς λόγους μου». 3. Ὁ στρατὸς μας ἔχει σκοτώσει πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς. 4. Ὁ διδάσκαλος ἔχει ἐρμηνεύσει τὸν μῦθον. 5. Σὺ μὲν ἔχεις φυτεύσει μηλιά, ἐγὼ δὲ συκιά. 6. Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἔχουν πιστεύσει αὐτὰ πού ὁ Δημοσθένης ἔχει συμβουλεύσει. 7. Πολλοὶ ἔχουν ἐκστρατεύσει ἐναντίον μας. 8. Οἱ Ἕλληνες λέγουν, ὅτι ὁ Ὅμηρος ἔχει μορφώσει τὴν Ἑλλάδα. 9. Ὁ Θεὸς πολλὰ καὶ καλὰ ἔχει φυτεύσει εἰς τὴν ψυχὴν μας.

✓ **Ἄναδιπλασιασμός ὁμοίος πρὸς συλλαβικὴν αὐξησην**

- Τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν :

1) ἀπὸ ῥ

2) ἀπὸ σύμφωνον διπλοῦν

3) ἀπὸ δύο σύμφωνα, χωρὶς ὅμως τὸ πρῶτον νὰ εἶναι ἄφω-
νον καὶ τὸ δεῦτερον ἐνρινον ἢ ὕγρον

4) ἀπὸ τρία σύμφωνα,

ἔχουν τὸν ἀναδιπλασιασμόν ὁμοίον πρὸς τὴν συλλαβι-
κὴν αὐξησην.

(ρίπτω, ἔρριφα - ψάλλω, ἔψαλκα - σφάλω, ἔσφαλκα,
στρατεύω, ἔστράτευκα).

Ἄσκ. 230. Νὰ σχηματισθῆ καὶ νὰ δικαιολογηθῆ ὁ ἀναδιπλα-
σιασμός εἰς τὰ κάτωθι ρήματα :

ῥαθυμῶ - ῥαῖζω - ῥαπίζω - ζηλῶ - σκεπάζω - στερῶ - σκάπτω -
ψηφίζω - ῥάπτω - ζημιῶ - σκευάζω - στρατηγῶ - φθίνω

Ἄσκ. 231. Σχηματίσατε καὶ δικαιολογήσατε τὸν ἀναδιπλασια-
σμόν εἰς τὰ κάτωθι ρήματα :

σφραγίζω - σχολάζω - ῥήγνυμι - σπείρω - ρυθμίζω - φθείρω - στρέ-
φω - ψαύω - ῥίπτω

Ἄσκ. 232. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν παρακείμενον τῆς
ὀριστικῆς :

φυτεύω - τοξεύω

Ἄσκ. 233. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, πα-
ρατάτικόν, ἄοριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς :

κελεύω - κρούω

✓ **Ἀναδιπλασιασμός ὁμοιος με χρονικὴν αὔξησιν**

Τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσι ἀπὸ φωνῆεν ἢ δίφθογγον, λαμβάνουσι ἀναδιπλασιασμόν ὁμοιον με χρονικὴν αὔξησιν (ἐλπίζω - ἤλπικα, ἀδικῶ - ἠδίκηκα).

Ἄσκ. 234. Σχηματίσατε τὸ ἀ' ἐνικόν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀγορεύω - ἀλιεύω - ἰπτεύω - ἀνύω - ἀρτύω - ἰδρύω - ἰσχύω

Ἄσκ. 235. Σχηματίσατε τὸ ἀ' ἐνικόν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

οἰκοδομῶ - ἀγγέλλω - ὀμιλῶ - ὑπηρετῶ - εὐλογῶ - αἰτῶ - εὐτυχῶ - ὀμολογῶ - ἀγνοῶ - ἐθέλω - οἰκῶ - οἰκονομῶ - ὀκνῶ - ὕστερῶ - ὕμνῶ - εὐνοῶ - εὐσεβῶ - ὀμοιῶ - εὐχαριστῶ

Ἄσκ. 236. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικόν, ὀριστικόν καὶ παρακειμένον τῆς ὀριστικῆς :

ἱκετεύω - θηρεύω

Ἄσκ. 237. Σχηματίσατε τὸ γ' πληθυντικόν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀγανακτῶ - ὑβρίζω - ἀθροίζω - ῥάπτω - ἀγαπῶ - αἰνῶ - αἰσχύνω - εὐρίσκω - ἀκολουθῶ - εὐπορῶ - ῥίπτω - ἐρατῶ - ὀρμῶ - οἰκῶ - εὐτυχῶ.

Αϋξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός συνθέτων ρημάτων*

1) Τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα ρήματα λαμβάνουν τὴν αϋξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν μετὰ τὴν πρόθεσιν (περιγράφω – περιέγραφοι – περιγέγραφα).

2) Παρασύνθετα ρήματα λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ μίαν ἄλλην λέξιν σύνθετον.

Ἐὰν ἡ σύνθετος αὐτὴ λέξις ἔχη ὡς πρῶτον συνθετικὸν πρόθεσιν (π.χ. παρανομῶ ἐκ τοῦ παρὰ – νόμος), τότε τὸ παρασύνθετον ρῆμα ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αϋξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν μετὰ τὴν πρόθεσιν (παρανομῶ – παρενόμοιοι – παρανεόμῃκα).

Ἐὰν ἡ σύνθετος λέξις ἔχη ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἄλλην λέξιν ἐκτὸς προθέσεως (π.χ. μυθολογῶ ἐκ τοῦ μυθολόγοι), τότε τὸ παρασύνθετον ρῆμα ἔχει τὴν αϋξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὴν ἀρχὴν (μυθολογῶ – ἐμυθολόγοιοι – μεμυθολόγηκα).

● Αἱ προθέσεις ἐν καὶ σὺν πρὸ τῆς συλλαβικῆς ἀξήσεως καὶ τοῦ ὁμοίου πρὸς αὐτὴν ἀναδιπλασιασμοῦ ἀναλαμβάνουν τὸν φθόγγον αὐτῶν, ὁσάκις οὗτος πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μεταβάλλεται (ἐγγράφω – ἐνέγραφοι, συμπτύσσω – συνέπτυσσον – συνέπτουμι).

● Αἱ εἰς φωνῆν λήγουσαι προθέσεις πρὸ τῆς συλλαβικῆς ἀξήσεως καὶ τοῦ ὁμοίου πρὸς αὐτὴν ἀναδιπλασιασμοῦ πάσχουν ἐκθλιψιν (ἀναστρέφω, ἀνέστρεφοι, ἀνέστραμμαι). Ἐξαιροῦνται αἱ προθέσεις πρὸ καὶ περὶ (προβάλλω, προέβαλλοι – περιβάλλω, περιέβαλλοι).

● Τὸ ο τῆς προθέσεως πρὸ συναυρεῖται πολλάκις μετὰ τῆς συλλαβικῆς ἀξήσεως εἰς ου (προλέγω, προύλεγοι).

* Ἄνωμαλίας ἀξήσεως καὶ ἀναδιπλασιασμοῦ βλ. σελ. 185-188.

✓ **Άσκ. 238.** Γράψατε τὸ β' ἐνικὸν καὶ τὸ α' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀποθνήσκω - ἀνατέλλω - ὑποπτεύω - ἐνθουσιάζω - καταποντίζω - ἀπολαύω - ἀποδημῶ - προσδοκῶ - ἐνεδρεύω

✓ **Άσκ. 239.** Γράψατε τὸ γ' ἐνικὸν καὶ τὸ β' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀναζωπυρῶ - προσκυνῶ - ὑποτοπῶ - ἀποστατῶ - ἀποκτείνω - ἀνασκολοπίζω - ἀναχαιτίζω - ἀποδιδράσκω

Άσκ. 240. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ καὶ τοῦ παρακειμένου τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ δικαιολογήσατε τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν των :

ἐγκωμιάζω - ἐγχειρίζω - ἀδικῶ - δυστυχῶ - οἰκοδομῶ - συνθηκολογῶ - πρωτοστατῶ - πρωταγωνιστῶ - φιλοσοφῶ - νουθετῶ - ἀγωνοθετῶ - νομοθετῶ - ἀδοξῶ

Άσκ. 241. Σχηματίσατε καὶ δικαιολογήσατε τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀπειθῶ - γεωμετρῶ - δολοφονῶ - δυσφορῶ - ἀφανίζω - γηροτροφῶ - ἀπιστῶ - αἰσχροκερδῶ - ἀλλοδοξῶ - γυμνασιάρχῶ - δασμολογῶ - δορυφορῶ - διχοτομῶ - βλασφημῶ - δενδροτομῶ - ἀσθενῶ - ἀσεβῶ - δημαγωγῶ - δημιουργῶ

✓ **Άσκ. 242.** Σχηματίσατε τὸν παρατατικὸν τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων :

ἀναστρέφω - ἀποθνήσκω - ἀνατέλλω - προξενῶ - ἀποκτείνω - προβάλλω - περισκοπῶ - προχωρῶ - περιβάλλω - περιορῶ - περιβρέχω - προτιμῶ

✓ **Άσκ. 243.** Σχηματίσατε τὸν παρατατικὸν τῶν ἐξῆς ρημάτων :

ἐμποδίζω - ἐμβατεύω - συμμαχῶ - ἐμφανίζω - συμπίπτω - συστρατεύω - συμπονῶ - ἐμβάλλω - συμφωνῶ - συμψηφίζω - συγκόπτω - συγχαίρω - συλλέγω - συρρέω - ἐλλείπω - ἐμμένω - συσσιτῶ - συζητῶ - συζῶ

Ύπερσυντέλικος

ἐ - λε - λύ - κειν	=	εἶχον	λύσει
ἐ - λε - λύ - κεις	=	εἶχες	λύσει
ἐ - λε - λύ - κει		κ.τ.λ.	
ἐ - λε - λύ - κεμεν			
ἐ - λε - λύ - κετε			
ἐ - λε - λύ - κεσαν			

Τετελεσμένος μέλλων

λελυκώς,	λελυκῶτα,	λελυκός	ἔσομαι	=	θὰ ἔχω	λύσει
»	»	»	ἔσει	=	θὰ ἔχῃς	λύσει
»	»	»	ἔσται		κ.λ.π.	
λελυκότες,	λελυκῶται,	λελυκότα	ἔσόμεθα			
»	»	»	ἔσεσθε			
»	»	»	ἔσονται			

● Ὁ ὑπερσυντέλικος τῶν ρημάτων τὰ ὅποια ἀναδιπλασιάζονται λαμβάνει καὶ αὔξησιν καὶ ἀναδιπλασιασμόν (ἐ - λε - λύ - κειν).

Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος τῆς ὀριστικῆς, εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν ἔχει θεματικὸν φωνῆν **ει**, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν **ε**.

Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος ἔχει χρονικὸν χαρακτήρα **κ**, ὅταν καὶ ὁ παρακειμένος ἔχη αὐτό.

● Ὁ τετελεσμένος μέλλων σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ἔσομαι, μέλλοντος τοῦ ρήματος εἰμί.

***Ασκ. 244.** Κλίνετε τὸν ὑπερσυντέλικον τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

βουλεύω - βοηθῶ - κρούω

***Ασκ. 245.** Κλίνετε τὸν ὑπερσυντέλικον τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἰδρύω - χορεύω - θύω

***Ασκ. 246.** Τρέψατε τὰ ρήματα τῶν ἀσκήσεων 227 καὶ 229 εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον τῆς ὀριστικῆς (εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον).

Ἄσκ. 247. Μεταφράσατε τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤδη ἐλελύκεσαν τὰς σπονδάς. 2. Ὁ πόλεμος ἐπεπαιδεύκει τοὺς νεανίας. 3. Οἱ ναῦται ἐπεπορθμεύκεσαν πλείστους ἀμφορέας ἐλαίου. 4. Νέοι μὲν ὄντες ἐπεφυτεύκετε, νῦν δὲ ἤδεσθε τοῖς καρποῖς. 5. Θετταλοὶ ἐκεκωλύκεσαν Φίλιππον Μαγνησίαν τειχίζειν. 6. Οἱ νεανίαὶ ἠδέως τότε ἐκεχορεύκεσαν. 7. Ὅτε Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πορευόμενος ἐγγὺς τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ ἐστρατοπεδεύκει, Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης παρ' αὐτῷ ἦν. Οὗτος πρότερον μὲν Λακεδαιμονίων ἐβεβασιλεύκει, οἱ δὲ Σπαρτιᾶται αὐτὸν ἐπεφυγαδεύκεσαν. Ἀπὸ τούτου οὖν τοῦ χρόνου ἐν Πέρσiais ἐβεβιοτεύκει καὶ τότε παρ' αὐτῷ τῷ Ξέρξει ἦν.

Ἄσκ. 248. Σχηματίσατε τὸ α' πρόσωπον ἑνικοῦ τοῦ ὑπερσυντελικού τῶν κάτωθι ρημάτων:

θάλλω - φυτεύω - χαίρω - χειροτονῶ - θαυμάζω - φεύγω - χορεύω - φυλάττω - θύω - φύω - θνήσκω - φιλῶ

Ἄσκ. 249. Σχηματίσατε τὸ α' πρόσωπον ἑνικοῦ τοῦ ὑπερσυντελικού τῶν ρημάτων :

ῥαθυμῶ - ζηλῶ - ψαύω - σπεύρω - φθειρώ - ῥίπτω - οἰκοδομῶ - ἀγγέλλω - ὀμιλῶ - αἰτῶ - εὐτυχῶ - φιλοσοφῶ - νομοθετῶ - δυσφορῶ - αἰσχροκερδῶ - προχωρῶ - περιορῶ - προτιμῶ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς σχηματίζεται ἕκαστος τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς ; τί καλεῖται ρηματικὸν θέμα ; ρηματικὸς χαρακτήρ ; τί λέγεται θεματικὸν φωνῆν ; ποῖα τὰ θεματικὰ φωνήεντα ἑκάστου τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς ;

2. Πόσα εἶδη αὐξήσεως ὑπάρχουν ; πῶς δικαιολογεῖται ὁ ὄρος συλλαβικὴ αὐξῆσις ; ὁ ὄρος χρονικὴ αὐξῆσις ; ποῖα ρήματα λαμβάνουν συλλαβικὴν αὐξῆσιν ; ποῖα ρήματα λαμβάνουν χρονικὴν αὐξῆσιν ;

3. Τί λέγεται ἀναδιπλασιασμός ; ποῖοι χρόνοι λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμόν ; ποῖα ρήματα ἀναδιπλασιάζονται ; τί γίνεται ὅταν τὸ ἄρκτικόν σύμφωνον εἶναι δασύ ; ποῖα ρήματα λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμόν α) ὅμοιον πρὸς συλλαβικὴν αὐξῆσιν β) ὅμοιον πρὸς χρονικὴν αὐξῆσιν ; πῶς ἀναδιπλασιάζονται τὰ ρήματα τὰ σύνθετα μὲ πρόθεσιν ; τὰ παρασύνθετα ; ποίας ἰδιορρυθμίας παρουσιάζει ὁ ἀναδιπλασιασμός τῶν ρημάτων τῶν συνθέντων μὲ τὰς πρόθεσις ἐν καὶ σύν ; πῶς ἐξηγοῦνται οἱ χρόνοι παρακείμενος, ὑπερσυντελικός καὶ τετελεσμένος μέλλον εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν ;

Υποτακτική

Ένεστώς

λύ - ω (ᾶς ἢ νά...)
 λύ - ης
 λύ - η
 λύ - ωμεν
 λύ - ητε
 λύ - ωσι

Ἀόριστος

λύ - σ - ω
 λύ - σ - ης
 λύ - σ - η
 λύ - σ - ωμεν
 λύ - σ - ητε
 λύ - σ - ωσι

Παρακείμενος

λελύκω ἢ λελυκώς, -υῖα, -ός	ῶ
λελύκης	ῆς
λελύκη	ῆ
λελύκωμεν ἢ λελυκότες, -κυῖαι, -κότα	ῶμεν
λελύκητε	ῆτε
λελύκωσι	ῶσι

- Θεματικά φωνήεντα τῆς ὑποτακτικῆς εἶναι τὸ **η** καὶ τὸ **ω**.
- Ὁ ἀόριστος τῆς ὑποτακτικῆς ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸν χρονικὸν χαρακτήρα **σ**.
- Ὁ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς σχηματίζεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί.

— ***Ασκ. 250.** Κλίνατε εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὑποτακτικῆς τὰ ρήματα :

δουλεύω - καταλύω - βασιλεύω - γεύω - θεραπεύω - θύω - ιατρεύω - ἰσχύω

— ***Ασκ. 251.** Μεταφράσατε τοὺς τύπους :

δουλούμεν - καταλύης - βασιλεύητε - γεύη - θεραπεύσωσι - θύητε - ιατρεύωμεν - ἰσχύη

— ***Ασκ. 252.** Μεταφράσατε τοὺς τύπους :

δουλεύσης - καταλύση - βασιλεύσωσι - θεραπεύσωμεν - θύση - ιατρεύσητε - ἰσχύσωσι - κελεύσωμεν

✓ **Άσκ. 253.** Κλίνετε εις τὸν παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς τὰ κάτωθι ῥήματα :

θάλλω - φυτεύω - χειροτονῶ - θαυμάζω - φεύγω - χορεύω - φυλάττω - θύω - χωρῶ - θνήσκω - φιλῶ - ῥαθυμῶ - ψαύω - στερεῶ
σκάπτω - ψηφίζω - σφραγίζω - ἄλιεύω - ἀγγέλλω - αἰτῶ

✓ **Άσκ. 254.** Τρέψατε εις τὸν παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς τὰ ῥήματα τῶν ἀσκήσεων 227 καὶ 229.

✓ **Άσκ. 255.** Μεταφράσατε τοὺς τύπους :

καταλελύκης - πεπιστεύκωμεν - βεβασιλευκῶς ἤ - θεραπεύκωμεν - τεθυκότες ὄσι - δεδουλεύκης - κεκελευκυῖα ἤ - κεκινδυνευκότα ὄσι - κекωλύκωμεν - κекρουκυῖαι ὄμεν

✓ **Άσκ. 256.** Κλίνετε παραλλήλως τὸν ἐνεστῶτα, τὸν ἀόριστον καὶ παρακείμενον ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς τῶν κάτωθι ῥημάτων :

κωλύω - κεύω - θύω

✓ **Άσκ. 257.** Ἀντικαταστήσατε κατὰ χρόνους (χρορικῶς) τοὺς τύπους :

δουλεύωμεν - καταλύση - πεπιστεύκητε - κεύητε - τεθυκότες ὄσι - βασιλεύσωμεν

✓ **Άσκ. 258.** Κλίνετε εις τὸν παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς τὰ κάτωθι ῥήματα :

ἀγορεύω - ἄλιεύω - ἱπεύω - οἰκοδομῶ - ἀγγέλλω - ὀμιλῶ - ἀγνοῶ - εὐσεβῶ - ἐγχειρίζω - δυστυχῶ - συνθηκολογῶ - δολοφονῶ - γηροτροφῶ - δενδροτομῶ - ὑποτοπῶ - ἀποδιδράσκω

Εὐκτική

Ἐνεστώς	Μέλλον	Ἀόριστος
λύ - οι - μι = εἶθε νὰ λύω	λύ - σοιμι	λύ - σαιμι = εἶθε νὰ λύσω
λύ - οι - ς	λύ - σοις	λύ - σαις ἢ λύσειας
λύ - οι	λύ - σοι	λύ - σαι ἢ λύσειε
λύ - οι - μεν	λύ - σοιμεν	λύ - σαιμεν
λύ - οι - τε	λύ - σοιτε	λύ - σαιτε
λύ - οι - εν	λύ - σοιεν	λύ - σαιεν ἢ λύσειαν

Παρακείμενος	Τετελεσμένος μέλλον	
λελύκοιμι = εἶθε νὰ	λελυκώς, -κυῖα, -ός	ἔσοίμην
λελύκοις ἔχω λύσει	»	ἔσοιο
λελύκοι κτλ.	»	ἔσοιτο
καὶ σνηθέστερον	λελυκότες, -κυῖαι, -κότα	ἔσοίμεθα
λελυκώς εἶην, εἶης εἶη	»	ἔσοισθε
λελυκότες εἶημεν, εἶητε, εἶησαν	»	ἔσουτο

● Ἡ εὐκτική ἔχει ἐγκλιτικὰ φωνήεντα **ιη** ἢ ὄπλοῦν **ι**, τὰ ὁποῖα προστίθενται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων μετὰ τὸ θεματικὸν φωνῆεν (ὅπου ὑπάρχει τοιοῦτον φωνῆεν) (λύ-ο-ι-μεν).

Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν **ι** συναιρεῖται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν τοῦ θέματος.

● Ὁ μέλλον καὶ ὁ παρακείμενος τῆς εὐκτικῆς ἔχουν τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος καί, πρὸ αὐτῶν, ὁ μὲν μέλλον τὸν χρονικὸν χαρακτήρα **σ**, ὁ δὲ παρακείμενος τὸν χρονικὸν χαρακτήρα **κ**.

● Ὁ παρακείμενος τῆς εὐκτικῆς σχηματίζεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐνεστώτος τῆς εὐκτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί.

● Ὁ τετελεσμένος μέλλον τῆς εὐκτικῆς σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ μελλοντος τῆς εὐκτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί.

● Αἱ δίφθογγοι **αι** καὶ **οι** εἰς τὸ **γ'** ἐνικὸν πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς εἶναι μακροί: παιδεύοι - παιδεύσοι - παιδεύσαι.

● Ἡ εὐκτική εἶναι ἡ ἐγκλισις ἢ ὁποῖα παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς εὐχὴν τοῦ ὁμιλοῦντος: θεραπεύοιτε = εἶθε νὰ θεραπεύετε

Σημ. Ἡ εὐκτική τοῦ μελλοντος οὐδέποτε ἐκφράζει εὐχὴν.

● **Συχνάκις** εἰς τὴν εὐκτικὴν προστίθεται τὸ μόριον **ἄν**. Τότε ἡ εὐκτική παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς δυνατὴν: θεραπεύοιτε ἄν = θὰ ἐθεραπεύατε ἢ μπορεῖτε νὰ θεραπεύετε.

Ἀσκ. 259. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστῶτα τῆς εὐκτικῆς τὰ ρήματα :
δουλεύω - καταλύω - βασιλεύω - γεύω - θεραπεύω - θύω - ἰατρεύω -
ἰσχύω

Ἀσκ. 260. Μεταφράσατε τοὺς τύπους :
δουλοῦοιμεν - καταλύοιτε ἄν - βασιλεύοιεν - γεύοιμι ἄν - θύοις -
ἰατροῦοι ἄν - ἰσχύοιτε

Ἀσκ. 261. Κλίνετε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 215 εἰς τὸν μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς.

Ἀσκ. 262. Τρέψατε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 216 εἰς τὸν μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς.

Ἀσκ. 263. Κλίνετε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 215 εἰς τὸν ἀόριστον τῆς εὐκτικῆς.

Ἀσκ. 264. Τρέψατε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 216 εἰς τὸν ἀόριστον τῆς εὐκτικῆς.

Ἀσκ. 265. Κλίνετε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 215 εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς.

Ἀσκ. 266. Τρέψατε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 216 εἰς τὸν παρακείμενον τῆς εὐκτικῆς.

Ἀσκ. 267. Κλίνετε παραλλήλως :

- 1) τὸν ἐνεστῶτα ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς
- 2) τὸν μέλλοντα ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς
- 3) τὸν ἀόριστον ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς
- 4) τὸν παρακείμενον ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς
- 5) τὸν τετελεσμένον μέλλοντα ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς τῶν ρημάτων ἰδρύω - ἰσχύω

Ἀσκ. 268. Ἀντικαταστήσατε χρονικῶς τοὺς τύπους :
πιστεύοιμεν - πορθμεύσαις - δεδουλευκότες εἶεν

Ἀσκ. 269. Ἀντικαταστήσατε κατ' ἔγκλισιν τοὺς τύπους :

- 1) θηρεῶμεν - θύουσι - κελεύη - βασιλεύοιτε
- 2) ἐδούλευσας - πιστεύσωμεν - πορθμεύσειε

✓ Προστακτική

✓ Ένεστώς

λύ - ε

λυ - έτω (= ἄς λύη)

λύ - ετε

λυ - όντων ἢ λυέτωσαν (ἄς λύουν)

✓ Ἀόριστος

λύ - σον

λυ - σάτω

λύ - σατε

λυ - σάντων ἢ λυσάτωσαν

Παρακείμενος

● Ἡ προστακτική φανερώνει προσταγήν, προτροπήν ἢ παρακλήσιν τοῦ λέγοντος.

Ἄσκ. 270. Κλίνατε εἰς τόν ένεστώτα τῆς προστακτικῆς τὰ ρήματα :

δουλεύω - καταλύω - βασιλεύω - γεύω - θεραπεύω - θύω - ιατρεύω - ισχύω

Ἄσκ. 271. Μεταφράσατε τοὺς τύπους :

δουλεύέτω - καταλύόντων - πιστεύσον - θύετε - θεραπεύσατε - ιατρευκότες έστε - καταλυσάντων - κυριεύσατω - βασιλευέτω - πορθημεύόντων - πεφυτευκυῖαι έστωσαν - τοξέετε - στρατεύσατε

Ἄσκ. 272. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τόν άόριστον καί παρακείμενον τῆς προστακτικῆς :

δουλεύω - κελεύω - ισχύω - ίπεύω - ίκετεύω - θύω

Ἄσκ. 273. Κλίνατε παραλλήλως :

1) τόν ένεστώτα όριστικῆς, ύποτακτικῆς, εὐκτικῆς καί προστακτικῆς

2) τόν άόριστον όριστικῆς, ύποτακτικῆς, εὐκτικῆς καί προστακτικῆς

3) τόν παρακείμενον όριστικῆς, ύποτακτικῆς, εὐκτικῆς, προστακτικῆς τῶν ρημάτων : κινδυνεύω - ίπεύω

Ἄσκ. 274. Ἀντικαταστήσατε χρονικῶς τοὺς τύπους :

πίστευε - πορθημέτω - παιδεύετε - στρατευόντων

Ἄσκ. 275. Ἀντικαταστήσατε κατ' έγκλισιν τοὺς τύπους :

1) δουλεύουσι - θύη - κελεύεις

2) βασιλεύετε - έπίστευσαν - τεθηρευκῶς έστω

↘ **Απαρέμφατον**

↘ **Μετοχή**

Ἔνεστώς	: λύ-ειν	ὁ λύ-ων,	ἡ λύ-ουσα,	τὸ λῦ-ον
Μέλλον	: λύ-σειν	ὁ λύ-σων,	ἡ λύ-σουσα,	τὸ λῦ-σον
Ἄοριστος	: λῦ-σαι	ὁ λύ-σας,	ἡ λύ-σασα,	τὸ λῦ-σαν
Παρακειμ.	: λελυ-κέναι	ὁ λελυ-κώς,	ἡ λελυ-κυία,	τὸ λελυ-κός
Τετ. Μέλλον	: λελυ-κώς ἔσσε-	ὁ λελυ-κώς	ἐσόμενος,	-η, -ον

σθαι

● Τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ρηματικὸν οὐσιαστικόν, ὀνομάζεται δὲ ἀπαρέμφατον, διότι, ἐπειδὴ ἔχει μίαν μόνον κατάληξιν εἰς ἕκαστον χρόνον, δὲν φανερώνει (δὲν παρεμφαίνει) μόνον τοῦ ὠρισμένον πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν (βούλομαι λύειν = θέλω ἐγὼ νὰ λύω – βουλόμεθα λύειν = θέλομεν ἡμεῖς νὰ λύωμεν).

Τὸ ἀπαρέμφατον ἀναλύεται μὲ τὸ ὅτι (εἰδικόν) ἢ μὲ τὸ νὰ (τελικόν).

● Ἡ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου ἦτο ἀρχικῶς -εεν καὶ μεταγενεστέρως συνηρέθη εἰς -ειν.

● Ἡ μετοχὴ εἶναι ρηματικὸν ἐπίθετον, ὀνομάζεται δὲ μετοχὴ διότι ἀκριβῶς μετέχει καὶ τοῦ ρήματος καὶ τοῦ ἐπιθέτου.

(Ὡς ἐπίθετον κλίνεται κατὰ τὴν α', β' ἢ γ' κλίωιν ὡς ρῆμα δύναιται νὰ εἶναι χρόνον ἐνεστώτος, μέλλοντος κ.τ.λ., φωνῆς ἐνεργητικῆς, μέσης κ.τ.λ.).

Ἄσκ. 276. Νὰ γραφοῦν τὰ ἀπαρέμφατα καὶ αἱ μετοχαὶ ὅλων τῶν χρόνων τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀλιεύω - βασιλεύω - βουλευώ - θεραπεύω - θύω - θηρεύω - ἰκετεύω - ἰδρύω

Ἄσκ. 277. Νὰ κλιθῆ ἡ μετοχὴ τοῦ ρήματος πιστεύω :

1) εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ μέλλοντα, 2) εἰς τὸν ἄοριστον, 3) εἰς τὸν παρακειμένον

Ἄσκ. 278. Νὰ γραφοῦν τὰ ἀπαρέμφατα καὶ αἱ μετοχαὶ ὅλων τῶν χρόνων τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἰσχύω - κωλύω - πορθεύω - πρωτεύω - παύω - σείω - κλείω - κυριεύω - κρούω - λούω - κολακεύω - λατρεύω - μνηστεύω - παιδεύω - πιστεύω - πορεύω - πρεσβεύω - στρατεύω - τοξεύω - χορεύω

Ἄσκ. 279. Κλίνατε τὴν μετοχὴν ἐνεστώτος, μέλλοντος, ἄοριστου καὶ παρακειμένου τῶν κάτωθι ρημάτων :

παιδεύω - στρατεύω

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποία τὰ θεματικά φωνήεντα τῆς ὑποτακτικῆς ; ποῖαι αἱ καταλήξεις τοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς ; πῶς σχηματίζεται ὁ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς ; πῶς μεταφράζεται ἡ ὑποτακτική ;

2. Ποία τὰ ἐγκλιτικά φωνήεντα τῆς εὐκτικῆς ; τί πάσχει τὸ ἐγκλιτικὸν φωνήεν ἰ μὲ τὸ προηγούμενον φωνήεν τοῦ θέματος ; ποῖας καταλήξεις ἔχουν ὁ μέλλων καὶ ὁ παρακείμενος τῆς εὐκτικῆς ; ὁ παρακείμενος τῆς εὐκτικῆς σχηματίζεται καὶ περιφραστικῶς ; αἱ δίφθογγοι αἰ καὶ οἱ εἰς τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς εἶναι μακροὶ ἢ βραχεῖαι ; πῶς μεταφράζεται ἡ εὐκτική ;

3. Τί φανερώνει ἡ προστακτική ;

4. Τί εἶναι τὸ ἀπαρέμφατον ; διατί ὀνομάζεται οὕτω ; πῶς μεταφράζεται ; ποῖα ἦτο ἡ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου ἀρχικῶς ;

5. Τί εἶναι μετοχή καὶ διατί ὀνομάζεται οὕτω ;

Ἄσκησις ἐπαναλήψεως ἐπὶ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς

Ἄσκ. 280. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν ρημάτων :

1. Μετὰ Καμβύσην Δαρεῖος τῶν Περσῶν ἐβασίλευσεν. 2. Ἄνδρῶν ἀγορευόντων οἱ νεανῖαι σιγῆν ἐχόντων. 3. Διόνυσος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἄμπελον ἐφύτευσεν. 4. Τοῖς ψεύσταις οὐκ ἂν πιστεύοιμεν, οὐδ' εἴ τι λέξειαν ἀληθές. 5. Ἄει θεραπεύετε τὰς μητέρας τὰς τοὺς παῖδας πρὸς ἀρετὴν παιδευκίας. 6. Μὴ πείθεσθε, ὦ Ἀθηναῖοι, τοῖς πεπιστευκόσι Φιλίππῳ. 7. Πάντα πεπρέσβευκεν Αἰσχίνης ἐναντία τοῖς δικασταῖς. 8. Σὺν ἄφροσιν οὐκ ἂν ἀσφαλῶς βουλευσάμεθα. 9. Ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι νόμοι εἰσὶ κωλύσοντες τοὺς κακούργους. 10. Νέοι μὲν ὄντες πεφυτεύκατε, νῦν δὲ ἤδεσθε τοῖς καρποῖς. 11. ὚οντο οἱ ἡμέτεροι πατέρες Κόνωνα τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα σὺ μικρὰν τυραννίδα πεπαυκέναι. 12. Ἀκούοντες ἄλλων διαβολὰς αὐτοὶ τὰ ὦτα κλείσατε. 13. Μηνύσω τοὺς πρέσβεις συμβουλευκότας οὐ τὰ χρήσιμα τῇ πόλει καὶ τὴν εἰρήνην κεκωλυκότας. 14. Εἰ μὴ τῇ τύχῃ πιστεύσαις, ἀλλὰ τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ, ἄριστ' ἂν βιοτεύσαις. 15. Μέλλειν οὐκ ἔστιν, ὦ δικασταί· οἱ γὰρ νόμοι εἰσὶ κεκελευκότες τὴν δίκην λαμβάνειν παρὰ τοῦ βιαίου ἀνδρός. 16. Πελοπίδας ὑπὲρ τῆς τῶν Θηβαίων ἐλευθερίας ἐκινδύνευσεν. 17. Τοῖς αἰεὶ ἀληθεύσασιν πάντες πιστεύσουσι. 18. Τισσαφέρνης διέβαλλε τὸν Κῦρον πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύσειε τῇ βασιλικῇ δυνάμει. 19. Τῇ νῦν εἰρήνῃ μὴ πιστεύσωμεν· οὐ γὰρ ἀσφαλῆς ἐστίν.

✓ **Κεφάλαιον 13ον****ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ**✓ **Ὅριστική**✓ **Ἐνεστῶς**

λύ - ομαι
 λύ - η (ἢ λύ - ει)
 λύ - εται
 λω - όμεθα
 λύ - εσθε
 λύ - ονται

✓ **Παρατατικός**

ἔ - λω - όμηρ
 ἔ - λύ - ον
 ἔ - λύ - ετο
 ἔ - λω - όμεθα
 ἔ - λύ - εσθε
 ἔ - λύ - οντο

- Ὁ τύπος τοῦ β' ἐνικοῦ (λύ - ει) προῆλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου λύεσαι· τὸ σ μεταξύ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται (λύ - εαι) καὶ διὰ συναιρέσεως γίνεται λύ - ει (Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον προῆλθε τὸ β' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ, τοῦ μέσου ἀορίστου α', τοῦ ἐνεστῶτος τῆς προστακτικῆς κ.τ.λ.).
- Σημ. Τῶν ρημάτων βούλομαι καὶ οἶομαι τὸ β' ἐνικὸν τοῦ ἐνεστῶτος λήγει πάντοτε εἰς -ει.

✓ **Ἀσκ. 281.** Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς :

- 1) θύομαι - παιδεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) ἀλιεύομαι - θεραπεύομαι

✓ **Ἀσκ. 282.** Ἐξηγήσατε τὸν τρόπον σχηματισμοῦ τῶν κάτωθι τύπων :

βουλευόμεθα - ἐκαλύεσθε - παύονται

✓ **Ἀσκ. 283.** Αἱ κάτωθι φράσεις νὰ τραποῦν εἰς τὸν παρατατικόν :

1. Οὐκ ἄρχετε, ἀλλ' ἄρχεσθε ὑπὸ τῶν ξένων. 2. Ἄγονται οἱ πολέμοι τοὺς καρποὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν. 3. Οἱ σύμμαχοι τοῖς τῶν πολεμίων στρατηγοῖς οὐ πείθονται. 4. Τὰ θεοῦ ἔργα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων θαυμάζεται. 5. Ἐκ τοῦ πλοῦτου πολλάκις γίνονται κίνδυνοι. 6. Μετὰ τὴν μάχην τρόπαια ἰδρύεται.

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ὅριστική

Μέλλον

λύ-σομαι
 λύ-ση (ἢ λύ-σει)
 λύ-σεται
 λυ-σόμεθα
 λύ-σεσθε
 λύ-σονται

Ἄοριστος

ἔλυ-σάμην
 ἔλύ-σω
 ἔλύ-σατο
 ἔλυ-σάμεθα
 ἔλύ-σασθε
 ἔλύ-σαντο

- Ὁ μέσος μέλλον ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος μὲ τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ πρὸ αὐτῶν.
- Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον λήγει εἰς -η ἢ -ει. Τοῦ τύπου ὁμως ὄψομαι (μέλλοντος τοῦ ρήματος ὄρω) λήγει πάντοτε εἰς -ει.

Ἄσκ. 284. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν μέλλοντα καὶ ἄοριστον. :

- 1) θύομαι - παιδεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) ἀλιεύομαι - θεραπεύομαι

Ἄσκ. 285. Ἐξηγήσατε τὸν τρόπον σχηματισμοῦ τῶν τύπων : πορεύεσθε - ἐκώλυσω - ἰδρύσαντο

Ἄσκ. 286. Τρέψατε τοὺς τύπους τῆς ἀσκήσεως 284 :

1) εἰς τὸν μέλλοντα τῆς αὐτῆς φωνῆς, 2) εἰς τὸν ἄοριστον τῆς αὐτῆς φωνῆς

Ἄσκ. 287. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατακτικόν, μέλλοντα καὶ ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς :
 κωλύομαι - πορεύομαι

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ὅριστική

Παρακείμενος

λέλυ - μαι
 λέλυ - σαι
 λέλυ - ται
 λέλυ - μεθα
 λέλυ - σθε
 λέλυ - νται

Υπερσυντέλικος

ἐλέλυ - μῆν
 ἐλέλυ - σο
 ἐλέλυ - το
 ἐλέλυ - μεθα
 ἐλέλυ - σθε
 ἐλέλυ - ντο

Τετελεσμένος μέλλον

λέλυ - σομαι	ἢ	λελυμένος	ἔσομαι
λέλυ - σεις	ἢ	»	ἔσει
λέλυ - σεται	ἢ	»	ἔσται
λέλυ - σόμεθα	ἢ	λελυμένοι	ἔσόμεθα
λέλυ - σεσθε	ἢ	»	ἔσεσθε
λέλυ - σονται	ἢ	»	ἔσονται

Ἄσκ. 288. Κλίνετε τὰ ρήματα :

- 1) πορεύομαι - θύομαι - παύομαι
- 2) φυτεύομαι - τοξεύομαι - στρατεύομαι

εἰς τὸν παρακείμενον, ὑπερσυντέλικον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς

Ἄσκ. 289. Ἀντικαταστήσατε χρονικῶς τοὺς τύπους :
 θυεῖ - ἐτοξεύου - πεπαιδευσθε

Ἄσκ. 290. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους :

θυόμεθα - πεπαύμεθα - ἐλατρεύσω - ἰδρύου - πορεύονται - ἐλούσαντο - ἐκεκάλυσθε - κεκυριευμένοι ἔσονται

Ἄσκ. 291. Κλίνετε εἰς ὅλους τοὺς χρόνους τῆς ὀριστικῆς τὰ ρήματα :

- 1) βουλεύομαι - βραβεύομαι - γεύομαι
- 2) γοητεύομαι - δεσμεύομαι - δημοσιεύομαι
- 3) δυναστεύομαι - ἐπιτροπεύομαι - ἰδρύομαι
- 4) κωλύομαι - παύομαι - κολακεύομαι
- 5) πορεύομαι - πρεσβεύομαι - τιθασσεύομαι
- 6) κυριεύομαι - μνηστεύομαι - πολιτεύομαι

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ύποτακτική

✓ Ένεστώς

λύ-ομαι
 λύ-η
 λύ-ηται
 λν-ώμεθα
 λύ-ησθε
 λύ-ωνται

✓ Αόριστος

λύ-σωμαι
 λύ-ση
 λύ-σηται
 λν-σώμεθα
 λύ-σησθε
 λύ-σονται

Παρακείμενος

λελυμένος, -η, -ον $\bar{\omega}$
 $\bar{\eta}$
 $\bar{\eta}$
 λελυμένοι, -αι, -α $\bar{\omega}$ μεν
 $\bar{\eta}$ τε
 $\bar{\omega}$ σι

● Ο μέσος αόριστος τῆς ὑποτακτικῆς ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος καὶ πρὸ αὐτῶν τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ.

***Ασκ. 292.** Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστῶτα, αόριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς τὰ ρήματα :

- 1) θύομαι - παιδεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) ἀλιεύομαι - θεραπεύομαι

***Ασκ. 293.** Κλίνετε παραλλήλως τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστῶτα, αόριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς:

- 1) πορεύομαι - βραβεύομαι
- 2) τοξεύομαι - βουλεύομαι

***Ασκ. 294.** 1) Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους, 2) μεταφράσατε αὐτούς :

βουλεύεσθε - πεπαυμένος ἦ - πορεύσονται - πεπολιτευμένοι ὤμεν - κωλύονται - κεκυριευμένη ἦ - μεμνηστευμένοι ὄσιν - παύσησθε

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Εὐκτικὴ

✓ Ἐνεστῶς

λνοίμην
 λνίοιο
 λνίοιτο
 λνοίμεθα
 λνοίσθε
 λνοίντο

✓ Μέλλον

λνσοίμην
 λνσόιο
 λνσοίτο
 λνσοίμεθα
 λνσοίσθε
 λνσοίντο

✓ Ἀόριστος

λνσαίμην
 λνσαιο
 λνσαιτο
 λνσαιμεθα
 λνσαισθε
 λνσαιντο

Παρακείμενος

λελνμένος, -η, -ον εἶην
 εἶης
 εἶη

λελνμένοι, -αι, -α εἶημεν ἢ εἶμεν λελνσοίμεθα ἢ λελνμέ-

εἶητε ἢ εἶτε λελνσοίσθε
 εἶησαν ἢ εἶεν λελνσοίντο

Τετελεσμένος μέλλον

λελνσοίμην ἢ λελνμένος, -η, -ον ἔσοίμην
 λελύσοιο » ἔσοιο
 λελύσοιτο » ἔσοιτο

νοι, -αι, -α ἔσοίμεθα
 » ἔσοίσθε
 » ἔσοίντο

Ἄσκ. 295. Κλίνατε εἰς τὸν ἐνεστῶτα, μέλλοντα, ἀόριστον, παρακείμενον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς τὰ ρήματα :

- 1) θύομαι - παιδεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) θεραπεύομαι - βουλεύομαι

Ἄσκ. 296. Κλίνατε παραλλήλως τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστῶτα, μέλλοντα, ἀόριστον, παρακείμενον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς :

- 1) πορεύομαι - ἰδρύομαι
- 2) κωλύομαι - πρεσβεύομαι

Ἄσκ. 297. Ἀντικαταστήσατε κατ' ἔγκλισιν τοὺς τύπους :
 κυριεύονται - πεπολιτευμένοι εἶεν - κολακεύσει - ἐπιτροπευόμεθα - ἰδρύσαιο

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Προστακτική

✓ Ἐνεστῶς

λύ - ου
 λν - έσθω

—
 λύ - εσθε
 λν - έσθων ἤ
 λν - έσθωσαν

✓ Ἀόριστος

λῦ - σαι
 λν - σάσθω

—
 λύ - σασθε
 λν - σάσθων ἤ
 λν - σάσθωσαν

Παρακείμενος

λέλυ - σο
 λελύ - σθω

—
 λέλυ - σθε
 λελύ - σθων ἤ
 λελύ - σθωσαν

Ἄσκ. 298. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστῶτα, ἀόριστον καὶ παρακείμενον τῆς προστακτικῆς τὰ ρήματα :

- 1) βουλεύομαι - θεραπεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) θύομαι - παιδεύομαι

Ἄσκ. 299. Κλίνετε παραλλήλως τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστῶτα, ἀόριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καὶ προστακτικῆς :

κωλύομαι - βραβεύομαι

Ἄσκ. 300. Ἀντικαταστήσατε κατ' ἐγκλίσιν τοὺς τύπους :
 ἐκυριεύσαντο - πεπολιτευμένοι εἶεν - τοξεύονται - θεραπεύου - κώλυσαι - κολακεύεται

Ἄσκ. 301. Κλίνετε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἀόριστον τῆς προστακτικῆς :

- 1) θύομαι - θραύομαι - λούομαι
- 2) πορεύομαι - φυτεύομαι - παύομαι

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ἀπαρέμφατον

Μετοχή

Ἐνεστώς	λύ - εσθαι	✓	λυ - όμενος,	- η, - ον
Μέλλον	λύ - σεσθαι	✓	λυ - σόμενος,	- η, - ον
Ἀόριστος	λύ - σασθαι	✓	λυ - σάμενος,	- η, - ον
Παρακείμενος	λελύ - σθαι		λελυ - μένος,	- η, - ον
Τετ. Μέλλον	λελύ - σεσθαι		λελυ - σόμενος,	- η, - ον

● Τό ἀπαρέμφατον τοῦ μέσου παρακειμένου τονίζεται πάντοτε εἰς τήν παραλήγουσαν.

Ἄσκ. 302. Γράψατε 1) τὰ ἀπαρέμφατα ὄλων τῶν χρόνων, 2) τὰς μετοχάς ὄλων τῶν χρόνων τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἄλιεύομαι - βασιλεύομαι - βουλευόμαι - θεραπεύομαι - θύομαι - θηρεύομαι - ιδρύομαι - πορεύομαι - κωλύομαι

Ἄσκ. 303. Γράψατε τὰ ἀπαρέμφατα ὄλων τῶν χρόνων τῶν ρημάτων :

κωλύομαι - πορθνύομαι - παύομαι - σείομαι - κλείομαι - κυριεύομαι - κρούομαι - κολακεύομαι - μνημονεύομαι - παιδεύομαι - πρεσβεύομαι - πολιτεύομαι - στρατεύομαι

Ἄσκησις ἐπαναλήψεως ἐπὶ τῆς μέσης φωνῆς

Ἄσκ. 304. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν ρημάτων :

1. Οἱ Ἀθηναῖοι καταλυσάμενοι τὸν πόλεμον οὐκ ἐπαύσαντο ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων. 2. Ἄκοντες οἱ Θηβαῖοι πρὸς τοὺς Πέρσας ἐστρατεύσαντο. 3. Οὐδέποτε οἱ ἄνθρωποι παύσονται ἁμαρτιῶν καὶ ἀδικίας. 4. Οὐκ ἐπαύσω τῆς ὄργης ; 5. Μὴ παύσησθε τῶν καλῶν ὀρεγόμενοι. 6. Κροῖσος τῷ Ἀπόλλωνι συνεβουλεύσατο, εἰ πρὸς Κῦρον στρατεύσαιτο. 7. Βουλευού μὲν βραδέως, διάπραττε δὲ ταχέως τὰ βεβουλευμένα. 8. Οὐ βία, ἀλλὰ διδασκαλία κεκωλύμεθα ταῖς ἡδοναῖς δουλεύσαι. 9. Ὑπὸ τῇ Ἀκροπόλει Πανὸς ἦν ἱερόν· ἴδρυτο δὲ μετὰ τὰ Μηδικά. 10. Οὐ βουλευέσθαι καιρός, ἀλλὰ βεβουλευέσθαι. 11. Πελοπίδας πολλοὺς πεφυγαδευμένους κατήγεν. 12. Τῇ τῶν ἐπιτηδείων ἀπορία ὁ στρατὸς ἐκεκώλυτο εἰς τὴν πολεμίαν χώραν πορεῖσθαι. 13. Οἱ Ἕλληνες ἤκουσαν, ὅτι οἱ βάρβαροι πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐστρατοπεδευμένοι εἶεν. 14. Οἱ ὑπὸ τοῦ τυράννου πεφυγαδευμένοι πάντες σὺν τῇ ἡμετέρᾳ στρατιᾷ στρατεύσονται. 15. Βλέπων πεπαίδευμαι εἰς τὰ τῶν πολλῶν κακά.

Κεφάλαιον 14ον

✓ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

● Τὸ ρῆμα εἰς τὴν παθητικὴν φωνὴν ἔχει ἀκριβῶς τοὺς ἰδίους τύπους ὅπως καὶ εἰς τὴν μέσην εἰς ὅλους τοὺς χρόνους, ἐκτὸς τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀορίστου.

● Χρονικὸς χαρακτήρ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος α' εἶναι τὸ σ προστιθέμενον μετὰ τὸ πρόσφυμα θη.

✓ Παθητικὸς μέλλων α'

Ὀριστικὴ	Εὐκτικὴ	Ἀπαρέμφατον	Μετοχὴ
λυ-θή-σομαι	λυ-θη-σοίμην	λυ-θή-σεσθαι	λυ-θη-σόμενος, -η, -ον
λυ-θή-ση (-ει)	λυ-θή-σοιο		
λυ-θή-σεται	λυ-θή-σοιτο		
λυ-θη-σόμεθα	λυ-θη-σοίμεθα		
λυ-θή-σεσθε	λυ-θή-σοισθε		
λυ-θή-σονται	λυ-θή-σοιντο		

● Ὁ παθητικὸς μέλλων α' ἔχει εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὰς καταλήξεις τοῦ μέσου μέλλοντος καὶ πρὸ αὐτῶν τὸ πρόσφυμα θη.

Ἄσκ. 305. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα α', εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις:

παιδεύομαι - στρατεύομαι - θεραπεύομαι

Ἄσκ. 306. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος α' τῶν ρημάτων:

κυριεύομαι - βραβεύομαι - φυτεύομαι

✓ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Παθητικός άοριστος α'

'Οριστική	'Υποτακτική	Εδκτική	Προστακτική
έλό - θην	λν - θῶ	λν - θείην	—
έλό - θης	λν - θῆς	λν - θείης	λύ - θη - τι
έλό - θη	λν - θῆ	λν - θείη	λν - θή - τω
έλό - θημεν	λν - θῶμεν	λν - θείημεν ἢ λν - θεῖμεν	—
έλό - θητε	λν - θῆτε	λν - θείητε ἢ λν - θεῖτε	λύ - θη - τε
έλό - θησαν	λν - θῶσι	λν - θείησαν ἢ λν - θεῖεν	λν - θέ - ντων ἢ λν - θή - τωσαν

'Απαρέμφατον : λν - θῆναι. Μετοχή : λν - θείς, λν - θεῖσα, λν - θέν

● 'Ο παθητικός άοριστος α' σχηματίζεται με τὸ πρόσφυμα **θη**, τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος ι καὶ πρὸ ντ συστέλλεται εἰς **θε** ('Η ὑποτακτικὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ παθητικοῦ άοριστου α' σχηματίζονται διὰ συναίρεσεως τοῦ θη με τὰς καταλήξεις).

***Ασκ. 307.** Κλίνετε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν παθητικὸν άοριστον α' :

- 1) θεραπεύομαι - κωλύομαι - παύομαι
- 2) κυριεύομαι - κολακεύομαι - μνηστεύομαι
- 3) παιδεύομαι - στρατεύομαι - ιδρύομαι

***Ασκ. 308.** 'Αναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν ρημάτων :

1. Μετὰ τὴν ἐν Κνίδῳ ναυμαχίαν ἢ τῶν ἀρμοστῶν ἀρχὴ ἐπαύθη.
2. Τῶν καλῶς βουλευθέντων καλὸν τὸ τέλος. 3. Τοῖς μὴ παιδευθεῖσι πρὸς ἀρετὴν οὐ προσήκει ἄλλων ἄρχειν. 4. Πολλῶν φονευθέντων οἱ Θηβαῖοι ἐπαύσαντο τῆς μάχης. 5. Πausανίας τῇ τῶν Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ ἐπιβουλεύσας τοῖς ἐφόροις ἐμνηύθη. 6. Οὐκ ἀπειρία, ἀλλ' ἐμπειρία παιδευθήσει τοὺς τοῦ βίου κινδύνους ὑπομένειν. 7. *'Ανευ ὁμονοίας τῶν πολιτῶν οὐκ ἂν πόλις εὐ πολιτευθεῖη. 8. Οἱ Δράκοντος νόμοι πάντες κατελύθησαν πλὴν τῶν φονικῶν. 9. 'Εκ παίδων οἱ πολῖται παιδευθέντων πρὸς τὰ ἄριστα. 10. Θεμιστοκλῆς φυγαδευθεὶς ἐξ 'Αθηνῶν διέτριπεν ἐν *'Αργεῖ.

*Ιδιορρυθμιαί ώρισμένων φωνηεντολήκτων ρημάτων

● Τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα εἰς ὄλους τοὺς χρόνους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος :

μηνῦω – μηνῦσω – ἐμήνῦσα – μεμήνῦκα.

*Ἐξαίρεσις : Τὰ ρήματα άνύω, πτύω, φύω, ἐλκύω, διατηροῦν τὸ υ βραχύ.

● Τῶν ρημάτων θύω, λύω τὸ υ εἶναι μακρὸν εἰς ὄλους τοὺς χρόνους (καὶ εἰς τὸν ἐνεστώτα). Εἶναι βραχὺ μόνον ὅταν μετ' αὐτὸ ἀκολουθῆ κ, θ, μ, (λέλυκα – ἐλύθην – ἐλύμαι· ἀλλὰ καὶ : λελύσθαι). Τοῦ ρ. δύω τὸ υ εἶναι βραχύ, ὅταν μετ' αὐτὸ ἀκολουθῆ θ ἢ μ.

● Τὰ ρήματα ἀκούω, θραύω, κωλύω, κρούω, σειώ, εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α', μέσον παρακειμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἔχουν σ πρὸ τῶν καταλήξεων αἱ ὁποῖα ἀρχίζουσιν ἀπὸ θ, μ καὶ τ (ἀκουσθήσομαι – ἐθραύσθην – κεκέλευσμαι – κεκέλευσται).

● Τὰ ρήματα κλείω (ἢ κλήω), παύω καὶ χρίω ἔχουν σ πρὸ τῶν καταλήξεων μόνον εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α' (κλεισθήσομαι – ἐκλείσθην – ἀλλά, κέκλειμαι.)

***Ασκ. 309.** Σημειώσατε τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ θέματος μὲ τὸ σημεῖον τοῦ μακροῦ ἢ τοῦ βραχέος ἀναλόγως :

δύσω - ἀνύσομεν - ἔπτυσσε - λελύκαμεν - θύσομαι - ἐλελύμην - τέθυμαι - δέδυκα - ἐτύθην - ἐλυσάμην

***Ασκ. 310.** Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν κάτωθι τύπων :

λύσον - θύσαι - θύσαι (εὐκτ.) - δύσας - πτύειν - τὸ λῦον - πτύσειν - ἰδρῦσαι - κωλύσαι (εὐκτ.) - κωλύσαι

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς προήλθεν ὁ τύπος λύει τοῦ β' ἐνικοῦ τοῦ ἐνεστώτος;
2. Ποῖαι αἱ καταλήξεις τοῦ μέσου ἀόριστου τῆς ὑποτακτικῆς;
3. Ποῖος ὁ χρονικός χαρακτήρ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος α'; ποῖαι αἱ καταλήξεις τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος α';
4. Πῶς σχηματίζεται ὁ παθητικός ἀόριστος α'; πῶς σχηματίζεται ἡ ὑποτακτική καί τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ παθητικοῦ ἀόριστου α';
5. Εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος, τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος τί γίνεται;
6. Τὰ ρήματα δύο, θύω, λύω εἰς ποίους χρόνους ἔχουν τὸ υ μακρόν; πότε ἔχουν τὸ υ βραχὺ;
7. Ποῖα ρήματα ἔχουν σ πρὸ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσιν ἀπὸ θ, μ, τ καὶ εἰς ποίους χρόνους;

X Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν φωνηεντολήκτων

***Ασκ. 311.** Γράψατε τὸ β' πληθυντικὸν πρόσωπον τῆς ὑποτακτικῆς ὅλων τῶν χρόνων, εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ μέσσην φωνὴν τῶν κάτωθι ρημάτων :

θύω - ἰδρῦω - ἰσχύω

***Ασκ. 312.** Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

στρατεύω - πρεσβεύω - μνημονεύω

***Ασκ. 313.** Κλίνατε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις 1) τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον α', 2) τὸν μέσον ἀόριστον α' τῶν κάτωθι ρημάτων :

θεραπεύω - θηρεύω - ἱππεύω

***Ασκ. 314.** Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον ὅλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων, εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ μέσσην φωνὴν, τῶν κάτωθι ρημάτων :

κωλύω - μηνύω - φῶ

***Ασκ. 315.** Κλίνατε τὴν προστακτικὴν ὅλων τῶν χρόνων 1) εἰς τὴν ἐνεργητικὴν, 2) εἰς τὴν μέσσην φωνὴν, τῶν κάτωθι ρημάτων :

κινδυνεύω - κολακεύω - κυριεύω

*Ασκ. 316. Κλίνετε τήν εὐκτικὴν ὄλων τῶν χρόνων 1) εἰς τὴν ἐνεργητικὴν, 2) εἰς τὴν μέσην φωνὴν τῶν ρημάτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

*Ασκ. 317. Κλίνετε τὸν μέσον παρακείμενον τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ληστεύω - πιστεύω - πολιτεύω

*Ασκ. 318. Ἀντικαταστήσατε χρονικῶς τοὺς κάτωθι τύπους :
πρεσβεύωμεν - πρυτανεύειν - σατραπεύων

*Ασκ. 319. Κλίνετε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν παθητικὸν ἀόριστον ἀ' τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἄλιεύω - κολακεύω - πιστεύω

*Ασκ. 320. Ἀντικαταστήσατε κατ' ἐγκλισιν τοὺς κάτωθι τύπους :

1) ἐσεῖσθη - παυσθήτω - ἰδρυθεῖμεν

2) ἐσπεύσαμεν - ταριχεύσητε - τιθασσευθέντων

*Ασκ. 321. Γράψατε τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν κάτωθι ρημάτων:

1) πιστεύω - πορεύω - κινδυνεύω

2) σείω - κρούω - θεραπεύω - κωλύω

Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ρημάτων

Ἰδιαίτεροι καταλήξεις τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρημάτων ὑπάρχουν μόνον διὰ τὸ β' καὶ γ' πρόσωπον, εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς :

1) Ἀρκτικοὶ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἐν γένει :

Ἐνεργητικὴ φωνή : -τον - τον. Μέση φωνή : -σθον -σθον

2) Παραγόμενοι χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ τῆς εὐκτικῆς ἐν γένει :

Ἐνεργητικὴ φωνή : -τον -την. Μέση φωνή : -σθον -σθη

3) Τῆς προστακτικῆς ἐν γένει :

Ἐνεργητικὴ φωνή : -τον -των. Μέση φωνή : -σθον -σθων.

Ἄσκ. 322. Ἀναγνωρίσατε τοὺς κάτωθι τύπους :

νικᾶτον - κινεῖτον - ἐλεγέτην - ἔσεσθον - ἐγενέσθην - κινδυνεύσετον - ἐλαβέτην - ἠδρήκατον - βοηθεῖτον - πιστεύητον - καταλυοίτην - θηρᾶσθον - τέθυσθον - σπεῖρεσθον

Ἄσκ. 323. Ἀναγνωρίσατε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις τὰ ρήματα τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὸν δυϊκὸν ἀριθμὸν :

1. Τῷ ἀδελφῷ ἐφευγέτην. 2. Τῷ ἵππῳ μόλις κινεῖτον τὴν ἄμαξαν. 3. Τῷ Ξενοφῶντος παῖδε, Γρύλλος καὶ Διόδωρος, ἐπαιδεύσθην ἐν Σπάρτῃ. 4. Ἐν τοῖς Μηδικοῖς Λεωνίδας καὶ Θεμιστοκλῆς μάλιστα ἐθαυμασθήτην καὶ ἐπηνεθήτην. 5. Ὅτε τρία στάδια ἀπειχέτην ἀλλήλων τῷ φάλαγγε, οἱ Ἕλληνες ἐπαιάνιζον. 6. Χειρίσοφος μὲν ἠγείτο Λακεδαιμόνιος ὢν, τῶν δὲ κεράτων ἐκατέρων δύο τῷ πρεσβυτάτῳ στρατηγῷ ἐπεμελέσθην, Ξενοφῶν δὲ καὶ Τιμασίῳ οἱ νεώτατοι ὀπισθοφυλακεῖτην.

Δυϊκός αριθμός τῶν ρημάτων

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική
Ἐνεστώς	β) λύετον γ) λύετον	λύητον	λύοιτον λυοίτην	λύετον λύετων
Παρατατικός	β) ἐλύετον γ) ἐλύετην			
Μέλλον	β) λύσετον γ) λύσετον		λύσοιτον λυσοίτην	
Ἀόριστος	β) ἐλύσατον γ) ἐλυσάτην	λύσητον	λύσαιτον λυσάιτην	λύσατον λυσάτων
Παρακείμενος	β) λελύκατον γ) λελύκατον	λελύκητον	λελύκοιτον λελυκοίτην	λελύκετον λελυκέτων
Ὑπερσυντέλικος	β) ἐλελύκετον γ) ἐλελυκέτην			

ΜΕΣΗ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ἐνεστώς	β) λύεσθον γ) λύεσθον	λύησθον	λύοισθον λυοίσθην	λύεσθον λύεσθων
Παρατατικός	β) ἐλύεσθον γ) ἐλύεσθην			
Μέλλον	β) λύσεσθον γ) λύσεσθον		λύσοισθον λυσοίσθην	
Παθ. Μέλλον	β) λυθήσεσθον γ) λυθήσεσθον		λυθήσοισθον λυθησοίσθην	
Ἀόριστος	β) ἐλύσασθον γ) ἐλυσάσθην	λύσησθον	λύσαισθον λυσάισθην	λύσασθον λυσάσθων
Παθ. Ἀόριστ.	β) ἐλύθητον γ) ἐλυθήτην	λυθῆτον	λυθεῖτον λυθείτην	λύθητον λυθήτων
Παρακείμενος	β) λέλυσθον γ) λέλυσθον	λελυμένω ῆτον	λελυμένω εῖτην	λέλυσθον λελύσθων
Ὑπερσυντέλικος	β) ἐλέλυσθον γ) ἐλελύσθην			

Κεφάλαιον 15ον

✓ **Ρήματα φωνηεντόληκτα εἰς -ω συνηρημένα**

Συνηρημένα λέγονται τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν χαρακτηῖρα α, ε, ο, ὁ ὁποῖος συναίρεται μετὰ τῶν κατάληξεων. Τὰ συνηρημένα ρήματα λέγονται καὶ περισπώμενα διότι, ὅταν μετὰ τὴν συναίρεσιν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν, περισπῶνται.

Ταῦτα διαίρουνται εἰς τρεῖς κατηγορίας :

- ✓ 1) τὴν κατηγορίαν τῶν εἰς -άω : τιμάω - τιμῶ
 2) τὴν κατηγορίαν τῶν εἰς -έω : ποιέω - ποιῶ
 3) τὴν κατηγορίαν τῶν εἰς -όω : δουλόω - δουλῶ

Τὰ συνηρημένα ρήματα κλίνονται ἀκριβῶς ὅπως καὶ τὰ ἀσυναίρετα εἰς ὅλους τοὺς χρόνους, ἐκτὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ.

A) **Συνηρημένα ρήματα εἰς -αω***

✓ Γίνονται αἱ ἐξῆς συναίρεσεις :

- α) Τὸ α + ε ἢ α + η εἰς ᾱ : (τίμαε) τίμᾱ, (τιμάετε) τιμάετε.
 β) Τὸ α + ει ἢ α + η εἰς α : (τιμάει) τιμᾱ, (τιμάη) τιμᾱ.
 γ) Τὸ α + ο ἢ α + ω ἢ α + ου εἰς ω : (τιμάομεν) τιμῶμεν,
 (τιμάομεν) τιμῶμεν, (τιμάουσι) τιμῶσι.
 δ) Τὸ α + οι εἰς ω : (τιμάοιμι) τιμῶμι.

● Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τὸ α + ει συναίρεται εἰς ᾱ ἀπλοῦν (καὶ ὄχι εἰς ω), διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ -ειν προήλθεν ἀπὸ τὴν κατάληξις -εεν καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς ι (βλ. σελ. 138).

✓ ***Ἀσκ. 324.** Κλίνατε τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ἀγαπῶ - βοῶ - γελῶ - δαπανῶ - δρῶ - ἐρευνῶ

✓ ***Ἀσκ. 325.** Κλίνατε τὸν μέσον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

γεννῶ - ἐρευνῶ - ἠττῶμαι - θεῶμαι - ἰῶμαι - αἰτιῶμαι

* Βλ. σελ. 214-215.

Συνηρημένα ρήματα εις -αω

1) Εις τούς άλλους χρόνους ἔκτος τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ τὰ συνηρημένα ρήματα εις -άω ἔκτεινουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος, ἦτοι τὸ ἄ γίνεται η (ἢ ᾠ κατόπιν ε, ι ἢ ρ).

τιμάω — τιμήσω
 ἐάω — ἐάσω
 ἰῶμαι — ἰάσομαι
 θηράω — θηράσω

Ἐξαιρέσεις: Τὰ ρήματα γελῶ—σπῶ—χαλῶ καὶ θλῶ δὲν ἔκτεινουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος (γελάσω—ἐγέλασα).

2) Τὰ αὐτὰ ρήματα ἔχουν ἐν σ μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσιν ἀπὸ θ, μ καὶ τ (ἐγελάσθην—τέθλασμαι). (βλ. καὶ σελ. 149).

3) Τὰ ρήματα ζῶ, πεινῶ, διψῶ καὶ χρῶμαι κλίνονται κατὰ τὰ εις -άω, ὅπου ὁμοῦς τὰ εις -άω ἔχουσιν ᾠ (ἢ α) ταῦτα ἔχουσιν η (ἢ η). (Τοῦτο συμβαίνει διότι ἔχουσιν θέμα μὲ χαρακτηριστῆρα η καὶ ὄχι α: ζήω—ῶ, ζῆς, ζῆ, ζῶμεν κ.τ.λ.).

✓ **Ἀσκ. 326.** Κλίνατε τὰ ρήματα ζῶ, πεινῶ, διψῶ καὶ χρῶμαι εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν εἰς ὄλας τὰς ἐγκλίσεις.

✓ **Ἀσκ. 327.** Ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν ἄλλων χρόνων (πλὴν ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ) τῶν κάτωθι ρημάτων:
 νικῶ—μελετῶ—ἰῶμαι—ὀρμῶ—ἔῶ—βρυχῶμαι—θηρῶ

✓ **Ἀσκ. 328.** Σχηματίσατε 1) τὸν παθητικὸν μέλλοντα α' καὶ παθητικὸν ἀόριστον α', 2) τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν κάτωθι ρημάτων:
 γελῶ—σπῶ—χαλῶ

✓ **Ἀσκ. 329.** Σχηματίσατε τοὺς ἄλλους χρόνους (πλὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ) τῶν κάτωθι ρημάτων:
 κτώμαι—κυβερνῶ—γελῶ—πειρῶ—δαπανῶ—σπῶ—σιωπῶ—περῶ—χαλῶ—θλῶ—δρῶ—σιγῶ

✓ **Ἀσκ. 330.** Γράψατε τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου ἀ' τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν ἐκάστου :
ἐῶ - νικῶ - φοιτῶ - δρῶ - γελῶ - πηδῶ - θλῶ - σιωπῶ - σπῶ - πειρῶ - περῶ

✓ **Ἀσκ. 331.** Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :
ὀρῶ - σιγῶ - τελευτῶ - νικῶ - ἐρωτῶ - θλῶ - πλανῶ - σιωπῶ

✓ **Ἀσκ. 332.** Κλίνατε τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :
πλανῶμαι - ὀρῶμαι - πειρῶμαι - κτῶμαι - μηχανῶμαι - ἀκροῶμαι - ἐρωτῶμαι - ἀγαπῶμαι - ὀρμῶμαι

Ἀσκ. 333. 1) Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν εἰς -άω συνηρημένων ρημάτων, 2) ἀναφέρατε τὰς ἀνωμαλίας των, ἐὰν ἔχουν :

1. Μὴ γελάσης ἐπ' ἄλλων ἀτυχία. 2. Δεινὴ ὕβρις ἐνομιζέτο τὸν ἰκέτην βία ἀποσπάσαι τοῦ βωμοῦ. 3. Πῶς ἂν ἄριστα καὶ δικαιοῦτα ζῶμεν ; Ἐάν, ἂ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ δρῶμεν. 4. Κῦρος τοσοῦτον χρόνον ἠχέτο ζῆν, ἕως νικῆν καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας. 5. Μηδένα φίλον ποιοῦ πρὶν ἂν ἐξετάσης πῶς κέχρηται τοῖς πρότερον φίλοις· καὶ σοὶ γὰρ χρήσεται οὕτως, ὡς ἐκείνοις ἐχρήσατο.

Ἀσκ. 334. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Λίγοι θέλουσι νὰ ἀποκτοῦν φίλους πτωχοῦς. 2. Ἄν ἐρωτᾷς τὸν σοφὸν μανθάνεις πολλὰ· ἂν ἐρωτᾷς τὸν ἀνόητον¹ ἀπατάσαι. 3. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀναξαγόραν τὸν φίλον τοῦ Περικλέους κατηγοροῦσαν² δι' ἀσέβειαν. 4. Προσπάθει³ νὰ ὑποφέρῃς⁴ τὸν θυμὸν συντρόφου καὶ φίλου. 5. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀφοῦ εἶχε νικήσει εἰς τὰ Λεῦκτρα, ἐτιμήθη πάρα πολὺ καὶ ἀπὸ τοὺς Θηβαίους καὶ ἀπὸ ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. 6. Κατὰ τὸν Πλάτωνα εἰς αὐτοὺς οἱ ὅποιοι πεθαίνουν καὶ μετὰ τὸν θάνατον ὑπάρχει αἴσθησις. 7. Κανεῖς δὲν ἀπέκτησεν ἔπαινον μὲ τὰς ἀπολαύσεις⁵. 8. Εἰς αὐτοὺς ποὺ δὲν ἐνεργοῦν⁶ θεὸς σύμμαχος δὲν ὑπάρχει. 9. Μὴ νικᾷσαι ἀπὸ τὸ κακόν, ἀλλὰ νικά τὸ κακὸν μὲ τὸ καλόν. 10. Μὴ κατηγορήῃς ἄλλους ἄδικα διὰ νὰ μὴ κατηγορηθῆς καὶ σὺ ὁ ἴδιος ἀπὸ ἄλλους.

1. ἀνόητος = ἄφρων. 2. κατηγορῶ = αἰτιῶμαι + γενικῆ. 3. προσπαθῶ = πειρῶμαι. 4. ὑποφέρω = φέρω. 5. ἀπολαύσεις = ἡδονή. 6. ἐνεργῶ = δρῶ.

Ἀσκ. 335. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους :

1. Ὁ θάνατος μόνος δώρων οὐκ ἐρᾷ. 2. Μὴ γέλα ἐπὶ τοῖς δυστυχεῖσιν. 3. Τὸ ἀγαθὸν αἰεὶ νικῆν. 4. Σίγα ἢ κρείττονα σιγῆς λέγε. 5. Μὴ ταῦτα πράττει, ἂ τοῖς ἄλλοις πράττουσιν ἂν ἐπιτιμῆς. 6. Ἦδὺ γε δικαίους ἄνδρας εὐτυχεῖς ὄραν.

B) Συνηρημένα ρήματα εις -έω*

Γίνονται αί έξής συναιρέσεις :

α) Τò ε + ε εις ει (ποίηε) ποίει.

β) Τò ε + ο εις ου (ποιέομεν) ποιούμεν.

γ) Τò ε με μακρόν φωνήεν η δίφθογγον εις τò ίδιον μακρόν φωνήεν η δίφθογγον (ήτοι ε + ω = ω, ε + η = η, ε + ει = ει, ε + η = η κ.τ.λ.) (ποιέω) ποιῶ, (ποιέητε) ποιήτε, (ποιέεις) ποιείς, (ποιέουσι) ποιούσι.

Τὰ εις -έω ρήματα με μονοσύλλαβον θέμα (ώς πλέω, πνέω, δέομαι) συναιροῦνται μόνον, ὅπου μετὰ τὸν χαρακτηῖρα ε ἀκολουθεῖ ε ἢ ει τῆς καταλήξεως :

πλέω, πλείς, πλεῖ, πλέομεν, πλείτε κ.τ.λ.

δέομαι, δέη, δεῖται, δέομεθα κ.τ.λ.

● Τò ρῆμα δέω, τò ὁποῖον σημαίνει δένω, συνήθως συναιρεῖται εις πάντας τὸς τύπους : δῶ, δεῖς, δεῖ, δοῦμεν, δεῖτε, δοῦσι.

✓ **Ἀσκ. 336.** Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

1) ἀδικῶ — αἰρῶ — αἰτῶ

2) ἀκολουθῶ — ἀμελῶ — ἀμφισβητῶ

3) ἀλγῶ — αἰνῶ — ἀσθενῶ

✓ **Ἀσκ. 337.** Κλίνατε τὸν μέσον ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

1) ἀσκῶ — αἰρῶ — βοηθῶ

2) ἀρκῶ — αἰδοῦμαι — ἀπολογοῦμαι

✓ **Ἀσκ. 338.** Κλίνατε τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

πλέω — πνέω — δέομαι — δέω (= δένω)

* Βλ. σελ. 216 - 217.

Συνηρημένα ρήματα εἰς -έω

● Εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, καὶ τὰ συνηρημένα ρήματα εἰς -έω ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος εἰς η: ποιέω-ποίησω.

Ἐξαιρέσεις : α) Τὰ ρ. αἰδοῦμαι, ἄρκῶ, ἐμῶ, καλῶ, ξέω, διατηροῦν τὸ ε.

β) Τὸ ρῆμα χέω σχηματίζει τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα: χέω - χέομαι, τὸν δὲ ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον: ἔχεα - ἔχεάμην.

γ) Τὰ ρήματα δέω (= δένω) καὶ ἐπαινῶ εἰς ἄλλους μὲν χρόνους ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ρηματικοῦ θέματος, εἰς ἄλλους δὲ φυλάττον αὐτὸ βραχύ:

δῶ, δήσω, ἔδησα, δέδεκα, ἐδέδεκα, δεθήσομαι, ἐδέθην, δέδεμαι, ἐδέδεμην.

ἐπαινῶ, ἐπαινέσομαι, ἐπήνεσα, ἐπήνεκα, ἐπηνέθην, ἐπήνημαι.

● Τὰ ρήματα καλῶ καὶ τελῶ ἔχουν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα συνηρημένον: καλῶ, καλοῦμαι, τελῶ. Οὗτος προῆλθεν ἐξ ἀρχικῶν τύπων καλέσω, τελέσω (Ἄττικὸς μέλλων).

● Τὰ ρήματα αἰδοῦμαι, ἄρκῶ, ξέω, τελῶ ἔχουν ἓν σ μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ θ, μ καὶ τ (ἠρκέσθη-τετέλεσμαι).

● Τὰ ρήματα πλέω καὶ πνέω σχηματίζουν τὸν μέσον μέλλοντα μὲ σ καὶ συγχρόνως συνηρημένον: πλέω-πλεύσομαι ἢ πλευσοῦμαι, πνέω-πνεύσομαι ἢ πνευσοῦμαι (Ὁ συνηρημένος αὐτὸς μέλλων λέγεται Δωρικὸς).

✓ **Ἀσκ. 339.** Νὰ γραφῆ τὸ α' ἐνικὸν τῶν ἄλλων χρόνων, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, τῶν κάτωθι ρημάτων:
ἐπιθυμῶ - ἐπιχειρῶ - εὐδαιμονῶ - ἐννοῶ - δωροδοκῶ - δημιουργῶ

Ἀσκ. 340. Νὰ κλιθῆ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος μέλλων τῶν ρημάτων καλῶ καὶ τελῶ εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

✓ ***Ασκ. 341.** Νὰ γραφῆ τὸ α' ἐνικὸν τῶν ἄλλων χρόνων, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ νὰ ἐξηγηθῆ ἡ ἀνωμαλία σχηματισμοῦ τῶν :

- 1) αἰδοῦμαι - ἀρκῶ - ζέω
- 2) δέω - ἐπαινῶ
- 3) καλῶ - τελῶ
- 4) πλέω - πνέω - ζέω

✓ ***Ασκ. 342.** Κλίνετε τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

- 1) ζητῶ - εὐπορῶ - εὐτυχῶ
- 2) εὐλογῶ - ἐλεῶ - ἐγχειρῶ
- 3) ἀπορῶ - ἀντλῶ - ἀνθῶ
- 4) ἀριθμῶ - ἀποδημῶ - ἀρρωστῶ
- 5) δειπνῶ - δυστυχῶ - δοκῶ

✓ ***Ασκ. 343.** Κλίνετε τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς μέσης φωνῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

- 1) ἀπειλῶ - ἀντλῶ - διανοοῦμαι
- 2) ἀρνοῦμαι - δωροῦμαι - ἐνθυμοῦμαι
- 3) καλῶ - τελῶ

***Ασκ. 344.** 1) Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν εἰς - ἑω ρημάτων, 2) ἀναφέρατε τὰς ἀνωμαλίας τῶν, ἐὰν ἔχουν :

1. Οὐ πάντα ἀνθρώπων τελεσθεῖη ἀν κατὰ γνώμην. 2. Ἴστιαῖος εἰς Χίον ἐλθὼν ἐδέθη ὑπὸ Χίων. 3. Πάντας ὑμᾶς ἐπήνεσεν ὁ στρατηγός· τὸ γὰρ γενόμενον ἔργον πᾶσιν ὑμῖν καλὸν τετέλεσται. 4. Ὁ μὴ δὲν ἀδικῶν τοὺς ἄρχοντας αἰδέσεται, ἀλλ' οὐ φοβήσεται. 5. Ἐβουλεύσαντο, εἰ Κῦρον πλοῖα αἰτοῖεν, ἵνα οἴκαδε ἀποπλέοιεν. 6. Ὄταν βορρᾶς πνέη, καλοὶ οἱ πλοῖ εἰσιν ἐκ τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἑλλάδα. 7. Αἱ ἄριστα δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται. 8. Ἄλλω πονοῦντι ῥᾶδιον παραινέσαι. 9. Ἄνθρωποι εἰώθασιν ἀνδρὶ εὐκλεεῖ ζῶντι μὲν φθονῆσαι, ἀποθανόντα δὲ ἐπαινέσαι.

Γ) Συνηρημένα ρήματα εις -όω*

Γίνονται αί ἐξῆς συναιρέσεις :

α) Τὸ ο + ε ἢ ο + ο ἢ ο + ου εις ου (δηλόετε) δηλοῦτε, (δηλόομεν) δηλοῦμεν, (δηλόουσι) δηλοῦσι.

β) Τὸ ο + η ἢ ο + ω εις ω : (δηλόητε) δηλῶτε, (δηλόω) δηλῶ.

γ) Τὸ ο + ει ἢ ο + η ἢ ο + οι εις οι : (δηλόει) δηλοῖ, (δηλόη) δηλοῖ, (δηλόοιμεν) δηλοῖμεν.

● Τὸ ρῆμα **ρίγω**, τὸ ὁποῖον κλίνεται ἐν γένει κατὰ τὰ εις - ὁω, ἔχει θέμα μὲ χαρακτῆρα ω (καὶ ὄχι ο) καὶ διὰ τοῦτο συνηρημένον ἔχει ω ἢ ω, ὅπου τὰ εις - ὁω ἔχουν ου ἢ οι :

(ρίγῶ - ὠ) ρίγῶ, ρίγῶς, ρίγῶ κτλ., ἐρρίγων, ἐρρίγως κτλ.

● *Εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, καὶ τὰ εις - ὁω ἐκτείνουσι τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος ο εἰς ω (δηλῶ - δηλώσω).*

✓ **Ἀσκ. 345.** Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ζηλῶ - ζημιῶ - θανατῶ - καθιερῶ - κληρῶ - ὀρθῶ - ὀμοιῶ - μισθῶ - μαστιγῶ - κοινῶ - κυρῶ - λυτρῶ - ἀξιῶ - χῶ - σκηνῶ - σταυρῶ - δηῶ

✓ **Ἀσκ. 346.** Κλίνατε τὸν μέσον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

πληρῶ - στεφανῶ - σταυρῶ - ταπεινῶ - ἀκυρῶ - ἀμαυρῶ - περαιῶ - ἀλλοιῶ - ἀλλοτριῶ

✓ **Ἀσκ. 347.** Γράψατε τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ζημιῶ - θανατῶ - καθιερῶ - μαστιγῶ - λυτρῶ - κοινῶ - κυρῶ - σταυρῶ - μισθῶ - χῶ

✓ **Ἀσκ. 348.** Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν εις - ὁω ρημάτων :

1. Ὡν τὰς δόξας ζηλοῖς, τὰς πράξεις μιμοῦ.
2. Ἀλέξανδρος θεὸς νομισθῆναι ἠξίου.
3. Παρὰ τοῖς Ἑλλησι θέμις ἦν τοὺς δούλους μαστιγοῦν.
4. Κόνων τοὺς Ἑλληνας ἐλευθερώσας τὰ τεῖχη τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἀνῆρθησεν.
5. Οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πρότερον ἐπαύσαντο ὀργιζόμενοι Περικλεῖ, πρὶν ἐξημίωσαν χρήμασιν.

* βλ. σελ. 218-219.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποία ρήματα λέγονται συνηρημένα; πώς ἄλλως ὀνομάζονται; εἰς πόσας κατηγορίας διαιροῦνται; ὡς πρὸς τὴν κλίσιν τῶν εἰς ποίους χρόνους παρουσιάζουν διαφορὰς ἀπὸ τὰ ἀσυναίρετα;

2. Πῶς ἐξηγεῖται ἡ συναίρεσις εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τῶν ρημάτων εἰς -άω; εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, ἐκτὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, εἰς τί τρέπεται ὁ χαρακτήρ α τοῦ θέματος; ποίων ρημάτων δὲν ἐκτείνεται τὸ α εἰς η; ποίαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν τὰ ρήματα γελῶ, σπῶ, καλῶ καὶ θλῶ; ποίαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν εἰς τὴν κλίσιν τῶν τὰ ρήματα ζῶ, πεινῶ, διψῶ καὶ χρώμαι;

3. Τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ ρήματα εἰς -έω μὲ μονοσύλλαβον θέμα; τί παρατηρεῖτε εἰς τὸ ρῆμα δέω (=δένω); εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, ἐκτὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, ὁ χαρακτήρ ε τοῦ θέματος εἰς τί τρέπεται; ποίων ρημάτων διατηρεῖται ὁ χαρακτήρ ε; τί παρατηρεῖτε εἰς τὸ ρῆμα χέω; εἰς τὰ ρήματα δέω καὶ ἐπαινῶ; τὰ ρήματα καλῶ καὶ τελῶ πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα; ποίαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν τὰ ρήματα αἰδοῦμαι, ἀρκῶ, ζέω, τελῶ πρὸ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσιν ἀπὸ θ, μ καὶ τ; τί καλεῖται Ἀωρικὸς μέλλον καὶ ποία ρήματα σχηματίζουν τοιοῦτον μέλλοντα;

4. Τί παρατηρεῖτε εἰς τὸ ρῆμα βίγῶ; εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, εἰς τί τρέπεται ὁ χαρακτήρ ο τοῦ θέματος τῶν εἰς -όω;

Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν συνηρημένων ρημάτων

***Ασκ. 349.** Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις:

ἐρημῶ - λυπῶ - λοιδορῶ - πηδῶ - πολεμῶ (-έω) - πολεμῶ (-όω) - ἀριστῶ - θεωρῶ - θρυλῶ - τελειῶ - καλῶ - κατηγορῶ - δηῶ - ἀξιῶ - ἐλευθερῶ - σιγῶ

***Ασκ. 350.** Κλίνατε τὸν μέσον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων:

βεβαιῶ - φιλῶ - πορθῶ - σκοπῶ - στερῶ - γυμνῶ - βελτιῶ - σιγῶ - τελευτῶ - στρατηγῶ - συμμαχῶ - τελῶ - τηρῶ - τιμωρῶ - φοιτῶ - χαλῶ - ὕμνῶ - φθονῶ - βιδῶ - προσδοκῶ

***Ασκ. 351.** Κλίνατε τὰ ρήματα τῶν ἀσκήσεων 349 καὶ 350 εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ.

***Ασκ. 352.** Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συνηρημένα ρήματα:

1. Μὴ σε νικάτω κέρδος. 2. Εἴθε πάντες παῖδες τοὺς γονεάς ἀγαπῶν. 3. Οἰκτίρομεν τὸν ἐν τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ τελευτῶντα. 4. Οὐδεὶς ἔστιν ὅστις οὐ τιμώμενος ἦδεται. 5. Τὴν σαυτοῦ πατρίδα πειρῶ εὐδρᾶν. 6. Πότερον ταῦτα αὐτὸς ἐθεάσω ἢ οὐ; 7. Μὴ μέγα φρονούντων οἱ εὐτυχοῦντες. 8. Σωκράτης τοὺς τοῦ σώματος ἀμελοῦντας οὐκ ἐπήνει. 9. Οἱ τῷ ἄρχοντι ἐναντιούμενοι κολασθήσονται. 10. Ἄρ' οὐ φοβεῖσθε, μὴ δουλώσθε;

Ἄσκ. 353. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συνηρημένα ρήματα :

1. Αἰσχρόν ἐστὶ τοὺς εἰς φιλίαν χώραν εἰσβάλλοντας ἐπαίνου ἀξιουδοῦσθαι. 2. Ὁ ἀθλητὴς ἐφοβεῖτο, μὴ οὐ στεφανοῖτο. 3. Ἄρ' οὐ μηχανᾶσθε ταῦτα, ἵνα ἡμᾶς δουλώτε; 4. Οἱ λάλοι, καὶ ἀληθεύοντες, ἀπιστοῦνται. 5. Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἀπόλυσιν κακῶν. 6. Τὸ εὖ ζῆν πολὺ διαφέρει τοῦ εὖ λέγειν. 7. Πολλὰ ἐμηχανάτο, ἵνα ἡμᾶς ἀπατάῃ. 8. Εἶθε εὐτυχοίης, ὦ φίλε. 9. Πότερον ἀσκεῖτε τὰς πολεμικὰς τέχνας ἢ ἀμελεῖτε; 10. Ἐλεγε πάντα ταῦτα ὑπὸ τῶν μαρτύρων δηλωθήσεσθαι.

Ἄσκ. 354. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ἀφοῦ ἐξηπάτησαν πολλοὺς ἄλλους καὶ οἱ ἴδιοι¹ ἔχουν ἀπατηθῆ. 2. Πρέπει νὰ ἐπιδιώκωμεν² τὰς ἀπολαύσεις³ τοῦ πνεύματος. 3. Κανεὶς ἀπὸ τοῦς ἀνθρώπων δὲν ἔχει ἀκόμη⁴ ἀριθμήσει τὰ ἄστρα οὔτε θὰ τὰ ἀριθμήσῃ. 4. Μὴν ἀποκτᾶτε ὄλους φίλους, ἀλλὰ τοὺς ἀρίστους. 5. Ὁ Θεμιστοκλῆς, ὅταν ἦτο ἀκόμη νέος, εἶπεν ὅτι ἡ δόξα⁵ τοῦ Μιλτιάδου δὲν τὸν ἄφινε⁶ νὰ κοιμηθῆ⁷. 6. Νὰ μὴ κάμῃς ποτὲ φίλον κακὸν⁸ ἄνθρωπον. 7. Νὰ ζηλεύῃς τὸν ἐνάρετον⁹ ἄνδρα. 8. Εἶναι (ἴδιον) σοφοῦ ἀνθρώπου νὰ κυριαρχῆ¹⁰ τοῦ θυμοῦ. 9. Οἱ Πέρσαι ἔστειλαν¹¹ πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Σπάρτην διὰ νὰ ζητήσουν¹² νερὸ καὶ χῶμα¹³. 10. Τὸ κέρδος νὰ νομίζῃς¹⁴ κέρδος, ἔαν εἶναι δίκαιον.

1. οἱ ἴδιοι = αὐτοί. 2. ἐπιδιώκω = θηρῶ. 3. ἀπολαύσεις = ἡδονή. 4. ἀκόμη = πω. 5. δόξα = τρόπαιον. 6. ἀφίνω = ἐῶ. 7. κοιμῶμαι = καθεύδω. 8. κακός = πονηρός. 9. ἐνάρετος = ἀγαθός. 10. κυριαρχῶ = κρατῶ. 11. στέλλω = πέμπω. 12. ζητῶ = αἰτῶ. 13. χῶμα = γῆ. 14. νομίζω = ἡγοῦμαι.

Ἄσκ. 355. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συνηρημένα ρήματα :

1. Πειρῶ ἄρχειν τῆς γλώττης. 2. Τιμῶντο οἱ χρηστοὶ ἄνδρες. 3. Οἱ Λυδοὶ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων νομίσμασι χρυσοῖς καὶ ἄργυροῖς ἐχρήσαντο. 4. Οὐκ ἐπαινεσομαι τὸν λέγοντα μὲν ἀγαθὰ, ποιοῦντα δὲ κακὰ. 5. Τὰ τῶν ἡττωμένων χρήματα τῶν νικῶντων ἐστίν. 6. Χρὴ ἕκαστον ἄνδρα τάξαι, ὅπου μάλιστ' ἂν ὠφελοίῃ. 7. Ὁ ἄκων ἀδικῶν συγγνώμης ἀξιός ἐστιν. 8. Τὰς πόλεις δεῖ κοσμεῖν οὐκ ἀναθήμασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐνοικούντων ἀρεταῖς. 9. Μάλιστ' ἂν εὐδοκμοίης, εἰ ταῦτα μὴ ποιήσῃς, ἢ ἄλλοις ποιοῦσιν ἂν ἐπιτιμῆς. 10. Μὴ ἐπὶ παντὶ λυποῦ.

Κεφάλαιον 16ον

Συμφωνόληκτα ρήματα εις -ω

Τὰ συμφωνόληκτα ρήματα κατὰ βάσιν κλίνονται ὅπως καὶ τὰ φωνηεντόληκτα. Αἱ φαινομενικαὶ διαφοραὶ ὀφείλονται εἰς τὰς μεταβολάς, τὰς ὁποίας πάσχει ὁ χαρακτήρ τῶν συμφωνολήκτων ρημάτων κατὰ τὴν συνάντησίν του μετὰ τὰ σύμφωνα τῶν καταλήξεων.

Α) ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ 1) Χειλικόληκτα

Πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ τὰ περισσότερα χειλικόληκτα προσλαμβάνουν τὸ πρόσφυμα τ καὶ οὕτω λήγουν εἰς - πτω (κόπ - τ - ω).

Σημ. α'. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ρήματα (βλάβ-τ-ω) βλάβτω, (κρύφ-τω) κρύπτω, διότι χειλικὸν εὐρισκόμενον πρὸ ὀδοντικοῦ, ἐὰν εἶναι ἑτερόπουν, γίνεται ὁμόπουν μετὰ τὸ ἐπόμενον ὀδοντικόν, δηλ. ἐὰν τὸ ὀδοντικὸν εἶναι ψιλόν, τρέπεται εἰς τὸ χειλικὸν ψιλόν (π), ἔστω καὶ ἂν ἦτο πρὶν δασὸν (φ) ἢ μέσον (β).

- Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλον λήγει εἰς -ψω καὶ ὁ μέσος εἰς -ψομαι.
- Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος α' λήγει εἰς -σα καὶ ὁ μέσος εἰς -ψάμην (πρβλ. σελ. 49).
- Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -φα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -φειν.

Σημ. β'. Ὁ χειλικὸς χαρακτήρ τοῦ ρηματικοῦ θέματος, ἐὰν εἶναι ψιλόν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασὸν.

- Ὁ παθητικὸς μέλλον α' λήγει εἰς -φθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' εἰς -φθην (βλ. Σημ. α').
- Ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -μμαι καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -μμην.

Σημ. γ'. Χειλικὸν πρὸ τοῦ μ ἀφομοιοῦται μετὰ αὐτὸ.

ΑΝΩΜΑΛΙΑΙ

1) Ὅσα ρήματα ἔχουν πρὸ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ρηματικοῦ θέματος ε, ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἔχουν ο (κλέπτω - κέκλοφα) (τρέπω - τέτροφα).

2) Τὰ ρήματα στρέφω - τρέπω - τρέφω, εἰς τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ρηματικοῦ θέματος ἔχουν α (ἔστραμμαι, ἐστράμμην - τέτραμμαι, ἐτετράμμην - τέθραμμαι, ἐτεθράμμην).

***Ασκ. 356.** Γράψατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς εἰς ὅλους τοὺς χρόνους :

βλάπτω - θάπτω - θλίβω - καλύπτω - κρύπτω - πέμπω - ράπτω

A) ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ 2) Ουρανικόληκτα.

● Τα πλειύστα ουρανικόληκτα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικῶ προσλαμβάνουν τὸ πρόσφυμα *j*, τὸ ὁποῖον ἐνοῦμενον μετὰ τοῦ χαρακτῆρος (κ, γ, χ) συγχωνεύεται μὲ αὐτὸν εἰς *σσ* ἢ *ττ* (θ. φυλακ-, φυλακ-*j*-ω) φυλάττω ἢ φυλάσσω.

● Μερικὰ ουρανικόληκτα, τὰ ὁποῖα σημαίνουν συνήθως ἤχον, σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν εἰς -ζω.
(θ. στεναγ - *j*ω) στενάζω, (θ. οἰμωγ - *j*ω) οἰμώζω.

● Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων λήγει εἰς -ξω καὶ ὁ μέσος εἰς -ξομαι.

● Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος *α'* λήγει εἰς -ξα καὶ ὁ μέσος εἰς -ξάμην (πρὸβλ. σελ. 48).

● Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -χα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -χειν.

Σημ. *α'*. Ὁ ουρανικὸς χαρακτήρ τοῦ ρηματικῶ θέματος, ἐὰν εἶναι ψιλὸν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασύ.

● Ὁ παθητικὸς μέλλων *α'* λήγει εἰς -χθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος *α'* εἰς -χθην.

Σημ. *β'*. Οὐρανικὸν πρὸ ὀδοντικῶ ἐὰν εἶναι ἑτερόπνον, γίνεται ὁμόπνον μὲ τὸ ἐπόμενον ὀδοντικόν.

● Ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -γμαι καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -γμην.

Σημ. *γ'*. Οὐρανικὸν κ ἢ χ εὑρισκόμενον πρὸ τοῦ μ γίνεται γ.

***Ασκ. 357.** Γράψατε τὸ *α'* ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἄρχω - διώκω - πλέκω - φυλάττω - ταραττώ - κηρύττω - πτύσσω - τήκω

A) ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ 3) *Οδοντικόληκτα

● Τα πλείστα οδοντικόληκτα προς σχηματισμόν του θέματος του ένεστῶτος καὶ παρατατικού προσλαμβάνουν τὸ πρόσφωνα j, τὸ ὁποῖον ἐνούμενον μετὰ τοῦ χαρακτήρος θ ἢ τ συγχωνεύεται μὲ αὐτὸν εἰς ττ ἢ σσ (θ. ἄρμoτ - ἄρμoτ - jω) ἄρμῶττω.

● Τὸ j ἐνούμενον εἰδικῶς μετὰ τοῦ χαρακτήρος δ συγχωνεύεται μὲ αὐτὸν εἰς ζ (θ. ἐλπίδ - ἐλπίδ - jω) ἐλπίζω.

● Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων λήγει εἰς -σω καὶ ὁ μέσος εἰς -σομαι.

● Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος α' λήγει εἰς -σα καὶ ὁ μέσος εἰς -σαμην.

Σημ. α'. Ὁδοντικὸν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται.

● Τὰ ὑπερδισύλλαβα εἰς -ίζω, ὅσα ἔχουν χαρακτήρα δ, σχηματίζουσι τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ εἰς -ιῶ -ιοῦμαι. Ὁ μέλλων τῶν ρημάτων αὐτῶν κλίνεται εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις ὅπως ὁ ἐνεστῶς τοῦ ρήματος ποιῶ.

● Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -κα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -κειν.

● Ὁ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς -σθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' εἰς -σθην.

Σημ. β'. Ὁδοντικὸν πρὸ ὀδοντικῶν τρέπεται εἰς σ.

● Ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -σμαι καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -σμην.

Σημ. γ'. Ὁδοντικὸν πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ.

Ἄσκ. 358. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀγοράζω - δοξάζω - βαδίζω - σπεύδω - παρασκευάζω - πλάττω - κομίζω - πυρέττω

Α) Ἐφωνόληκτα

Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος μέσης φωνῆς

	Ὅριστική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
Παρακείμενος	Ἐπερσυντέλικος		
πέπεισ-μαι	ἐπεπίσ-μην	—	πεπεῖ-σθαι
πέπει-σαι	ἐπέπει-σο	πέπει-σο	
πέπεισ-ται	ἐπέπεισ-το	πεπεῖ-σθω	πεπεισ-μένος
πεπίσ-μεθα	ἐπεπίσ-μεθα	—	πεπεισ-μένη
πέπει-σθε	ἐπέπει-σθε	πέπει-σθε	πεπεισ-μένον
πεπεισ-μένοι εἰσὶ	πεπεισ-μένοι ἦσαν	πεπεῖ-σθων ἢ πεπεῖ-σθωσαν	
γέγραμ-μαι	ἐγεγράμ-μην	—	γεγράφ-θαι
γέγραψαι	ἐγγέγραφο	γέγραφο	
γέγραπ-ται	ἐγγέγρα-πτο	γεγράφ-θω	γεγραμ-μένος
γεγράμ-μεθα	ἐγεγράμ-μεθα	—	γεγραμ-μένη
γέγραφ-θε	ἐγγέγραφ-θε	γέγραφ-θε	γεγραμ-μένον
γεγραμ-μένοι εἰσὶ	γεγραμ-μένοι ἦσαν	γεγράφ-θων ἢ γεγράφ-θωσαν	
πέπραγ-μαι	ἐπεπράγ-μην	—	πεπράχ-θαι
πέπραξα	ἐπέπραξο	πέπραξο	
πέπρακ-ται	ἐπέπρακ-το	πεπράχ-θω	πεπραγ-μένος
πεπράγ-μεθα	ἐπεπράγ-μεθα	—	πεπραγ-μένη
πέπραχ-θε	ἐπέπραχ-θε	πέπραχ-θε	πεπραγ-μένον
πεπραγ-μένοι εἰσὶ	πεπραγ-μένοι ἦσαν	πεπράχ-θων ἢ πεπράχ-θωσαν	

Παρακείμενος και ύπερσυντέλικος μέσης φωνής

● Είς τὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῆς μέσης φωνῆς γίνονται αἱ ἐξῆς μεταβολαὶ μετὰ τὴν εἰς τὸ θέμα προσάρτησιν τῶν καταλήξεων:

1) Τὸ σ τῶν καταλήξεων μεταξύ δύο συμφώνων ἀποβάλλεται (γέγραφ - σθε) γέγραφθε.

2) Ὁ χειλικὸς χαρακτήρ

α) ἂν ἀκολουθῇ μ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸ (γέγραφ - μαι) γέγραμμαι.

β) μετὰ τοῦ σ, ἐνοῦται εἰς ψ (γέγραφ - σαι) γέγραψαι.

3) Ὁ οὐρανικὸς χαρακτήρ

α) ἂν ἀκολουθῇ μ, τρέπεται εἰς γ (τετάραχ - μαι) τετάρραγμαί.

β) μετὰ τοῦ σ, ἐνοῦται εἰς ξ (τετάραχ - σαι) τετάρραξαι.

4) Ὁ χειλικὸς καὶ οὐρανικὸς χαρακτήρ

α) ἂν ἀκολουθῇ τ, τρέπεται εἰς ψιλόν, ἂν δὲν εἶναι ἤδη τοιοῦτον (βέβλαβ - ται) βέβλαπται, (τετάραχ - ται) τετάρρακται.

β) ἂν ἀκολουθῇ θ, τρέπεται εἰς δασύ, ἂν δὲν εἶναι ἤδη τοιοῦτον (βέβλαβ(σ)θε) βέβλαφθε, (πέπραγ(-σ) - θε) πέπραχθε.

5) Ὁ ὀδοντικὸς χαρακτήρ

α) ἂν ἀκολουθῇ μ ἢ ἄλλο ὀδοντικόν, τρέπεται εἰς σ (κεκόμιδ-μῑ) κεκόμισμαι, (κεκόμιδ - ται) κεκόμισται.

β) ἂν ἀκολουθῇ σ, ἀποβάλλεται (κεκόμιδεσαι) κεκόμισαι.

Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀφρωνολήκτων

***Ασκ. 359.** Νὰ ἐξηγηθῇ ὁ σχηματισμὸς τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος εἰς τὰ ἐξῆς ρήματα :

ἄπτω - ἐρίζω - οἰμῶζω - κρᾶζω - ἀτιμάζω - δρέπω - ψεύδω - γνωρίζω - θέλω - εὐδαιμονίζω - ὀρύττω - κολάζω - κρύπτω

Ἄσκ. 360. Νά γραφῆ ὁ ἐνεργητικός καί μέσος μέλλων, ἐνεργητικός καί μέσος ἀόριστος ἀ' τῶν ἐξῆς ρημάτων :

ἀλείφω - κολάζω - ἐλέγχω - θέλω - κτίζω - βλάπτω - τρέπω - ἐορτάζω - τάττω - δρέπω - σπεύδω - φλέγω - καλύπτω - σφίζω - κηρύττω

Ἄσκ. 361. Νά κλιθῆ ὁ ἐνεργητικός καί μέσος μέλλων τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀκοντίζω - ἀφανίζω - μεταχειρίζομαι - νομίζω

Ἄσκ. 362. Νά σχηματισθῆ ὁ παθητικός μέλλων ἀ' καί παθητικός ἀόριστος ἀ' τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων :

καλύπτω - ἀγοράζω - ἄγω - πράττω - διώκω - ἀθροίζω - κολάπτω - ἀκοντίζω - μέμφομαι - πέμπω - δοξάζω - ἐλέγχω

Ἄσκ. 363. Νά σχηματισθῆ ὁ ἐνεργητικός παρακείμενος καί ὑπερσυντέλικος τῶν κάτωθι ρημάτων :

βλάπτω - γυμνάζω - ἄγω - κηρύττω - γλύφω - πλέκω - ἀρπάζω - ῥάπτω - θλίβω - ῥίπτω - σήπω - σκάπτω - ἀκοντίζω - ἀφανίζω

Ἄσκ. 364. Νά ἐξηγηθῆ ὁ σχηματισμός τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος εἰς τὰ κάτωθι ρήματα :

κλέπτω - πτύσσω - τίκτω - κύπτω - κτίζω - νομίζω - λείπω - ῥάπτω - λέγω - σκάπτω - ἐθίζω - στενάζω - πέμπω - στρέφω - μάχομαι - ἐμποδίζω - τρίβω - τύπτω - ἄρχω - ἀρπάζω

Ἄσκ. 365. Γράψατε τὸν ἐνεργητικὸν καί μέσον μέλλοντα ὡς καί τὸν ἐνεργητικὸν καί μέσον ἀόριστον ἀ' τῶν κάτωθι ρημάτων :

δικάζω - κάμπτω - γυμνάζω - ἄρχω - διώκω - ψεύδω - θλίβω - θάλπω - ἔρω - ἄδω - κράζω - στενάζω - ἀγοράζω

Ἄσκ. 366. Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν καί μέσον μέλλοντα τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ψηφίζω - ὀνειδίζω - ὑβρίζω

Ἄσκ. 367. Κλίνατε τὸν παθητικὸν μέλλοντα ἀ' καί τὸν παθητικὸν ἀόριστον ἀ' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ῥίπτω - ἀφανίζω - κηρύττω

Ἄσκ. 368. Γράψατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον εἰς ὄλους τοὺς χρόνους καὶ ἐγκλίσεις, ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς :
βλάπτω - δοξάζω - διώκω

Ἄσκ. 369. Νὰ σχηματισθῆ καὶ νὰ κλιθῆ ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :
τρέπω - ἀτιμάζω - ἄρχω

Ἄσκ. 370. Νὰ ἐξηγηθῆ ὁ σχηματισμὸς τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος εἰς τὰ κάτωθι ρήματα :
ἀλείφω - ἐρέσσω - ἀμείβω - ἀλαλάζω - πλήττω - σφάζω - ὑβρίζω - διώκω - ἔχω - εἶκω - σκώπτω - κηρύττω - τρέφω - φυλάττω - ἄδω - θάπτω - ἐμφανίζω - φλέγω

Ἄσκ. 371. 1) Εὔρετε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀφωνολήκτων ἀνήκουν τὰ ρήματα τοῦ κειμένου, 2) ἀναγνωρίσατε ταῦτα καὶ ἀντικαταστήσατε χρονικῶς.

1. Θεμιστοκλέους πείσαντος οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. 2. Ζεὺς δεινότατα ἐκόλασε Προμηθεά διὰ τὸ ἀρπάσαι τὸ πῦρ καὶ κομίσαι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. 3. Λόγισαι πρὸ τοῦ ἔργου, τοῦ δ' ἔργου ἄρξι ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 4. Ἐπιτάξαι ῥῆδόν ἐστι τοῦ πρᾶξι. 5. Ὑπὸ Διὸς Ἑρμῆς πρὸς Καλυψὼ ἐπέμφθη κελεύσων ἀποπέμψαι Ὀδυσσεά εἰς τὴν πατρίδα. 6. Φαρνάβαζος ὑπὸ Τισσαφέρνους μάλιστα βεβλάφθαι ἐνόμισεν. 7. Ἐὰν πλοῦτον κτήσησθε, οὐψὸς πάντων τῶν κακῶν ἀπήλλαχθε. 8. Πείσας λάμβανε, μὴ βιασάμενος. 9. Σπείσαντες οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσαν συσκευάσασθαι. 10. Ἡ φύσις τοῖς ἀνθρώποις μέτρον ἔταξεν.

Ἄσκ. 372. Νὰ κλιθῆ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος μέλλον τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :
ἐρεθίζω - εὐτρεπίζω - οἰκίζω - τειχίζω

Ἄσκ. 373. Νὰ σχηματισθῆ ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν κάτωθι ρημάτων :
κόπτω - καλύπτω - στρέφω - δικάζω - ἐλπίζω - διώκω - κράζω - στε-

νάζω - φράττω - ψέγω - κύπτω - τρέφω - γνωρίζω - ἐρεθίζω - εὐδαιμονίζω -
τίκτω - τήκω - βαδίζω - φυλάττω

Ἄσκ. 374. 1) Εὑρετε τὰ ἀφωλόγητα ῥήματα τῶν κατωτέρω φράσεων καὶ χωρίσατε αὐτὰ κατὰ κατηγορίας, 2) ἀντικαταστήσατε ταῦτα χρονικῶς :

1. Πεφύλαξο πρᾶξι τὰ ἀποκεκηρυγμένα. 2. Ἐν Μαραθῶνι οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ πάντων πλὴν Πλαταιέων καταλελειμμένοι ἦσαν. 3. Οἱ τοῦ Δράκοντος νόμοι αἵματι γεγράφθαι ἐλέγοντο. 4. Ἐπύαξα βλέψασα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ τῶν Ἑλλήνων στρατεύματος ἐθαύμασε· Κύρος δὲ ἤσθη τὸν τῶν βαρβάρων φόβον ἰδών. 5. Γανυμήδης ὑπὸ Διὸς ἀρπασθῆναι λέγεται. 6. Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἅπασιν τοῖς ἁμαρτάνουσιν ὄριστο ζημία, θάνατος. 7. Μηδενὶ συμφορὰν ὄνειδισης· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη. 8. Πέπεισο μηδὲν αἰσχίον εἶναι τῆς ἀδικίας. 9. Θεραπεύετε τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς θρέψαντας γονέας. 10. Πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ φυγαδευθέντες ἐπὶ ξένης τεθαμμένοι εἰσίν.

Ἄσκ. 375. Κλίνετε τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν κάτωθι ῥημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

στρέφω - τρέπω - τρέφω

Κεφάλαιον 17ον

B) Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα

Ἐνεστώς — Παρατατικός

1. Ὀλίγα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα ἀμετάβλητον (δέρω - νέμω - μένω). Τὰ πλεῖστα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ προσλαμβάνουν τὸ πρόσφυμα j.

Σημ. α'. Τὸ j τοῦτο 1) εὑρισκόμενον κατόπιν τοῦ λ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸ (βάλ-*j*ω) βάλ-*j*ω, 2) εὑρισκόμενον κατόπιν τοῦ ν ἢ ρ (ὅταν δὲν ὑπάρχη πρὸ αὐτοῦ α) ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό, ἀλλ' ἐν συνεχείᾳ γίνεται ἀπλοποίησις τῶν δύο νν ἢ ρρ εἰς ἓν ν ἢ ρ καὶ ἀντέκτασις τοῦ προηγουμένου ε εἰς ει καὶ τοῦ ἰ ἢ ῖ εἰς ἰ ἢ ῖ (τέν-*j*ω, τέννω) τείνω, (σπέρ-*j*ω, σπέρρω) σπείρω, (κλί-*j*ω, κλίνω) κλίνω, (ἀμῦν-*j*ω, ἀμύνω) ἀμύνω, 3) εὑρισκόμενον κατόπιν τοῦ ν ἢ ρ, ὅταν ὑπάρχη πρὸ αὐτοῦ α, πάσχει ἐπένθεσιν, ἥτοι μετατίθεται πρὸ τοῦ ν ἢ ρ καὶ ἔπειτα ἐνοῦται μὲ τὸ α ἢ ο εἰς δίφθογγον αι ἢ οι (π.χ. φαν-*j*ω, φαίνω).

Μέλλων

2. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος μέλλων τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ρημάτων σχηματίζεται χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ (συνηρημένος) καὶ κλίνεται εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις ὅπως ὁ ἐνεστώς τοῦ ρήματος ποιῶ (βλ. σελ. 216) νέμω (θ. νεμ-) νεμῶ, νεμοῦμαι - ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ-) ἀγγελῶ, ἀγγελοῦμαι - καθαίρω (θ. καθαρ-) καθαρῶ, καθαροῦμαι.

Παράδειγμα ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου μέλλοντος ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ρημάτων

Ὀριστικῆ	Εὐκτικῆ	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
νεμ-ῶ	νεμ-οῖμι ἢ νεμ-οίην	
νεμ-εἶς	νεμ-οῖς ἢ νεμ-οίης	νεμ-εἶν
νεμ-εἶ	νεμ-οἶ ἢ νεμ-οίη	
νεμ-οῦμεν	νεμ-οῖμεν	νεμ-ῶν (νεμοῦντος)
νεμ-εἴτε	νεμ-οῖτε	νεμ-οῦσα (νεμ-ούσης)
νεμ-οὔσι	νεμ-οῖεν	νεμ-οῦν (νεμ-οῦντος)
νεμ-οῦμαι	νεμ-οίμην	νεμ-εἶσθαι
νεμ-εἶ (ἢ -ῆ)	νεμ-οῖο	
νεμ-εἶται	νεμ-οῖτο	
νεμ-ούμεθα	νεμ-οίμεθα	νεμ-ούμενος
νεμ-εἴσθε	νεμ-οῖσθε	νεμ-ουμένη
νεμ-οῦνται	νεμ-οῖντο	νεμ-ούμενον

Υγρόληκτα και ένρινόληκτα

Άοριστος

3. Ο ενεργητικός και ο μέσος άοριστος α' σχηματίζονται χωρίς τον χαρακτήρα σ, εις - α, - άμην (άσιγμος). Το πρό του χαρακτήρος βραχύ φωνήεν έκτείνεται, τὸ μὲν α εις η (ἢ κατόπιν ϵ ἢ ι ἢ ρ εις α ,), τὸ δὲ ϵ εις $\epsilon\iota$ καὶ τὸ ι ἢ υ εις ι ἢ υ .

Ύφαίνω (θ. ύφαν -) ύφηνα, λαίνω (θ. λαίν -) ἐλέάνα, μιáνω (θ. μιάν -) ἐμιάνα, καθαίρω (θ. καθάρ -) ἐκάθηρα, νέμω (θ. νεμ -) ἐνειμα, κρίνω (θ. κρίν -) ἐκρίνα, άμύνω (θ. άμύν -) ἤμυνα.

Σημ. Οί τύποι οὗτοι προήλθον ἐκ παλαιότερων τύπων ἐχόντων τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ (π.χ. ύφαν-σα). Το σ, εὐρισκόμενον κατόπιν ένρίνου ἢ ύγρου, κατὰ πρῶτον άφωμοιόθη πρὸς αὐτὸ, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἠπλοποιήθη, καὶ ἔγινε άντέκτασις τοῦ προηγούμενου βραχέος φωνήεντος.

Άσκ. 376. Νά ἐξηγηθῆ ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἐνεστώτος τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀγγέλλω - κρίνω - κτείνω - αἶρω - καθαίρω - ἐγείρω - άμύνω - στέλλω - ὀξύνω - σημαίνω - φαίνω - σφάλλω

Άσκ. 377. Κλίνατε τὸν ενεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα τῶν κάτωθι ρημάτων εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

στέλλω - κρίνω - κτείνω - περαίνω.

Άσκ. 378. Κλίνατε τὸν ενεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα τῶν κάτωθι ρημάτων εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

βάλλω - σημαίνω - κλίνω - φθείρω

Άσκ. 379. Νά ἐξηγηθῆ ὁ σχηματισμὸς τοῦ άορίστου α' (ένεργητικοῦ καὶ μέσου) τῶν κάτωθι ρημάτων :

φαίνω - ύγιαίνω - μαραίνω - ἀγγέλλω - κρίνω - μένω - νέμω

Υγρόληκτα και ένρινόληκτα

Παρακείμενος — Ύπερσυντέλικος

4. Ὁ ἐνεοργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς - **κα** καὶ ὁ ἐνεοργητικὸς ὑπερσυντέλικος εἰς - **κειν** φαίνω (θ. φαν-) πέφαγκα.

Σημ. Τὸ ν εὐρισκόμενον πρὸ οὐρανικοῦ τρέπεται εἰς γ.

5. Ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος.

α) τῶν ὑγρολήκτων ρημάτων σχηματίζονται κανονικῶς εἰς - **μαι**, - **μην** : ἀγγέλλομαι (θ. ἀγγελ-) ἠγγεμαι, ἠγγέλμην.

β) τῶν ένρινολήκτων μὲ χαρακτήρα ν σχηματίζονται ἄλλων μὲν κανονικῶς εἰς - **μμαι**, - **μμην** : ὄξυνομαι - ὠξυμμαι, ὠξύμμην (διότι τὸ ν πρὸ τοῦ μ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό), ἄλλων δὲ ἀνωμάλως εἰς - **σμαι**, **σμην** : φαίνομαι, πέφασμαι, ἐπεφάσμην.

Ὅριστικὴ	Προστακτικὴ	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
Παρακείμενος	Ύπερσυντέλικος	
ἠγγελ-μαι	ἠγγέλ-μην	—
ἠγγελ-σαι	ἠγγελ-σο	ἠγγελ-σο
ἠγγελ-ται	ἠγγελ-το	ἠγγέλ-θω
ἠγγέλ-μεθα	ἠγγέλ-μεθα	—
ἠγγελ-θε	ἠγγελ-θε	ἠγγελ-θε
ἠγγελ-μένοι εἰσὶ	ἠγγελ-μένοι ἦσαν	ἠγγελ-θων
ὠξυμ-μαι	ὠξύμ-μην	—
ὠξυν-σαι	ὠξυν-σο	ὠξυν-σο
ὠξυν-ται	ὠξυν-το	ὠξύν-θω
ὠξύμ-μεθα	ὠξύμ-μεθα	—
ὠξυν-θε	ὠξυν-θε	ὠξυν-θε
ὠξυμ-μένοι εἰσὶ	ὠξυμ-μένοι ἦσαν	ὠξύν-θων
πέφασ-μαι	ἐπεφάσ-μην	—
πέφαν-σαι	ἐπέφαν-σο	πέφαν-σο
πέφαν-ται	ἐπέφαν-το	πεφάν-θω
πεφάσ-μεθα	ἐπεφάσ-μεθα	—
πέφαν-θε	ἐπέφαν-θε	πέφαν-θε
πεφασ-μένοι εἰσὶ	πεφασ-μένοι ἦσαν	πεφάν-θων
		ἠγγέλ-θαι
		ἠγγελ-μένος
		ἠγγελ-μένη
		ἠγγελ-μένον
		ὠξύν-θαι
		ὠξυμ-μένος
		ὠξυμ-μένη
		ὠξυμ-μένον
		πεφάν-θαι
		πεφασ-μένος
		πεφασ-μένη
		πεφασ-μένον

***Ασκ. 380.** Κλίνετε τὸν μέσον παρακείμενον (εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις) καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν κάτωθι ρημάτων :
σφάλλω - αἰσχύνω - μαιῖνω

Ἄσκ. 381. Νά κλιθῆ ὁ μέσος παρακείμενος καί ὑπερσυντέλικος τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὄλας τὰς ἐγκλίσεις :

ἐγείρω - βαρύνω - περαίνω

Ἄσκ. 382. 1) Χωρίσατε κατὰ κατηγορίας τὰ εἰς τὸ κατωτέρω κείμενον ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα ρήματα, 2) ἀναγνωρίσατε καὶ ἀντικαταστήσατε ταῦτα κατ' ἐγκλισιν :

1. Ἠγγέλθη ὑπὸ Λυσάνδρου τὰ πεπραγμένα. 2. Ὁ Νεῖλος ποταμὸς νήσους ἔχει πολλὰς διεσπαρμένας. 3. Ὁρέστης μεμιασμένος τῷ τῆς μητρὸς αἵματι, ἐν Δελφοῖς ἐκαθάρθη ὑπ' Ἀπόλλωνος. 4. Ὁ τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένος κάλλιστα κεκόσμηται. 5. Πηνελόπη τρία ἔτη ἐντάφιον ὑφαίνουσα τῷ Λαέρτη οὐκ ἐπέρανε τὸ ἔργον· νυκτὸς γὰρ ἔλυε τὰ ἡμέρας ὑφασμένα. 6. Ἐπειδὴν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε. 7. Ἡ τύχη διένειμεν ἄλλοις ἄλλα δῶρα. 8. Ἀναμένομεν, ἃ παραγγελεῖ ὁ στρατηγός. 9. Εἰ μὴ φυλάξεις τὰ μικρά, ἀποβαλεῖς τὰ μεῖζονα. 10. Τίς οὐκ ἂν οἰκτίρειεν ἐσθλὸν ἄνδρα ἀτυχοῦντα ;

Ἄσκ. 383. Νά γραφῆ τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῶν κατωτέρω ρημάτων :

ἀγγέλλω - αἶρω - ὑφαίνω - καθαίρω - μαιίνω - σημαίνω - ἐγείρω - ὀξύνω - αἰσχύνω - βαθύνω - σφάλλω - κείρω

Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα

Ἄνω μαλίαι

● Τὰ ρήματα αἴρω, ἄλλομαι, κερδαίνω καὶ κοιλαίνω εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον ἀ' ἔχουν ᾱ, ἂν καὶ τοῦ α δὲν προηγῆται εἰς τὸ θέμα αὐτῶν ι ἢ ρ (ἐκερδᾶνα-ἐκοιλᾶνα).

● Τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἀόριστου τὰ ρήματα αἴρω καὶ ἄλλομαι σχηματίζουν· ἦρα καὶ ἡλάμην, ἐνεκα τῆς αὐξήσεως.

Τοῦ ρήματος αἴρω ἡ ὑποτακτικὴ εἶναι ἄρω, ἡ προστακτικὴ ἄρον. Τὸ ἀπαρέμφατον ἄραι. Τὸ α εἶναι μακρόν, διότι προέρχεται ἀπὸ θέμα αFερ καὶ κατὰ συναίρεσιν αερ - αρ, καὶ ὄχι ἀπὸ θέμα Fαρ ὅπως ὁ ἐνεστώς.

● Τὰ ρήματα κλίνω, κρίνω, πλύνω καὶ τείνω σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον καθὼς καὶ τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἀ' ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα μετ' ἀποβολὴν τοῦ χαρακτῆρος ν (θ. κλιν-) κέκλικα-ἐκεκλίκειν-κλιθήσομαι-ἐκλίθην.

● Τὰ ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα ρήματα, ὅσα ἔχουν θέμα μονοσύλλαβον με φωνῆεν ε, εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον, εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἀ' ἢ β' ἀντὶ ε ἔχουν α: σπείρω (θ. σπερ-) ἔσπαρκα, ἔσπάρκειν, ἔσπαρμαι, ἔσπάρμην, σπαρήσομαι, ἔσπάρην.

***Ἀσκ. 384.** Κλίνατε τὴν ὑποτακτικὴν καὶ προστακτικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀόριστου ἀ' τοῦ ρήματος αἴρω.

***Ἀσκ. 385.** Γράψατε τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀόριστου ἀ' τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν των :

μαιίνω - μαραίνω - κερδαίνω - κρίνω - ἀμύνω

Άσκ. 386. Κλίνετε εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν κάτωθι ρημάτων :

στέλλω - σπείρω - φθείρω

Άσκ. 387. Νὰ ἐξηγηθῆ ἡ προέλευσις τῶν κάτωθι τύπων :

κέκλικα - κέκρικα - ἐτάθην - ἐκρίθην - τέταμαι - τέτακα - πλυθή-
σομαι - ἐκλίθην - πέπλυκα - κέκλιμαι

Άσκ. 388. Τῶν κάτωθι ρημάτων 1) νὰ γραφῆ α) ὁ ἐνεργητι-
κὸς καὶ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος, β) ὁ παθητικὸς
μέλλον καὶ παθητικὸς ἀόριστος α' ἢ β', 2) νὰ ἐξηγηθῆ ἡ ἀνωμαλία
σχηματισμοῦ τῶν :

σπείρω - τείνω - δέρω - φθείρω - κείρω - στέλλω

Άσκ. 389. Κλίνετε εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν ἐνεργητικὸν καὶ
μέσον μέλλοντα τῶν κάτωθι ρημάτων :

α) φαίνω - μένω - τέμνω

β) τείνω - πλύνω - ἐγείρω

γ) σφάλλω - σπείρω - οἰκτίρω

Άσκ. 390. Κλίνετε εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν μέσον παρακεί-
μενον τῶν κάτωθι ρημάτων :

αἶρω - σημαίνω - κείρω

Κεφάλαιον 18ον

Δεύτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων*

1) Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος β'

Ὁ ἀόριστος β' εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις τὰς καταλήξεις τοῦ ἔνεστῶτος.

● Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τῶν ρημάτων λέγω, ἔρχομαι, εὐρίσκω, ὄρω καὶ λαμβάνω τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης: εἰπέ, ἔλθέ, εὐρέ, ἰδέ καὶ λαβέ.

Τὰ σύνθετα τούτων ὁμως ἀναβιβάζουν τὸν τόνον: ἄπελθε.

● Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β', εἴτε ἀπλοῦν εἴτε σύνθετον, ἐὰν εἶναι πολυσύλλαβον, τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης (λαβοῦ, ἀντιλαβοῦ - γενοῦ, παραγενοῦ). Ἐὰν ὁμως εἶναι μονοσύλλαβον καὶ συντεθῆ με πρόθεσιν δισύλλαβον, ἀναβιβάζει τὸν τόνον (ἔχομαι, ἐσχόμεν - σχοῦ, παράσχον - ἔπομαι, ἐσπόμην - σποῦ, ἐπίσπου).

Ἄσκ. 391. Γράψατε τὸν ἀόριστον β', ἐνεργητικὸν καὶ μέσον, ὅπου ὑπάρχουν ἀμφότεροι, τῶν ἐξῆς ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀντικαταστήσατε κατ' ἐγκλισιν:

αἰρῶ - βάλλω - εὐρίσκω - ἔχω - αἰσθάνομαι - λαμβάνω - λανθάνω - λείπω - ὄρω - τέμνω - πείθω - τίκτω

Ἄσκ. 392. Γράψατε τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἐγκλισιν:

ἁμαρτάνω - ἀποθνήσκω - δάκνω

* Βλ. σελ. 183

Άσκ. 393. Γράψατε τὸ α' πληθυντικὸν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἁορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἔγκλισιν :

- 1) εἶμι - ἐσθίω - θιγγάνω - κάμνω - κτείνω - λαγχάνω
- 2) λέγω - μανθάνω - ὀφείλω - ὀφλισκάνω - πάσχω

Άσκ. 394. Γράψατε τὸ β' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἁορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἔγκλισιν :

πίνω - πίπτω - τρέχω - τυγχάνω - φέρω - φεύγω

Άσκ. 395. Γράψατε τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ μέσου ἁορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἔγκλισιν :

- 1) ἀνέχομαι - πυνθάνομαι - γίγνομαι - ἔπομαι
- 2) ἐρῶτῶ - ἀφικνοῦμαι - ἀπεχθάνομαι
- 3) ὑπισχνοῦμαι - ὀνοῦμαι - αἰσθάνομαι

Άσκ. 396. Γράψατε τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ μέσου ἁορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἔγκλισιν :

γίγνομαι - ἔπομαι - εὐρίσκομαι - τρέπομαι

Άσκ. 397. Νὰ γραφῆ (καὶ νὰ τονισθῆ ὀρθῶς) τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἁορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων :

1) κατέρχομαι - παρορῶ - ἐφευρίσκω - ἀπέρχομαι - παραλαμβάνω - ἀντιλέγω - ἐπιλέγω - διορῶ - καταλέγω - εὐπορῶ - διέρχομαι - ἀνευρίσκω - προλέγω - ἐνορῶ - ἐξευρίσκω

2) ἀφορῶ - περιορῶ - εἰσέρχομαι - ἐξέρχομαι - ἐπαναλαμβάνω - συνέρχομαι - ἀπολαμβάνω - καταλαμβάνω - ἐπέρχομαι - ἐφορῶ - μεταλαμβάνω - καθορῶ - προσέρχομαι - περιλαμβάνω - συλλαμβάνω - προσλαμβάνω - παρέρχομαι - προκαταλαμβάνω

Άσκ. 398. Νὰ γραφῆ (καὶ νὰ τονισθῆ ὀρθῶς) τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἁορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀπάγω - ἀφαιρῶ - ἐφέπομαι - δαισθάνομαι - ἀναβάλλω - παραγίγνο-

μαι - ἀπολαμβάνω - ἐκλείπω - παρέχω - διορῶ - καθορῶ - καταλείπω - μεταλαμβάνω - συγγίγνομαι - προσβάλλω - συναισθάνομαι - κατέχω - παρέπομαι - ἐξαιρῶ - προσάγω - ἐπέχω - προέχω - παραλείπω - ἀντιλαμβάνομαι.

Ἄσκ. 399. 1) Εὔρετε τοὺς ἐν τῷ κειμένῳ ἀορίστους β', 2) ἀντικαταστήσατε αὐτοὺς κατ' ἔγκλισιν :

1. Αἰσχιστον ἦν Σπαρτιάτη τὴν τάξιν ἀπολιπεῖν καὶ ἐκ μάχης φυγεῖν. 2. Οἱ Ἕλληνες εἰσηγάγοντο θεοὺς ξένους ἐξ ἀλλοτριῶν ἐθνῶν. 3. Πέρσαις νόμος ἦν, ὅποτε βασιλεὺς ἀποθάνοι, ἀνομίαν εἶναι πέντε ἡμερῶν. 4. Μήτ' εὐτυχῶν τράπη πρὸς ῥαθυμίαν μήτ' ἀτυχῶν πρὸς ἀθυμίαν. 5. Τίνα ἂν γῆν μᾶλλον φιλοῖμεν ἢ τὴν πατρίδα τεκοῦσαν ἡμᾶς καὶ θρέψασαν ; 6. Μὴ ἀναμείνωμεν, ἕως ἂν ἐμβάλωσιν οἱ ἡμέτεροι πολέμοι εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν, ἀλλὰ πορευθῶμεν ὡς τάχιστα εἰς τὴν πολεμίαν. 7. Ξέρξης τοσαῦτα ἔθνη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἤγαγεν, ὥστε τὰ ὕδατα ἐπέλιπε πινόμενα. 8. Ποῖ νῦν φύγωμεν, ποῖ τραπώμεθ', ὦ φίλοι ; 9. Καυσιανοί, Σκυθικὸν ἔθνος, τοὺς μὲν γιγνομένους θρηνοῦσι, τοὺς δ' ἀποθανόντας μακαρίζουσιν. 10. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ γένη πένης ταχύ.

Δεύτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων*

2) Παθητικός μέλλων β' και παθητικός άόριστος β'

✓ Ὁ παθητικός μέλλων β' σχηματίζεται με τὸ πρόσφυμα **η** (ὄχι **θη**) γραφήσομαι - κοπήσομαι.

Κλίνεται άκριβῶς ὅπως και ὁ παθητικός μέλλων α'.

● Ὁ παθητικός άόριστος β' σχηματίζεται με τὸ πρόσφυμα **η** (ὄχι **θη**) έγράφην - έκόπην.

Κλίνεται άκριβῶς ὅπως και ὁ παθητικός άόριστος α', έξαιρέσει τοῦ β' ένικοῦ προσώπου τῆς προστακτικῆς, ὅπου έχει τὴν κατάληξιν **θι** (άλλάγηθι - γράφηθι).

● Τὰ ρήματα έκπλήττομαι ἢ καταπλήττομαι, σήπομαι και τήκομαι άντι τοῦ **η** τοῦ ρηματικοῦ θέματος έχουν α (θ. πληγ-) έκπλαγήσομαι, έξεπλάγην (θ. τηκ-) τακήσομαι, ετάκην (θ. σηπ-) σαπήσομαι, έςάπην.

● Τὰ ρήματα κλέπτω - πλέκω - τρέπω εις τὸν παθητικὸν άοριστον β', άντι **ε** τοῦ θέματος έχουν α. (θ. κλεπ-) έκλάπην.

● Τὰ ρήματα στρέφω - τρέφω εις τὸν παθητικὸν μέλλοντα β' και παθητικὸν άοριστον β', άντι **ε** τοῦ θέματος έχουν α (θ. στρεφ-) στραφήσομαι, έστράφην.

***Ασκ. 400.** Νά κλιθῆ εις ὅλας τὰς έγκλίσεις ὁ παθητικός μέλλων β' και ὁ παθητικός άόριστος β' τῶν κάτωθι ρημάτων :

α) κόπτω - σπείρω - τρίβω - βλάπτω

β) φαίνω - συλλέγω - φθείρω

***Ασκ. 401.** Γράψατε τὸ α' ένικὸν πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος β' και τοῦ παθητικοῦ άοριστου β' τῆς δριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων και άντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' έγκλισιν :

1) άλλάττω - γράφω - δέρω - θάπτω - θλίβω - καιώ - κρύβω - φλέγω - μαίνω

2) βρέχω - σφάλλω - στέλλω - μείγνυμι - πήγνυμι - ρήγνυμι

* Βλ. σελ. 183

Ἔσκ. 402. Κλίνετε τὸν παθητικὸν ἀόριστον β' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

- 1) γλύφω - καθαίρω - κείρω - τάττω - χαίρω
- 2) κλέπτω - πλέκω - τρέπω - στρέφω - τρέφω
- 3) ἐκπλήττομαι - σήπομαι - τήκομαι

Ἔσκ. 403. 1) Εὔρετε τοὺς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις παθητικοὺς μέλλοντας β' καὶ παθητικοὺς ἀορίστους β', 2) ἀντικαταστήσατε αὐτοὺς κατ' ἐγκλισιν :

1. Διόνυσος ἐν Νάξῳ, ὡς Νάξιοι λέγουσιν, ἐτάφη. 2. Πρὸ τοῦ ἔργου βουλευοῦ, ἵνα μὴ μωρὸς φανῆς. 3. Ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος ἀπαλλαγείσα οὐ διαφθαρήσεται. 4. Τῇ ἀδικίᾳ οὐδεὶς ἂν τοσοῦτον βλαβεῖη, ὅσον ὁ ἀδικήσας. 5. Οἱ τῇ τύχῃ καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἄγαν πεπιστευκότες ταχέως ἂν σφαλεῖεν. 6. Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως κατασφαγέντος ὑπὸ Γαλατῶν πᾶσα ἢ τῶν Μακεδόνων δύναμις κατεκόπη. 7. Σοφίας ὁ καρπὸς οὔποτε φθαρῆσεται. 8. Οἱ ἡμέτεροι ἰππεῖς, φυγόντες ἤδη, αὐτίκα τραπόμενοι τὴν πολεμίαν τάξιν ἐτρέψαντο. 9. Εὐμένης ἀποθνήσκων ἔλεγεν οὐ σφαλῆναι πολεμίων ἀρετῇ, ἀλλὰ φίλων ἀπιστίᾳ. 10. Ἄπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί, αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλῶμεν, οὐ γινώσκομεν.

Δεύτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων

3) Ἐνεργητικὸς παρακείμενος β' καὶ ὑπερσυντέλικος β'

- Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος α', ὡς γνωρίζομεν, σχηματίζεται:

1) μετὸν χρονικὸν χαρακτηῖρα κ (λέλυκα).

2) μετὰ δάσυνσιν τοῦ ψιλοῦ ἢ μέσῳ ἀφώνῳ χαρακτηῖρος τοῦ θέματος (κόπτω - κέκοφα, κηρύττω - κηκήρυχα).

- Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος β' σχηματίζεται:

1) χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτηῖρα κ (φαίνω - πέφηνα).

2) χωρὶς δάσυνσιν τοῦ ψιλοῦ ἢ μέσῳ ἀφώνῳ χαρακτηῖρος τοῦ θέματος (τίκτω, τέτοκα - λείπω, λέλοιπα).

- Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον.

● Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος β' κλίνονται ἀκριβῶς ὅπως καὶ ὁ α', ἀλλ' εἰς τὸ θέμα αὐτῶν συνήθως ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ρηματικοῦ θέματος ἔχουν ο καὶ ἀντὶ α ἔχουν η (ἢ ᾠ κατόπιιν ῥ) κτείνω (θ. κτεν-) ἀπέκτονα, φαίνω (θ. φαν-) πέφηνα, κράζω (θ. κῤῆγ-) κέκραγα.

● Ἐνίοτε ὁ παρακείμενος (ἢ καὶ ἄλλος χρόνος) ἐνὸς ρήματος σχηματίζεται καὶ ὡς α' καὶ ὡς β'. Τότε συνήθως ὁ εἰς τύπος ἔχει διάφορον σημασίαν τοῦ ἄλλου.

πέπεικα=ἔχω πείσει   πέπειθα=εἶμαι πεπεισμένος

πέφαγκα=ἔχω φανερῶσει   πέφηνα=ἔχω φανερωθῆ.

Ἄσκ. 404. 1) Γράψατε τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον β' καὶ ἐνεργητικὸν ὑπερσυντέλικον β' τῶν κάτωθι ρημάτων, 2) ἐξηγήσατε διατί εἶναι δεύτεροι:

κτείνω - φαίνω - μαίνομαι - τίκτω - λείπω - πράττω - κράζω - ἀλλάττω - ἀνοίγω - εἶμι - ἐγείρω - κόπτω - ἀπόλλυμι - πείθω - πήγνυμι - πλήττω - πράττω - ῥήγνυμι - φθείρω

Ἄσκ. 405. Εὑρετε τοὺς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ἐνεργητικοὺς παρακειμένους (ἢ ὑπερσυντελικούς) β' :

1. Θαυμάζομεν, ὅσα βεβούλευσθε καὶ ὅσα πεπράχατε. 2. Οἱ τριάκοντα ἰδίων κερδῶν ἕνεκα πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτῶ μηνσὶν ἢ πάντες οἱ Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες. 3. Δεσπόται πεφήνασιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν συμμάχων ἐλευθέρων πρότερον γενομένων. 4. Τῇ βουλῇ τῇ σῆ πεποιθότες οὐκέτι ἐνθάδε μενοῦμεν. 5. Ὁ πατήρ αὐτοῦ οὐκ αἰεὶ εὖ πέπραγεν. 6. Τοὺς τοξότας τοὺς ἐκ μάχης φυγόντας ὁ στρατηγὸς ἀπέκτονε.

Δεύτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων

1) Ἑνεργητικὸς ἀόριστος β'

Ὅριστική	Ἑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
ἤγαγον	ἀγάγω	ἀγάγοιμι	—	ἀγαγεῖν
ἤγαγες	ἀγάγῃς	ἀγάγοις	ἄγαγε	
ἤγαγε	ἀγάγῃ	ἀγάγοι	ἀγαγέτω	ἀγαγὼν
ἤγάγομεν	ἀγάγωμεν	ἀγάγοιμεν	—	ἀγαγούσα
ἤγάγετε	ἀγάγητε	ἀγάγοιτε	ἀγάγετε	ἀγαγὼν
ἤγαγον	ἀγάγωσι	ἀγάγοιεν	ἀγαγόντων	

2) Μέσος ἀόριστος β'

ἤγαγόμην	ἀγάγωμαι	ἀγαγοίμην	—	ἀγαγέσθαι
ἤγάγου	ἀγάγῃ	ἀγάγοιο	ἀγαγοῦ	
ἤγάγετο	ἀγάγηται	ἀγάγοιτο	ἀγαγέσθω	ἀγαγόμενος
ἤγαγόμεθα	ἀγαγώμεθα	ἀγαγοίμεθα	—	ἀγαγομένη
ἤγάγεσθε	ἀγάγησθε	ἀγάγοισθε	ἀγάγεσθε	ἀγαγόμενον
ἤγάγοντο	ἀγάγωνται	ἀγάγοιντο	ἀγαγέσθων	

3) Παθητικὸς μέλλων β'

γραφῆσομαι	γραφησοίμην	γραφῆσεσθαι
γραφῆση(-ει)	γραφῆσοιο	—
γραφῆσεται	γραφῆσοιτο	γραφησόμενος
γραφησόμεθα	γραφησοίμεθα	γραφησομένη
γραφῆσεσθε	γραφῆσοισθε	γραφησόμενον
γραφῆσονται	γραφῆσοιντο	

4) Παθητικὸς ἀόριστος β'

ἔγραψην	γραφῶ	γραφείην	—	γραφῆναι
ἔγραψες	γραφῆς	γραφείης	γράφηθι	—
ἔγραψε	γραφῆ	γραφείη	γράφητω	γραφείς
ἔγραψαμεν	γραφῶμεν	γραφείημεν	—	γραφεῖσα
ἔγραψατε	γραφῆτε	γραφείητε	γράφητε	γραφέν
ἔγραψαν	γραφῶσι	γραφείησαν	γραφέντων	

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Κατά βάσιν τὰ συμφωνόληκτα πῶς κλίνονται ; αἱ φαινομενικαὶ διαφοραὶ ποῦ ὀφείλονται ;

2. Τὰ πλείστα χειλικόληκτα πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν ; συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰ ρήματα βλάπτω καὶ κρύπτω ; ποία ἢ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου ; τοῦ μέσου παρακειμένου ; ποία ἀνωμαλία παρατηρεῖται εἰς τὰ ρήματα κλέπτω, τρέπω εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακειμένον καὶ ὑπερσυντέλικον ; ποίαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν τὰ ρήματα στρέφω, τρέπω, τρέφω εἰς τὸν μέσον παρακειμένον καὶ ὑπερσυντέλικον ;

3. Τὰ πλείστα οὐρανικόληκτα πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν ; ποία ἢ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου ; τοῦ μέσου παρακειμένου ;

4. Τὰ πλείστα ὀδοντικόληκτα πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν ; τὸ j ἐνούμενον μετὰ τοῦ χαρακτηῆρος δ εἰς τί τρέπεται ; ποία ἢ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου ; τοῦ μέσου παρακειμένου ; ποίων ἐκ τῶν εἰς -ίζω ρημάτων ὁ μέλλων κλίνεται ὅπως ὁ ἐνεστώς τοῦ ρήματος ποιῶ ;

5. Τὰ πλείστα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν ; τὸν μέλλοντα ; τὸν ἀόριστον ; τὸν μέσον παρακειμένον ; ποίαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν τὰ ρήματα αἶρω, κερδαίνω, κοιλαίνω εἰς τὸν ἀόριστον ; τὰ ρήματα κλίνω, κρίνω, πλύνω, τείνω ; ποία ἐκ τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ἔχουν α εἰς τὸν παρακειμένον, ὑπερσυντέλικον, παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α' ἢ β' ;

6. Ποία αἱ καταλήξεις τοῦ ἀορίστου β' εἰς τὴν ὀριστικὴν ; ποία εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ; Τί γνωρίζετε ὡς πρὸς τὸν τονισμόν τοῦ β' ἐνικοῦ προσώπου τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου β' ὀρισμένου ρημάτων ;

7. Πῶς σχηματίζεται καὶ πῶς κλίνεται ὁ παθητικὸς μέλλων β' ; Τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ ρήματα ἐκπλήττομαι, σήπομαι καὶ τήκομαι ; τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ ρήματα κλέπτω, πλέκω καὶ τρέπω ; εἰς τὰ ρήματα στρέφω καὶ τρέφω ;

8. Πῶς σχηματίζεται ὁ ἐνεργητικὸς παρακειμένος β' ; Πῶς κλίνεται ; ὅταν ὁ αὐτὸς χρόνος ἐνός ρήματος σχηματίζεται καὶ ὡς α' καὶ ὡς β' τί παρατηρεῖται συνήθως ;

Κεφάλαιον 19ον

Ἄνωμαλῖαι αὐξήσεως

● Τὰ ρήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω ἔχουν αὐξησιν κανονικῶς ε καὶ ἄνωμάλως η.

ἐβουλόμην καὶ ἠβουλόμην
ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην
ἔμελλον καὶ ἠμελλον

Σημ. Βάσιν τῆς διπλῆς αὐξήσεως ἀπετέλεσε τὸ ρῆμα θέλω, τὸ ὁποῖον ἔχει καὶ παράλληλον τύπον ἐθέλω.

● Τὰ ρήματα (κατ)άγννμι, ᾠνοῦμαι καὶ ᾠθῶ, ἐνῶ τὸ θέμα τῶν ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν, ἔχουν συλλαβικὴν αὐξησην ε : κατέαξα - ἐωνοῦμην - ἐώθουν.

● Τὰ ρήματα ἐθίζω, ἐλίττω, ἔλκω, ἔπομαι, ἐργάζομαι, ἔρω, ἔστιω, ἔχω καὶ ἔω κατὰ τὴν αὐξησην τρέπουσιν τὸ ἀρκτικὸν ε ὅχι εἰς η ἀλλὰ εἰς ει (εἶθιζον, εἴλιπτον, εἴλκον κ.τ.λ.).

● Τὸ ρῆμα ἐργάζομαι σχηματίζει τὸν παρατατικὸν καὶ ἀόριστον καὶ μὲ κανονικὴν αὐξησην (εἰργαζόμην καὶ ἠεργαζόμην).

● Τὸ ρῆμα ἀνοίγω εἰς ὅλους τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, τὸ ρῆμα ὄρω εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ τὸ ρῆμα ἀλίσκομαι εἰς τὸν ἀόριστον ἔχουν καὶ συλλαβικὴν καὶ χρονικὴν αὐξησην συγχρόνως (ἄν - ἐρωγον, ἄν - ἐωξα - ἐώρων - ἐάλων).

● Τὸ ρῆμα ἐορτάζω κατὰ τὴν αὐξησην ἐκτείνει ὅχι τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν ε, ἀλλὰ τὸ κατόπι αὐτοῦ ο (ἐώρταζον).

***Ἀσκ. 406.** Τρέψατε τὰ ρήματα τῶν κατωτέρω φράσεων εἰς τὸν παρατατικόν :

1. Οἱ Σπαρτιᾶται τοὺς παῖδας εἰς τὴν κλοπὴν ἐθίζουσι. 2. Τὴν ἐλευθερίαν κατακτῶμεν, οὐκ ᾠνούμεθα αὐτήν. 3. Οἱ γεωργοὶ τὴν γῆν ἐργάζονται. 4. Τὸν βασιλεῖα οὐχ ὄρθς ; 5. Τὸν πεδὸς οὐ δύνασθε ἀλήθειαν ποιεῖν. 6. Οἱ πολέμοι τὸ εὐώνυμον κέρας τῆς τάξεως ἡμῶν ᾠθοῦσι. 7. Τί βούλει ἐρωτᾶν ; 8. Τῷ βασιλεῖ πολλοὶ στρατιῶται ἔπονται. 9. Οὐκ ἔα Κίμωνα τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον καθεύδειν. 10. Οὐκ ἔχεις ἄλλο τι εἰπεῖν ;

Ἄνωμαλῖαι ἀϋξήσεως

1) Τὰ σύνθετα ἢ παρασύνθετα ρήματα ἀμφιέννυμι, ἐγγυῶ, ἐμπεδῶ, ἐναντιοῦμαι, ἐπείγω, ἐπίσταμαι καὶ καθέζομαι, ἔχουν τὴν ἀϋξησην εἰς τὴν ἀρχήν, ὡσάν νὰ ἦσαν ἀπλᾶ : ἡμφιέννων, ἡγγύων, ἡμπεδῶν κ.τ.λ.

2) Τὰ ρήματα ἐκκλησιάζω, καθεύδω, κάθημαι καὶ καθίζω, ἔχουν τὴν ἀϋξησην ἄλλοτε μὲν εἰς τὴν ἀρχήν ὡς ἀπλᾶ, ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν πρόθεσιν (ἡκκλησιάζον καὶ ἐξεκκλησιάζον, ἐκάθευδον καὶ καθηῦδον, ἐκαθήμην καὶ καθήμην, ἐκάθιζον, ἐκάθισα καὶ καθίσα).

● Τὰ ρήματα ἀνέχομαι, ἀμφισβητῶ, ἐνοχλῶ καὶ ἐπανορθῶ ἔχουν συγχρόνως δύο ἀϋξήσεις (ἡνειχόμεν, ἡμφεσβήτων, ἡνώχλων, ἐπηνόρθων).

*Ασκ. 407. Τρέψατε τὰ ρήματα τῶν κατωτέρω φράσεων εἰς τὸν παρατατικόν :

1. Ἐναντιοῦμεθα τοῖς βουλομένοις ἡμᾶς κελεύειν ποιεῖν τι.
2. Ἐπίστασθε τὰ δέοντα ποιεῖν.
3. Ὁ παῖς ἰδὼν τὴν μητέρα καθέζεται ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς.
4. Οἱ παῖδες ταχέως καθεύδουσι.
5. Οἱ πολῖται οὐκ ἀνέχονται τυράννους ἀδικούντας.
6. Τὴν τοῦ Σωκράτους ἀρετὴν οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ.
7. Τὸ κακόν, ὅπερ πράττομεν, ἐπανορθοῦμεν.
8. Ἡ ἄσκησις τὴν ἐπιστήμην ἐμπεδοῖ.
9. Ἐνοχλεῖτε τὸν διδάσκαλον.
10. Καθήμεθα ἐπὶ τῆς ἔδρας.

Ἄνωμαλῖαι ἀναδιπλασιασμοῦ

● Τὰ ρήματα γιγνώσκω καὶ γνωρίζω, ἂν καὶ ἀρχίζον ἀπὸ ἄφω-
νον πρὸ ἐνθίνου, ἔχον ἀναδιπλασιασμὸν ὁμοιον πρὸς τὴν συλλα-
βικὴν ἀΰξησιν (ἔγνωκα-ἐγγώρικα).

● Τὰ ρήματα κτώμαι, μιμνήσκομαι καὶ πίπτω, ἂν καὶ ἀρχίζον
ἀπὸ ἄφωνον μετὰ τὸ ὅποιον δὲν ἀκολουθεῖ ἐνθρινον ἢ ὕγρον
(προβλ. σελ. 127), παίρνον ἀναδιπλασιασμὸν δι' ἐπαναλήψεως τοῦ
ἀρκτικοῦ συμφώνου (κέκτημαι, μέμνημαι, πέπτωκα).

● Τὰ ρήματα ἐθίζω, ἔλκω, ἐργάζομαι, ἔστιω, εἶω καὶ ἀνοίγω
ἔχον ἀναδιπλασιασμὸν ὁμοιον μὲ τὴν ἀΰξησίν των (εἶθικα, εἴλ-
κωκα, εἶργασμαι, εἶστίακα, εἶακα, ἀνέφωχα).

● Τὰ ρήματα (κατ) ἀγννμι, ἀλίσκομαι, ὄρω, ὠθοῦμαι καὶ ὠνοῦμαι
ἔχον ἀναδιπλασιασμὸν ε, ἂν καὶ ἀρχίζον ἀπὸ φωνῆεν (κατέαγα,
ἐάλωκα, ἐόρακα, ἔωσμαι, ἐώνημαι).

● Τὰ ρήματα λαμβάνω, λαγχάνω, λέγω, (σνλ) λέγω καὶ διαλέγομαι
ἔχον ἀναδιπλασιασμὸν ει (εἴληφα, εἴληχα, εἴρηκα, συνείλοχα,
διείλεγμαι).

Ἄσκ. 408. Ἀντικαταστήσατε εἰς τὸν παρακείμενον τοὺς κατωτέρω
τύπους ρημάτων :

ἐθίζουσι - κτᾶται - γινώσκομεν - λαμβάνει - λαγχάνω - ὄρθ - μι-
μνήσκει - ἐάσομεν - ἔπασσε - ἀλίσκεται - συλλέγουσι - εἶδομεν - ὠθοῦνται
ἀνοίγεις - ὠνεῖσθε - ἐργάζεται - διαλέγονται.

Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός

- Εἰς μερικὰ ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ α ἢ ε ἢ ο, κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἐπαναλαμβάνονται οἱ δύο πρῶτοι φθόγγοι τοῦ θέματος καὶ συγχρόνως ἐκτείνεται τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος ἀναδιπλασιασμός λέγεται Ἄττικός.

ἀκούω (θ. ἀκο-) ἀκήγχα
 ἐλαίνω (θ. ἐλα-) ἐλήλαχα
 ὄμνυμι (θ. ὄμο-) ὄμώμοχα

- Ἐκ τῶν ρημάτων τούτων αὔξησιν (χροنيκὴν) εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον ἔχουν μόνον ὅσα ἀρχίζουν ἀπὸ α ἢ ο :

ἀκήγχα - ἠκηκόειν
 ὄμώμοχα - ὤμωμόκειν

- Ὅσα ἀρχίζουν ἀπὸ ε δὲν λαμβάνουν αὔξησιν εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον :

ἐλήλαχα - ἐληλάκειν

Ἄσκ. 409. Γράψατε τὸν παρακείμενον τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ ἐξηγήσατε τὸν ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν τὸν ὁποῖον λαμβάνουν :
 ἐλέγχομαι - ἐσθίω - ἔρχομαι - ὄλλυμι - ὄλλυμαι - ὀρύττω - φέρω -
 ἐγείρομαι - ἀλείφω

Ἄσκ. 410. Ἀντικαταστήσατε εἰς τὸν παρακείμενον τοὺς κατωτέρω τύπους ρημάτων :

ὀμνύω - ἀκούομεν - ἠλαυνον - ἐγείρονται - ἐσθίεις - ἔρχεσθε - ἔφερε -
 ὀρύττουσι - ἀπόλλυται.

Ἄποθετικά ῥήματα

● Ἄποθετικά λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν μόνον τὴν μέσση φωνήν : δέχομαι, ἔρχομαι (δέχω, ἔρχω δὲν ὑπάρχουν).

Τὰ ῥήματα ταῦτα ὠνομάσθησαν ἀποθετικά, διότι ἐσφαλμένως ἐνομίζετο ὅτι εἶχον ἀρχικῶς καὶ ἐνεργητικὴν φωνήν, τὴν ὁποίαν ἔπειτα ἀπέβαλον (ἀπέθεντο).

● Τὰ ἀποθετικά ῥήματα διακρίνονται εἰς μέσα, παθητικά καὶ μεικτά.

1) Μέσα ἀποθετικά λέγονται τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν μόνον μέσον ἀόριστον (α' ἢ β'), ἀλλὰ μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν.

ἀσπάζομαι - ἡσπασάμην
αἰσθάνομαι - ἡσθόμην

2) Παθητικά ἀποθετικά λέγονται τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν μόνον παθητικὸν ἀόριστον μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν.

βούλομαι - ἐβουλήθην
ἐπιμέλομαι - ἐπεμελήθην

3) Μεικτὰ ἀποθετικά λέγονται τὰ ῥήματα τῶν ὁποίων ὁ μέσος ἀόριστος ἔχει σημασίαν ἐνεργητικοῦ ἀορίστου, ὁ δὲ παθητικὸς ἀόριστος ἔχει σημασίαν παθητικοῦ ἀορίστου.

αἰτιῶμαι - ἡτiasάμην (= κατηγορήσα), ἡτιάθην (= κατηγορήθην)
ἰῶμαι - ἰασάμην (= ἐθεράπευσα), ἰάθην (= ἐθεραπεύθην).

Ἄσκ. 411. Γράψατε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀνήκουν τὰ κάτωθι ἀποθετικά ῥήματα :

ἀριστοποιῶ, ἀρνοῦμαι, ἀρῶμαι, ἔπομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἡγοῦμαι, κτῶμαι, ὀδύρομαι, οἶομαι, πυνθάνομαι, τεκμαίρομαι, ὑπισχνόμαι, φείδομαι, χρῶμαι, ὠνοῦμαι

Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν εἰς -ω ρημάτων

Ἄσκ. 412. Ἐξηγήσατε τὴν ἀνωμαλίαν αὐξήσεως ἢ ἀναδιπλασιασμοῦ τῶν ρημάτων τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Οἱ εἰλωτες τοῖς Λακεδαιμονίοις ἠργάζοντο τὴν γῆν. 2. Οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Κρήτες συμποσιῶν ἀπειχοντο. 3. Θαλῆς ἐρωτηθεὶς, τί παραδοξότατον εἶη ἐορακῶς, ἀπεκρίνατο «Τύραννον γέροντα». 4. Πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ὄρισταί ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἄγνοοῦσι πάντες, τίνι ἡμέρᾳ αἱ ἐν Ἄιδου πύλαι ἐκάστω ἀνεφγμέναι εἰσίν. 5. Θεμιστοκλῆς παρ' Ἄδμητον τὸν τῶν Μολοσσῶν βασιλέα ἐλθὼν ἰκέτης γενόμενος παρὰ τὴν ἐστίαν ἐκαθέζετο. 6. Οὐκ ἠνείχοντο οἱ Ἀθηναῖοι τῶν ρητόρων ἀληθευόντων καὶ ἐπιτιμώντων τοῖς τοῦ δήμου ἁμαρτήμασιν. 7. Ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐώρων ἐπὶ τοῦ ὄρους τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς ὄπλοις, πολλὴ αὐτοῖς ἐνέπεσεν ἀθυμία.

Ἄσκ. 413. Θέσατε τὰ ρήματα τῶν κάτωθι φράσεων εἰς τὸν παρατατικόν :

1. Οἱ Πέρσαι τὰ τέκνα εἰς ἀλήθειαν παιδεύουσι. 2. Οἱ Σπαρτιᾶται τοῖς Λυκούργου νόμοις πείθονται. 3. Καὶ ἡ Αἴγυπτος τῷ τῶν Περσῶν δυνάστη δουλεύει. 4. Μεγάβαζος, ὃν Δαρεῖος σατράπην πέμπει, ἄρχει τῶν Περσῶν τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. 5. Οἱ Ἀκραγαντινοὶ καὶ ἵπποις καὶ ὄρνοις μνημεῖα ἰδρύουσι. 6. Ἐν Ἀθήναις οἱ πολῖται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις βουλευούσι καὶ δικάζουσι. 7. Τοῖς στρατιώταις χρυσοὶ καὶ ἄργυροὶ ζωστήρες διανέμονται ἄθλα. 8. Μετὰ τὸν θάνατον αἱ τῶν ἀγαθῶν ψυχαὶ ἐν ταῖς τῶν μακάρων νήσοις διάγουσι. 9. Οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Θηβαίοις ἀμαθίαν ὀνειδίζουσι. 10. Ἴστρος ποταμὸς πέντε στόμασιν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον εἰσβάλλει.

Ἄσκ. 414. Ἀναγνωρίσατε καὶ μεταφράσατε τὰς ὑποτακτικὰς εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Νῦν ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός, ἃ ἂν ἡμῖν εἶπῃ. 2. Ἄ ψέγομεν ἡμεῖς, ταῦτα μὴ διώξωμεν. 3. Ὡ Κρίτων, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα μὴ ἀμελήσης. 4. Ἐὰν ἔχωμεν χρήμαθ', ἐξομεν φίλους. 5. Μὴ ἀγανακτήσητε, πρὶν ἂν ἀκούσητε. 6. Ἦ καὶ ἐγὼ εἶπω, ὅ,τι γινώσκω ; 7. Οἱ Θετταλοὶ, οἱ πρὸς νότον ὄκουν, ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐφ' ἑαυτοὺς ὁ στρατὸς χωρήσῃ. 8. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἐὰν παράδοξον εἶπω τι τοῖς πολλοῖς. 9. Κύναις τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσιν. 10. Πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόθ' ἂ χρῆ πράξετε ; ἐπειδὴν τί γένηται ; ἐπειδὴν νῆ Δί' ἀνάγκη τις ἦ.

Ἀσκ. 415. Ἀναγνωρίσατε καὶ μεταφράσατε τὰς προστακτικὰς εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Βλέπον εἰς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς ἄβατα πάντα ἐστίν. 2. Ὡ παῖ, τελεύτησον τὸ ἔργον τοῦτο. 3. Ὡ δέσποτα, ἀξίωσον τοῦτον τὸν δοῦλον τῆς ἀφέσεως. 4. Τὰς χεῖρας τέμε τοῦδε τοῦ πατροκτόνου. 5. Εἰπέ μοι, ὦ Γοργία, ἡ ρητορικὴ περὶ τί ἐστίν ; 6. Ὡ στρατιῶτα, ἄγαγε τὸν στρατηγὸν πρὸς ἐμέ. 7. Ἴδετε, ὦ παῖδες, τούτους τοὺς στρατιώτας. 8. Τὴν ὁδὸν εὖ λέξον καὶ τοῦτο τὸ ἄγγελμα προσένεγκε τῷ βασιλεῖ. 9. Ἐπὶ τὴν σύντομον ὁδὸν αἰεὶ τρέχε.

Ἀσκ. 416. Ἀναγνωρίσατε καὶ μεταφράσατε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις εὐκτικὰς :

1. Εἰθ' ὁ διδάσκαλος τὴν ἀρετὴν διδάσκει. 2. Μὴ κινδυνεύσειαν περὶ τοῦ βίου οἱ στρατιῶται. 3. Εἰ γάρ (=εἴθε) σὺ γε ἐν τοῖς ἀθληταῖς πρωτεύσεις Ὀλυμπιασίν. 4. Εἴθε θεραπεύειν αἰεὶ οἱ παῖδες τοὺς γονέας. 5. Ὁ φίλος μου ἐκὼν ἂν ἀκολουθοῖη τούτῳ τῷ φιλοσόφῳ εἰς Σικελίαν καὶ προσφοιτῶ ἂν πρὸς αὐτόν. 6. Βοηθοῖμεν ἂν σπουδαίως τοῖς φίλοις ἐν τῷ κινδύνῳ. 7. Ἀναγιγνώσκοιμι ἂν ἀσμένως τὰ τοῦ Ὀμήρου ἔπη. 8. Ὅτε δακρύοις, ἐγέλων ἐγώ. 9. Εἶπεν, ὅτι ἀποθάνοι ὁ Περικλῆς. 10. Εἰ ἔλθοις, χαίροιμι ἂν.

Ἀσκ. 417. Ἀναγνωρίσατε καὶ μεταφράσατε τὰς εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις μετοχὰς καὶ ἀπαρέμφατα :

1. Ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ μείναι. 2. Ἐπιθυμοῦμεν τοὺς σοφιστὰς τῷ διαλόγῳ μὴ παρεῖναι. 3. Οἱ ἔμποροι τηλικαῦτα πελάγη διαπερῶσιν διὰ τὸ πλείω ποιῆσαι τὴν οὐσίαν. 4. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὐδένα πέμποι ἄγγελον σηματοῦντα, ὅτι χρὴ ποιεῖν. 5. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. 6. Οἱ κακοὶ ἐλπίζουσι λήσειν τοὺς ἀρχοντας κακῶς ποιοῦντες. 7. Ἐπεμψε στρατιώτας κατασκοπήσοντας τὸν πολέμιον. 8. Ὁ χειμῶν ἐκόλυσε τὰς ναῦς ἀναπλεῖν. 9. Μετὰ ταῦτα συγκαλέσας στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ὁ Κλέαρχος ἔλεξε τοιάδε. 10. Λέγεις τοὺς Τριάκοντα φθερεῖν τὴν πόλιν.

Ἀσκ. 418. Ἀναγνωρίσατε τοὺς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις τύπους μέσης καὶ παθητικῆς φωνῆς :

1. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀπολυθέντων αὐτίκα. 2. Ἐλεγον οἱ στρατιῶται τοὺς πολεμίους δεδιῶχθαι μέχρι θαλάττης. 3. Ὁ δοῦλος οὐ λείπει τὸ ἔργον πρὶν ἂν ὁ ἀγρὸς ἐσπαρμένος ἦ. 4. Τοῖς φίλοις πίστευσον, ἵνα πιστευθῆς ὅπ' αὐτῶν. 5. Ἐρωτηθεὶς ὁ πατὴρ εἶπε τὸν υἱὸν Ὀλύμπια νενικηκότα ἐστεφανῶσθαι. 6. Ἀναγκαῖον ὑπολαμβάνω τὰ γεγενημένα

πρῶτον ὑμᾶς ὑπομῆσαι. 7. Νῦν ἀπολυθῶμεν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ. 8. Πείθου, ὦ ἄνθρωπε, τοῖς θεοῦ νόμοις. 9. Λυθισθῶν τῶν σπονδῶν πόλεμος ἦν. 10. Γυμναζόμενοι ἰσχυροὶ γινόμεθα. 11. Οὐκ ἐπαύσω τῆς ὀργῆς; 12. Οἱ Ἕλληνες πάσας τὰς ἐχθρας κατελύσαντο, ἐπεὶ Ξέρξης πρὸς αὐτοὺς ἐπορεύετο.

Ἄσκ. 419. Ἀναγνωρίσατε καὶ χωρίσατε κατὰ κατηγορίας τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀφονόληκτα ρήματα :

1. Κῦρος καίπερ πολλὰ πλοῖα ἔχων Ξενίαν καὶ Πασίωνα οὐκ ἐδίωξεν. 2. Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος τὸν Πελοποννησιακὸν συνέγραψε πόλεμον. 3. Ὁ κήρυξ ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἀρξάμενος πάντας τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσε τοῖς θεοῖς εὐξασθαι. 4. Ξέρξης καταστρεψάμενος τὴν Αἴγυπτον ἦκεν εἰς τὴν Εὐρώπην καταστρεψόμενος καὶ τοὺς Ἕλληνας. 5. Κροῖσος τῷ ἐν Δελφοῖς θεῷ δύο κρατήρας ἐπέμψε, χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν. 6. Κῦρος Κλέαρχον ἐκ τῆς Θράκης μετεπέμψατο, οὗ πολλοὺς στρατιώτας συνέλεξεν. 7. Ἐὰν τὰ ἡμέτερα φυλάττωμεν καὶ σφάζωμεν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν πολλῇ εἰρήνῃ βιοτεύσομεν. 8. Οἱ Ἕλληνες ἐθαύμαζον, ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος ὑπ' αὐτοῦ πέμποιτο ἄγγελος. 9. Θῆβαι αἱ ὑπὸ Κάδμου ἐκτισμέναι ὑπ' Ἀλεξάνδρου πελόρηνται. 10. Νόμοις πειστέον. 11. Τοῖς τῆς πατρίδος πολεμίοις πάντες ἀνδρείως ἀντιταζόμεθα. 12. Πάντα τὰ κεκρυμμένα ἐκκαλυφθήσεται. 13. Τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην τετραμμένον μέρος κατέχουσι Σελινούντιοι.

Ἄσκ. 420. Ἀναγνωρίσατε τὰ ρήματα τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Φεύγωμεν αἰεὶ τὴν ἀδικίαν. 2. Ἀποτρέποιτε, ὦ θεοί, τὸν κίνδυνον τῆς ἡμετέρας πατρίδος. 3. Μήποτε μέλλοιτε τὰ ἀγαθὰ πράττειν καὶ τὰ κακὰ κωλύειν. 4. Οὐ βουλευέσθαι νῦν καιροῖς, ἀλλὰ βεβουλεύεσθαι. 5. Οὐ βίᾳ, ἀλλὰ διδασκαλίᾳ κεκωλύμεθα ταῖς ἡδοναῖς δουλεύσαι. 6. Τοῖς μὴ παιδευθεῖσι πρὸς ἀρετὴν οὐ προσήκει ἄλλων ἄρχειν. 7. Ἀγισίλαος Ξενοφῶντα ἐκέλευσε τοὺς παῖδας ἐν Λακεδαίμονι τρέφειν λέγων, ὅτι ἐκεῖ τὸ κάλλιστον τῶν μαθημάτων παιδευθήσονται, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι.

Ἄσκ. 421. Ἀναγνωρίσατε καὶ χωρίσατε κατὰ κατηγορίας τὰ συνηρημένα ρήματα τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ὀδυσσεὺς πολλὰ ἐμηχανήσατο πάσῃ τῇ στρατιᾷ ὀφελιμώτατα. 2. Πολλοὶ κακαῖς βουλαῖς, ἀλλ' οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἀρετῇ ἐνίκηθησαν. 3. Ἀλεξάνδρου τὸν τοῦ Ἀχιλλέως τάφον στεφανώσαντος Ἡφαιστίων τὸν τοῦ Πατρόκλου ἐστεφάνωσεν. 4. Φίλου τρόπους

γίνωσκε, μισήσης δὲ μή. 5. Τέρας ἐστίν, εἴ τις ἠτύχηκε διὰ βίου. 6. Πύρρος ἠλπίζεν ἐν τῇ Ἀσία μεγάλην βασιλείαν κτήσασθαι. 7. Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι πλανῶνται. 8. Ἄ φοβεῖ, θάττον ἂν γίνοιτο ἢ ἃ ἐλπίζεις. 9. Τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς. 10. Μὴ θυμοῦ δικαίως ζημιούμενος.

Ἄσκ. 422. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα ῥήματα :

1. Ὁμοιοῦντες ἰσχυροὶ μενοῦμεν. 2. Τίς ἄμεινον τοῦ σοφοῦ κρινεῖ τὰ δίκαια ; 3. Κρεῖτόν ἐστι μικρὰ εὐ ἢ μεγάλα κακῶς περᾶναι. 4. Παρμενίδης πρῶτος τὴν γῆν ἀπέφηνε σφαιροειδῆ. 5. Εἶθε κακῶς διαφθείρειαν τοὺς κακοὺς οἱ θεοί. 6. Ὅτω δοκεῖ ταῦτα, ἀναιτενιάτω τὴν χεῖρα. 7. Τοὺς Τρῶας δέκα ἔτη ἀνδρείως ἀμυναμένους οὐ βία, ἀλλὰ δόλος ἔσφηλεν. 8. Θησεὺς τὴν ἐκ Τροίης εἰς Ἀθήνας φέρουσαν ὁδὸν καθῆραι λέγεται ληστῶν καὶ κακούργων. 9. Μὴ ἀναμείνωμεν, ἕως ἂν ἀγερθῶσιν οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένοι αὐτοῖς ἐπιχειρῶμεν. 10. Ἀθηναῖα περιέστειλεν Ἡρακλέα πέπλω, ὃν αὕτη ὑφήνατο.

Ἄσκ. 423. Ἀναγνωρίσατε τοὺς εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις δευτέρους χρόνους τῶν ῥημάτων :

1. Μαχομένους δεῖ σκοπεῖν ἡμᾶς, ὅπως ὡς ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν. 2. Ἀφικόμενοι πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμὸν ἠύρισκον οἱ μύριοι κόμας πολλὰς μεστὰς σίτου καὶ οἴνου. 3. Οἱ πελτασταὶ ὑπερβαλόντες τὰ ὄρη ἤλθον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 4. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ γένη πένης ταχύ. 5. Ὁ θεὸς τοῖς Θηβαίοις ἐμαντεύσατο, ὅτι οὐκ ἀπαλλαγῆσιν τοῖς Σφιγγῶς, πρὶν ἂν τις λύσῃ τὸ αἶνιγμα. 6. Γοργίας ὁ Λεοντίου πρεσβυτῆς εἰς Ἀθήνας ἀποσταλεὶς πολλὰ ἐθανμάσθη ἐπὶ τῇ πειθοῖ. 7. Οἱ Ἕλληνας ἠττηθέντες ἐν Χαιρωνείᾳ οὐκέτι ἐτόλμησαν ἀντιτάξασθαι τοῖς Μακεδόσιν, ἀλλὰ διεσπάρησαν εἰς τὰς ἑαυτῶν πόλεις. 8. Ἀλέξανδρος, ἐὰν ἄριστος φανῆ στρατηγός, οὐκ ἄριστος φανήσεται ἄνθρωπος. 9. Εὐθύδημος πολλὰ σοφῶν ἀνδρῶν γράμματα συνήχει. 10. Λέγουσιν οἱ ῥήτορες Φίλιππον πρὸς βασιλέα πεπομφέναι περὶ συμμαχίας.

Κεφάλαιον 20^{ον}

Ρήματα εις -μι

Τὰ εις -μι ρήματα κλίνονται διαφόρως ἀπὸ τὰ εις -ω μόνον εις τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν. Τεσσάρων μόνον φωνηεντολήκτων (ἴστημι, δίδωμι, τίθημι, ἴημι) κλίνεται διαφόρως ἀπὸ τὰ εις -ω καὶ ὁ ἀόριστος β', ἐνεργητικὸς καὶ μέσος.

- Τὰ εις -μι ρήματα διακρίνονται εἰς συμφωνόληκτα καὶ φωνηεντόληκτα.

1) Συμφωνόληκτα*

- Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν συμφωνόληκτων εις -μι σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ρηματικόν θέμα, ἀφοῦ προστεθῆ εἰς αὐτὸ τὸ πρόσφυμα νυ (ρημ. θέμα ζευγ-) ζεύγ-νυ-μι.

- Ρήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν χαρακτήρα σ, λήγουν εἰς ν-νυμι, διότι ὁ χαρακτήρ σ ἀφομοιοῦται πρὸ τὸ ν τοῦ προσφύματος νυ (θ. κερασ-, κέρασ-νυ-μι) κεράννυμι.

Σημ. Κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἔχοντα θέμα λήγον εἰς -σ γράφεται διὰ διπλοῦ ν καὶ τὸ ρῆμα στρώννυμι (στρώνω), τοῦ ὁποίου τὸ θέμα λήγει εἰς φωνῆεν (στρω-). Τὸ ρῆμα (ἀπ)όλλυμι προήλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου (ἀπ)όλλυμι, τὸ δὲ ν τοῦ προσφύματος ἀφομοιώθη πρὸς τὸ λ τοῦ θέματος.

- Τὸ υ τοῦ προσφύματος εἶναι μακρὸν (ἰσχυρὸν θέμα) :

1) εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ

2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος.

- Εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους τύπους τὸ υ τοῦ προσφύματος εἶναι βραχὺ (ἀσθενὲς θέμα).

- Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἐνεστώτος σχηματίζεται κατὰ τὰ εις -ω βαρύτερα.

- Τὸ σ τῆς καταλήξεως -σο τῆς μέσης φωνῆς διατηρεῖται
1) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ (ἐδείκνυσο)
καὶ 2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστώτος (δείκνυσσ).

- Οἱ ἄλλοι χρόνοι, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, κλίνονται ὁμαλῶς κατὰ τὰ εις -ω συμφωνόληκτα ρήματα.

* Βλ. σελ. 228

2) Φωνηεντόληκτα εις -μι*

● Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν πλείστων φωνηεντόληκτων ρημάτων σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα, ἀφοῦ τοῦτο λάβῃ ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν.

Ἐνεστωτικὸς ἀναδιπλασιασμός εἶναι ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἄρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μὲ ἐν ἰ κατόπιν αὐτοῦ : (ρ. θ. δω-) δί - δω - μι, (ρ. θ. θη-) θί - θη - μι, τίθημι, (ρ. θ. στη-) σί - στη - μι, ἴστημι, (ρ. θ. jη-) ji - jη - μι, ἴημι.

● Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος εἶναι ἰσχυρὸν (ἰστη-) καὶ ἄσθενές (ἰστᾶ-). Ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα σχηματίζεται :

1) ὁ ἐνικὸς ἀριθμὸς τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ

2) τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος

3) ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

Ἀπὸ τὸ ἄσθενές θέμα σχηματίζονται πάντες οἱ ἄλλοι τύποι.

● ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ. Εἰς τὴν ὑποτακτικὴν αἱ καταλήξεις συναιροῦνται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν, ἦτοι :

1) $\eta + \eta = \eta$ (ἰσθήητε) ἰσθῆτε, $\eta + \eta = \eta$ (τιθήης) τιθῆς

2) $\eta + \omega = \omega$ (ἰστήω) ἰστώ
 $\omega + \eta = \omega$ (διδώητε) διδώτε
 $\omega + \omega = \omega$ (διδώω) διδώ
 $\omega + \eta = \omega$ (διδώη) διδώ

● ΕΥΚΤΙΚΗ. Εἰς τὴν εὐκτικὴν τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ιη ἢ ι συναιρεῖται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν τοῦ θέματος α, ε, ο εἰς αι, ει, οι (ἰστα - ιη - ν) ἰσταίν, (τιθε - ι - μεθα) τιθείμεθα, (διδω - ιη - ν) διδοίν.

Σημ. Τὸ σ τῆς καταλήξεως -σο τῆς μέσης φωνῆς διατηρεῖται 1) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ (ἐτίθεσο), 2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστώτος (τίθεσο), 3) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἀορίστου β' εἰμην (εἶσο).

* Βλ. σελ. 220 - 227

Τονισμός τῶν εἰς -μι ρημάτων, ὅταν συντίθενται μετὰ προθέσεως.

Ταῦτα: 1) ἀναβιβάζουν τὸν τόνον εἰς τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἁορίστου β' (ἀνάστηθι - κατάθεσθε).

Σημ. Εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἁορίστου β' ὁ τόνος δὲν ἀναβιβάζεται α) ὅταν τὸ ρῆμα συντίθεται μὲ πρόθεσιν μονοσύλλαβον (ἐν-θοῦ), β) ὅταν τὸ ρῆμα συντίθεται μὲ πρόθεσιν δισύλλαβον, ἢ ὅποια πάσχει πρὸ αὐτοῦ ἐκθλιψιν (ἀπό-οῦ) ἀφοῦ (τοῦ ρήματος ἀφίεμαι).

2) διατηρεῖ τὸν τόνον ὅπου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ εἰς τὸ ἀπαρέμφοτον καὶ τὴν μετοχὴν (ἀφιστάναι - συντιθέναι - μετατιθεῖς).

Ἄσκ. 430. Γράψατε τὰ δύο θέματα (ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενὲς) τῶν τεσσάρων φωνηεντολήκτων εἰς -μι ρημάτων καὶ ἐξηγήσατε πῶς ἐξ αὐτῶν σχηματίζεται ὁ ἐνεστώς.

Ἄσκ. 431. Κλίνατε ἀναλυτικῶς (θέμα - κατάληξις - συναίρεσις) τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τῶν τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

Ἄσκ. 432. Κλίνατε ἀναλυτικῶς τὴν εὐκτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τῶν τεσσάρων φωνηεντολήκτων -ρημάτων.

Ἄσκ. 433. Κλίνατε τὴν προστακτικὴν ἁορίστου (ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου) τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀνίστημι - ἀποδίδωμι - ἀνίημι - ἀνατίημι - ἐκτίημι - ἐφίημι - ἐπιδίδωμι - καθίστημι - παραδίδωμι - ἐπιτίημι - περιτίημι - μεθίημι - ἀφίστημι - δίστημι - ἐξίστημι - μεταδίδωμι - εἰσίημι - προστίημι - συντίημι - ὑφίστημι

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ρήματος ἴστημι

- Ὁ ἀόριστος ἔσθην:

1) εἰς πάσας τὰς ἐγγλίσεις πλὴν τῆς εὐκτικῆς καὶ τῆς μετοχῆς (καὶ τοῦ δευτέρου τύπου τοῦ γ' πληθυντικοῦ τῆς προστακτικῆς στάντων) σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα (στη-).

2) Εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχει κατάληξιν -θι : στηθι.

- Ὁ ἀόριστος β' ἔσθην, ὁ παρακείμενος ἔσθηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰσθήκειν ἔχουν μέσσην καὶ παθητικὴν σημασίαν (π.χ. ἔσθηκα = ἔχω στηθῆ).

Ὡς ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος χρησιμεύει ἢ περίφρασις στήσας ἔχω – στήσας εἶχον (= ἔχω στήσει, εἶχον στήσει).

- Ὁ παρακείμενος ἔσθηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰσθήκειν ἐκτὸς τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ δευτέρους τύπους, οἱ ὁποῖοι σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς – μι ρήματα ἐκ τοῦ θέματος ἔστα-. Τοιοῦτοι τύποι συνήθεις εἶναι οἱ ἑξῆς :

Ὁριστικὴ παρακείμενον : ἔσταμεν, ἔστατε, ἐστάσι.

Ἀπαρέμφ. παρακείμενον : ἐστάναι

Μετοχὴ παρακείμενον : ἐστώς, ἐσῶσα, ἐσῶς

Ὑπερσυντέλικος : ἔστασαν.

Ἄσκ. 434. Κλίνετε τὸν παρακείμενον μέσης διαθέσεως τοῦ ρήματος ἴσθημι εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

Ἄσκ. 435. Κλίνετε ἀναλυτικῶς τὸν ἀόριστον β' τοῦ ρήματος ἴσθημι.

Ἄσκ. 436. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τοῦ ρήματος ἴσθημι (καὶ τῶν συνθέτων αὐτοῦ) εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Οἱ Ἕλληνες τρόπαιον στησάμενοι ἀπεχώρουν. 2. Μὴ διστώμεθα, ὦ φίλοι. 3. Κῦρος τοὺς Ἴωνας ἀφιστάναί ἐπειράτο. 4. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Πειραιᾶ ἐμπόριον ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος κατεστήσαντο. 5. Δίκαιοι ἄνδρες τῶν πόλεων προϊστάσθων. 6. Αἱ Ἴωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους ἀφειστήκεσαν πρὸς Κῦρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου. 7. Πολλοὶ εἰς ἀρχὴν καταστάντες ὑβρίζουσιν εἰς τοὺς ἀρχομένους. 8. Ἀρισταγόρας τοὺς Ἴωνας ἐπεισεν ἀποστήναι βασιλέως. 9. Τριπολέμφ οἱ Ἀθηναῖοι βωμοὺς ἀνέστησαν, ὅτι τὴν ἡμέραν τροφὴν ἔδωκεν αὐτοῖς.

Ἄσκ. 437. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ συγγραφεὺς λέγει, ὅτι πολλοὶ σύμμαχοι ἀπεστάλησαν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους. 2. Ἐπὶ πολὺν χρόνον εἶχε σταθῆ, βλέπων¹ τὸν ἀγῶνα. 3. Πολλοὶ σηκῶνονται διὰ νὰ εἰποῦν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουν εἰς τὸν νοῦν των. 4. Ἐνῶ ὁ φιλόσοφος συνωμίλει², οἱ νεανίαὶ ἐστέκοντο ὀλόγυρα³. 5. Οἱ Ἕλληνες ἀφοῦ ἐνίκησαν, ἔστησαν τρόπαια. 6. Ἡ φτώχεια⁴ κάνει⁵ τοὺς ἀνθρώπους κακοῦς. 7. Μετὰ ἀπ' αὐτὸν ἐσηκώθη ἄλλος καὶ εἶπε τὰ ἐξῆς περίπου⁶. 8. Τὸ τρόπαιον τοῦ Μιλτιάδου ἐσήκωσε τὸν Θεμιστοκλῆ ἀπὸ τὸν ὕπνον.

1. βλέπω = θεῶμαι. 2. συνωμιῶ = διαλέγομαι. 3. στέκομαι ὀλόγυρα = περιίσταμαι. 4. ἡ φτώχεια = πενία. 5. κάνω = καθίστημι. 6. τὰ ἐξῆς περίπου = τοιάδε.

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ρημάτων τίθημι, ἴημι, δίδωμι

- 1) Τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς ἐνεστῶτος.
- 2) Τὸ β' καὶ γ' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ, τῶν μὲν ρημάτων τίθημι καὶ ἴημι σχηματίζονται κατὰ τὰ συνηρημένα ρήματα εἰς -έω (τίθει, ἴει, -ἐτίθει, ἐτίθει -ἴεις, ἴει), τοῦ δὲ ρήματος δίδωμι σχηματίζεται κατὰ τὰ συνηρημένα εἰς -όω καὶ τὸ α' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ.
- Οἱ ἀόριστοι β' ἔθηκα, ἴκα, ἔδωκα.
  - 1) εἰς τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τῆς ὀριστικῆς σχηματίζονται ὡς πρῶτοι ἀόριστοι, ἀλλὰ μὲ χαρακτηριστὰ.
  - 2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχουν κατάληξιν -ς (θές, ἔς).
  - 3) εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις (πλὴν τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ ἀπαρέμφατον) σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος, χωρὶς φυσικὰ ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν : θῶ, θῆς, θῆ κ.τ.λ. -τιθῶ, τιθῆς, τιθῆ κ.τ.λ.
- Καὶ τῶν μέσων ἀορίστων ἐθέμην, εἴμην, ἐδόμην αἱ ἄλλαι (πλὴν τῆς ὀριστικῆς) ἐγκλίσεις σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου ἐνεστῶτος χωρὶς ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν : θῶμαι, θείμην κ.τ.λ. -τιθῶμαι, τιθείμην κ.τ.λ.

***Ασκ. 438.** Κλίνετε ἀναλυτικῶς τὴν προστακτικὴν 1) τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἐνεστῶτος, 2) τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου τῶν ρημάτων τίθημι, ἴημι, δίδωμι καὶ ἴστημι.

***Ασκ. 439.** Κλίνετε τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

***Ασκ. 440.** Κλίνετε εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ μέσην φωνὴν τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

***Ασκ. 441.** Σχηματίσατε ἀναλυτικῶς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ (ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς) τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

***Ασκ. 442.** Σχηματίσατε τὸν παθητικὸν μέλλοντα, ἀόριστον καὶ παρακείμενον τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

Ἀσκ. 443. Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον παρακείμενον τοῦ ρήματος ἴημι εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

Ἀσκ. 444. Κλίνατε τὸν ἐνεστώτα, παρατατικὸν καὶ ἄριστον (ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς) τῶν κατωτέρω ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν :

ἀνίστημι - ἀποδίδωμι - ἐφήμι - ἀνατίθημι - ἀφίστημι - παραδίδωμι - ἀφήμι - ἐπιτίθημι - ὀφίστημι - ἐπιδίδωμι - ἀνίημι - προστίθημι - δίστημι - προδίδωμι - εἰσίημι - διατίθημι

Ἀσκ. 445. Εἰς τὰς κάτωθι φράσεις 1) ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν ρημάτων εἰς -μι, 2) ἀντικαταστήσατε αὐτοὺς κατ' ἐγκλίσιν :

1. Ὅμοιον ἔστι μαινομένῳ μάχαιραν δοῦναι καὶ πονηρῷ δύναμιν. 2. Σὺν τῷ νόμῳ αἰεὶ οἱ δικασταὶ τὴν ψῆφον τιθέσθων. 3. Ὁ Νεῖλος ποταμὸς ἐπὶ τὰ στόμασιν εἰς τὴν θάλατταν ἐξίησιν. 4. Μὴ δίκωκε τὰ φανῆ ἀφεις τὰ φανερά. 5. Οἱ τάλαντα ἐπὶ τάλαντα συνθέντες ὑπὸ τῶν πενήτων φθονοῦνται. 6. Μὴ πειρῶ τῶν ἄλλοτρίων φροντίζειν, πρὶν ἂν εὐ διαθῆς τὰ ἴδια. 7. Ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν. 8. Οἱ Λακεδαιμόνιοι πολὺν χρόνον τῆς Ἑλλάδος προεისტήκεσαν. 9. Περικλῆς μετεπέμψατο τοὺς ἐνδοξοτάτους τεχνίτας, ἵνα τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει λαμπρὰ ἱερὰ ἀνισταίεν. 10. Οἱ Ἕλληνες ἐνόμιζον τὸ πῦρ τοῖς ἀνθρώποις παραδεδόσθαι ὑπὸ Προμηθέως ἀκόντων τῶν θεῶν.

Ἀσκ. 446. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ δικαστὴς ἔλεγεν ὅτι θὰ ἐπιβάλη τιμωρίαν ¹ εἰς αὐτόν. 2. Ἀφοῦ ἐνίκηθησαν οἱ βάρβαροι, ὡς ἀφιερῶσωμεν ² δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς. 3. Ἀφοῦ ἐξωρίσθη ³ εἰς τὴν Σπάρτην, συνεβούλευσε νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν Ἀθηναίων. 4. Πρέπει νὰ τιμῶμεν ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἔθεσε ⁴ τοὺς νόμους. 5. Ὁ Λυκοῦργος νόμους γραπτοὺς ⁵ δὲν ἔθεσε. 6. Κανένα θησαυρὸν δὲν θὰ ἀφήσης εἰς τοὺς παῖδας (σου) καλλίτερον ἀπὸ τὴν αἰδῶ. 7. Εἶθε ὁ δῆμος νὰ θέτῃ νόμους ἀρίστους.

1. τιμωρία = ζημία. 2. ἀφιερῶνω = ἀνατίθημι. 3. ἐξορίζομαι = φεύγω. 4. χρησιμοποιήσατε μετοχὴν. 5. γραπτὸς = γεγραμμένος.

Ἀσκ. 447. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Λέγεται ὅτι ὁ Κῦρος ἔδωσε πολλὰ δῶρα εἰς τοὺς συνομηλικούς ¹ του. 2. Εἶθε οἱ θεοὶ νὰ σοῦ δίδουν καλὰ ἀντὶ κακῶν. 3. Ὁ χρόνος ὁ ὁποῖος μᾶς ἔχει δοθῆ εἶναι σύντομος. 4. Νὰ δίδετε καὶ θὰ σᾶς δοθοῦν. 5. Οἱ ἐξόριστοι ² ἐφοβοῦντο μὴ προδοθοῦν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τοὺς ὑπεδέχθησαν. 6. Ἀφοῦ ἔδωσαν τὴν δεξιάν (χεῖρα), ἐβεβαίωσαν τὸν ὄρκον. 7. Ὑπόσχεται ³, ὅτι δὲν θὰ προδώσῃ ποτὲ τοὺς φίλους. 8. Πρέπει νὰ τιμωροῦνται ⁴ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ⁵ ἀδικοῦν. 9. Δῶσε χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς.

1. συνομηλικὸς = ἡλικιώτης. 2. ἐξόριστος = φυγάς. 3. ὑπόσχομαι = ὑπισχνούμαι. 4. τιμωροῦμαι = δίκην δίδωμι. 5. χρησιμοποίησατε ἐπιθετικὴν μετοχὴν.

Ρήματα κλινόμενα κατά τὸ ρῆμα ἴστημι

- Ρήματα κλινόμενα κατά τὸ ρῆμα ἴστημι εἶναι τὰ ἑξῆς :
 Ὀνίνημι (= ὠφελῶ), πίμπρημι (= καίω), πίμπλημι (= γεμίζω) με̐ ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν, ἄγαμαι (= ἐκτιμῶ), δύναμαι, ἐπίσταμαι χωρὶς ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν.
- Τὸ ρῆμα ὀνίνημι (θ. ο-νη) λαμβάνει ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὸ μέσον τοῦ θέματος. Ὡς παρατατικὸς τοῦ ρήματος αὐτοῦ λαμβάνεται τὸ ὠφέλου.
- Τὰ ρήματα πίμπρημι, πίμπλημι (θ. πρη-πλη) λαμβάνουν μετὰ τὸν ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν καὶ εὐφωνικὸν μ.
- Τὰ ρήματα δύναμαι καὶ ἐπίσταμαι :

1) εἰς τὸ β' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ καὶ εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστώτος ἀποβάλλουν τὸ α τῆς καταλήξεως -σο καὶ συναίρουσιν τὸ αο εἰς ω (ἐδόνω - ἠπίστω - προστακτικῆ : ἐπίστω).

2) εἰς τὴν ὑποτακτικὴν καὶ ἐνδοτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τονίζονται κατὰ τὰ εἰς -ω βαρύτερα (δύνωμαι, δύνῃ, δύνῃται κ.τ.λ. - ἐπίστωμαι, ἐπίστη, ἐπίστηται κ.τ.λ.).

Σημ. α'. Ὁ μέσος ἀόριστος β' ἐπιράμην τοῦ ρήματος ὄνοῦμαι κλίνεται ὅπως ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ ἐνεστώς τοῦ ρήματος δύναμαι (ἐπιράμην, ἐπρίω, ἐπρίατο κτλ. Ὑποτακτικῆ : πρίωμαι, πρίῃ κτλ.).

Σημ. β'. Τὸ ρῆμα ἐπίσταμαι δὲν εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὴν πρόθεσιν ἐπι + ρ-ἴσταμαι, ὅποτε θὰ ἦτο ἐπίσταμαι, ἀλλὰ συντίθεται ἀπὸ τὴν πρόθεσιν ἐπι καὶ τὸ θέμα στα-. Κατ' ἄλλους τὸ ρῆμα προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, ὅπου τὸ ρῆμα ἴσταμαι ἐψιλοῦτο.

Ἄσκ. 448. Κλίνατε τὸ ρῆμα ὀνίνημι εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἐνεστώτα εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

Ἄσκ. 449. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων τοῦ ρήματος ὀνίνημι εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ μέσην φωνήν.

Ἄσκ. 450. 1) Κλίνετε τὰ ρήματα πίμπλημι καὶ πίμπρημι εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, 2) γράψατε τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον ὅλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων τῶν ρημάτων αὐτῶν εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ μέσην φωνήν.

Ἄσκ. 451. Κλίνετε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν μέσον ἀόριστον β' τοῦ ρήματος ὄνοῦμαι.

Ἄσκ. 452. Τῶν ρημάτων δύναμαι καὶ ἐπίσταμαι 1) νὰ κλιθῇ ὁ ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, 2) νὰ γραφῇ τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον ὅλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων.

Ἄσκ. 453. Εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις 1) νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ τύποι τῶν κατὰ τὸ ρῆμα ἴστημι κλινομένων ρημάτων, 2) νὰ ἀντικατασταθοῦν κατ' ἐγκλισιν :

1. Ὁ ρήτωρ τὸν δῆμον ἐλπίδων κενῶν ἐμπίπλησι. 2. Φασὶ τοὺς Πέρσας ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ἑλληνας πολέμῳ πολλοὺς νεῶς ἐμπρῆσαι. 3. Ὅναιο, ὦ φίλε, καὶ ὧν ἐφίεσαι πράξειας. 4. Τὸν σῖτον ἐπτὰ μῶν πριάμενοι, πλείονος ἀπέδοντο. 5. Οὐκ ἠπίστω τὰ σαυτοῦ εὖ θέσθαι ; 6. Οἱ δοῦλοι τοὺς κρατῆρας ὕδατος ἐνεπίπλασαν. 7. Οὗτος ὁ ἀνὴρ πλεονεξίας ἐνεπλήσθη. 8. Ὑμῶν μὴ κωλυόντων δυνησόμεθα ἐξιέναι. 9. Ἄριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλά.

**Ἄοριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων εἰς -ω
κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι***

Ὁ ἄοριστος β' μερικῶν βαρυτόνων ρημάτων εἰς -ω κλίνεται κατὰ τὰ εἰς -μι, ὁμοίως μὲ τὸν ἄοριστον β' ἔσθην.

Τὰ ρήματα ταῦτα διακρίνονται εἰς τέσσαρας κατηγορίας ἀναλόγως τοῦ χαρακτήρος τοῦ θέματος τοῦ ἄοριστου :

1) ἀποδιδράσκω - ἀπέδραν : χαρακτήρ $\bar{\alpha}-\bar{\alpha}$ (ἰσχυρὸν θέμα δρα-, ἀσθενὲς θέμα δρα-).

βαίνω - ἔβην : χαρακτήρ $\eta-\bar{\alpha}$ (ἰσχυρὸν θέμα βη-, ἀσθενὲς θέμα βᾱ-).

2) ὄέω - ἐρόην : χαρακτήρ $\eta-\epsilon$ (ἰσχυρὸν θέμα ῥη-, ἀσθενὲς θέμα ῥνε-).

3) γιγνώσκω - ἔγνω : χαρακτήρ $\omega-\omega$ (ἰσχυρὸν θέμα γνω-, ἀσθενὲς θέμα γνω-).

4) δύομαι - ἔδην : χαρακτήρ $\bar{\upsilon}-\bar{\upsilon}$ (ἰσχυρὸν θέμα δῶ-, ἀσθενὲς θέμα δῶ-).

Ὅπως ὁ ἄοριστος β' ἔσθην, τὰ ἀνωτέρω ρήματα :

α) σχηματίζονται εἰς τὸν ἄοριστον ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, πλὴν τῆς εὐκτικῆς καὶ τῆς μετοχῆς.

β) τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχει κατάληξιν -θι.

● Τὰ ἀνωτέρω ρήματα ἔχουν μέσον ἄοριστον μὲ σημασίαν ἐνεργητικὴν.

Ἄσκ. 454. Κλίνετε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν ἄοριστον β' τῶν ρημάτων ἀποδιδράσκω καὶ βαίνω καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν.

Ἄσκ. 455. Κλίνετε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν ἄοριστον β' τῶν κατωτέρω ρημάτων καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν :

φθάνω - χαίρω - ἀλίσκομαι - βιδῶ - φύομαι

* Βλ. σελ. 229

Ἄσκ. 456. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις βαρύτενα ρήματα, τῶν ὁποίων ὁ ἀόριστος β' κλίνεται κατὰ τὰ εἰς - μι.

1. Ἐν τῷ νεφ' ἐν Δελφοῖς ἐνεγέγραπτο τὸ Γνωθὶ σεαυτὸν. 2. Τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν ἐβουλήθη, οἱ δὲ ἐπὶ τὰ ἄκρα ἀνέβησαν. 3. Τοῦ παρεστῶτος θέρους δεῖ τὴν πόλιν ἀλῶναι. 4. Ἦν ἀποδρᾶ ὁ δοῦλος, πῶς κολασθήσεται; 5. Οὐ γὰρ ἔστιν, ὄψω ἀπ' ἐμοῦ φύντι καταλείψω τὸν ἐμὸν οἶκον. 6. Οἱ παῖδες τοῦ πατρὸς ἐδεήθησαν σφίσι συγγνώμην, ὃ δὲ οὐκ ἤθελεν. 7. Ἐφη αὐτὸς μὲν τοὺς διώκοντας φθῆναι, τοὺς δὲ ἄλλους οὐ. 8. Ὅργιζόμενος ἄνθρωπος οὐδὲν ἂν εὖ γνοίη. 9. Τῶν Λυκίων ὃς ἂν ἐλεύθερος ἀλφ' κλέπτων, δοῦλος γίγνεται. 10. Τὸ ρόδον ἐκ τοῦ Ἀδώνιδος αἵματος φῦναι λέγουσιν. 11. Κίρκη ἔλεγε τῷ Ὀδυσσεΐ, ὅτι οὐ πρότερον ἤξει εἰς τὴν πατρίδα, πρὶν καταβαῖν εἰς Ἄϊδου. 12. Τῷ Λαίῳ ἐμαντεύσατο ὁ ἐν Δελφοῖς θεός· «εἰ παῖδα φύσεις, ὃ φύς ἀποκτενεῖ σε, καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου δι' αἵματος βήσεται». 13. Ὑφ' ἡδονῆς ὁ φρόνιμος οὐχ ἀλώσεται.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

1. Πῶς σχηματίζεται τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν συμφωνολήκτων εἰς - μι; πῶς ἐξηγεῖται ἡ κατάληξις - ννου τοῦ ρήματος π.χ. κεράννυμι; τοῦ ρήματος στρώννυμι; πῶθεν προήλθε τὸ ρῆμα ἀπόλλυμι; τὸ υ τοῦ προσφύματος πότε εἶναι μακρὸν καὶ πότε βραχύ;

2. Πῶς σχηματίζεται τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν πλείστων φωνηεντολήκτων; ποιοὶ τύποι σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν καὶ ποιοὶ ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα; πῶς συναιροῦνται αἱ κατάληξεις μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν εἰς τὴν ὑποτακτικὴν; πῶς συναιρεῖται τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ιη ἢ ι μετὰ τὸ προηγούμενον φωνῆεν εἰς τὴν εὐκτικὴν; ποῖος ὁ κανὼν διὰ τὸν τονισμὸν τῶν εἰς - μι ρημάτων, ὅταν συντίθενται μετὰ προθέσεως;

3. Ὁ ἀόριστος β' ἔστην, ὁ παρακείμενος ἔστηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰστήκειν τί σημασίαν ἔχουν; ποιοὶ οἱ δεῦτεροὶ τύποι τοῦ παρακειμένου ἔστηκα καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ εἰστήκειν; τὸ β' καὶ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ τῶν ρημάτων τίθημι καὶ ἴημι πῶς σχηματίζεται; τοῦ ρήματος δίδωμι; οἱ ἀόριστοι ἔθηκα, ἔθα, ἔδωκα εἰς τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τῆς ὀριστικῆς σχηματίζονται ὡς πρῶτοι ἢ ὡς δεῦτεροι; εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις (πλὴν τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου) πῶς σχηματίζονται;

4. Ποῖα ρήματα κλίνονται κατὰ τὸ ρῆμα ἴστημι; ποῖα ἐκ τούτων λαμβάνουν ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμὸν; τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ ρήματα δύναιμι καὶ ἐπίσταμαι; πῶς κλίνεται ὁ μέσος ἀόριστος β' ἐπριάμην τοῦ ρήματος ὄνομαι;

5. Ποῖα τὰ βαρύτενα ρήματα, τῶν ὁμοίων ὁ ἀόριστος β' κλίνεται κατὰ τὰ εἰς - μι; εἰς πόσας κατηγορίας διακρίνονται; ὁ ἀόριστος τῶν ρημάτων αὐτῶν ἔχει ἐνεργητικὴν ἢ μέσην σημασίαν;

**Ρήματα κλινόμενα κατὰ τὰ εἰς -μι
μὲ διαφόρους ἀνωμαλίας***

● **1. Φημί.** α) Ὃταν τὸ φημί σημαίνει ἀπλῶς λόγον, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι ὁ τύπος λέξω ἢ ἐρῶ καὶ ἀόριστος ὁ τύπος εἶπον ἢ ἔφην. Ὃταν δὲ σημαίνει συμφωνῶ ἢ ἰσχυρίζομαι, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι τὸ φήσω καὶ ἀόριστος ἔφησα.

β) Ἡ ὑποτακτική, εὐκτική, τὸ ἀπαρέμφατον ἐνεστώτος καθὼς καὶ ὁ παρατατικός ἔχουν προσέτι σημασίαν ἀορίστου.

● **2. Εἶμι.** Ὁ μέλλων εἶμι εἰς μὲν τὴν ὀριστικήν ἔχει πάντοτε σημασίαν μέλλοντος, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἄλλοτε ἐνεστώτος καὶ ἄλλοτε μέλλοντος.

● **Σύνθετα.** Εἰς τὰ σύνθετα τῶν ρημάτων εἶμι, φημί, εἶμι, κεῖμαι καὶ οἶδα, ὁ τόνος ἀναβιβάζεται εἰς τὴν ὀριστικήν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τὴν προστακτικήν (ἀπόφημι, σύμφαθι - ἄπειμι, ἄπιθι - σύνοιδα, σύνισθι).

● **3. Δέδοικα - ἔοικα.** Τὰ ρήματα δέδοικα καὶ ἔοικα εἶναι παρακείμενοι μὲ σημασίαν ἐνεστώτος.

● **4. Δέδοικα - τέθηκα.** Τὰ ρήματα δέδοικα καὶ τέθηκα (=παρακείμενος τοῦ ρήματος θνήσκω) εἰς ὠρισμένα πρόσωπα καὶ ἐγκλίσεις τοῦ παρακειμένου ἐκτὸς τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ δευτέρους τύπους κατὰ τὰ εἰς -μι (βλ. σελ. 231).

● **5. Χρή.** Τὸ ρῆμα χρή ἦτο ἀρχικῶς οὐσιαστικὸν (=χρεία, ἀνάγκη), οἱ δὲ τύποι αὐτοῦ προῆλθον ἐκ συνεκφορᾶς μετὰ τῶν τύπων τοῦ ρήματος εἶμι (χρή ἦν = ἐχρῆν - χρή ἦ = χρῆ-χρή εἶη = χρείη).

* Βλ. σελ. 230 - 231

*Ασκ. 457. Κλίνατε τὴν ὀριστικὴν καὶ τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τῶν ρημάτων φημί, οἶδα, εἶμι

*Ασκ. 458. Κλίνατε τὴν ὀριστικὴν καὶ τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τῶν κάτωθι ρημάτων :

- 1) κάτοιδα - πρόσσοιδα - σύνοιδα
- 2) ἀντίφημι - ἀπόφημι - κατάφημι - σύμφημι
- 3) ἄπειμι - ἔνειμι - πάρειμι - πρόσειμι - σύνειμι

*Ασκ. 459. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν ρημάτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

*Ασκ. 460. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν κατὰ τὰ εἰς - μι κλινομένων ρημάτων :

1. Πολέμου προσιόντος, ἔριδος καὶ στάσεως δεῖ ἀπέχεσθαι. 2. Οὐκ ἔφ' ἡμῖν ἔστι τὰ μέλλοντα προειδέναι. 3. Τὰ μὲν πεπόνθασι, τὰ δὲ δεδίασι μὴ πάθωσιν. 4. Δημήτηρ πᾶσαν τὴν γῆν περιήει ζητοῦσα τὴν θυγατέρα Περσεφόνην. 5. Εἰς τὸν νεῶν ἦσαν τὰ ἱερά θύσοντες. 6. Ἴσμεν σε Ἑλληνὰ ὄντα τὸ γένος. 7. Εἶπεν ὅτι ἡ Πελοπόννησος φύλλω πλατάνου τὸ εἶδος ἔοικοίη. 8. Ἦδεναν τὸν βασιλέα ἐπὶ μάχην τοὺς ἑαυτοῦ τάξαντα. 9. Οὐκ εὐσεβοῦς ἀνδρὸς ἔστι τοὺς θεοὺς λίαν δεδιέναι. 10. Ἴτω τὰ πράγματα, ὡς τῷ θεῷ φίλον. 11. Ἄπας λόγος, ἐὰν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιός ἐστι καὶ κενός. 12. Φῶμεν ταῦτ' ὀρθῶς λέγεσθαι ἢ οὐ ; 13. Τίνοι ἂν ἀρέσκοι ὁ μήτε ἐρυθριᾶν μήτε δεδιέναι εἰδώς ; 14. Σύ δ' ἔξιθ' ὡς τάχιστα, μὴ λόγους λέγε. 15. Ἴσμεν ἅπαντες ὅτι ἰτέον, ὅπῃ ἂν κελεύῃ ὁ στρατηγός.

*Ασκ. 461. 1) Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις δευτέρους τύπους παρακειμένου, 2) τρέψατε αὐτοὺς εἰς τὸν κανονικὸν τύπον.

1. Τί ἔστατε ἀποροῦντες ; μετατίθετε τὰ μὴ καλῶς καθεστῶτα. 2. Πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων δεδιότες τὴν τῶν τριάκοντα ὕβριν ἔφυγον εἰς Μέγαρα καὶ Θήβας. 3. Τῷ Μίνῳ ἐν Ἄιδου καθεζομένῳ ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ παρεστᾶσιν αἱ Ἐρινύες. 4. Ἐν τοῖς τοῦ Σόλωνος νόμοις ζημία ἐπέκειτο, εἰς τις τοὺς τεθνεώτας κακῶς ἀγορεύοι. 5. Κροῖσος ἀνέθηκεν εἰς Δελφοὺς ἕξ κρατῆρας χρυσοῦς· ἔστασαν δ' οὗτοι ἐν τῷ τῶν Κορινθίων θησαυρῷ. 6. Οἱ πολλοὶ τὸν θάνατον δεδίασιν, ἰόμενοι μέγιστον κακὸν εἶναι τὸ θεθνάει. 7. Οὐ θεθνᾶσιν οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανόντες, ἀλλ' ἐν ταῖς τῶν μακάρων νήσοις διάγειν λέγονται. 8. Ἀριστομένης προέστηκε τῶν Μεσσηνίων τῶν ἀφεστώτων ἀπὸ τῶν Σπαρτιατῶν. 9. Κούφως φέρειν χρῆ τὰς παρεστῶσας τύχας.

Κεφάλαιον 21ον

"Ακλιτα μέρη τοῦ λόγου

1. Ἐπιρρήματα

● Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουν συνήθως τὰ ρήματα δηλοῦσαι **τόπον, χρόνον, τρόπον, ποσὸν** κτλ.

1) **Τοπικὰ** ἐπιρρήματα: ἐνθάδε, ἐνταῦθα, ἐκεῖ, ἄνω, κάτω κτλ.

2) **Χρονικὰ** ἐπιρρήματα: νῦν, σήμερον, χθές, αὔριον, τότε κτλ.

3) **Τροπικὰ** ἐπιρρήματα: ὧδε, οὕτω, εὖ, καλῶς, κακῶς κτλ.

4) **Ποσοτικὰ** ἐπιρρήματα: ἄγαν, λίαν, ἄπαξ, δις κτλ.

5) **Βεβαιωτικὰ ἢ ἄρνητικὰ** ἐπιρρήματα: ναί, μάλιστα, δή, δῆτα — οὐ, μὴ — ἄρα, μῶν (= μήπως) κτλ.

Σημείωσις: Ὡς ἐπιρρήματα λαμβάνονται πολλάκις καὶ τύποι ὀνομάτων ἢ ρημάτων: δημοσίᾳ, ἰδίᾳ, προῖκα (δωρεάν)— ἄγε, ἴθι, φέρε (ἔλα) κτλ.

2. Προθέσεις

● Προθέσεις λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι συνήθως τίθενται πρὸ τῶν κλιτῶν λέξεων πρὸς δήλωσιν διαφόρων ἐπιρρηματικῶν σχέσεων.

● Αἱ προθέσεις διακρίνονται εἰς κυρίας καὶ καταχρηστικὰς.

Αἱ κύριαι προθέσεις λαμβάνονται καὶ χωριστὰ ἀπὸ τὰς ἄλλας λέξεις καὶ σύνθετοι μετ' αὐτῶν (παρὰ τὴν θάλασσαν — παραθαλάσσιος), εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς:

εἰς, ἐν, ἐκ ἢ ἐξ, πρὸ, πρὸς, σύν — ἀνά, διὰ, κατά, μετὰ, παρὰ, ἀντί, ἀμφί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.

Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις δὲν συντίθενται ποτὲ μὲ ἄλλας λέξεις, εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς: 1) ἄχρι, μέχρι, ἄνευ, χωρὶς, πλήν, ἔνεκα ἢ ἔνεκεν, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετὰ γενικῆς,

2) ὡς, νή, μά, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς.

3. Σύνδεσμοι

Σύνδεσμοι λέγονται αί ἄκλιτοι λέξεις (ἀρχῆθεν αἱ πλείστα ἐπιρρήματα καὶ αὐταί), αἱ ὅποια λαμβάνονται, ἵνα σὺνδέουσι λέξεις ἢ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας: *Ἐδοικίδης τε καὶ Σοφοκλῆς. Ἔλεγεν, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴη.*

Οἱ σύνδεσμοι εἶναι :

- 1) **συμπλεκτικοί** : *τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ*
- 2) **διαζευκτικοί** : *ἢ, ἦτοι — ἦ, εἴτε — εἴτε, ἕαντε — ἕαντε, ἄντε — ἄντε, ἦντε — ἦντε*
- 3) **ἀντιθετικοί** : *μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά, μήν, ἀλλὰ μήν, εἰ καί, καίτοι, καίπερ, καὶ μήν*
- 4) **αιτιολογικοί** : *γάρ, ὅτι, ὥς, διότι, ἐπεί, ἐπειδή*
- 5) **τελικοί** : *ἵνα, ὅπως, ὥς*
- 6) **συμπερασματικοί** : *ἄρα, δῆ, οὖν, τοίνυν, ὥς, οὕκων, οὕκοῦν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν, ὥστε*
- 7) **χρονικοί** : *ὥς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεί, ἐπειδή, ἕως, ἕστε, ἄχρι, μέχρι, ἡνίκα, πρὶν*
- 8) **ειδικοί** : *ὅτι, ὥς*
- 9) **ὑποθετικοί** : *εἰ, ἐάν, ἄν, ἦν*

4. Ἐπιφωνήματα

Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὅποια δηλοῦν ψυχικόν τι πάθημα, ὡς ἔκρηξιν χαρᾶς, λύπης, θαυμασμοῦ, ἀγανακτήσεως κτλ.

Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι :

- 1) **γελαστικά** : *ἄ-ἄ-ἄ*
- 2) **θαυμαστικά** : *ᾄ, ᾗ, βαβαί, παπαῖ!*
- 3) **θειαστικά** (ἦτοι δηλοῦντα ἐνθουσιασμόν) : *εδοῖ*
- 4) **σχελιαστικά** (ἦτοι δηλοῦντα σφοδρὰν λύπην ἢ ἀγανάκτησιν) : *παπαῖ, οὐαί, οἴμοι, φεῦ, ἰώ, ἰού!*
- 5) **κλητικόν** : *ὦ.*

Ρήματα εἰς -ω 1) Ἄσυναίρετα

	Ὅριστική	Ἑποτακτική	Εὐδικτική
Ἑνεστώς	λύω λύεις λύει λύομεν λύετε λύουσι(ν)	λύω λύῃς λύῃ λύομεν λύῃτε λύωσι(ν)	λύοιμι λύοις λύοι λύοιμεν λύοιτε λύοιεν
Παρατατικός	ἔλθων, ἔλθεις, ἔλθε(ν), ἐλόμεν, ἐλύετε, ἔλθον		
Μέλλων	λύσω λύσεις λύσει λύσομεν λύσετε λύσουσι(ν)		λύσοιμι λύσοις λύσοι λύσοιμεν λύσοιτε λύσοιεν
Ἀόριστος	ἔλυσα ἔλυσας ἔλυσε(ν) ἔλύσαμεν ἔλύσατε ἔλυσαν	λύσω λύσῃς λύσῃ λύσωμεν λύσῃτε λύσωσι(ν)	λύσαιμι λύσαις ἢ λύσειας λύσαι ἢ λύσειε(ν) λύσαιμεν λύσαιτε λύσαιεν ἢ λύσειαν
Παρακείμενος	λέλυκα λέλυκας λέλυκε(ν) λέλυκαμεν λέλυκατε λέλυκασι(ν)	λελύκω λελύκης λελύκη κ.τ.λ. καὶ (συνηθέστερον) λελυκὸς ὦ, ἦς, ἦ λελυκότες ὦμεν, ἦτε, ὦσι(ν)	λελύκοιμι λελύκοις λελύκοι κ.τ.λ. καὶ (συνηθέστερον) λελυκὸς εἶην, εἶης, εἶη λελυκότες εἶημεν ἢ εἶμεν, εἶητε ἢ εἶτε, εἶσαν ἢ εἶεν
Ἑπέρσυντέλιος	ἐλελύκειν, ἐλελύκεις, ἐλελύκει, ἐλελύκαμεν, ἐλελύκατε, ἐλελύκασαν		
Τετελεσμένος Μέλλων	λελυκὸς ἔσομαι ἔσει ἔσται λελυκότες ἐσομεθα ἔσεσθε ἔσονται		λελυκὸς ἐσοίμην ἔσοιο ἔσοιτο λελυκότες ἐσοίμεθα ἔσοισθε ἔσονται

α) Κλίσις τοῦ ρήματος λύω — Ἑνεργητικὴ φωνή

Προστακτικὴ	Ἄπαρέμφατον	Μετοχή
— λύε λύετω — λύετε λύοντων ἢ λυέτωσαν	λύειν	λύων (-οντος) λύουσα (-ούσης) λύων (-οντος)
	λύσειν	λύσων (-σοντος) λύσουσα (-σούσης) λύσων (-σοντος)
— λύσον λύσάτω — λύσατε λύσάντων ἢ λυσάτωσαν	λύσαι	λύσας (-σαντος) λύσασα (-σάσης) λύσαν (-σαντος)
— λελυκώς ἴσθι ἔστω — λελυκότες ἔστε ἔστων	λελυκέναι	λελυκώς (-κότος) λελυκῶν (-κίας) λελυκός (-κότος)
	λελυκώς ἔσεσθαι	λελυκώς ἐσόμενος κ.λ. λελυκότες ἐσόμενοι κ.λ.

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐδικτική
Ἑνεστώδης	λύομαι λύῃ (ἢ λύει) λύεται λύομεθα λύεσθε λύονται	λύομαι λύῃ λύηται λύομεθα λύησθε λύονται	λύοιμην λύοιο λύοιτο λύοίμεθα λύοισθε λύοιτο
Παρατατικός	ἐλύομην, ἐλύον, ἐλύετο, ἐλύομεθα, ἐλύεσθε, ἐλύοντο		
Μέλλων μέσος	λύσομαι λύσῃ (ἢ λύσει) λύσεται λύσόμεθα λύσεσθε λύσονται		λύσοίμην λύσοιο λύσοιτο λύσοίμεθα λύσοισθε λύσοιτο
Μέλλων παθ.	λuthήσομαι κ.τ.λ.		λuthησοίμην κ.τ.λ.
Ἀόριστος μέσος	ἐλύσαμην ἐλύσω ἐλύσατο ἐλύσάμεθα ἐλύσασθε ἐλύσαντο	λύσομαι λύσῃ λύσηται λύσόμεθα λύσησθε λύσονται	λύσαιμην λύσαιο λύσαιτο λύσαιμεθα λύσαισθε λύσαιτο
Ἀόριστος παθητικός	ἐλύθην ἐλύθης ἐλύθη ἐλύθημεν ἐλύθητε ἐλύθησαν	λuthῶ λuthῆς λuthῆ λuthῶμεν λuthῆτε λuthῶσι	λuthείην λuthείης λuthείη λuthείμεν ἢ λuthεῖμεν λuthείητε ἢ λuthεῖτε λuthείσαν ἢ λuthεῖσαν
Παρακειμένους	λέλωμαι λέλωσαι λέλωται λελύομεθα λέλωσθε λέλωνται	λελυμένος ὦ ῆς ῆ λελυμένοι ὦμεν ῆτε ῶσι	λελυμένος εἶην εἶης εἶη λελυμένοι εἶημεν ἢ εἶμεν εἶητε ἢ εἶτε εἶσαν ἢ εἶσαν
Ὑπερσυντέλικος	ἐλέλύμην, ἐλέλυσο, ἐλέλυτο, ἐλελύομεθα, ἐλέλυσθε, ἐλέλυοντο		
Τετέλιον	λελύσομαι ἢ λελυμένος ἔσομαι		λελυσοίμην ἢ λελυμένος ἔσοίμην

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
— λύον λύεσθω — λύεσθε λύεσθων ἢ λύεσθωσαν	λύεσθαι	λυόμενος λυομένη λυόμενον
	λύσεσθαι	λυσόμενος λυσομένη λυσόμενον
	λυθήσεσθαι	λυθησόμενος, -ή, -ον
— λύσασθαι λύσασθω — λύσασθε λύσασθων ἢ λύσασθωσαν	λύσασθαι	λυσάμενος λυσαμένη λυσάμενον
— λύθητι λυθήτω — λύθητε λυθέντων ἢ λυθήτωσαν	λυθήναι	λυθείς λυθεῖσα λυθέν
— λέλωσο λελύσθω — λέλωσθε λελύσθων ἢ λελύσθωσαν	λελύσθαι	λελυμένος λελυμένη λελυμένον
	λελύσεσθαι ἢ λελυ- μένος εἶσεσθαι	λελυσόμενος, -η, -ον

Ρήματα εἰς -ω 2) Συνηρημένα α) τιμάω-ῶ. Ἐνεργητική φωνή

	Ἐνεργητική	Ἐπιτακτική	Ἐὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώσ	τιμῶ τιμᾶς τιμᾶ τιμῶμεν τιμᾶτε τιμῶσι	τιμῶ τιμᾶς τιμᾶ τιμῶμεν τιμᾶτε τιμῶσι	τιμῶμι (ἦ) τιμῶην τιμῶς (ἦ) τιμῶης τιμῶ (ἦ) τιμῶη τιμῶμεν τιμῶτε τιμῶεν	— τίμα τιμάτω — τιμᾶτε τιμώντων	τιμᾶν	τιμῶν τιμῶσα τιμῶν
Παρατατικός	ἐτίμων ἐτίμας ἐτίμα ἐτιμῶμεν ἐτιμᾶτε ἐτίμων					
Μέλλων	✓ τιμήσω		τιμήσοιμι		τιμήσειν	τιμήσων
Ἀόριστ.	✓ ἐτίμησα	τιμήσω	τιμήσαιμι	τίμησον	τιμήσαι	τιμήσας
Παρακτ.	✓ τετίμηκα	τετιμηκῶς ῶ	τετιμηκῶς εἶην	τετιμηκῶς ἴσθι	τετιμηκέναι	τετιμηκῶς
Ἐπέροσ.	✓ ἐτετιμήκειν					

α) τιμάω-ῶ. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	τιμῶμαι τιμᾶ τιμᾶται τιμῶμεθα τιμᾶσθε τιμῶνται	τιμῶμαι τιμᾶ τιμᾶται τιμῶμεθα τιμᾶσθε τιμῶνται	τιμῶμην τιμῶο τιμῶτο τιμῶμεθα τιμῶσθε τιμῶντο	— τιμῶ τιμάσθω — τιμᾶσθε τιμάσθων	τιμᾶσθαι	τιμῶμενος τιμωμένη τιμῶμενον
Παρατατικός	ἐτιμῶμην ἐτιμῶ ἐτιμᾶτο ἐτιμῶμεθα ἐτιμᾶσθε ἐτιμῶντο					
Μέλλων Π. Μ.	τιμήσομαι τιμηθήσομαι		τιμησοίμην τιμηθησοί- μην		τιμήσεσθαι τιμηθήσε- σθαι	τιμησόμενος τιμηθησόμενος
Ἄοριστ. Π. Μ.	ἐτιμησάμην ἐτιμήθην	τιμήσωμαι τιμηθῶ	τιμησαίμην τιμηθείην	τίμησαι τιμήθητι	τιμήσασθαι τιμηθήναι	τιμησάμενος τιμηθεῖς
Παρακ.	τετίμημαι	τετιμημένος ῶ	τετιμημένος εἶην	τετίμησο	τετιμηῆσθαι	τετιμημένος
Ὑπερσ.	ἔτετιμήμην					

✓ **Ρήματα εἰς — ω 2) Συνηρημένα β) ποιέω-ῶ. Ἐνεργητική φωνή**

	ἽΟριστική	ἽΥποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ .	ἽΑπαρέμφ .	Μετοχή
ἽΕνεστώς	ποιῶ ποιεῖς ποιεῖ ποιουῶμεν ποιεῖτε ποιουσι	ποιῶ ποιῆς ποιῆ ποιῶμεν ποιῆτε ποιῶσι	ποιοῖμι (ῆ) ποιοίην ποιοῖς (ῆ) ποιοίης ποιοῖ (ῆ) ποιοίη ποιοῖμεν ποιοῖτε ποιοῖεν	— ποιεῖ ποιεῖτω — ποιεῖτε ποιούντων	ποιεῖν	ποιῶν ποιούσα ποιούν
Παρατατικός	ἐποιοῦν ἐποιεῖς ἐποιεῖ ἐποιοῦμεν ἐποιεῖτε ἐποιοῦν					
Μέλλων	ποιήσω		ποιήσοιμι		ποιήσειν	ποιήσων
ἽΑόριστ .	ἐποίησα	ποιήσω	ποιήσαιμι	ποίησον	ποιῆσαι	ποίησας
ἽΠαρακ .	πεποίηκα	πεποιηκῶς ῶ	πεποιηκῶς εἶην	πεποιηκῶς ἴσθι	πεποιημένοι	πεποιηκῶς
ἽΥπερσ .	ἐπεποίηκειν					

✓ Ρήματα εις -ω 2) Συνηρημένα β) ποιέω-ῶ. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	ποιῶμαι ποιῆ (ἦ ποιεῖ) ποιεῖται ποιούμεθα ποιεῖσθε ποιῶνται	ποιῶμαι ποιῆ ποιῆται ποιώμεθα ποιῆσθε ποιῶνται	ποιοίμην ποιοῖο ποιοῖτο ποιοίμεθα ποιοῖσθε ποιοῖντο	— ποιοῦ ποιεῖσθω — ποιεῖσθε ποιεῖσθων	ποιεῖσθαι	ποιούμενος <i>ποιῶν</i> <i>ποιῶν</i>
Παρατατικός	ἐποιούμην ἐποιοῦ ἐποιεῖτο ἐποιούμεθα ἐποιεῖσθε ἐποιῶντο					
Μέλλων Π. Μ.	ποιήσομαι ποιηθήσομαι		ποιησοίμην ποιηθησοίμην		ποιήσεσθαι ποιηθήσεσθαι	ποιησόμενος ποιηθησόμενος
Ἀόριστ. Π. Μ.	ἐποίησάμην ἐποίηθην	ποιήσωμαι ποιηθῶ	ποιησαίμην ποιηθείην	ποίησαι ποιήθητι	ποιήσασθαι ποιηθήναι	ποίησάμενος ποιηθείς
Παρακ.	✓ πεποιήμαι	πεποιημένος ῶ	πεποιημένος εἶην	πεποιήσο	πεποιήσθαι	πεποιημένος
Ὑπερσ.	✓ ἐπεποιήμην					

✓ **Ρήματα εἰς -ω 2) Συνηρημένα γ) δουλόω-ῶ. Ἐνεργητική φωνή**

	Ὅριστική	Ἑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	δουλόω δουλοῖς δουλοῖ δουλοῦμεν δουλοῦτε δουλοῦσι	δουλόω δουλοῖς δουλοῖ δουλόωμεν δουλόωτε δουλόωσι	δουλοῖμι (ἤ) δουλοῖην δουλοῖς (ἤ) δουλοῖης δουλοῖ (ἤ) δουλοῖη δουλοῖμεν δουλοῖτε δουλοῖεν	— δούλου δουλότω — δουλοῦτε δουλοῦντων	δουλοῦν	δουλόων δουλοῦσα δουλοῦν
Παρατατικός	ἔδούλων ἔδούλους ἔδούλου ἔδουλοῦμεν ἔδουλοῦτε ἔδούλων					
Μέλλων	✓ δουλώσω		δουλώσοιμι		δουλώσειν	δουλώσων
Ἀόριστ.	✓ ἐδούλωσα	δουλώσω	δουλώσαιμι	δούλωσον	δουλόωσαι	δουλώσας
Παρακτ.	✓ δεδούλωκα	δεδουλωκῶς ῶ	δεδουλωκῶς εἶην	δεδουλωκῶς ἴσθι	δεδουλωκέ- ναι	δεδουλωκῶς
Ἑπέροσ.	✓ ἔδεδουλόκειν					

Ρήματα εἰς -ω 2) Συνηρημένα γ) δουλόω-ῶ. Μέση φωνή

	Ὄριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	δουλοῦμαι δουλοῖ δουλοῦται δουλούμεθα δουλοῦσθε δουλοῦνται	δουλῶμαι δουλοῖ δουλῶται δουλῶμεθα δουλῶσθε δουλῶνται	δουλοίμην δουλοῖτο δουλοῖτο δουλοίμεθα δουλοῖσθε δουλοῖντο	— δουλοῦ δουλούσθω — δουλοῦσθε δουλούσθων	δουλοῦσθαι	δουλούμενος <i>δουλοῦμενος</i> <i>δουλοῦμενος</i>
Παρατατικός	ἔδουλόμην ἔδουλοῦ ἔδουλοῦτο ἔδουλούμεθα ἔδουλοῦσθε ἔδουλοῦντο					
Μέλλων Π. Μ.	δουλώσομαι δουλωθήσομαι		δουλωσοίμην δουλωθήσοίμην		δουλώσασθαι δουλωθήσασθαι	δουλωσόμενος δουλωθήσόμενος
Ἀόριστ. Π. Μ.	ἔδουλωσάμην ἔδουλώθη	δουλώσομαι δουλωθῶ	δουλωσαίμην δουλωθείην	δούλωσαι δουλώθητι	δουλώσασθαι δουλωθήηται	δουλωσόμενος δουλωθείς
Παρακ. Παρακ.	δεδούλωμαι	δεδουλωμένος ῶ	δεδουλωμένος εἶην	δεδούλωσο	δεδουλώσθαι	δεδουλωμένος
Ὑπερσ.	ἔδεδουλώμην					

Ρήματα εἰς -μι α) Φωνηεντόληκτα 1) ἴστημι. Ἐνεργητική φωνή

	Ἵριστική	Ἵποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἵπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	ἴστημι ἴστης ἴστησι ἴσταμεν ἴστατε ἴστᾱσι	ἴσῳ ἴσῃς ἴσῃ ἴσῳμεν ἴσῆτε ἴσῳσι	ἴσταῖν ἴσταίης ἴσταίη ἴσταίμεν, ἴσταῖμεν ἴσταίητε, ἴσταῖτε ἴσταίησαν, ἴσταῖεν	— ἴστη ἴστατω — ἴστατε ἴσάντων	ἴσῆναι	ἴσῆς ἴσῆσα ἴσῆν
Παράτακτ.	ἴστην ἴστης ἴστη ἴσταμεν ἴστατε ἴστασαν					
Μέλλων	στήσω		στήσοιμι		στήσειν	στήσων
Ἄορ. α'	ἔστησα	στήσω	στήσοιμι	στήσον	στήσαι	στήσας
Ἄοριστος β'	ἔστην ἔστης ἔστη ἔστημεν ἔστητε ἔστησαν	στῶ στῆς στῆ στῶμεν στῆτε στῶσι	σταῖν σταίης σταίη σταίμεν, σταῖμεν σταίητε, σταῖτε σταίησαν, σταῖεν	— στήθι στήτω — στήτε σῆντων	σῆναι	σῆς σῆσα σῆν
Παρακτ.	ἔστηκα	ἔστηκώς ῶ	ἔστηκώς εἶην	ἔστηκώς ἴσθι	ἔστηκῆναι ἢ ἔσῆναι	ἔστηκώς, -ῦια, -ὸς ἢ ἔσῆς ἔσῆσα ἔσῆς
Ἵπ.	εἰστήκειν					

1) ἴστημι. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	ἴσταμαι ἴστασαι ἴσταται ἰστάμεθα ἴστασθε ἴστανται	ἰστοῶμαι ἰστή ἰστήται ἰστόμεθα ἰστήσθε ἰστώνται	ἰσταίμην ἰσταῖο ἰσταῖτο ἰσταίμεθα ἰσταῖσθε ἰσταῖντο	— ἴτασο ἰτάσθω — ἴτασθε ἰτάσθων	ἴστασθαι	ἰστάμενος ἰσταμένη ἰστάμενον
Παρατ.	ἰστάμην, ἴτασο, ἴτατο, ἰστάμεθα, ἴτασθε, ἴταντο					
Μέλλον Παθητ. Μέσος	στήσομαι		στησοίμην		στήσεσθαι	στησόμενος
	σταθήσομαι		σταθησοί- μην		σταθήσε- σθαι	σταθησόμενος
Ἄριστ. Παθητ. Μέσος	ἔστησάμην	στήσωμαι	στησαίμην	στήσαι	στήσασθαι	στησάμενος
	ἔστάθην	σταθῶ	σταθείην	στάθητι	σταθῆναι	σταθεῖς

Ρήματα εἰς -μι α) Φωνηεντόληκτα 2) τίθημι. Ἑνεργητικὴ φωνή

	Ὅριστικὴ	Ἑποτακτ.	Εὐκτικὴ	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχὴ
Ἑνεστώσ	τίθημι τίθης τίθησι τίθεμεν τίθετε τίθεασι	τιθῶ τιθῆς τιθῆ τιθῶμεν τιθῆτε τιθῶσι	τιθείην τιθείης τιθείη τιθείημεν, τιθείμεν τιθείητε, τιθείτε τιθείησαν, τιθείεν	— τίθει τιθείτω — τίθετε τιθέντων	τιθέναι	τιθείς τιθείσα τιθὲν
Παρατατιώσ	ἐτίθην ἐτίθεις ἐτίθει ἐτίθεμεν ἐτίθετε ἐτίθεσαν					
Μέλλων	θήσω		θήσοιμι		θήσειν	θήσων
Ἀόριστος	ἔθηκα ἔθηκας ἔθηκε ἔθεμεν ἔθετε ἔθεσαν	θῶ θῆς θῆ θῶμεν θῆτε θῶσι	θείην θείης θείη θείημεν, θεῖμεν θείητε, θεῖτε θείησαν, θεῖεν	— θές θείτω — θέτε θέντων	θεῖναι	θείς θείσα θὲν
Παρακ.	τέθει(η)κα	τεθεικῶς ᾧ	τεθεικῶς εἶην	τεθεικῶς ἴσθι	τεθεικέναι	τεθεικῶς
Ἑπερσ.	ἔτεθείκειν					

2) τίθημι. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἔνεστώς	τίθεται τίθεται τίθεται τιθέμεθα τίθεσθε τίθενται	τιθῶμαι τιθῆ τιθῆται τιθώμεθα τιθῆσθε τιθῶνται	τιθείμην τιθεῖο τιθεῖτο τιθείμεθα τιθεῖσθε τιθεῖντο	— τίθεσο τιθέσθω — τίθεσθε τιθέσθων	τίθεσθαι	τιθέμενος τιθεμένη τιθέμενον
Παρατατικός	ἐτιθέμην ἐτίθεσο ἐτίθετο ἐτιθέμεθα ἐτίθεσθε ἐτίθεντο					
Μέλλων Π. Μ.	θήσομαι τεθήσομαι		θησοίμην τεθησοίμην		θήσεσθαι τεθήσεσθαι	θησόμενος τεθησόμενος
Ἀόριστ. Παθ.	ἐτέθην	τεθῶ	τεθείην	τέθητι	τεθῆναι	τεθείς
Ἀόριστος Μέσος	ἔθειμην ἔθειν ἔθειτο ἔθειμεθα ἔθεισθε ἔθειντο	θῶμαι θῆ θῆται θώμεθα θῆσθε θῶνται	θείμην θειο θειτο θείμεθα θεισθε θειντο	— θοῦ θέσθω — θέσθε θέσθων	θέσθαι	θέμενος θεμένη θέμενον
Παρακ.	τέθειμαι	τεθειμένος ὦ	τεθειμένος εἶην	τέθεισο	τεθεισθαι	τεθειμένος
Ἕπεροσ.	ἐτεθείμην					

Ῥήματα εἰς -μι α) Φωνηεντόληκτα 3) δίδωμι. Ἐνεργητικὴ φωνή

	Ὅριστικὴ	Ὑποτακτ.	Εὐκτικὴ	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχὴ
Ἐνεστώσ	δίδωμι δίδως δίδωσι δίδομεν δίδοτε διδάσσι	διδῶ διδῶς διδῶ διδῶμεν διδῶτε διδῶσι	διδόην διδόης διδοίη διδοίημεν, διδοίμεν διδοίητε, διδοίτε διδοίησαν, διδοίεν	— δίδου διδότω — δίδοτε διδόντων	διδόναι	διδούς διδούσα διδόν
Παρατατικός	ἔδιδον ἔδιδους ἔδιδον ἔδιδομεν ἔδίδοτε ἔδιδοσαν					
Μέλλων	δώσω		δώσοιμι		δώσειν	δώσων
Ἀόριστος	ἔδωκα ἔδωκας ἔδωκε ἔδομεν ἔδοτε ἔδοσαν	δῶ δῶς δῶ δῶμεν δῶτε δῶσι	δοίην δοίης δοίη δοίημεν, δοίμεν δοίητε, δοίτε δοίησαν, δοίεν	— δός δότω — δότε δόντων	δοῦναι	δούς δοῦσα δόν
Παρακ.	δέδωκα	δεδωκώς ῶ	δεδωκώς εἴην	δεδωκώς ἴσθι	δεδωκέναι	δεδωκώς
Ἐπερσ.	ἔδεδώκειν					

3) δίδωμι. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	δίδομαι δίδοσαι δίδοται διδόμεθα δίδοσθε δίδονται	διδῶμαι διδῶ διδῶται διδώμεθα διδῶσθε διδῶνται	διδοίμην διδοῖτο διδοῖτο διδοίμεθα διδοῖσθε διδοῖντο	— δίδοσο διδόσθω — δίδοσθε διδόσθων	δίδοσθαι	διδόμενος διδομένη διδόμενον
Παρατατικός	ἔδιδόμην ἔδιδον ἔδιδοτο ἔδιδόμεθα ἔδίδοσθε ἔδιδοντο					
Μέλλον Π. Μ.	δώσομαι δοθήσομαι		δωσοίμην δοθήσοίμην		δώσεσθαι δοθήσεσθαι	δωσόμενος δοθησόμενος
Ἀόριστος Παθ.	ἔδόμην ἔδον ἔδοτο ἔδόμεθα ἔδοσθε ἔδοντο	δῶμαι δῶ δῶται δώμεθα δῶσθε δῶνται	δοίμην δοῖτο δοῖτο δοίμεθα δοῖσθε δοῖντο	— δοῦ δόσθω — δόσθε δόσθων	δόσθαι	δόμενος δομένη δόμενον
Ἀόριστ. Μέσος	ἔδόθην	δοθῶ	δοθείην	δόθητι	δοθῆναι	δοθείς
Παρακ.	δέδομαι	δεδομένος ᾧ	δεδομένος εἶην	δέδοσο	δεδόσθαι	δεδομένος
Ὑπερσ.	ἔδεδόμην					

Ρήματα εἰς -μι α) Φωνηεντόληκτα 4) ἴημι (ρίπτω). Ἐνεργητική φωνή

	Ἐριστική	Ἐποτακτ.	Ἐδκτική	Προστακτ.	Ἐπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώσ	ἴημι ἴης ἴησι ἴεμεν ἴετε ἴασι	ἴῶ ἴῆς ἴῆ ἴῶμεν ἴῆτε ἴῶσι	ἴειην ἴειῆς ἴειῆ ἴειῆμεν, ἴειῆμεν ἴειῆτε, ἴειῆτε ἴειῆσαν, ἴειῆν	— ἴει ἴετω — ἴετε ἴέντων	ἴεῖναι	ἴεις (ἴέντος) ἴεῖσα (ἴείσης) ἴεν (ἴέντος)
Παρασπαιώσ	ἴην ἴεις ἴει ἴεμεν ἴετε ἴεσαν					
Μέλλων	ἴησω		ἴησοιμι		ἴησειν	ἴησων
Ἐόριστος	ἴηκα ἴηκας ἴηκε ἴεμεν ἴετε ἴεσαν	ἴῶ ἴῆς ἴῆ ἴῶμεν ἴῆτε ἴῶσι	ἴειην ἴειῆς ἴειῆ ἴειῆμεν, ἴειῆμεν ἴειῆτε, ἴειῆτε ἴειῆσαν, ἴειῆν	— ἴεις ἴετω — ἴετε ἴέντων	ἴεῖναι	ἴεις (ἴέντος) ἴεῖσα (ἴείσης) ἴεν (ἴέντος)
Παρακ.	εἴκα	εἴκῶς ὦ	εἴκῶς εἴην	εἴκῶς ἴσθι	εἴκέναι	εἴκῶς
Ἐπερσ.	εἴκειν					

4) ἴημι. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἔνεστώς	ἴεμαι ἴεσαι ἴεται ἴεμεθα ἴεσθε ἴενται	ἴῶμαι ἴῆ ἴῆται ἴῶμεθα ἴῆσθε ἴῶνται	ἴείμην ἴείο ἴειτο ἴείμεθα ἴεισθε ἴειντο	— ἴεσο ἴέσθω — ἴεσθε ἴέσθων	ἴεσθαι	ἴέμενος ἴέμένη ἴέμενον
Παραταστικός	ἴέμην ἴεσο ἴετο ἴέμεθα ἴεσθε ἴεντο					
Μέλλων	ἴησομαι		ἴησοίμην		ἴησεσθαι	ἴησόμενος
Ἄοριστός	εἴμην εἴσο εἴτο εἴμεθα εἴσθε εἴντο	εἴμαι εἴ εἴται εἴμεθα εἴσθε εἴνται	εἴμην εἴιο εἴτο εἴμεθα εἴσθε εἴντο	— εἴσο εἴσθω — εἴσθε εἴσθων	εἴσθαι	εἴμενος εἴμένη εἴμενον
Παρακ.	εἴμαι	εἴμενος εἴ	εἴμενος εἴην	εἴσο	εἴσθαι	εἴμενος
Ὑπερσ.	εἴμην					

Ρήματα εἰς -μι β) Συμφωνόληκτα. Κλίσις τοῦ ρήματος δείκνυμι.

Ἐνεργητικὴ φωνή

	Ὅριστικὴ	Ἐποτακτ.	Εὐκτικὴ	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχὴ
Ἐνεστώσ	δείκνυμι δείκνυς δείκνυσι δείκνυμεν δείκνυτε δείκνυσθε δείκνυσθε	δεικνύω δεικνύῃς δεικνύῃ δεικνύομεν δεικνύητε δεικνύσθε	δεικνύοιμι δεικνύοις δεικνύοι δεικνύοιμεν δεικνύοιτε δεικνύοιεν	— δείκνυ δεικνύτω — δείκνυτε δεικνύτων	δεικνύμαι	δεικνύς δεικνύσα δεικνύν
Παρατ.	ἐδείκνυν, ἐδείκνυς, ἐδείκνυ, ἐδείκνυμεν, ἐδείκνυτε, ἐδείκνυσαν					
Μέλ.	δείξω					
Ἀοφ.	ἔδειξα					
Παρ.	δέδειξα					
Μέση φωνή						
Ἐνεστώσ	δείκνυμαι δείκνυσαι δείκνυται δείκνύμεθα δείκνυσθε δείκνυνται	δεικνύομαι δεικνύῃ δεικνύῃται δεικνύομεθα δεικνύσθε δεικνύονται	δεικνυοίμην δεικνυοίσοι δεικνυοίτο δεικνυοίμεθα δεικνυοίσθε δεικνυοίντο	— δείκνυσσο δεικνύσθω — δείκνυσθε δεικνύσθων	δείκνυσθαι	δεικνύμενος δεικνυμένη δεικνύμενον
Παρατ.	ἐδείκνυμην, ἐδείκνυσσο, ἐδείκνυτο, ἐδεικνύμεθα, ἐδείκνυσθε, ἐδείκνυντο					
Μέλ.	δείξομαι					
Ἀοφ.	ἐδειξάμην					
Παρ.	δέδειγμαι					

Ἄοριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων εἰς -ω
κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι

Ἄοριστική	Ἑποτακτική	Εὐκτική	Προστ.	ἌΑπαρέμ.	Μετοχή
(ἀπ) ἔδρασαν ἔδρασαν ἔδρασαν ἔδραμεν ἔδρατε ἔδρασαν	δοῶ δοῆς δοῶ δοῶμεν δοῶτε δοῶσι	δοῶν δοῶν δοῶν δοῶμεν δοῶτε δοῶν	— δοῶθι δοῶτω — δοῶτε δοῶντων	δοῶναι	δοῶν δοῶσα δοῶν
ἔβην ἔβην ἔβην ἔβημεν ἔβητε ἔβησαν	βῶ (προβ. στῶ) βῆς βῆ βῶμεν βῆτε βῶσι	βαίνω βαίνω βαίνω βαίνωμεν βαίνωτε βαίνω	— βῆθι βῆτω — βῆτε βῆντων	βῆναι	βῆν βῆσα βῆν
ἔροῦν ἔροῦν ἔροῦν ἔροῦμεν ἔροῦτε ἔροῦσαν	ῥοῶ (προβ. θῶ) ῥοῆς ῥοῶ ῥοῶμεν ῥοῶτε ῥοῶσι	ῥοῶν ῥοῶν ῥοῶν ῥοῶμεν ῥοῶτε ῥοῶν	— ῥοῶθι ῥοῶτω — ῥοῶτε ῥοῶντων	ῥοῶναι	ῥοῶν ῥοῶσα ῥοῶν
ἔγνωσαν ἔγνωσαν ἔγνωσαν ἔγνωμεν ἔγνωτε ἔγνωσαν	γνώ (προβ. δῶ) γνώ γνώ γνώμεν γνώτε γνώσι	γνῶν γνῶν γνῶν γνῶμεν γνῶτε γνῶν	— γνῶθι γνῶτω — γνῶτε γνῶντων	γνῶναι	γνῶν γνῶσα γνῶν
ἔδυν ἔδυν ἔδυν ἔδυμεν ἔδυτε ἔδυσαν	δύω (προβ. δεικνύω) δύης δύη δύωμεν δύητε δύωσι	— — — — — —	— δύθι δύτω — δύτε δύντων	δύναι	δύν δύσα δύν

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Ἐδiktική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	φημι φήσ(ῆ) φήσ(ης) φήσι φαιμὲν φατέ φασί	φῶ φήσ φῆ φῶμεν φήτε φῶσι	φαίην φαίης φαίη φαῖμεν φαῖτε φαῖεν	— φάθι φάτω — φάτε φάντων	φάναί	φάσκων φάσκουσα φάσκων
Πα- ρατ.	ἔφην, ἔφησθα, ἔφη, ἔφαμεν, ἔφατε, ἔφασαν					
Μέλ- λων	φήσω		φήσοιμι		φήσειν	φήσων
Ἀό- ριστ.	ἔφησα	φήσω	φήσαιμι	φήσον	φήσαι	φήσας
Πα- ρακ.	εἶρηκα	εἰρηκῶς ᾧ	εἰρηκῶς εἶην	εἰρηκῶς ἴσθι	εἰρηκέναι	εἰρηκῶς
Ὑ- περ.	εἰρηκῆεν					

2) Εἶμι (θα πάω)

Ἑνεστώς	ἔρχομαι ἔρχη(ῆ) -ει) ἔρχεται ἔρχόμεθα ἔρχεσθε ἔρχονται	ἶω ἶης ἶη ἶομεν ἶητε ἶωσι	ἶοιμι ἶοις ἶοι ἶοιμεν ἶοιτε ἶοιεν	— ἴθι ἴτω — ἴτε ἴοντων	ἴεναί	ἴδων ἴδουσα ἴδων
Πα- ρατ.	ἴα ἢ ἴειν, ἴεις ἢ ἴεισθα, ἴει, ἴμεν, ἴτε, ἴσαν ἢ ἴεσαν					
Μέλλων	εἶμι εἶσι εἶσι ἴμεν ἴτε ἴασι		ἶοιμι ἶοις ἶοι ἶοιμεν ἶοιτε ἶοιεν	— ἴθι ἴτω — ἴτε ἴοντων	ἴεναί	ἴδων ἴδουσα ἴδων
Ἀό- ριστ.	ἴλθον	ἔλθω	ἔλθοιμι	ἔλθῆ	ἔλθειν	ἔλθων
Πα- ρακ.	ἔλγλυθα	ἔλγλυθῶς ᾧ	ἔλγλυθῶς εἶην	ἔλγλυθῶς ἴσθι	ἔλγλυθέναι	ἔλγλυθῶς
Ὑ- περ.	ἔλγλῦθειν					

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἑνεστῶς	οἶδα οἶσθα οἶδε ἴσμεν ἴστε ἴσασι	εἰδῶ εἰδῆς εἰδῆ εἰδῶμεν εἰδήτε εἰδῶσι	εἰδείην εἰδείης εἰδείη εἰδείμεν εἰδείτε εἰδείην	— ἴσθι ἴστω — ἴστε ἴστω	εἰδέναι	εἰδῶς (εἰδότης) εἰδνῖα (εἰδνίας) εἰδός (εἰδότης)
Πα- ρατ.	ἤδη ἢ ἤδην, ἤδησθα ἢ ἤδεις, ἤδει ἢ ἤδην, ἤδεμεν ἢ ἤσμεν, ἤδετε ἢ ἤστε, ἤδεσαν ἢ ἤσαν					
Μέ- λων	εἴσομαι ἢ εἰδήσω		εἰσοίμην εἰδήσοιμι		εἴσεσθαι εἰδήσειν	εἰσόμενος εἰδήσων
Ἀό- ριστ.	ἔγνω	γνῶ	γνοίην	γνώθι	γῶναι	γνούς
Πα- ρατ.	ἔγνωκα	ἔγνωκώς ᾧ	ἔγνωκώς εἶην	ἔγνωκώς ἴσθι	ἔγνωκέναι	ἔγνωκώς
Ἐ- πέρ.	ἔγνώκειν					

4) Δέδοικα — τέθνηκα

	Ὅριστική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
Παρακείμενος	δέδοικα ἢ δέδια δέδοικας ἢ δέδιας δέδοικε ἢ δέδιε δεδοίκαμεν ἢ δέδιμεν δεδοίκατε ἢ δέδιτε δεδοίκασι ἢ δέδιασι	δεδοικέναι ἢ δεδιέναι	δεδοικώς ἢ δεδιώς δεδοικνῖα ἢ δεδινῖα δεδοικός ἢ δεδιός
Ἐ- πέρ.	ἔδεδοίκεσαν ἢ ἔδέδισαν		
Παρακείμενος	τέθνηκα τέθνηκας τέθνηκε τεθνήκαμεν ἢ τέθναμεν τεθνήκατε ἢ τέθνατε τεθνήκασι ἢ τεθνάσι	τεθνηκέναι ἢ τεθνάει	τεθνηκώς ἢ τεθνεώς τεθνηκνῖα ἢ τεθνεῶσα τεθνηκός ἢ τεθνεώ(ο)ς
Ἐ- πέρ.	ἔτεθνήκεσαν ἢ ἔτέθνασαν		

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

Α' Ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἐπαυξάνεται μὲ ἓν ε

1. Εἰς τὸν ἑνεστῶτα

Ἐνεστῶς	Θέμα	Μέλλων	Ἀόριστος	Παρακείμενος
δοκέω	δοκ-ε	δόξω	ἔδοξα	δέδοκται
ὠθέω	ὠθ-ε	ῶσω	ἔωσα	ἔωκα

2. Εἰς ἄλλους χρόνους (συχνάκις ἀντὶ ε ἔχουν η)

ἐθέλω	ἐθελ-	ἐθελήσω	ἠθέλησα	ἠθέληκα
μέλλω	μελλ-	μελλήσω	ἔμέλλησα	
γίγνομαι	γεν-	γενήσομαι	ἔγενόμην	γεγέννημαι
ἄχθομαι	ἄχθ-	ἄχθέσομαι	ἠχθέσθην	—
βούλομαι	βουλ-	βουλήσομαι	ἔβουλήθην	βεβούλημαι
δεῖ	δε-	δεήσει	ἐδέησε	δεδέηκε
δέομαι	δε-	δεήσομαι	ἐδεήθην	δεδέημαι
μέλει	μελ-	μελήσει	ἔμέλησε	μεμέληκε
ἐπιμέλομαι	μελ-	ἐπιμελήσομαι	ἐπεμελήθην	ἐπιμεμέλημαι
οἶομαι	οἶ-	οἰήσομαι	ὠήθην	—
μάχομαι	μαχε-	μαχοῦμαι	ἔμαχεσάμην	μεμάχημαι
νέμω	νεν-	νεμῶ (=νεμέσω)	ἔνειμα	νενέμηκα
μένω	μεν-	μενῶ	ἔμεινα	μεμένηκα
ἔρωτῶ	ἐρ-	ἐρωτήσω ἢ ἐρήσομαι	ἠρώτησα ἢ ἠρόμην	ἠρώτηκα

Ἄσκ. 462. 1) Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἐπαυξάνεται μὲ ἓν ε ἢ η, 2) ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν των.

1. Μηδὲν ἀθυμήσητε ἔνεκα τῶν γεγεννημένων. 2. Τίς οὕτω δυστυχῆς ἐστιν, ὅστις τὴν πατρίδα τοῦ ἰδίου κέρδους ἔνεκα προέσθαι βουλήσεται; 3. Ποιεῖτε τοὺς παῖδας ἡσθῆναι τοῖς καλοῖς καὶ ἀχθεσθῆναι τοῖς αἰσχροῖς. 4. Δίκαιοι ὄντες πῶς οὐ τὰ ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα; 5. Πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσετε; 6. Σωκράτη ἐμέλησεν αἰεὶ παιδείας τῶν πολιτῶν. 7. Οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληνες, ἀχθεσθέντες τῇ Πausανίου ὕβρει, τῶν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν ἡγεμονεῖν. 8. Πρὸς Θεμιστοκλέα ἀπέβλεπεν ἡ πόλις, ὅποτε ἄνδρὸς σπουδαίου δεηθείη. 9. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο τοὺς μετὰ Βρασίδου μαχεσαμένους εἴλωτας ἐλευθέρους εἶναι καὶ οἰκεῖν, ὅπου ἂν βουληθῶσι. 10. Νῦν οὐ μελλητέον, ἀλλὰ πρακτέον. 11. Ταῦτ' οὖν ἔασον, μηδὲ σοι μελησάτω.

Β' Ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος ἐπαυξάνεται μὲ τὸ πρόσφυμα ν, νι ἢ νυ, νε

1. ν

Ἐνεστώς	Θέμα	Μέλλων	Ἀόριστος	Παρακείμενος
1. <i>τίνω</i>	τι-	τείσω	ἔτεισα	τέτεικα
2. <i>φθάνω</i>	φθα-	φθήσομαι	ἔφθην-ἔφθασα	ἔφθακα
3. <i>κάμνω</i>	καμ-	καμοῦμαι	ἔκαμον	κέκμηκα
4. <i>τέμνω</i>	τεμ-	τεμῶ	ἔτεμον	τέτμηκα
5. <i>δάκνω</i>	δακ-	δήξομαι	ἔδακον	
2. νι ἢ νυ				
6. <i>βαίνω</i>	βα-	βήσομαι	ἔβην	βέβηκα
7. <i>ἐλαύνω</i>	ἐλα-	ἐλῶ	ἤλασα	ἐλίλακα
3. νε				
8. <i>ἀφικνέομαι</i>	ἀφικ-	ἀφίξομαι	ἀφικόμην	ἀφίγμαι
9. <i>ὑπισχνέομαι</i>	ὑπισχ-	ὑποσχίσομαι	ὑπεσχόμην	ὑπέσχημαι

Ἔσκ. 463. Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνώμαλα ρήματα τῆς Β' κατηγορίας καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν :

1. Οὐδέποτε καμούμεθα τοῖς εὐεργέταις χάριν ἀποδιδόντες. 2. Οἱ βάρβαροι ἀποτείνοντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυον τοῖς Ἕλλησι. 3. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην οἱ Πέρσαι περιέπλεον Σούνιον βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους, ἀφικόμενοι εἰς τὸ ἄστυ. 4. Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτείσει. 5. Τῶν Περσῶν οὐδεὶς ἀπελήλαται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν. 6. Οὐκ ἂν δύνατο μὴ καμῶν εὐδαιμονεῖν. 7. Ἐπειδὴ πάντας παρήλασε, τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐπήνεσε. 8. Εἰ ἢ γῆ ἐτμήθη, ἢ πόλις ἢ ἡμετέρα ζημίαν ἂν ἔτεισεν. 9. Εὐρυδίκη, ἡ γυνὴ Ὀρφέως, λέγεται τελευτήσαι, ὑπ' ὄφως δηχθεῖσα. 10. Εἰ κώπαις χρῆσαιντο, ἐπιθείμεθ' ἂν κεκμηκόσιν.

Γ' Ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν
τοῦ ἐνεστώτος ἐπαυξάνεται μὲ τὸ πρόσφυμα : αν

1. αν (εἰς τὸν μέλλοντα, ἄορ. καὶ πρκ. προστίθεται ἡ εἰς τὸ θέμα)

Ἐνεστώς	Θέμα	Μέλλον	Ἄοριστος	Παρακείμενος
1. αἰσθάνομαι	αἰσθ-	αἰσθήσομαι	ἦσθόμην	ἦσθημαι
2. ἁμαρτάνω	ἁμαρτ-	ἁμαρτήσομαι	ἦμαρτον	ἦμαρτηκα
3. ἀξάνω	ἀξ-	ἀξήσω	ἠῶξησα	ἠῶξηκα
4. ὄφλισκάνω	ὄφλισκ-	ὄφλησω	ὠφλον	ὠφληκα
5. ἀπεχθάνομαι	ἀπεχθ-	ἀπεχθήσομαι	ἀπηχθόμην	ἀπήχθημαι

2. αν (καὶ συγχρόνως προστίθεται ν εἰς τὸ θέμα)
(ν πρὸ ὀδοντικῶν, γ πρὸ οὐρανικῶν καὶ μ πρὸ χειλικῶν)

6. λαγάνω	λαγ-	λήξομαι	ἔλαγον	εἴληγα
7. λαμβάνω	λαβ-	λήψομαι	ἔλαβον	εἴληφα
8. λανθάνω	λαθ-	λήσω	ἔλαθον	λέληθα
9. μαθάνω	μαθ-	μαθήσομαι	ἔμαθον	μεμάθηκα
10. πυνθάνομαι	πυθ-	πεύσομαι	ἐπυθόμην	πέπυσμαι
11. τυγάνω	τυγ-	τεύξομαι	ἔτυχον	τετύχηκα

***Ασκ. 464.** Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνώμαλα ρήματα Γ' κατηγορίας καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν :

1. Ἄρχεσθαι μαθῶν ἄρχειν ἐπιστήση. 2. Ἦκεν ἀγγέλλων τις εἰς Ἀθήνας ὅτι Ἐλάτεια κατείληπται. 3. Θεὸν ἐπιορκῶν μὴ δόκει λεληθέναι. 4. Λαβὼν ἀπόδος, ἄνθρωπε, καὶ λήψη πάλιν. 5. Μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου. 6. Φίλιππος ὁ Μακεδῶν ἔλεγε διὰ χρυσοῦ πολὺ μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὀπλῶν ἠῶξικέναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν. 7. Εἰς ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἠμαρτήκασιν οἱ τριάκοντα. 8. Μηδενὸς φείδου πόνου, ἵνα μάθης, ἂν ἂν μὴ ἐπίστη. 9. Αἰσχρόν τι ποιήσας μηδέποτε ἐλπίζε λήσειν· καὶ γὰρ ἔαν τοὺς ἄλλους λάθης, σαυτῷ γε συνείση. 10. Οἱ Πελοποννήσιοι ὡς ἐπύθοντο Πύλον κατελιγμένην, ἀνεχώρησαν ὡς τάχιστα οἴκαδε.

Δ' Ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος προσαυξάνεται μὲ τὸ πρόσφυμα σκ ἢ ισκ

1. Χωρὶς ἀναδιπλασιασμὸν εἰς ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν

Ἐνεστώς	Θέμα	Μέλλων	Ἀόριστος	Παρακείμενος
1. γηράσκω	γηρα-	γηράσομαι	ἔγηρασα	γεγήρακα
2. ἡβάσκω	ἡβα-	ἡβήσω	ἤβησα	ἤβηκα
3. ἀρέσκω	ἄρε-	ἀρέσω	ἤρεσα	
4. ἀλίσκομαι	άλ-	ἀλώσομαι	ἔάλων	ἔάλωκα
5. ἀναλίσκω	ἀναλ-	ἀναλώσω	ἀνήλωσα	ἀνήλωκα
6. ἐδρίσκω	εδρ-	εδρήσω	εἶ(ἡῶ)ρον	εἶ(ἡῶ)ρηκα
7. ἀποθνήσκω	ἀποθνη-	ἀποθανοῦμαι	ἀπέθανον	τέθνηκα
8. διδάσκω	διδα-	διδάξω	ἐδίδαξα	δεδίδαχα

2. Μὲ ἀναδιπλασιασμὸν εἰς ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν

9. ἀποδιδράσκω	δρα-	ἀποδράσομαι	ἀπέδραον	ἀποδέδρακα
10. ἀναμνησκόω	μνη-	ἀναμνήσω	ἀνέμνησα	—
11. γιγνώσκω	γνω-	γνώσομαι	ἔγνων	ἔγνωκα
12. τιτρώσκω	τρω-	τρώσω	ἔτρωσα	τέτρωκα

***Ασκ. 465.** Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνόμαλα ρήματα τῆς Δ' κατηγορίας καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν :

1. Ὅτι μὲν δεῖ βοηθεῖν, πάντες ἐγνώκαμεν καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. 2. Ἄριατος ἐτύγγανε τότε ἐφ' ἀμάξης πορευόμενος, ὅτι ἐτέτρωτο. 3. Χρησμός ἦν, ὅτι Τροία οὐχ ἀλώσοιτο, εἰ μὴ οἱ Ἕλληνες τὰ Ἡρακλέους βέλη προσλάβοιεν. 4. Εἰ χρυσὸς ἢ ἄργυρος εὑρεθείη παρὰ Σπαρτιάτη, θανάτῳ ἐζημιούτο. 5. Χάριν λαβὼν μέμνησο, καὶ δοῦς ἐπιλαθοῦ. 6. Τί τοὺς θανόντας οὐκ ἔξ τεθνηκένοι; 7. Λύσανδρος νικήσας τοὺς Ἀθηναίους ἔγραψε τοῖς ἐφόροις: «εἰς ἀλάωκασιν αἱ Ἀθῆναι». 8. Ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης. 9. Πάντα τὰ ἐμὰ ἀνήλωκα. 10. Θαλῆς ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι σοφώτατον, ἀπεκρίνατο: «Ὁ χρόνος· τὰ μὲν γὰρ ἠῶρηκεν ἤδη, τὰ δὲ εὐρήσει».

Ε' Ρήματα τῶν ὁποίων οἱ χρόνοι σχηματίζονται
ἀπὸ τελείως διαφορετικὰ θέματα

Ἐνεστῶς	Θέματα	Μέλλον	Ἀόριστος	Παρακείμενος
1. αἰρῶ	αἰρη- ἐλ- αίρε-	αἰρήσω	εἶλον	ἤρηκα
2. ἔρχομαι	ἐρχ-, εἰ-, ἰ- ἐλ(υ)θ-	εἶμι	ἤλθον	ἐλήλυθα
3. ἔσθίω	ἐσθι-, ἐδ-, φαγ-, βρω-	ἔδομαι βρωθήσομαι	ἔφαγον	βέβρωκα ἐδήδοκα
4. ἔπομαι	σεπ-, -ἐπ-, σπ-	ἔψομαι	ἔσπόμην	
5. ἔχω	σεχ-, ἔχ-, σχ-, σχη-	ἔξω	ἔσχον	ἔσχηκα
6. ὄρῶ	όρα-, ὄπ-, ιδ- (Fιδ)	ὄψομαι ὄφθήσομαι	εἶδον ὠφθην	ἔ(ο)ώρακα
7. πάσχω	πενθ-, παθ-, πασκ-	πείσομαι	ἔπαθον	πέπονθα
8. πίνω	πιν-, πι-, πω-, πο-	πίομαι ποθήσομαι	ἔπιον ἐπόθην	πέπωκα
9. πίπτω	πετ-, πεσ-, πτ-, πτω-	πεσοῦμαι	ἔπεσον	πέπτωκα
10. τρέχω	θρεχ-, δραμη-	δραμοῦμαι	ἔδραμον	δεδράμηκα
11. φέρω	φερ-, οἰ-, ἐνε(γ)κ-	οἶσω	ἤνεγκον	ἐνήροχα
12. πωλῶ	πωλη- δω-, δο-, πρα-	πωλήσω ἀποδώσομαι	ἐπώλησα ἀπέδομην	πεπώληκα πέπρακα
13. σκοπῶ	σκοπε-, σκεπ-	σκέψομαι	ἔσκεψάμην	ἔσκεμμαι
14. ὠνοῦμαι	ὠνη-, πρια-	ὠνήσομαι	ἔπριάμην	ἔώνημαι

Ἄσκ. 466. Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνόμαλα ῥήματα τῆς Ε΄ κατηγορίας καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν :

1. Ἄριθμός, ἐὰν ἀφέλης τι ἢ προσθῆς, ἕτερος γίνεταί. 2. Εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά. 3. Ὁ μὴ πεπλευκῶς οὐδὲν ἐόρακεν κακόν. 4. Τὸ καλῶς ῥηθὲν καὶ δις καὶ τρις ἂν δικαίως ῥηθεῖη. 5. Πολλὰ πίων καὶ πολλὰ φαγὼν καὶ πολλὰ κάκ' εἰπὼν ἀνθρώπους κείμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος. 6. Ξένους πένητας μὴ παραδράμης ἰδὼν. 7. Βουλευόμενος παραδείγματα ποιουῖ τὰ παρεληλυθότα τῶν μελλόντων. 8. Ἄκταιὼν ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν καταβρωθῆναι λέγεται. 9. Φανερός ἦν ἀχθόμενος Κύρος, εἰ οἱ Ἕλληνες μὴ ἔψοιντο ἐπὶ βασιλέα. 10. Ταῦτα μὲν δὴ ταύτη εἰρήσθω.

Ἄσκ. 467. Εὑρετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνόμαλα ῥήματα καὶ γράψατε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀνήκουν :

1. Σόλωνος νόμος ἦν· ὁ τὰ πατρῶα κατεδηδοκῶς ἄτιμος ἔστω. 2. Σιωπᾶ μὲν δῶρον λαβὼν, βοᾶ δ' ἀναλώσας. 3. Τὰ χρήματα, ἃ ὀφείλομεν, ἐκτέτευσται. 4. Εἰ ἀναγκαῖον εἶη, ἐλοίμεθ' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν. 5. Πλούσιός ἐστιν οὐχ ὁ πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ὁ μικρῶν δεησόμενος. 6. Ἐὰν οἱ παῖδες μεθήμονες γένωνται, οἱ γονεῖς αὐτοῖς ἀχθεσθήσονται. 7. Ὑπέσχοντο τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἀφίξεσθαι. 8. Ἐὰν δίκαια δράσης, συμμάχου τεύξει θεοῦ. 9. Οἱ Σπαρτιᾶται τοῖς πασὶν ἐπεδείκνυσαν τοὺς εἰλωτας μεθυσθέντας. 10. Χαλεπῶς ἐνήνοχεν, ὃ ἔδει παθεῖν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ἄγω	ἄγομαι	• αἰρῶ	• αἰρούμαι
ἤγον	ἤγομην	ἤρουν	ἤρούμην
ἄξω	ἄξομαι-ἄχθήσομαι	αἰρήσω	αἰρήσομαι
ἤγαγον	ἤγαγόμην-ἤχθην	εἶλον	αἰρεθήσομαι
ἀγήοχα-ἤχα	ἤγμαι	ἤρηκα	εἰλόμην
ἤγηόχαιν-ἤχαιν	ἤγμην	ἤρήκειν	ἤρέθην
			ἤρημαι
			ἤρήμην
αἰσθάνομαι	ἀκούω	ἀκούομαι	ἀλίσκομαι
ἤσθανόμην	ἤκουον	ἤκουόμην	ἤλισκόμην
αἰσθήσομαι	ἀκούσομαι	ἀκουσθήσομαι	ἀλώσομαι
ἤσθόμην	ἤκουσα	ἤκουσθην	ἐάλων-ἤλων
ἤσθημαι	ἀκήκοα	ἤκουσμαι	ἐά(ἦ : ἦ)λωκα
ἤσθήμην	ἠκηκόειν	ἠκούσμην	ἐά(ἦ)λώκειν
ἀμαρτάνω	ἀπόλλυμι	ἀπόλλυμαι	ἀφικνούμαι
ἤμαρτανον	ἀπόλλυν	ἀπολλύμην	ἀφικνούμην
ἀμαρτήσομαι	ἀπολῶ	ἀπολοῦμαι	ἀφίξομαι
ἤμαρτον	ἀπόλεσα	ἀπολόμην	ἀφικόμην
ἤμαρτηκα	ἀπολώλεκα	ἀπόλωλα	ἀφῖγμαι
ἤμαρτήκειν	ἀπωλώλεκειν	ἀπωλώλειν	ἀφίγμην
βαίνω	βάλλω	βάλλομαι	βούλομαι
ἔβαινον	ἔβαλλον	ἐβαλλόμην	ἐβουλόμην
βήσομαι	βαλῶ	βαλοῦμαι	βουλήσομαι
ἔβην	ἔβαλον	βληθήσομαι	ἐβουλήθην
βέβηκα	βέβληκα	ἐβαλόμην	βεβούλημαι
ἔβεβήκειν	ἔβεβλήκειν	ἐβλήθην	ἔβεβουλήμην
		βέβλημαι	
		ἔβεβλήμην	
γίγνομαι	γιγνώσκω	γιγνώσκομαι	δέδοικα-δέδια
ἐγίγνομην	ἐγίγνωσκον	ἐγίγνωσκόμην	{ ἐδεδοίκειν
γενήσομαι	γνώσομαι	γνωσθήσομαι	{ -ἐδεδίειν
ἐγενόμην	ἔγνων	ἐγνώσθην	δείσομαι
γεγένημαι-γέγονα	ἔγνωκα	ἔγνωσμαι	ἔδεισα
{ ἐγεγενήμην	ἔγνώκειν	ἔγνώσμην	(πεφοβήμαι)
{ -ἔγεγόνειν			(ἐπεφοβήμην)

δοκῶ ἐδόκουν δόξω ἔδοξα δόκησιν ἔσχηκα δόκησιν ἐσχίκειν	δύναμαι ἐ(ἡ)δύναμην δυνήσομαι ἐ(ἡ)δυνήθην δεδύνημαι ἐδεδυνήμην	ἐλαύνω ἤλαυνον ἐλώ ἤλασα ἐλήλακα ἐληλάκειν	ἐλαύνομαι ἤλαυνόμην (ἐλάσομαι μτγν.) ἤλασάμην ἤλάθην ἐλήλαμαι ἐληλάμην
ἔπομαι εἰπόμην ἔψομαι ἐσπόμην (ἠκολούθηκα) (ἠκολουθήκειν)	ἔρχομαι ἦα-ἦειν εἶμι ἦλθον ἐλήλυθα ἐληλύθειν	ἔσθίω ἦσθιον ἔδομαι ἔφαγον ἐδήδοκα ἐδηδόκειν	εὐρίσκω εὐ(ἡ)ρισκον εὐρήσω εὐ(ἡ)ρον εὐ(ἡ)ρηκα εὐ(ἡ)ρήκειν
εὐρίσκομαι εὐ(ἡ)ρισκόμην εὐρήσομαι εὐρεθήσομαι εὐ(ἡ)ρόμην εὐ(ἡ)ρέθην εὐ(ἡ)ρημαι εὐ(ἡ)ρήμην	ἔχω εἶχον ἔξω-σχίσω ἔσχον ἔσχηκα ἐσχίκειν	ἔχομαι εἶχόμην ἔξομαι-σχίσομαι σχεθήσομαι ἔσχόμην ἔσθηθη ἔσχημαι ἔσχήμην	• θνήσκω ἔθνησκον θανοῦμαι (ἀπ)ἔθανον τέθνηκα ἔτεθνήκειν
καλῶ ἐκάλουν καλῶ ἐκάλεσα κέκληκα ἐκεκλήκειν	καλοῦμαι ἐκαλούμην καλοῦμαι κληθήσομαι ἐκαλεσάμην ἐκλήθην κέκλημαι ἐκεκλήμην	λαγχάνω ἐλάγχανον λήξομαι ἔλαχον εἶληχα εἶλήχειν	λαμβάνω ἐλάμβανον λήψομαι ἔλαβον εἶληφα εἶλήφειν
λαμβάνομαι ἐλαμβάνόμην ληφθήσομαι ἐλήφθην εἶλημμαι εἶλήμην	λανθάνω ἐλάνθανον λήσω ἔλαθον λέληθα ἐλελήθειν	* ἐπιλανθάνομαι ἐπελανθανόμην ἐπιλήσομαι ἐπελαθόμην ἐπιέλησμαι ἐπελελήσμην	λέγω ἔλεγον λέξω-ἔρῶ ἔλεξα, εἶπα εἶπον εἶρηκα εἶρήκειν

λέγομαι	λείπω	λείπομαι	μανθάνω
ἐλεγόμην	ἔλειπον	ἐλειπόμην	ἐμάνθανον
λεχθήσομαι	λείψω	λείψομαι	μαθήσομαι
ῥηθήσομαι	ἔλιπον	ἐλιπόμην	ἔμαθον
ἐρρήθην	λέλοιπα	ἐλείψην	μεμάθηκα
εἶρημαι	ἐλελοίπειν	λέλειμμαί	ἐμεμαθήκειν
εἰρήμην		ἐλελείμην	
μιμνήσκομαι	ὀρῶ	ὀρῶμαι	πάσχω
ἐμιμνησκόμην	ἐώρων	ἐωρώμην	ἔπασχον
μνήσομαι	ὄψομαι	ὀφθήσομαι	πείσομαι
μνησθήσομαι		εἰδόμην	ἔπαθον
ἐμνήσθην	εἶδον	ὠφθην	πέπονθα
μέμνημαι	ἐό(ῶ)ρακα	ἐόραμαι	ἐπεπόνθειν
ἐμεμνήμην	ἐοράκειν		
πείθω	πείθομαι	πέμπω	πέμπομαι
ἔπειθον	ἐπειθόμην	ἔπεμπον	ἐπειπόμην
πείσω	πείσομαι	πέμψω	πέμψομαι
ἔπεισα	πεισθήσομαι	ἔπεμψα	πεμφθήσομαι
πέπεικα	ἐπιθόμην	πέπομφα	ἐπεμψάμην
ἐπεπείκειν	ἐπέισθην	ἐπεπόμφειν	ἐπέμφθην
	πέπεισμαι		πέπεμμαι
	ἐπεπείσμην		ἐπεπέμμην
πίπτω	πράττω	πράττομαι	πυνθάνομαι
ἔπιπτον	ἔπραττον	ἐπραττόμην	ἐπυνθανόμην
πεσοῦμαι	πράξω	πράξομαι	πεύσομαι
		πραχθήσομαι	
ἔπεσον	ἔπραξα	ἐπραξάμην	ἐπυθόμην
πέπτωκα	ἔπεπραχα- πέπραγα ἐπεπράχειν- ἐπεπράγειν	ἐπράχθην	πέπυσμαι
ἐπεπτώκειν		πέπραγμαί	ἐπεπύσμην
		ἐπεπράγμην	
στέλλω	στέλλομαι	τείνω	τείνομαι
ἔστελλον	ἔστελλόμην	ἔτεινον	ἔτεινόμην
στελῶ	στελοῦμαι	τενῶ	ταθήσομαι
	σταλήσομαι		
ἔστειλα	ἔστειλάμην	ἔτεινα	ἔτάθην
ἔσταλκα	ἔστάλην	τέτακα	τέταμαι
ἔστάλκειν	ἔσταλμαι	ἔτετάκειν	ἔτετάμην
	ἔστάλην		

- τέμνω ἔτεμνον τεμῶ	* τέμνομαι ἔτεμνόμην τεμοῦμαι τεμηθήσομαι ἔτεμότην ἔτμηθην τέτμημαι ἔτετμήμην	τρέπω ἔτρεπον τρέψω	τρέπομαι ἔτρεπόμην τρέψομαι τραπήσομαι ἔτρεπάμην ἐτραπόμην ἐτράπην τέτραμμαι ἔτετράμην
τρέφω ἔτρεφον θρέψω	τρέφομαι ἔτρεφόμην θρέψομαι τραφήσομαι ἔθρεψάμην ἐτράφην τέθραμμαι ἔτεθράμην	τρέχω ἔτρεχον δραμοῦμαι	τυγχάνω ἐτύχανον τεύξομαι
ἔθρεψα τέτροφα ἔτετρόφειν	ἔθρεψάμην ἐτράφην τέθραμμαι ἔτεθράμην	ἔδραμον δεδράμηκα ἔδεδραμήκειν	ἔτυχον τετύχηκα ἔτετυχήκειν
φαίνω ἔφαινον φανῶ	φαίνομαι ἔφαινόμην φανοῦμαι φανήσομαι ἐφηνάμην ἐφάνην-ἐφάνθην πέφασμαι- πέφηνα ἐπεφάσμην	φέρω ἔφερον οἶσω	φέρομαι ἐφερόμην οἶσομαι οἰσθήσομαι ἐνεχθήσομαι ἠνεγκάμην ἠνέχθην ἐνήνεγμαι ἐνήνεγμην
ἔφηνα πέφαγκα ἐπεφάγκειν	ἔφηνάμην ἐφάνην-ἐφάνθην πέφασμαι- πέφηνα ἐπεφάσμην	ἠνεγκα ἠνεγκον ἐνήνοχα ἐνήνόχειν	
φεύγω ἔφευγον φεύξομαι	φθάνω ἔφθανον φθήσομαι	- φθείρω ἔφθειρον φθερῶ	* φθείρομαι ἔφθειρόμην φθεροῦμαι φθάρησομαι ἐφθάρην ἔφθαρμαι ἐφθάρμην
ἔφευγον πέφευγα ἐπεφεύγειν	ἔφθασα-ἔφθην ἔφθακα ἐφθάκειν	ἔφθειρα ἔφθαρκα ἐφθάρκειν	
φύω ἔφουον φύσω	φύομαι ἐφύόμην φύσομαι	χαίρω ἔχαιρον χαιρήσω ἐχάρην (γέγηθα)	* ὠνοῦμαι ἔωνούμην ὠνήσομαι ἐπριάμην -ἔωνήθην ἔώνημαι ἔωνήμην
ἔφουσα — —	ἔφυν πέφυκα ἐπεφύκειν	—	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μέρος πρώτον: Φθογγολογικόν			
Κεφ. 1ον Φθόγγοι και γράμματα	5-16	4. ύγρόληκτα-ένρινόληκτα	54-55
Τὰ σύμφωνα.....	6	5. συσκοπτόμενα	56
Δίφθογγοι.....	8	6. σιγμόληκτα	57-59
Συλλαβαί, συλλαβισμός.....	9-10	Κανόνες τονισμού (Μέρος 2ου)	60
Πνεύματα	11	Δυϊκός ἀριθμός τῶν ὀνομάτων.	62
Τόνοι, ἔγκλισις τόνου, τονισμός (Μέρος 1ου).....	13-16	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς τρίτης κλίσεως	63-64
Κεφ. 2ου Φθογγικά πάθη	17-22	Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν τριῶν κλίσεων	65-68
Ἐκθλιψις	17	Κεφ. 8ον Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως	69-77
Κράσις	18	1. φωνηεντόληκτα	69
Συναίρεσις	19	2. συμφωνόληκτα	70-73
Ἐφθονικά σύμφωνα	21	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων	74
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ φθογγολογικοῦ	22	Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων	75-77
Μέρος δεύτερον: Τυπολογικόν		Κεφ. 9ον Παραθετικά	78-88
Κεφ. 3ον Γενικά	23	Ὁμαλά παραθετικά — δευτερόκλιτα ἐπίθετα	78-80
Τὸ ἄρθρον—Τὸ οὐσιαστικόν..	24	Ὁμαλά παραθετικά- τριτόκλιτα ἐπίθετα	81
Κεφ. 4ον Πρώτη κλίσις	25-31	Ἀνώμαλα παραθετικά	83-86
(Ἀρσενικά, θηλυκά, συνηρημένα, γενικαὶ παρατηρήσεις) .	25-28	Παραθετικά ἐπιρρήματα	87
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς πρώτης κλίσεως	28	Κεφ. 10ον Ἄντωνυμιαί	89-110
Ἀσκήσεις ἐπὶ τῆς πρώτης κλίσεως	28-31	1.—Προσωπικαί	89-90
Κεφ. 5ον Δευτέρα κλίσις	32-35	2.—Ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ	91
(Ἀσυναίρετα, συνηρημένα, ἀτικόκλιτα)	32-35	3.—Ἀδοπαθεῖς	92-93
Κεφ. 6ον Ἐπίθετα δευτερόκλιτα	36-37	4.—Κτητικαί	94
Ἐρωτήσεις ἐπὶ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων δευτέρας κλίσεως .	38	5.—Ἀλληλοπαθεῖς	95
Ἀσκήσεις ἐπὶ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων (πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως)	39-41	6.—Δεικτικαί	98-99
Κεφ. 7ον Τρίτη κλίσις	42-65	7.—Ἐρωτηματικαί	101
Φωνηεντόληκτα εἰς -ις ἢ -υς καὶ -εὺς	43-46	8.—Ἀόριστοι	102-103
Συμφωνόληκτα—1. οὐρανικόληκτα	48	9.—Ἀναφορικαί	104-105
2. χειλικόληκτα	49	Συσχετικαὶ ἀντωνυμιαὶ καὶ ἐπιρρήματα	106-107
3. ὀδοντικόληκτα	50-52	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν ἀντωνυμιῶν Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀντωνυμιῶν	108 109-110
		Κεφ. 11ον Ἀριθμητικά	111-114
		Κεφ. 12ον Ρῆμα - ἐνεργητικὴ φωνή	115-139
		Γενικά. Κατηγορίαι ρημάτων	115-116
		Τὸ βοηθητικόν ρῆμα εἰμί	117

Ρήματα φωνηεντόληκτα εις -ω βαρύτερα	
Ἐνεργητικὴ φωνή-Οἱ χρόνοι τῆς Ὀριστικῆς	119-131
Αὔξεις	120
Ἀναδιπλασιασμός	125
Ἀναδιπλασιασμός ὁμοιος πρὸς συλλαβικὴν αὔξιν	127
Ἀναδιπλασιασμός ὁμοιος πρὸς χρονικὴν αὔξιν	128
Αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμός συνθέτων ρημάτων	129
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Ὀριστικῆς	132
Ὑποτακτικὴ, εὐκτικὴ, ἀπαρέμφατον, μετοχὴ	133-138
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς	139
Κεφ. 13ον Μέση φωνή	140-146
Κεφ. 14ον Παθητικὴ Φωνή	147-148
Ἰδιορρυθμίαι ὄρισμένων φωνηεντολήκτων ρημάτων	149
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς μέσης καὶ παθητικῆς φωνῆς	150
Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν φωνηεντολήκτων ρημάτων	150-151
Ὁ δυνάμις ἀριθμὸς τῶν ρημάτων	152-153
Κεφ. 15ον Συνηρημένα	154-162
1) Εἰς -άω	154-155
2) Εἰς -έω	157-158
3) Εἰς -όω	160
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν συνηρημένων ρημάτων	161
Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν συνηρημένων ρημάτων	161-162
Κεφ. 16ον Συμφωνόληκτα ρήματα εις -ω	163-176
α) ἀφωνόληκτα	163-167
Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀφωνολήκτων	167-170
Κεφ. 17ον Συμφωνόληκτα β) ὕγρόληκτα - ἐνρινόληκτα	171-176
Κεφ. 18ον Δεύτερο χρόνοι τῶν ρημάτων	177-183
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν συμφωνολήκτων	184
Κεφ. 19ον Ἀνωμαλίαι αὔξεως καὶ ἀναδιπλασιασμοῦ Ἀποθετικὰ ρήματα	185-188
Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν εις -ω ρημάτων	189
Κεφ. 20ον Ρήματα εις -μι	190-193
1) συμφωνόληκτα	194-207
2) φωνηεντόληκτα	194
Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ρήματος ἴστημι	196-197
Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ρ. τίθημι, ἴημι, δίδωμι	198
Ρήματα κλινόμενα κατὰ τὸ ἴστημι	200
Ἀόριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων εις -μι	202
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν εις -μι ρημάτων	204
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν εις -μι ρημάτων	205
Ρήματα κλινόμενα κατὰ τὰ εις -μι μὲ διαφόρους ἀνωμαλίας	206
Κεφ. 21ον Ἀκλιτα μέρη τοῦ λόγου	208-209
Ἐπιρρήματα—Προθέσεις	208
Σύνδεσμοι—Ἐπιφωνήματα	209
Πίνακες κλίσεως ρημάτων	
λύω (ἐνεργητικὴ φωνή)	210-211
λύω (μέση καὶ παθητικὴ φωνή)	212-213
τιμάω - ᾶ	214-215
ποιέω - ᾶ	216-217
δουλόω - ᾶ	218-219
ἴστημι	220-221
τίθημι	222-223
δίδωμι	224-225
ἴημι	226-227
δείκνυμι	228
ἔδραν, ἔβην, ἔρρῶν, ἔγων, ἔδον	229
φημί — εἶμι	230
οἶδα, δέδοικα, τέθνηκα	231
Ἀνώμαλα ρήματα	232-237
Κατάλογος ἀνωμάτων ρημάτων	238-241

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Είς σελ. 137 νὰ προστεθῆ ὁ παρακείμενος τῆς προστακτικῆς :

λελυκώς ἴσθι

ἔστω

λελυκότες ἔσθε

ἔστων

Είς σελ. 225 ἀντὶ ἀόριστος μέσος νὰ γραφῆ ἀόριστος παθητικὸς καὶ ἀντὶ ἀόριστος παθητικὸς νὰ γραφῆ ἀόριστος μέσος.

Είς σελ. 230 νὰ διαγραφῆ ὁ μέλλων τῆς προστακτικῆς τοῦ ρ. εἶμι.

